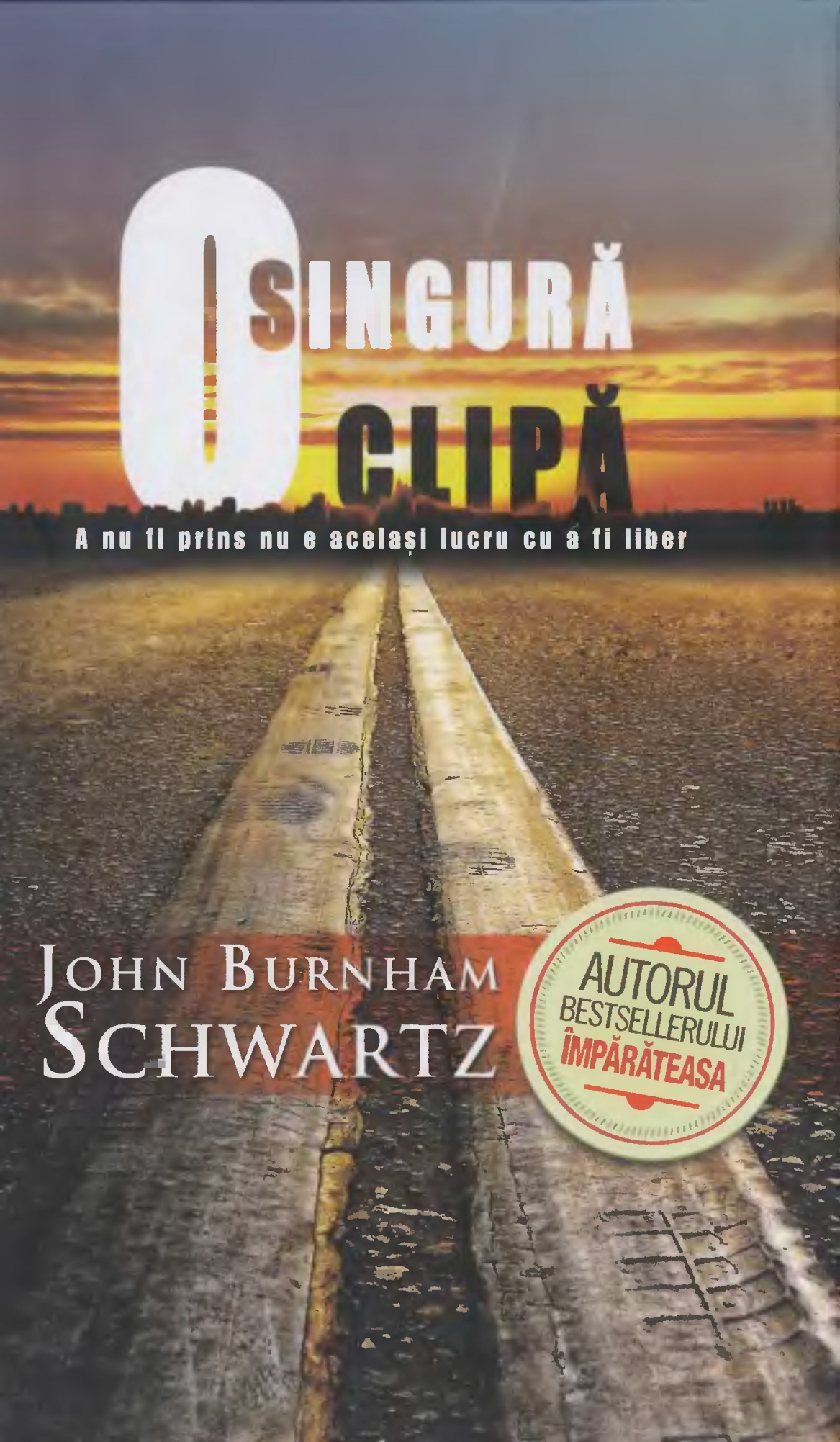
O SINGURĂ CLIPĂ
A nu fi prins nu e același lucru cu a fi liber
JOHN BURNHAM SCHWARTZ
AUTORUL BESTSELLERULUI ÎMPĂRĂTEASA

JOHN BURNHAM SCHWARTZ

O SINGURĂ CLIPĂ

Traducere din limba engleză
PETRU IAMANDI

editura rao

Descrierea CIP a bibliotecii Naţionale a României
SCHWARTZ, JOHN BURNHAM
O singură clipă / John Burnham Schwartz; trad.: Petru Iamandi - Bucureşti: Editura RAO, 2012
ISBN 978-606-609-150-3

I. Iamandi, Petru (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Editura RAO
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

JOHN BURNHAM SCHWARTZ
Reservation Road
Copyright © 1998 by John Burnham Schwartz
Toate drepturile rezervate

© Editura RAO, 2007
pentru versiunea în limba română

2012

ISBN 978-606-609-150-3

În amintirea lui
F. Ned Rosen
1965–1997

Aleksandrei

Iar învinuirea scrisă de potrivnicii mei
voi purta-o pe umărul meu,
voi înnoda-o în jurul capului meu, ca o cunună.
Îi voi da socoteală de toți pașii mei,
ca un principe mă voi înfățișa înaintea Lui.[1]
– Cartea lui Iov

[1] *Biblia*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1975, p. 556

PARTEA I

Ethan

Vreau să povestesc totul aşa cum a fost. Într-o zi frumoasă de vară, am ieşit la iarbă verde undeva, pe un câmp unde, într-un cort galben, cânta o orchestră.

Norii au început să se adune pe cerul albastru în jurul orei cinci. Händel se terminase, urma Beethoven, *Simfonia a 9-a* cu întreg corul, pe câmpul plin de verdeaţă mergeau agale perechi de tineri, iar doi băieţi jucau frisbee, un câine negru alerga mereu după discul alb. La un moment dat, Emma s-a ridicat şi a zis că vrea acasă; avea opt ani şi Beethoven nu-i prea spunea nimic. Grace i-a propus să se plimbe puţin, Emma a acceptat bombănind, şi astfel mama şi fiica s-au îndepărtat, ţinându-se de mână, lăsându-ne singuri pe mine şi pe Josh.

Între timp coriştii şi-au făcut loc sub cort şi au rămas în picioare, pe iarbă, în haine de gală, discutând sau făcând vocalize. Frânturi de note muzicale, câte un cuvânt german ajungeau până la noi. Şi poate pentru a doua sau a treia oară în ziua aceea, i-am explicat fiului meu că, de fapt, corul final din *Simfonia a 9-a* era *Oda bucuriei* scrisă de Schiller.

Josh n-a făcut decât să dea din cap. Avea zece ani, era slab şi închis în el, cu părul negru, cârlionţat, ca al meu. Uneori, Josh era o adevărată enigmă pentru mine. Studia vioara la modul serios de când împlinise şapte ani şi era destul de familiarizat cu Beethoven. De nenumărate ori stătuse cu mine în camera lui şi ascultase un disc zgâriat cu *Simfonia a 9-a* în interpretarea Orchestrei şi Corului Festivalului de la Bayreuth, cu Elisabeth Schwarzkopf în rol de soprană.

A băgat mâna în buzunarul blugilor şi a scos o piatră plată, maronie. Privind absent în depărtare, a început să o şteargă cu degetul mare. I-am urmărit privirea şi am văzut cum câinele negru sărea în aer după disc şi discul îl depăşea în zbor. L-am întrebat ce ţine în mână.

S-a uitat la mine – surprins, de parcă ar fi crezut că e singur.

– Piatra aia.

– E un vârf de săgeată, a răspuns el, privind din nou aiurea.

– Pot să-l văd şi eu?

A ridicat din umeri şi a întins mâna, cu palma în sus. Am luat vârful de săgeată şi l-am întors pe toate feţele. Arăta bine, încă ascuţit, neted şi crestat pe alocuri.

– Interesant. De unde-l ai?

– L-am găsit.

– N-ar fi rău să-l arăţi la ora de istorie, când începe şcoala. Ai face senzaţie.

A ridicat din umeri.

– Când eram de vârsta ta, am...

– Mi-l dai înapoi?

Am simţit cum îmi urcă tot sângele în cap. Prima pornire a fost să arunc vârful de săgeată cât colo, în pădure, dar eram tatăl lui şi nu se cădea să fac aşa ceva.

– Desigur.

I l-am înapoiat. Apoi am rămas amândoi aşa, fără să vorbim, câteva minute, până când Grace şi Emma s-au întors de la plimbare şi toţi patru ne-am aşezat din nou pe pătură.

– Aţi găsit ceva în peregrinările voastre? am întrebat eu.

– O doamnă foarte grasă, a răspuns Emma.

– Emma! a exclamat Grace.

– Dacă era grasă...

– Şt, începe, a anunţat Josh.

În cort se făcuse linişte, nimeni nu mai vorbea, nimeni nu-şi mai acorda instrumentul. Dirijorul, îmbrăcat în frac, a făcut un semn cu bagheta şi am auzit doar tusea stingheră a unui oboist din rândul trei. Apoi explozia primelor acorduri, de parcă s-ar fi deschis cerul. M-am uitat la Josh. Se ridicase în genunchi, ca să-i vadă mai bine pe violoniştii din primul rând. Stătea cu spatele drept şi mişca din buze.

Niciodată n-am să uit partea finală. Cum au intrat vocile în forță, impetuos, dar atât de omenești, cărora li s-au alăturat altele și altele. Cum sunetul a crescut în cortul galben până s-a transformat într-un zeu, iar corpul dirijorului părea să-i îndeplinească fiecare poruncă. Și, în sfârșit, cum fiul meu, singur printre noi toți, s-a ridicat și a rămas așa, în picioare, tăcut, mult timp după ce muzica a încetat.

Soarele era în asfințit când am pornit-o spre casă. Căzuse într-un nor din dosul copacilor plini de frunze, iar lumina care răzbătea de acolo avea culoarea unei scoici. Pe bancheta din spate, Emma adormise cu degetul în gură, iar Josh privea absent pe geam, fredonând ceva.

Următoarea jumătate de oră a însemnat o dispariție; lumina pur și simplu s-a retras, chircindu-se în dosul lizierei. Copacii înșiruiți de-a lungul drumului s-au estompat... până când, pe neașteptate, au părut că se prefac în stane de piatră. Am aprins farurile. Ținând Route 7 spre sud, am traversat granița statului, am intrat în Canaan, am trecut peste calea ferată, pe lângă sediul poliției din Connecticut, pe dreapta, și apoi, pe stânga, pe lângă cabinetul dentistului meu, doctorul Zinser, și restaurantul lui Tommy. O jumătate de kilometru mai încolo am cotit spre est, pe Reservation Road, scurtătura folosită de localnici între Route 7 și orășelul nostru, Wyndham Falls.

Mai aveam douăzeci de minute până acasă. Se întunecase de-acum. Reservation Road era îngustă și neluminată, flancată de copaci și pe o parte, și pe alta. Deasupra lor, cerul arăta ca o vânătaie enormă. Tocmai luam o curbă, când am văzut cum se învolbură aerul acolo unde lumina farurilor se îngemăna cu întunericul, ca un mic nor de ploaie care cade în sus. Mașina a pătruns cu toată viteza și brusc parbrizul s-a acoperit de insecte moarte. Am apăsat tare pe frână, dar nu cât să opresc mașina.

– Ce-a fost asta? a întrebat Grace.

– Gâze, a răspuns Josh, tulburat. Un roi de gâze.

– Muște de mai, l-am corectat eu.

– Am trecut de luna mai, a replicat el.

Am pornit ștergătoarele, dar n-am reușit decât să vârstez parbrizul cu insecte moarte. Când am încercat să folosesc lichidul de spălat parbrizul, am descoperit că se terminase. Ștergătoarele nu făceau

decât să scârţâie pe sticlă, drept care le-am oprit. Eram nervos; concertul parcă nici nu avusese loc.

– Ei, drăcie!

– Tati, nu înjura, a spus Emma cu o voce dulce, pe jumătate adormită.

– Aş fi jurat că dormi.

– „Ei, drăcie" nu e o înjurătură, a zis Josh.

– Mulţumesc, Josh, am spus eu.

Am încercat să-i văd chipul în oglinda retrovizoare, dar era fixată pentru drumul de noapte, de aceea n-am văzut decât tavanul fumuriu de deasupra capului său. Nu ştiu de ce episodul cu muştele mă întorsese pe dos, ca şi cum m-ar fi zgâriat cineva pe întuneric.

Grace m-a atins uşor.

– Calm, da?

Am înclinat din cap, mai relaxat după atingerea ei.

Apoi Emma a spus:

– Trebuie să merg la baie.

Grace s-a întors şi a privit-o lung.

– Mai avem puţin şi ajungem acasă.

– Cât de puţin?

– Cel mult douăzeci de minute, am răspuns eu.

– Nu mă mai pot ţine.

Grace a oftat.

– Ba da, te poţi ţine.

– E doar un copil, a zis Josh.

– Ba nu sunt!

– Josh, termină, a spus Grace şi s-a întors spre mine. Ethan, hai să oprim!

– Exclus. Unde să opresc?

– Parcă e o benzinărie puţin mai încolo, nu?

Da, era, puţin mai încolo. Şi, m-am gândit eu, parbrizul era plin de muşte şi nu mai aveam nici lichid de parbriz. Puteam cumpăra de acolo.

Benzinăria şi atelierul de reparaţii auto Tod se aflau pe partea cealaltă a unei curbe abrupte din şosea, un luminiş printre copaci, care ar fi putut fi luată drept oază dacă n-ar fi arătat ca un depozit de vechituri. Lumina puternică arăta că ambele pompe antice şi de

demult erau stricate, iar firma de neon, roşie, pe care tatăl lui Tod o instalase în vremuri mai bune, se redusese la primele trei litere, creând o impresie jalnică, de aşteptări neîmplinite. Jumătate dintr-o maşină accidentată era abandonată în dreapta clădirii joase, cu acoperişul plat. Era un loc sumbru, neprimitor, mai ales noaptea. Singurele semne de viaţă erau cele trei litere ce bâzâiau încontinuu şi o singură fereastră luminată lângă garaj, prin care am văzut, când am oprit maşina, un tânăr care şedea pe un scăunel şi citea o revistă.

Am coborât toţi patru; am lăsat portierele deschise, de parcă am fi vrut să revenim la cea mai mică ameninţare. Am scos o cârpă din torpedou şi am început să şterg parbrizul, în timp ce Grace a dus-o pe Emma înăuntru. Uşa era din sticlă şi clopoţeii au zornăit când am intrat. M-am oprit din şters şi le-am urmărit cu privirea. Faţă de întunericul de afară, interiorul arăta ca o scenă în lumina reflectoarelor. Am văzut frumuseţea soţiei şi fiicei mele, în total dezacord cu ambianţa, capetele lor blonde fiind în contrast, în mintea mea, cu capul meu şi al lui Josh, cu părul de o culoare atât de diferită. Am văzut cum soţia mea vorbeşte şi cum tânărul – îmbrăcat în blugi şi într-o cămaşă cadrilată scoasă peste pantaloni – îi dă cheia de la toaletă, uşor timid, încăperea atât de luminată dându-mi impresia că văd o piesă de teatru. Apoi clopoţeii au zornăit, Grace şi Emma au ieşit şi au dispărut după colţul clădirii.

– Tată.

M-am întors. Josh era în spatele meu, în umbrele de lângă şosea. Purta un vindiac bleumarin, jeanşi clasici şi tenişi, şi nu i se vedea decât faţa, uşor roşiatică de la literele care supravieţuiseră deasupra garajului. Habar nu aveam cum de ajunsese atât de aproape de şosea.

– Josh, dă-te la o parte.

Josh a privit în pământ şi şi-a vârât mâinile în buzunare; era clar că iar îl dezamăgisem profund, iar nu-i respectasem ideea pe care şi-o formase despre sine. Am încercat să zâmbesc.

– Hei, am spus eu, cu o falsă voioşie în voce.

Am întins mâna spre el, aşa, fără nici o noimă, gestul unui profesor afectat. Îmi lipsea senzaţia pe care o avusesem în timpul concertului, cum stătusem pe câmpul acela, lângă fiul meu, şi ascultasem muzica.

– Tată, nu mai sunt copil, a zis el cu ochii în pământ.

– Bineînţeles că nu mai eşti. Eşti fiul meu. Iar eu sunt tatăl tău, aşa cum mă pricep eu mai bine. Mă ierţi?

A rămas tăcut, privind în jos. Când, în sfârşit, a ridicat ochii din nou, aproape că am zâmbit cu o uşurare vinovată.

– Cum rămâne cu gâzele? a întrebat el.

– Gâzele? Apoi mi-am amintit. A, *muştele de mai,* am spus eu declarativ, de parcă n-aş fi fost aici, cu fiul meu, ci la colegiu, unde predam „Romanul de după cel de-al Doilea Război Mondial".

Poate o nouă mişcare literară. În clipa aceea, m-am simţit ca un netot.

– Nu mai avem lichid de parbriz. Ce-ar fi să întrebi dacă au aşa ceva?

A şovăit, apoi a clătinat din cap.

Am vrut să-i atrag atenţia să nu stea prea aproape de şosea, dar îmi învăţasem lecţia.

– Atunci rămâi de pază, i-am spus eu şi m-am îndreptat spre fereastra luminată unde tânărul se uita din nou pe revistă.

Când am ajuns în faţa uşii, m-am întors ca să văd ce-mi face fiul. Stătea exact unde îl lăsasem, privind absent spre curba abruptă din şosea. Părea cu totul în altă parte, ca şi cum s-ar fi întors la concert. Şi m-am întrebat dacă auzea muzica, notele ca nişte stele căzătoare.

Clopoţeii au zornăit când am deschis uşa. Tânărul şi-a ridicat privirea de pe revistă, dar nu s-a clintit de pe scaun. Era mai tânăr decât mi se păruse mie, cu o acnee evidentă şi un simulacru de barbişon. Şovăise şi se intimidase în prezenţa frumoasei mele soţii, dar, după privirea scurtă pe care tocmai mi-o aruncase, impresia defavorabilă era clară, motiv pentru care nici nu-mi acorda atenţie; atitudinea lui m-a descumpănit. Poate că mă etichetase drept un tip bogat, care îşi petrecea weekendurile prin diverse locuri. Nu cred să fi ghicit că eram mai rău de-atât – profesor. Nu eram bogat, dar nici nu mă puteam plânge că nu am ce-mi trebuie. Aceasta fusese întotdeauna premisa fundamentală a vieţii mele.

Mi-a spus că nu e sigur dacă are lichid de parbriz, dar că va verifica. A intrat în garajul de alături şi a aprins lumina. În mijlocul podelei pătate de ulei, se afla o maşină ridicată pe suporţi de ciment, cu motorul sub ea, ca o inimă căzută din piept. Mirosul de ulei şi

benzină era insuportabil şi brusc am simţit cum mă ia durerea de cap. Voiam să ajung acasă, să citesc o carte, cu un pahar în mână.

Tânărul a reapărut cu un bidon de vreo cinci litri cu lichid de parbriz, albastru. I-am dat banii şi am luat bidonul. Greutatea lui m-a luat prin surprindere; parcă-mi pierdusem vlaga. Clopoţeii au zornăit, iar eu am pornit spre maşină, cu capul plecat, uitându-mă la genunchiul stâng care mă durea inexplicabil, cugetând la meciurile mele de tenis, la corpul şi la vârsta mea.

Vreau să povestesc totul aşa cum a fost. Aveam 38 de ani. Îmi petrecusem toată viaţa de adult căutând înţelesuri în poveştile altor oameni, descoperind desenul din covor[1], ordinea lucrurilor. Dumnezeu era în detalii, nicăieri altundeva.

Maşina a apărut de nicăieri. Nu, a apărut din stânga, luând curba cu toată viteza. Pneurile au scrâşnit şi eu am ridicat privirea. Maşina era de un albastru-închis sau verde, sau neagră. Numai un far funcţiona. A ţâşnit dintre copaci, ca o nălucă. Iar fiul meu stătea pe şoseaua întunecată. Cu capul plecat, de parcă ar fi căutat ceva. L-am strigat, şi-a ridicat brusc capul şi a văzut cum lumina se îndreaptă spre el. Şi în lumina aceea, care s-a urcat pe el, de la picioare în sus, a făcut ochii mari şi a deschis gura fără să scoată vreun sunet. Partea din dreapta a maşinii l-a izbit direct în piept. Parcă s-ar fi crăpat o bucată de gheaţă. Corpul i-a zburat zece metri.

Grace

Benzinăria le apăru în față, în timp ce icșeau din curbă. Și, pe neașteptate, cuvintele începură să-i răsune în minte, semnalând o schimbare bruscă a stării de spirit: „Așa ceva nu, nu aici". Clădirea părăginită, dărăpănată, abandonată, întunecată; firma înjumătățită; o mașină ca o navă avariată, lăsată să rugineasca printre buruieni. Totul pe dos, altfel decât comandase ea. Dar Ethan frâna deja și trăgea pe dreapta; se întâmpla deja. Să-l convingă acum să renunțe era ca și cum ar fi recunoscut aceeași teamă veche. Ethan ar motiva că sosise, în sfârșit, momentul să se lepede de ea. Da, desigur. Dar cum? Nu atât de ușor. „Toată viața mea", gândi ea. Mașina încetini și mai mult, apoi Grace auzi clar pneurile, unul după altul pe șosea, pietricele și bucățele de lemn, din ce în ce mai încet, mașina luând-o spre dreapta, în timp ce ea se mustra, își reproșa, gândind: „Dar e absurd". Și avea din nou opt ani.

Iarba fusese stropită în dimineața aceea; îi simțea răcoarea și umezeala sub picioarele desculțe. Îi auzea lângă piscină, în spatele ei, în timp ce intra în casă: tata râzând tare, vesel ca un cintezoi, la o glumă spusă de unul dintre invitați. În bucătărie, Gloria tăia roșiile pentru prânz. A ridicat cana cu ambele mâini și Gloria, zâmbitoare, i-a umplut-o cu ceai rece dintr-o altă cană, apoi s-a dus din nou afară. Cana era grea, o dureau brațele. O fixa cu privirea în timp ce traversa peluza cu pași mici și repezi, încercând să n-o verse. Soarele strălucitor o făcea să clipească și iarba a întâmpinat-o din nou, răcoroasă și încă umedă.

Nici acum nu știa cum a scăpat cana; pur și simplu a căzut pe peluză, cu fundul în sus și, înainte ca tot ceaiul rece să dispară în iarbă, a început să plângă. Apoi un zgomot puternic lângă piscină a făcut-o să privească într-acolo. Primul gând a fost că mama și tata scăpaseră și ei ceva acolo și, preț de o clipă, a răsuflat ușurată, aproape veselă. Dar, privind mai atent, a văzut o scenă ciudată, înfricoșătoare: tata stătea întins pe pământ, iar unul dintre invitații îl apăsa tare pe piept. Iar mama, care era atât de politicoasă, striga la Dumnezeu s-o ajute...

Ethan opri motorul, portierele se deschiseră: Grace coborî, toți coborâră, Grace o luă de mână pe Emma și o duse spre micul oficiu luminat, încercând din greu, cu o disciplină cazonă, să-și concentreze atenția pe orice, numai pe imaginea aceea îngrozitoare nu, care-i tăia respirația și o obseda de atâta timp, sau pe pavajul crăpat, năpădit de buruieni – cântecul greierilor de peste drum, de jur împrejur, muzica oricărei nopți de vară; era de-ajuns. Orice. Orice numai frica aceasta nu, care-i pătrunsese în suflet cu atâta vreme în urmă și încă se mai agăța de memoria ei, precum pânzele de păianjen în podul casei. Când deschise ușa oficiului, tresări la zornăitul clopoțeilor. Și se întrebă: „Ce rost au clopoțeii aici, într-un loc ca ăsta?" Acum voia să meargă acasă. „Să facem pipi și să plecăm de-aici." Un tânăr într-o cămașă cadrilată – cu un fel de barbă, cu coșuri pe față și ochii limpezi, albaștri –, roșind și privind în jos în timp ce-i dădea cheia de la toaletă, atașată la un dreptunghi de placaj de zece centimetri pe șapte, ca să-i descurajeze pe hoți și vagabonzi; apa lui de colonie, de casă, prea puternică, atenția pe care o acorda trupului ei, bine-venită în momentul acela, doar în momentul acela. „M-am gândit destul la asta pe ziua de azi."

Luă cheia și, apucând-o pe Emma de mână, ieși în noaptea caldă, înmiresmată, clopoțeii zornăind în spatele ei ca un cântec întrerupt.

Ethan curăța parbrizul cu o cârpă, Josh stătea câțiva pași mai încolo, plictisit, absent, atât starea lui de spirit, cât și hainele sumbre, în culoarea nopții. Și încă un lucru: așa cum stătea acolo părea un spirit, o umbră, nu un băiat. Grace se sili să se întoarcă.

„Destul." Sosise momentul. O luă la stânga, cu Emma de mână, pe un fel de fundătură. Becul ars. Era fixat de marginea clădirii,

inutil, iar sub el – un tomberon mare, din metal. Un loc unde te treceau toţi fiorii; încercă să zâmbească în clipa în care Emma o strânse de mână. Trecu pe lângă mai multe cutii de lemn, desfăcute, şi văzu uşa toaletei, de care se sprijinea un capac de roată, hodorogit: unisex probabil. Deschise toaleta cu cheia şi, cu pulsul accelerat, întinse o mână tremurândă şi aprinse lumina.

Rămaseră pe loc, mijindu-şi ochii şi încercând să respire pe gură.

– Vai, ce mizerie! exclamă Emma.

– E o benzinărie, Emma.

Emma întoarse capul, refuzând să şi privească.

– Dar tot mizerie se cheamă.

– Vrei să intru cu tine?

– Mă pot ţine.

– Am oprit tocmai pentru asta.

– Ştiu, mami, dar...

– Intru cu tine dacă vrei.

– OK.

Emma nu vru să intre cu ea; toaleta îţi muta nasul din loc. Dar Grace se oferise să o însoţească. Nu-şi permitea, în propriii ochi sau ai altcuiva, să fie mai puţin îndrăzneaţă decât fiica ei de opt ani; totul avea o limită. Împinse uşa cu piciorul şi păşi înăuntru. Emma o urmă fără tragere de inimă; reprimându-şi un fior, Grace închise uşa la fel cum o deschisese, cu piciorul. WC-ul nu avea capac – Emma rămase în faţa WC-ului gol, strâmbând din nas de parcă s-ar fi sufocat dintr-o clipă într-alta.

– Nu putem lăsa uşa deschisă?

– Nu. Em. Nu putem.

– De ce?

– Fiindcă nu e o idee bună. Hai, fă pipi şi taci. Vreau să ies de aici la fel de mult ca şi tine.

Emma îşi trase fermoarul de la jeanşi, îi lăsă în vine, ca şi chiloţeii ei albi, şi se aşeză deasupra WC-ului, având grijă să lase câţiva centimetri între ea şi orice suprafaţă tare – ceea ce, la înălţimea ei, era o adevărată performanţă. Rămasă lângă chiuvetă, Grace se privi în oglinda murdară, apoi îşi întoarse privirea în altă parte: îşi ştia ridurile din jurul ochilor şi părul blond, moale, lipsit de strălucire; nu înţelegea de ce tânărul din oficiu se ambalase atât de mult; nici nu-i

păsa. Se săturase să simtă moartea peste tot, de această luptă de o viaţă, numai a ei, cu o fragilitate pe care numai ea părea să o simtă; se săturase să tot care tolba cu tertipuri psihologice care o asigurau că totul e în ordine când, de fapt, nimic nu era în ordine. Voia să meargă acasă acum şi să facă o baie fierbinte.

Auzi, în sfârşit, zgomotul. Emma făcea pipi, cu privirea fixată, ciudat, ca un adult, pe peretele din faţă, extrem de concentrată. Grace era şi surprinsă, şi impresionată de freamătul uşor al coapselor slabe, goale; de bronzul care se pusese doar ieri. Trecuseră săptămâni, poate chiar luni, de când nu mai fusese cu Emma la toaletă. Era genul acela de corvoadă maternă de care, pe vremea când copiii erau foarte mici, era disperată să scape şi care acum îi lipsea. Şi mâna care o ţinea strâns: „n-ar trebui să te sperii de moarte că ai parte de astfel de lucruri în viaţă", gândi ea. Se temea îngrozitor, pur şi simplu se temea îngrozitor de momentul în care Emma va avea treisprezece ani.

Dwight

Undeva, acolo, e adevărul; e începutul. Mi-am dus fiul de zece ani la Fenway, ca să vadă meciul dintre Sox şi Yankees[1], cum Clemens se ia la întrecere cu Key. Am mers două ore şi jumătate cu maşina ca să ajungem acolo. Luasem bilete la lojă; aproape tot meciul Sam a stat în picioare, cu bărbia deasupra grilajului, privind în jos la baza trei, cu pumnii încleştaţi. O vreme, ziua mi s-a părut perfectă.

Dar meciul nu s-a terminat când trebuia. Aruncătorii s-au înfruntat cât au putut, dar nici unul nu a câştigat. S-a intrat în prelungiri. Pumnii lui Sam s-au încleştat şi mai tare, iar eu am început să mă uit la ceas. Mama lui îl aştepta să se întoarcă până în ora şapte; mama lui, adică fosta mea soţie. S-a făcut cinci, apoi cinci şi jumătate, anticipam deja scandalul care mă aştepta, aşa cum simţi că va ploua înainte de căderea primelor picături. Parcă o auzeam pe Ruth cum bate din picior nerăbdătoare pe veranda pe care chiar eu o construisem, în Bow Mills, unde încă mai locuia, la o distanţă de două ore şi jumătate.

Meciul era cât pe ce să se sfârşească la al treisprezecelea schimb de aruncători, dar alergătorul din Boston nu a reuşit să atingă baza. Nu-mi venea să cred. Acum mă întreb dacă nu cumva a fost vorba de ceva predestinat. Obstacolele îmi apăreau în faţă, unul după altul, iar eu eram obligat să le înlătur.

La şase fără zece, Sox în sfârşit a reuşit să încheie jocul cu un mare şlem. Sam a spus că a fost cel mai frumos meci din viaţa lui. Mai târziu, pumnii care se încleştaseră ore întregi s-au destins şi, în

[1] Boston Red Soxs şi The New York Yankees, echipe de baseball (n.tr.)

timp ce ne croiam drum spre parcarea înţesată de maşini, unul din ei s-a strecurat în mâna mea. I-a trebuit un minut ca să înţeleagă ce făcuse şi să-şi retragă mâna. Eu m-am purtat de parcă nu mi-aş fi dat seama – de ce avusesem parte, de ce pierdusem. Ne-am urcat în maşină şi ne-am apropiat încet de şosea.

Soarele încă mai era pe cer, aproape de linia orizontului, reflectând prin geam părul lui Sam, de culoarea nisipului. Nu ştiu cum se face, dar culoarea luminii m-a făcut să mă gândesc la Golful Buzzards, unde toţi trei, eu, el şi Ruth, petrecuserăm un weekend pe când Sam avea cinci ani, cu puţin înainte de accident. Amintirea aceasta îmi venea mereu, nu-şi găsea locul. Iar eu goneam cât îmi permitea traficul, discutând despre baseball cu fiul meu.

Se vedea că e obosit. Fusese o zi plină. În cele din urmă n-am mai vorbit, ca să-l las să doarmă. Sam a căscat de câteva ori şi a tăcut. Ideea că va aţipi un pic mi se părea foarte bună. Am văzut-o ca pe un plan de economii: o modalitate de a mă asigura că îşi va aminti cu mare plăcere de ziua petrecută împreună. De parcă un pui de somn putea face ca timpul să se oprească brusc pentru el, iar ziua aceea să fie încapsulată, împachetată ca un cadou, astfel încât să ţină până duminica următoare, când aveam să încerc din nou.

Am aprins farurile pe la opt, tocmai când ieşeam de pe şosea. Taxatorul de la barieră mi-a spus că farul din dreapta nu funcţiona. Şi a adăugat că e ilegal să merg cu un far stricat. Ceva din tonul lui m-a enervat. Vârând restul în buzunar, i-am spus prietenește că sunt avocat, că, fără îndoială, cunosc legea mai bine decât el şi că tocmai mergeam la un atelier ca să-l repar. Nu i-am spus nimic despre fosta mea soţie. Nu era treaba lui. Farul mai putea aştepta, dar Ruth Wheldon, fosta Ruth Arno, nu. Cu puţin noroc, îl puteam duce acasă pe Sam înainte de nouă, cu două ore întârziere. Cu puţin noroc, Ruth nu mă aştepta cu vreo doi poliţişti pe verandă (veranda pe care o construisem cu mâinile mele), toţi bătând din picioare de nerăbdare. M-am gândit s-o sun de la un telefon public, dar gestul meu ar fi fost luat drept slăbiciune. Mi-am aprins o ţigară şi am apăsat pe accelerator.

Fusese o vreme în care întâlnirea cu fiul meu nu avea nimic de-a face cu legea. Nu o găseşti nicăieri în cărţile de istorie – momentele

de liniște nu au ce căuta acolo. Încă mai eram căsătorit cu Ruth. Toți trei eram ceea ce se cheamă o familie. Sam avea cinci ani când totul s-a sfârșit.

Multă lume a spus după aceea că-l băteam. Ceea ce era o minciună, iar Ruth știa că e o minciună, dar nu recunoștea. Îi lăsa pe ceilalți să o ia de bună. Adevărul e că nu l-am atins nici măcar o dată pe fiul meu, până în seara în care a fost cât pe ce să-l omor.

Dormea în camera lui când m-am întors de la serviciu. Pe atunci eram angajatul unei firme prospere din Hartford, mă ocupam de testamente, contracte și alte cele, trăgeam din greu și ajungeam târziu acasă. O carieră în plină ascensiune, s-ar putea spune. M-am dus în camera lui și l-am sărutat pe întuneric. M-am așezat o clipă pe marginea patului, sperând într-un fel să se trezească și să vorbim puțin. Dar dormea dus. Mi-am închipuit că, la vârsta aceea, zilele lui erau pline.

Când am ieșit din camera lui Sam, Ruth îmi pusese deja mâncarea pe masă. Am spus: „Doarme buștean", dar ea a rămas tăcută. Am deschis o cutie cu bere și am mâncat ce-mi gătise ea. S-a așezat în fața mea și a început să-mi vorbească precipitat despre unul dintre elevii ei de la școală, un băiețel pe care îl învăța să cânte la pian. Apoi a tăcut, de parcă nu mai avea ce să-mi spună. Și, treptat, în timp ce minutele moarte începeau să se strângă între noi, în timp ce beam a doua cutie cu bere, apoi a treia, am început să simt că e ceva în neregulă, un fel de liniște pe care nu o recunoșteam sau de care nu-mi păsa. În clipele acelea Ruth nu mai era soția mea, ci o femeie oarecare, singură într-un local de la marginea drumului, seara târziu; o femeie oarecare așteptând orice sau pe oricine, mai puțin scena obișnuită în care îi întorceam privirea absentă. Și atunci mi-am dat seama că, de săptămâni întregi, îi vedeam atât de rar, pe ea și pe Sam; de fapt, habar nu aveam la ce se gândea, așa cum stătea în fața mea, cu gura închisă și ochii ațintiți asupra mesei. Plictiseală? Indiferență? Ură? Habar nu aveam. Ceea ce, până la urmă, a fost singurul lucru pe care i-l puteam spune. Că nu știu. Și chiar în clipa aceea, când încă mai stătea cu ochii ațintiți asupra mesei, mi-a spus că are o aventură cu un bărbat pe nume Norris Wheldon.

De aici totul pare simplu. De regulă mă înfurii foarte ușor, deși o mare parte din viață am reușit să ascund asta, undeva, la loc sigur, ca lumea să nu-și dea seama. Tatăl meu a fost un tip violent, mă bătea

cu o creangă de ienupăr jupuită de coajă, ruptă din curte. Avea metoda lui. De fiecare dată ridica creanga şi aştepta, în speranţa că mă va prinde că tresar sau, şi mai mult, că voi ridica mâna la el. Orice semn de teamă sau furie din partea mea îi dădea dreptul să mă snopească în bătaie ca pe orice golan care face scandal într-un bar. Cea mai fericită vară a copilăriei mele a fost atunci când am devenit, în sfârşit, bărbat. Dacă nu aş fi plecat la colegiu, probabil că l-aş fi omorât. Eram în anul întâi la Universitatea Connecticut când a murit subit, în urma unui atac de cord. Nu m-am dus la înmormântare.

Soţia mi-a spus că îl iubeşte pe Norris Wheldon şi că vrea să divorţeze ca să se poată mărita cu el. Şi a adăugat că vrea ca Sam să rămână la ea. Îl puteam vizita ori de câte ori doream, a spus ea, atâta vreme cât nu stăteam cu el mai mult de o zi pe săptămână. Mi-a spus totul foarte repede, de parcă ar fi repetat în timp ce-mi pregătea cina. Eram avocat. Ar fi trebuit să-mi păstrez calmul, calm şi pregătit să-mi găsesc calea de atac. Eu însă am simţit altceva. Vechiul meu amic, Jack Cutter, care ulterior mi-a fost avocat la proces, a făcut mare caz la tribunal de cele cinci cutii cu bere pe care le băusem în seara aceea (le inclusesc şi pe cele două pe care le băusem la serviciu). „Afectarea dublă" a simţurilor, a numit el ceea ce s-a întâmplat, cauzată de alcool şi gelozie. În aceasta a constat, de fapt, apărarea mea. Mie mi se părea plauzibilă. Aveam nevoie ca să-mi explice mie cineva şi să explice celorlalţi cum de am făcut ce-am făcut, iar Jack a acceptat. Judecata îmi fusese afectată. Judecătorul a fost de acord, până la un punct.

Chiar şi astăzi mi se pare la fel; exact la fel. Parcă de-abia s-a întâmplat. Ruth îmi spune repede tot ce a pregătit despre ea şi Norris, despre fiul meu şi viitorul nostru, cu ochii fugindu-i în toate părţile. Apoi, după ce termină, aşteaptă reacţia mea. Şi, când vede că nu reacţionez, că stau acolo, cu farfuria goală şi cele trei cutii de bere, goale şi ele, începe să se agite. Şi spune, prea repede: „Asta e, Dwight. Asta e. M-am gândit să-ţi spun chiar eu şi uite că ţi-am spus. S-a terminat. Bob Jamison va fi avocatul meu. Îmi pare rău". Se ridică şi îmi ia farfuria din faţă, curăţând masa cum făcea în oricare altă zi, şi se duce la bucătărie.

Când să ajungă la chiuvetă, o lovesc. O lovesc cu pumnul cât pot eu de tare, monturile degetelor o nimeresc în urechea dreaptă şi îi dă sângele. Ţipă şi cade la podea. Soţia mea. Farfuria se sparge de

linoleum. O privesc cum zace pe podea, dar încă nu mi-am dat seama ce-am făcut, încă nu s-a întâmplat. Altcineva a dat cu pumnul. Nu mă simt nici eliberat, nici uşurat. Şi vreau să plec. Nu mai e casa mea. Nu mai e soţia mea. Totul în jurul meu e o greşeală. Ajung la uşa de la intrare şi îmi pun pardesiul.

Ea mă înşfacă de păr, pe la spate, şi mă trage, urlând: „Nenorocitule!" Îmi smulge un smoc de păr, cu tot cu scalp, de parcă mi-ar înfige ace fierbinţi în creier. Văd roşu în faţa ochilor şi o lovesc fără să mă uit, un upercut spre stomacul ei. Ca s-o liniştesc.

Şi îmi lovesc şi fiul în faţă.

Venise în fugă ca să ne apere de noi înşine. Nu mă gândisem că va face aşa ceva. Avea oasele feţei fragile ca ale unei păsări şi am simţit cum trosnesc sub lovitura pumnului meu.

Câteva secunde a rămas inconştient. Avea comoţie. Am aflat că a stat cu falca imobilizată mai multe săptămâni.

Jack Cutter, vechiul meu amic, s-a dat peste cap şi a obţinut o condamnare pe doi ani cu suspendare, răstimp în care nu mi-am mai putut practica meseria. Mi s-a recomandat să mă mut în alt oraş, ceea ce am şi făcut. Am mers la psihiatru. I-am scris în fiecare săptămână lui Sam. Mi-a răspuns, când şi când. Spunea că se simte bine, cu şcoala merge bine şi că nu-i place prea mult de tatăl lui vitreg. Făcea greşeli de ortografie şi uneori mă temeam să nu-i fi afectat vreun centru vital. De-abia după patru ani am avut voie să-l văd din nou.

M-am mutat înapoi, în colţul de nord-vest al statului, într-un orăşel numit Box Corner, la vreo şaisprezece kilometri sud-est de Bow Mills. Aşa am putut să-mi văd fiul din nou – duminica, trebuia să-l aduc acasă până la ora şapte, viu şi nevătămat. Sub privirea necruţătoare a lui Ruth Wheldon. A fost greu la început, dar era mai bine. Jack Cutter a fost înţelegător şi m-a luat asociat la micul lui cabinet de avocatură din Canaan, fiind răbdător cu mine când nu reuşeam să aduc prea mulţi clienţi. Nu toată lumea era foarte prietenoasă. Mai erau tipi în Bow Mills care îşi aminteau foarte bine ceea ce credeau ei că se întâmplase în seara aceea. Sam însă nu era unul dintre ei. Niciodată nu aducea vorba de ceea ce-i făcusem şi nici nu părea că se gândeşte la asta. Dacă nu aveai habar de întâmplare, nu-ţi dădea de înţeles că şi-ar fi amintit-o. Era un băiat şi jumătate.

Mergeam împreună la tot felul de meciuri. Şi, o vreme, la asta s-a redus viaţa mea.

Era nouă fără un sfert şi tot mai aveam douăzeci, douăzeci şi cinci de minute până la casa lui Ruth. Cum se întâmplase? O luasem pe scurtătura pe care o ştiam ca-n palmă şi acum mergeam ca vântul prin întuneric, fără farul drept, copacii de pe marginea şoselei la fel de negri ca şi bezna din jur. De-abia desluşeam ce şi cum. Am aruncat un muc de ţigară şi mi-am aprins alta. Eram în întârziere. Sam dormea cu obrazul lipit de portieră, iar eu începusem să vorbesc singur.

– Scuză-mă că am întârziat, Ruth! Meciul a intrat în prelungiri. Sam spune că a fost cel mai frumos meci din viaţa lui, Ruth. Hai, întreabă-l... Vezi? Totul e-n regulă. Şi scoate-mi laţul ăsta afurisit din jurul gâtului.

Ori de câte ori mă lăsam pradă gândurilor, îmi venea foarte greu să nu apăs şi mai tare pe accelerator; creierul meu încerca să dea o formă mai acceptabilă situaţiei în care mă aflam. Am deschis radioul – încet, ca să nu-l trezesc pe Sam. Puţină muzică country ca să mă mai destind.

Dar n-am putut pune stavilă gândurilor; la lumina zilei se vedea cicatricea de pe faţa netedă a lui Sam, un firişor alb, subţire, care îi marca falca reconstruită.

Nu-mi aduc aminte să mă fi uitat la vitezometru. Reservation Road era prea întunecată pentru viteza aceea. Mă gândeam la Sam, sperând că-şi va aduce aminte de tot ceea ce fusese frumos în ziua aceea, când am intrat prea repede în cele două curbe abrupte, străjuite de prea mulţi copaci, care duceau la benzinăria lui Tod Lovell. Maşina a început să oscileze pe linia de mijloc şi prea târziu am încercat să o redresez, trăgând de volan spre dreapta. Dar am tras prea tare. Roţile din faţă ajunseseră deja la a doua curbă, când am tras de volan spre stânga, pneurile au scrâşnit, repede şi ascuţit, până am tras din nou de volan şi maşina a reuşit să ţină linia dreaptă, deşi şoseaua era în curbă, dar am simţit că o pot controla şi aproape că am răsuflat uşurat. Apoi, pe neaşteptate, în dreapta mea copacii parcă s-au dat la o parte şi în faţă au apărut cele trei litere roşii, strălucitoare, din firma lui Tod.

Nu înţeleg cum de încăpeau atâtea într-un singur loc: două pompe învechite şi o clădire cu acoperişul plat, cu o singură fereastră luminată puternic, fără alte lumini, de parcă planeta, acolo, fusese acoperită de apă. O maşină parcată în faţă, cu toate portierele deschise, parcă avea aripi. Şi un bărbat înalt, cu părul negru, cu ochelari mici, rotunzi, care ieşea din benzinărie având ceva în mână. Se uita la mine, eu mă uitam la el, prin întuneric. Am văzut cum deschide gura şi apoi cum se uită în altă parte, întorcând brusc capul spre şoseaua din faţă.

Şi atunci am văzut ce vedea el.

Băiatul care stătea pe şosea de parcă ar fi răsărit din ea. Cu părul negru, ca şi tatăl lui. Şi strigătul tatălui, care brusc însemna ceva: „Josh!" L-am lovit direct în piept. Farul stricat a pocnit ca o împuşcătură. Şi băiatul a zburat în întuneric.

Maşina s-a zguduit. Piciorul mi-a sărit de pe pedală. Dar ne-am continuat drumul, tot acolo, în mişcare însă, fugind. Doar dacă nu frânam acum: „Fă-o". Am dat să apăs frâna. Dar Sam a început să se vaite de durere şi eu am îngheţat. L-am privit, îşi ţinea faţa cu ambele mâini şi ţipa de durere. M-a luat cu frig. „Sam!" am strigat, numele lui venind din străfundurile mele şi răsunând mai tare şi mai disperat pentru urechile mele decât orice alt sunet pe care îl scosesem vreodată. Nu a răspuns. „Sam!"

În oglinda retrovizoare, l-am văzut pe bărbatul cu părul negru luându-se după noi. Furia şi teama răzbăteau din faţa lui pe jumătate întunecată, din felul în care dădea din braţe. Venea ca să mă pedepsească şi, preţ de o clipă, chiar am şi vrut să o facă. Piciorul meu se apropia de frână, centimetru cu centimetru. Dar brusc l-am simţit pe Sam, lipit de mine, ghemuit, apucându-mă strâns şi plângând ca un copil mic. Am apăsat pe accelerator.

În timp ce ne îndepărtam, am mai privit o dată în oglinda retrovizoare: bărbatul părăsise şoseaua şi acum stătea aplecat peste tufele groase de la marginea drumului. Acolo se afla copilul lui. Cam de vârsta fiului meu, poate încă în viaţă, deşi ştiam că nu avea cum.

Maşina prindea viteză. Apoi am lăsat în urmă acel luminiş, înghiţit de copaci.

Ethan

Explică-mi de ce, cu puțină vreme în urmă, aici era un băiat, o viață plină de posibilități, și acum sunt mașini ale poliției, străini în uniformă și luminile care se rotesc cu intermitență. Asta e tot ce, pe neașteptate, poate oferi lumea.

E un frig de neimaginat. O mână care ține o lanternă metalică, neagră. O gură care întreabă cu asprime: Cine? Ce? Unde? Fiul meu acoperit de un cearșaf.

Au venit. Au venit repede, trebuie să recunosc. Păreau că știu toți unde se află benzinăria lui Tod. Practic, era acolo de mult timp. Cei îmbrăcați în alb roiau ca niște paparazzi în jurul cadavrului zdrobit al lui Josh; blițurile explodau în noapte. Mi-au închis fiul într-un sac de plastic alb, apoi l-au vârât într-un sac de plastic roșu și l-au înfășurat într-un cearșaf. Și ni l-au luat.

Grace i-a urmat în mașina noastră. Nu văzuse nimic, motiv pentru care poliția îi propusese să plece acasă. Nu voiam să conducă ea. O strânsesem la piept până când plânsul ei devenise mai controlat, aproape ritmic, dar șocul și refuzul de a accepta realitatea, care i se citeau pe față, vorbeau de la sine. A luat-o pe Emma cu ea. Emma n-a plâns. Tremura toată, atât.

Fugă de la locul accidentului: suficient ca să alerteze poliția statală din Canaan. Ofițerul Burke era cel care conducea investigațiile. Ken Burke. Avea, poate, patruzeci de ani, părul șaten tuns scurt, cărunt pe la tâmple. Lat în umeri, cu fața pătrată, cu nasul pătrat, cu o expresie hotărâtă. O voce joasă, basso profundo. Mi-a inspirat

neîncredere din prima clipă. Şi, după câteva schimburi de replici seci – nicicum nu le-aş fi numit conversaţie, am simţit că senzaţia este reciprocă.

Mă rezemasem de una din pompele de benzină. Mă rezemasem de ea ca să nu cad. Mirosul de benzină, care îmi displăcea profund, era singurul fir care mă lega de lumea în care mă aflam acum: ofiţerul Burke cu carneţelul lui oficial, cu insigna care reflecta lumina roşiatică, stranie, care venea dinspre firma pe jumătate stricată a lui Tod, şi girofarurile maşinii de poliţie care continuau să se rotească la marginea drumului, deşi acum se roteau fără sunet şi fără sens – accidentul deja avusese loc.

– Domnule?

Poftim? Era ofiţerul Burke, gata să-şi pună întrebările, să pună mecanismul în mişcare. Mai târziu, mi-am dat seama că există un sistem de descoperire a adevărului, o cale anume. M-am uitat pe fereastra încăperii luminate unde, cu mai puţin de douăzeci de minute în urmă, cugetasem la viaţa mea, şi am văzut cum colegul mai tânăr al lui Burke îi pune întrebări tânărului în cămaşa de flanel. Care nu văzuse nimic.

Afară, pe şosea, doi poliţişti căutau probe. Era sticlă spartă, da. Şi sânge. Lanterne nervoase şi voci care strigau una la alta: „Ai găsit ceva?" „Nimic."

– Domnule?

Acelaşi ofiţer Burke.

– Mă iertaţi, dar trebuie să vă pun câteva întrebări.

Nu ştiam ce să spun, cum se procedează.

– Despre cum aţi ajuns aici, împreună cu familia dumneavoastră, ce-aţi văzut. Ca să putem lua urma celui care v-a omorât fiul, ca să câştigăm timp.

– Atunci am să vă uşurez sarcina, am spus eu, îndreptându-mă de spate. Simţeam cum mi se amărăşte gura. Mă numesc Ethan Learner. Sunt profesor universitar. Soţia mea se numeşte Grace Learner şi e designer de grădini. Locuim în Wyndham Falls. Fiica noastră se numeşte Emma. Fiul nostru se numeşte... se numea... Josh. Avea zece ani. Cânta foarte frumos la vioară. Şi-l iubeam cu toţii. Vă rog să mă scuzaţi.

M-am îndreptat cu paşi repezi spre marginea asfaltului, unde se aflau tufele, şi am vomat şi maţele din mine.

Când mi-am revenit, ofiţerul Burke şi-a pregătit carneţelul.

– Scuze, am spus eu, ştergându-mi gura cu dosul mâinii.

A înclinat din cap. Cu compasiune – sau varianta ei rigidă –, dar nu aveam nevoie de aşa ceva.

– Mai bine să începem cu ce-aţi văzut.

Am răsuflat adânc, umplând aerul din jur cu un miros de acid.

– Am oprit pentru că fiica mea voia să meargă la toaletă. Nu eram departe de casă, dar spunea că nu se mai poate ţine, drept care am oprit. Soţia mea a dus-o acolo.

Ofiţerul Burke a înclinat repede din cap.

– Eu am rămas aici, cu fiul meu... cu Josh.

Am tăcut, dar ofiţerul Burke nu m-a grăbit. Avea răbdarea unui vânător sau a unui terapeut. Am privit peste drum şi am încercat să mă pierd în copacii negri, în neantul dens. Nu voiam să mai vomit. Ceea ce era mai greu decât îmi închipuisem. Nu-mi închipuisem. Avusesem coşmaruri, desigur, coşmaruri cu ochii deschişi despre siguranţa copiilor mei. Dar nici măcar o dată în viaţa mea nu mă gândisem serios la asta.

– Josh stătea... stătea lângă şosea. Acolo. Mi s-a făcut teamă. I-am spus să nu stea atât de aproape de şosea. Dar asta l-a deranjat. I-a rănit orgoliul. Este... era... foarte mândru. N-ar fi trebuit să-i spun asta. Şi atunci, într-un fel, am retractat. Am mers înăuntru.

– În benzinărie?

– Da.

– Din ce motiv?

– Poftim? Ca să văd dacă... ni se terminase lichidul de parbriz.

Ofiţerul Burke şi-a mijit ochii.

– Să vedeţi, pe drum am intrat într-un roi de... am crezut că sunt muşte de mai, dar Josh m-a contrazis. Acum nu mai ştiu nici eu. Acoperiseră tot parbrizul. Am încercat să le alung, dar mi se terminase lichidul de parbriz.

Am observat că ofiţerul Burke nu îşi nota toate amănuntele astea.

– Aşadar, aţi intrat în benzinărie ca să cumpăraţi un bidon de lichid de parbriz. Unde era... unde era fiul dumneavoastră în momentul acela?

– V-am spus. Stătea lângă şosea.

– Îmi puteţi spune cam cât era ceasul?

– Ceasul? Nu... trebuie să fi fost aproape nouă. M-am uitat la ceas când am oprit aici. Îmi pierdusem răbdarea. Voiam să ajung acasă. Trebuie să fi fost nouă fără un sfert.

Ofiţerul Burke şi-a notat ora în carneţel.

– Cât timp aţi stat în benzinărie?

– Nu ştiu. Băiatul s-a dus după bidon. Trei, poate cinci minute.

– V-aţi văzut fiul în tot acest timp?

– Nu... nu. Nu, nu l-am văzut.

Am simţit că nu mai am aer. Timpul, care până atunci se învolburase, acum se liniştise şi brusc, acolo unde întrebarea plutise între noi, suspendată în aer, se insinuase o tăcere neagră, impenetrabilă, care era vina mea; nimic altceva nu era real. L-am văzut pe Josh stând lângă şosea, cu spatele la mine. Treptat, am văzut cum mă întorc, lepădându-mă de el, până când l-am lăsat în urmă şi a dispărut.

– E vina mea, am şoptit eu.

Fără să-mi dau seama mă ghemuisem, şedeam pe vine, atingând cu mâinile pământul tare.

Ofiţerul Burke nu a părut să mă audă. A întors privirea spre benzinăria luminată puternic unde, într-o teribilă pantomimă, colegul lui îşi nota ce spunea tânărul. Burke şi-a trecut greutatea de pe un picior pe altul. Am rămas pe loc, aproape pe pământ.

– M-am uitat cu puţin înainte de a intra. Ca să mă asigur. Stătea lângă şosea şi privea în gol. Se gândea la ceva. Poate la muzică. Deja îi rănisem sentimentele arătându-mi îngrijorarea. Aşa că l-am lăsat în pace.

– Apoi când l-aţi mai văzut?

– Când am ieşit.

– Ce s-a întâmplat atunci?

– Dumneavoastră ce credeţi?

Ofiţerul Burke s-a încordat şi a privit în altă parte. M-am forţat să mă ridic în picioare.

– Îmi cer scuze, am spus eu. A fost o impoliteţe din partea mea.

– Înţeleg.

– Îmi este foarte greu.

– Înţeleg.

– Mă uitam în pământ când am ieşit. Eram... eram obosit şi mă gândeam la ale mele... la nimic... în clipa în care am auzit scrâşnetul pneurilor...

– Din ce direcţie?

– De acolo. Din stânga.

– Şi apoi?

– M-am uitat după Josh. M-am uitat acolo unde îl lăsasem, dar nu mai era. Era pe şosea. Stătea acolo, pur şi simplu. Am strigat...

Maşina venea din nou, îl lovea în piept şi îl arunca în tufele de la marginea drumului. Cu o dâră de sânge care-i curgea din gură, cu o gaură de grosimea unui ţăruş de gard în piept. Strivit. Când l-am ridicat, capul i-a căzut pe spate şi i s-a deschis gura. Avea dinţii pătaţi de sângele care părea negru în întuneric.

– Vă puteţi aminti ceva despre vehicul?

Am închis ochii. În maşina întunecată, care venea cu viteză, era un punct luminos, portocaliu: o ţigară. Un bărbat la volan.

– Era un bărbat.

Ofiţerul Burke a rămas nemişcat.

– La volan?

Am încuviinţat din cap.

– Mai era cineva cu el?

– Nu.

Ridicasem capul şi, preţ de o clipă, în timp ce maşina trecea în goană, parcă îşi întorsese faţa spre mine.

– S-a uitat la mine.

– L-aţi putea descrie?

– Fuma. Avea o ţigară aprinsă în gură.

Ofiţerul Burke aştepta. Am încercat să-mi amintesc altceva, orice, despre bărbatul acela care îmi omorâse fiul, dar n-am putut.

– Nu, am zis eu cu amărăciune. Nimic.

Ofiţerul Burke a rămas tăcut, privindu-şi carneţelul.

– Să continuăm, a spus el în cele din urmă. Vă amintiţi ceva despre vehicul în sine?

Am simţit cum mă cuprinde panica. Încercând să vizualizez maşina, am văzut doar vârful aprins al ţigării şi bărbatul ascuns în umbră.

– Nu ştiu.

Ofiţerul Burke a scos un oftat abia auzit. Şi-a lăsat capul pe o parte şi m-a privit lung.

– Orice.

– Să mă gândesc.

M-am forţat să retrăiesc scena. Pneurile care scrâşneau. Maşina care apărea dintre copaci, ca o nălucă.

– Unul din faruri era stins.

Ofiţerul Burke a atins carneţelul cu vârful pixului.

– Cel din dreapta sau cel din stânga?

– Poftim?

– Farul din dreapta sau cel din stânga?

– Cel din stânga... nu. Cel din dreapta.

– Care din ele? Cel din dreapta sau cel din stânga?

– Cel din dreapta.

– Sunteţi absolut sigur?

– Da.

Şi-a notat în carneţel.

– OK. Ce fel de vehicul era?

– Cred că... cred că era o berlină.

– Marca?

– Nu ştiu. Nu mă prea pricep la maşini.

– Cu patru uşi sau cu două?

Am încercat să mă concentrez. Ofiţerul Burke a ridicat repede privirea spre mine.

– Era de culoare închisă.

– Aha.

– Cu patru uşi. Avea patru uşi.

Ofiţerul Burke m-a privit atent.

– Sunteţi absolut sigur?

– Da.

Şi-a notat.

– OK. Ce culoare avea vehiculul?

– Era închis la culoare.

– Puteţi fi mai precis?

– S-ar putea să fi fost negru. Sau albastru-închis, verde-închis. Mergea repede şi vedeţi ce fel de lumină...

– Acum să vedem ce nuanţă. Era mată sau lucioasă?

– Parcă lucea puţin.

– Adică reflecta lumina?

– Da.

– Încerc să aflu dacă vehiculul era vechi sau nou, dacă vopseaua era metalizată sau nu.

– V-am spus. Lucea puţin.

Nu şi-a notat asta.

– Nu ştiu ce să vă mai spun.

A clătinat din cap aproape imperceptibil.

– Să continuăm. I-aţi reţinut numărul?

– Nu.

– Nici măcar câteva cifre?

Ofiţerul Burke părea dezamăgit.

– Dar statul de origine? Avea vreun desen pe el? Sau orice alt semn distinctiv pe care să-l fi remarcat – vreun sticker pe bara de protecţie?

– Nu. Nu ştiu.

Clopoţeii au zornăit: uşa de sticlă a benzinăriei s-a deschis şi cei doi tineri au ieşit, semn că terminaseră cu întrebările. Colegul mai tânăr al ofiţerului Burke s-a oprit ca să-şi pună pălăria din fetru – cu amândouă mâinile, nici mai mult, nici mai puţin. Angajatul benzinăriei îşi vârâse cămaşa de flanel în pantaloni.

– Îmi mai puteţi spune ceva, domnule?

Îmi aminteam ceva, dar întrebarea lui mă deruta: cum am fugit după maşină, auzind doar zvâcnetul sângelui în inimă şi motorul ambalat, cum am văzut doar umbra mică a capului său deasupra tetierei. Apoi... ce? Şi-a luat piciorul de pe accelerator, asta fără doar şi poate – motorul părea că moare, maşina a încetinit brusc, iar eu m-am apropiat de el. L-am auzit strigând ceva. Cred că geamul era lăsat fiindcă i-am auzit vocea puternică, dar n-am înţeles mare lucru, doar un cuvânt sau un sunet. „Sham!" parcă. „Sham!" Şi prin lunetă am văzut umbra cefei şi a umerilor lui cum se apleacă spre locul de lângă el. Maşina a derapat uşor, iar el a strigat din nou: „Sham!", sau „Sam!", sau „Slam!" Nu avea sens. Iar eu mă apropiam tot mai mult, aveam şansa să-l ajung. Apoi n-a mai strigat şi maşina a demarat în trombă.

– Domnule?

– Poftim?

– Mai aveţi ceva de adăugat?

M-am străduit să mă concentrez la ce-mi cerea ofiţerul Burke.

– Da. A strigat ceva. Cel din maşină. Alergam după el. Acelaşi cuvânt – parcă „Sham", sau „Slam", sau „Sam". Nu ştiu. Acelaşi cuvânt. Nu ştiu ce poate fi. Poate că-şi striga ceva, poate că-mi striga ceva mie. Nu ştiu. Tot ce ştiu e că a strigat. De două ori. L-am auzit. Apoi s-a îndepărtat.

– „Sham"?

– Sau ceva asemănător. Ceva ce rimează cu „Sham". Sigur l-am auzit.

În spatele meu, am auzit cum porneşte o maşină şi cum se îndepărtează. Trebuie să fi fost angajatul benzinăriei. Încotro? La un bar, pentru una mică. Acasă la prietena lui sau la mama lui. Apoi am auzit radioul poliţiei şi am văzut cum ochii ofiţerului Burke se întorc spre maşină, unde îl aştepta colegul. Ofiţerul Burke trebuia să plece.

Şi-a închis carneţelul, l-a vârât în buzunarul de la spate şi şi-a prins pixul de buzunarul cămăşii. Fără să se grăbească. Apoi a dat să plece.

– Domnule.

– Tocmai v-am spus ceva important.

Ofiţerul Burke arăta impasibil; ca o statuie.

– Important, domnule? a repetat el, clătinând din cap în semn de scuză. Nu, domnule. Îmi pare rău.

– Tocmai v-am spus ceva important şi aş vrea să vă notaţi.

– Nu, domnule. Îmi pare rău.

– Ba da, la naiba. Da!

Gâfâiam, gata să strig la el, împungându-l cu degetul în piept.

– Uşurel.

– Încă n-am terminat aici. Nici pe departe.

– Eu şi colegul meu vă ducem acasă acum. Mai vorbim dimineaţă.

– Ascultaţi-mă. Maşina era condusă de un bărbat. Un bărbat care fuma o amărâtă de ţigară şi care s-a uitat drept la mine înainte să-mi pună fiul la pământ. L-am văzut cu ochii mei.

– Am înţeles.

– Atunci, de ce mă tot luaţi cu „domnule"? De ce nu vorbiţi ca oamenii?

Ofiţerul Burke s-a îndepărtat puţin de mine, nesigur de ceea ce ar putea face.

– Am să trec cu vederea ce-aţi spus. Sunteţi tulburat.

– Bineînţeles că sunt tulburat.

Mi-am dat seama că tremur şi că nu mă pot stăpâni. Şi m-am ghemuit din nou, poziţia aceea dizgraţioasă în care îmi puteam lipi palmele de pământ ca să mă liniştesc. Orice, numai să ating lumea aşa cum fusese înainte. Dar lumea nu mai voia să fie ca înainte. Tremuram în continuare. Gândindu-mă acum la Emma, la valurile de durere şi teamă care o asaltau, fără speranţa de a se domoli vreodată.

Dwight

Peisajul întunecat trecea în goană pe lângă noi. În cele din urmă, pădurea s-a deschis de parcă ar fi fost despicată de un topor şi această maşină a noastră a ţâşnit în noaptea fără lună pe lângă câmpurile cu garduri de piatră, negre şi nemişcate. Am trecut pe lângă o fermă sau pe lângă umbra ei, silozul înălţându-se ca un turn de supraveghere al unei închisori.

Lăsându-l în urmă pe băiatul acela.

Încă treisprezece kilometri până la Bow Mills. Am menţinut viteza, luând curbele cu mâinile încleştate pe volan. Din când în când pneurile scrâşneau, mai uşor, nu cum scrâşniseră înainte. Transpiram de parcă aş fi avut febră.

– Mă doare, a scâncit Sam. Mă doare.

Se lipise de mine, ghemuit, şi plângea în continuare, cu o mână peste ochiul drept. Nu mai suportam.

– Te doare ochiul?

– Da, a scâncit el, din nou ca un copil de cinci ani.

– Stai să mă uit.

Am încercat să-i desprind mâna de pe ochi, dar plânsul i-a urcat cu o octavă, aşa că m-am lăsat păgubaş.

– Lasă-mă să mă uit.

Şi-a luat mâna. Era prea întuneric ca să văd ceva. M-am aplecat peste el. În secunda următoare, maşina a luat-o la stânga şi am simţit cum îmi stă inima în loc. Dar nimic mai grav de-atât; am tras de volan şi am revenit pe partea dreaptă a şoselei.

– Sam, nu mă pot uita acum.

Cu ochii pe şosea, am bâjbâit prin întuneric până am dat de capul lui şi i-am pus mâna pe părul moale. Apoi cu degetele i-am pipăit fruntea netedă şi i-am atins uşor ochiul rănit. Am simţit urmele de lacrimi, umflătura din jurul ochiului drept. A ţipat şi a încercat să-mi dea peste braţ.

– Încetează, a spus el şi am încetat.

– Trebuie să ştiu. Nu sângerezi, dar vei avea un binoclu de toată frumuseţea. O să-ţi punem puţină gheaţă când ajungem acasă la mama.

A urmat o scurtă tăcere; nu mai plângea.

– Cum adică „un binoclu"?

– Un ochi vânăt.

– Vânăt? a întrebat el, contrariat.

Mi-a venit să zâmbesc.

Brusc, Sam s-a ridicat în capul oaselor.

– Tăticule?

Vorbea pe nas de-atâta plâns. Era ciudat. Părea de două ori mai mare decât băiatul care vorbise adineauri.

Urma întrebarea. Care se reducea la: Ce ştia? Ce văzuse? Trebuia să i-o iau înainte.

– Sam. Ascultă-mă un pic.

Fiul meu m-a privit prin întunericul din maşină. Renunţase la ce voia să întrebe.

– Am lovit ceva pe şosea, am spus eu.

– Ştiu.

– Ştii ce-am lovit?

N-a răspuns.

– Ştii?

– Nu.

Am răsuflat uşurat.

– Am lovit un câine.

Sam a rămas tăcut.

– Era mare? a întrebat el într-un târziu.

– Da.

– Cum de ştii asta dacă n-am oprit?

– Ştiu.

– Ar putea fi încă în viaţă.

– Nu, Sam. Sunt sigur. Am văzut când a murit.

– Dar...

– Nu, Sam. Crede-mă. OK?

– Te cred, tăticule.

Asta fost tot. Mă simţeam amorţit. Mort. Imaginaţia fiului meu era plină de amprentele mele murdare. Am intrat în Bow Mills şi am trecut pe străzile străjuite de copaci, pline de oameni pe care îi cunoscusem cândva. Am pătruns pe Larch Road, unde, în capăt, era vechea mea casă.

Lumina de pe verandă s-a aprins în clipa în care farurile au apărut pe alee. Uşa s-a deschis şi Ruth a ieşit în fugă până la trepte. Îşi puse în grabă un cardigan peste umerii goi şi rochia lungă, cadrilată, iar ochelarii de citit, prinşi de un lănţişor, i se bălăngăneau pe sâni în timp ce se agita de colo-colo.

La scurtă vreme după ce se măritase cu Norris, Ruth începuse să se îmbrace ciudat, uneori ca o guvernantă de modă veche, alteori ca o regină a frumuseţii dintr-un cartier mărginaş, care apăruse timp de câteva secunde la *Hee Haw*[1]. Norris lucra în domeniul asigurărilor, slujbă care părea să-i placă foarte mult. Pentru mine însă, atunci când mă gândeam la fosta soţie, noaptea, fapt care se întâmpla din când în când, ea purta jeanşi, atunci când purta ceva. Aşa era îmbrăcată când am întâlnit-o la colegiu, ca şi în primii ani de căsătorie. Ruth arăta mai bine într-o pereche de Levi's prespălaţi decât orice altă femeie pe care o cunoscusem vreodată.

Am oprit maşina, cu faţa la verandă, şi am stins farul imediat. Întuneric era tot ce-mi doream. Dar nu şi Ruth: în mâna ei am văzut o lanternă lungă de vreun sfert de metru – îndeajuns de grea ca, la nevoie, să poată fi folosită şi pe post de bâtă. A coborât de pe verandă într-o clipă şi a traversat peluza mică în fugă. Călcasem băiatul cuiva şi încercam cu disperare să mi-l păstrez pe-al meu, dar, văzând-o, m-am surprins gândindu-mă la cum făcusem peluza şi veranda aceea, cum totul venise de la mine şi fusese al meu, cândva. Un gând meschin, de toată ruşinea.

---

[1] Emisiune TV de varietăţi (1969–1971) care se adresa cu precădere telespectatorilor din zonele rurale. (n.tr.)

– Norris! a strigat Ruth peste umăr. Norris!

Norris a apărut în uşă, dar nu a înaintat. Odată îl ameninţasem că am să-l omor şi poate că la asta se gândea acum. Luminat din spate, îmbrăcat în haine lejere, ca de duminică – o cămaşă cu mâneca scurtă, cu imprimeu, şi pantaloni subţiri cu talia înaltă – arăta ca una din figurile acelea de carton din parcuri, în care arunci cu mingi de baseball. În cele din urmă, a făcut câţiva paşi şi s-a oprit.

– Norris! a urlat Ruth.

Alerga cât o ţineau picioarele. Nici eu, nici Sam nu dăduserăm vreun semn că am vrea să coborâm din maşină. Eram ca nişte statui.

– Se pare că mama ta e un pic supărată.

– Mda.

– Când o să vadă ce ai la ochi va fi şi mai supărată.

– Ştiu.

– Se pare că va trebui să înfruntăm furtuna amândoi.

A clătinat din cap. Părea palid la faţă în întuneric, mai puţin în jurul ochiului, unde pielea deja îşi schimba culoarea. M-am întins şi l-am apucat uşor de bărbie. A tresărit şi a vrut să se tragă înapoi.

– Ce-ţi mai face ochiul?

– Mă doare. Arată a binoclu?

Am zâmbit.

– Da. Arăţi ca un tip dur. Nu uita de gheaţă.

– OK.

– A fost un meci pe cinste, nu?

Înainte să poată răspunde, Ruth a deschis portiera de pe partea lui. Mi-am retras mâna de pe faţa lui Sam, de parcă m-ar fi muşcat. Ruth l-a luat în braţe şi a spus:

– Hai la mama, puişor.

În acelaşi timp a reuşit să-mi pună lanterna în ochi.

– Ruth, ia-mi lanterna din ochi!

Du-te la dracu', Dwight!

– Ruth, pentru numele lui Dumnezeu, stinge lanterna!

– Sper să fie teafăr şi nevătămat. Dacă nu-i, ai încurcat-o rău de tot. Ai înţeles? Oricum ai încurcat-o.

– Lanterna.

Dar nu mă asculta. Îl scosese pe Sam din maşină ca să-l îmbrăţişeze şi să vadă dacă nu păţise ceva. Am coborât – nu voiam să mă prindă pe scaun când vedea ce are la ochi.

– Salut, Norris.

– Salut, Dwight.

– Îmi cer scuze pentru întârziere. Meciul a intrat în prelungiri.

Norris era un fan înfocat al echipei Red Sox.

– Serios? Cine-a câştigat?

– Sox. Mo Vaughan a marcat punctele decisive.

– Seri...

– Ia mai taci, Norris, s-a răstit Ruth.

Ţinea lanterna îndreptată asupra feţei lui Sam. Băiatul îşi mijea ochii, evident deranjat, dar nu spunea nimic. Lumina era puternică şi nu ascundea nimic. Ochiul era umflat, aproape închis, iar pielea din jurul lui părea să fi fost injectată cu vopsea neagră-purpurie. Am privit în altă parte.

– Norris, a spus Ruth. Cheamă poliţia.

– Poftim? am făcut eu. Nu face asta.

– Îmi duci fiul la meci şi mi-l aduci într-o stare deplorabilă, de parcă ar fi fost bătut de golani. Dar bineînţeles că n-a fost bătut de golani, doar a ieşit cu bunul lui tătic. Eşti bolnav, Dwight. Ai o problemă şi ar trebui să fii ţinut cât mai departe de noi, cei care nu simţim o plăcere deosebită în a ne snopi copiii în bătaie. Cheamă poliţia, Norris.

– Norris. Nu face asta.

– Ruth... a spus Norris!

– Mămică, a fost din cauza unui câine, a zis Sam.

Toţi am privit spre el. Iar fiul meu, cu ochiul ca o vânătă, a întins mâna şi a împins lanterna ca să nu-l mai orbească.

– Am lovit un câine, mămică. L-am omorât. A fost groaznic.

Ruth a rămas cu ochii aţintiţi asupra lui. Pe faţa ei se amestecau atâtea trăiri, pe care i le cunoşteam din vremea căsniciei noastre: uşurare vecină cu fericirea; dezamăgire meschină fiindcă ratase scena; furie pe mine care, până la urmă, trecea dincolo de cuvinte; dragostea necruţătoare a unei mame faţă de fiul ei. O clipă mai târziu, şi-a dat seama că lanterna lumina inutil peluza şi a stins-o. Ne mai liniştiserăm, luminaţi acum doar de becul slab de pe verandă.

– Asta nu explică ce-ai păţit la ochi.

– M-am lovit.

– *Poftim?*

– Dormea cu faţa lipită de portieră şi, când am lovit câinele, s-a lovit şi el, am spus eu repede.

– Unde era câinele?

Ruth îl întreba pe Sam, dar băiatul clătina din cap. Avea zece ani şi nu ştia numele drumurilor prea bine. Aşa că, fără tragere de inimă, Ruth s-a întors spre mine.

– Unde s-a întâmplat?

– Pe Cantwell Road, am răspuns eu spunând numele unei şosele la vreo jumătate de oră de Reservation Road.

O şosea pe care eram sigur că o ştie: într-o după-amiază, cu ani în urmă, opriserăm acolo şi făcuserăm dragoste în maşină. Asta nu se uită. Dar Ruth nu arătă deloc că şi-ar fi amintit detaliile acelei zile.

– Ce căutaţi pe Cantwell?

– Veneam de la meci. Am luat-o pe scurtătură. Am mers cu toată viteza fiindcă, aşa cum i-am spus lui Norris, s-a intrat în prelungiri.

– Ba bine că nu.

– E-adevărat, mămică.

– Las-o moartă, Ruth, am spus eu.

– Am s-o las moartă când am să fiu convinsă. Ai un far stricat.

– Din cauza câinelui, a zis Sam.

– Aşa e, am spus eu. L-am auzit cum pocneşte când am lovit câinele.

Lanterna s-a aprins brusc, m-a găsit mai întâi pe mine, apoi botul maşinii şi farul din dreapta, stricat. Ruth le-a examinat pe îndelete, de parcă ar fi fost un alt simptom al vieţii mele date peste cap de când femeia asta încetase să mă mai iubească.

Apoi am simţit cum îmi stă inima în loc.

Eram cam la un metru de maşină. Un fragment minuscul de pânză de culoare închisă, cam cât o monedă, era prins de unul din dinţii ca de rechin al sticlei care mai rămăsese din farul stricat. Şocat, mă aşteptam să găsesc şi urme de sânge, dar nu erau. M-am uitat pe furiş la Ruth, care stătea cu Sam la vreo trei metri de maşină. Dar expresia ei – dură, rezervată – era imposibil de descifrat.

Am aşteptat.

O clipă mai târziu a stins lanterna. Am respirat din nou, auzind-o cum spune:

– Sărmanul!

Vocea îi era moale pentru prima oară în seara aceea. Iubea mult animalele, mai ales câinii. Când, la un an după naşterea lui Sam, a murit primul nostru câine – un câine de aport pe nume Sanford, Ruth a plâns trei zile în şir.

– Era negru, am spus eu. Destul de mare. A intrat chiar în faţă. N-am avut ce face, Ruth. Nu vreau să mă mai gândesc la asta... Şi cred că nici Sam nu vrea.

Ruth a încuviinţat din cap. A urmat o tăcere scurtă, obosită. Am văzut cum o parte din părul ei, de culoarea nisipului, ca şi părul lui Sam, se desprinsese din cocul pe care şi-l făcuse şi acum îi atârna pe obraz ca o panglică de mătase.

– Îmi pare rău, Ruth. Ce pot să spun? În cea mai mare parte, a fost o zi frumoasă. Doar că am dat câteva rateuri.

– Acelaşi Dwight, a zis Ruth aproape tristă, clătinând din cap.

Am simţit în vocea ei ceva din tandreţea de odinioară; dacă n-ar fi fost întunericul, aş fi jurat că mă privea drept în ochi. Preţ de o clipă, am uitat ce fel de zi fusese aceea.

Apoi a rupt vraja. Fosta mea soţie. L-a tras pe fiul meu lângă ea, l-a apucat de umeri cu spatele lipit de ea, de parcă ar fi vrut să-l împiedice să o ia la fugă spre un loc care i se părea periculos.

– Asta e, Dwight, a spus ea. Eşti un om liber, cred eu.

– Adică liber să plec.

– Cam aşa ceva.

– Atunci, pe duminica viitoare.

– Aşa e regula.

Am privit spre Sam.

– Hei, amice, ce vrei să facem duminică?

A ridicat din umeri; fusese o zi lungă.

– Nu ştiu.

– Ne mai gândim. OK?

– OK, tăticule.

– Te iubesc.

Am urcat în maşină fără să mai aştept să văd dacă îmi răspunde la fel. Mă lăsaseră puterile şi acum simţeam cum mă cuprinde panica, gata să dea pe dinafară. Am pornit motorul şi am aprins farul.

– Ai grijă să repari farul ăla, Dwight, a spus Norris. N-ai voie să mergi aşa.

– Mulţumesc pentru informaţie, Norris. Aşa am să fac.

Ruth şi Sam urcau deja treptele verandei. Norris s-a grăbit să-i ajungă din urmă.

Am încercat să plec, dar n-am putut. M-am uitat cum fiul meu intră în sfera strălucitoare a luminii de pe verandă, cum ochiul lui tumefiat parcă prinde viaţă.

Norris i-a ajuns din urmă. Ruth a deschis uşa din sită. Cei trei tocmai intrau în casă, când Sam s-a întors brusc şi mi-a făcut un mic semn cu mâna, ţeapăn, dar atât de copleşit de întâmplările tragice ale vieţii încât imediat mi-au dat lacrimile.

Am scos capul pe geam şi am strigat:

– Nu uita să pui gheaţă pe ochi!

Dar uşa se închisese deja; lumina de pe verandă s-a stins. Rămăsese doar farul meu, care măsura casa de jos în sus, rearanjând spaţiul. Magie proastă. Am băgat maşina în viteză şi am întors, lăsând urme de pneuri pe peluză.

Grace

Şedea ghemuită pe scaunul capitonat cu catifea verde, uzată, din atelierul ei, ţinându-şi genunchii cu braţele de parcă ar fi fost o persoană, o dragoste. Camera era plină de umbre. Plantele îngrijite, din ghivecele de lut sau care atârnau de tavan, de nişte sârme lungi, ca pânza de păianjen – plantele pe care le udase, în care căutase inspiraţie şi cu care chiar vorbise uneori, ca unor oameni –, erau adunate în jurul ei ca întotdeauna. Dar, în absenţa luminii, frunzele şi florile care îi păruseră mereu nişte forme naturale ale cuvintelor, un fel de poezie vie, erau brusc doar nişte umbre moarte ca toate celelalte, spaţiul absent, întunecat, unde se aflase cândva ceva de valoare. Ca şi cum, gândi ea, cineva i-ar fi spus cum funcţionează trucul magic şi cum strică totul.

Era un simulacru. Pierdere, doar pierdere.

Simţi că i se lipeşte ceva de fluierul piciorului, cald şi insistent: Sallie. O corcitură de ciobănesc şi collie, de opt ani. De-o seamă cu Emma. Întinse mâna şi mângâie capul aristocratic, masându-i urechile frumoase, ciulite. Căţeaua se uita ţintă la ea, cu ochii ei căprui, luminoşi, unul uşor mai deschis la culoare decât celălalt; un întreg univers, imposibil de delicat şi de apos. Şi blana ca de baga, scoasă parcă din cufărul plin de comori al unui sultan.

– Sallie, şopti ea.

Apoi, închizând uşa propriei fiinţe, care stătuse întredeschisă, alungă căţeaua. Sallie se retrase puţin şi şovăi, cu ochii miraţi, în timp ce Grace se închise în ea, nemaivăzând nimic din ce e în jur. Curând,

se auziră doar labele cățelei păşind uşor pe covor şi lipăind pe podea, ieşind din cameră.

Se întrebă: „Unde-i Ethan?" Ar fi trebuit să fie acasă de-acum.

Îşi spuse: „Bea. Ce mai aştepți?" Îşi luă mâna de pe un genunchi şi găsi paharul asudând în întuneric, luă o înghițitură de whisky, prea slab după atâtea cubulețe de gheață topite.

Îşi spuse: „Ia şi pastilele".

Dar nu avea ce face. Lucrurile erau cât se poate de clare. „Zeiță", îşi aduse ea aminte pe neaşteptate: aşa îi spunea Mattie Gilmore când erau la liceu. Mattie Gilmore, care o invidia; care fusese la fel de invidioasă şi anul trecut, când Grace venise în Durham, împreună cu Ethan şi copiii, ca să-şi viziteze familia, iar Mattie trecuse pe acolo. Grace nu-i mai adresase nici un cuvânt de la balul absolvenților. Acum se numea Mattie Tucker, era mamă a trei copii şi se îngrăşase cu vreo cincisprezece kilograme, sfredelindu-i cu privirea pe absolut toți, încercând să le facă un compliment specific zonei, care semăna mai mult cu un măr de Halloween în care înfipsese un cuțit: „Măi să fie, dar chiar sunteți imaginea *perfectă* a familiei!"

În momentul acela, remarca ei nu deranjase. Dimpotrivă, chiar îi amuzase. În seara aceea, alături de Ethan şi mama ei, se distrase de minune pe seama lui Mattie, aceeaşi fire răzbunătoare, stând la masa aşezată lângă piscina din spatele casei, chiar în locul în care tatăl ei murise în urma unui atac de cord. Acum însă o deranja. O deranja şi o va deranja mereu. Imaginea perfectă a familiei. De parcă Mattie Gilmore ar fi fost un fel de vrăjitoare care îi blestemase. De ce? Ce rău făcuse ea? Ce rău făcuseră ceilalți? Să dăruieşti cuiva un copil doar ca să i-l iei înapoi. Să faci şi apoi să desfaci, ca şi cum o familie n-ar fi alcătuită din mai multe vieți, ci din obiecte care pot fi sparte, înapoiate, aruncate...

Îşi ținea din nou genunchii la piept. Plângea. Durerea ca mod de viață, acum înțelegea, era ca respirația. Prețul plătit pentru că eşti părinte.

Auzi un zgomot la uşă.

– Mami.

Picioarele albe ale Emmei, chiloțeii ei albi, fața luminoasă şi părul ei blond străluceau în pragul întunecat al uşii; bluza de pijama era bleumarin şi aproape că-i ascundea bustul, de parcă nu ştiu ce jivină

ar fi muşcat din ea în visele ei. Şi brusc, fără să vrea, Grace gândi: „Dacă era Emma în locul lui Josh?" Emma care ar fi dispărut şi Josh care ar fi aici, acum, pe care să-l strângă în braţe, să-l alinte şi să-l consoleze? Josh, în pragul uşii, chemând-o? Preţ de o clipă, simţi că totul e atât de real încât i se păru că îl vede. Purta pijamaua lui cu dungi roşii şi albe, buclele părului negru îi acopereau urechile şi, în timp ce venea spre ea, observă cu un fel de mândrie nostimă cum degetele lui de la picioare aduceau puţin cu ghearele unui porumbel. Când deschise gura ca să o cheme din nou, o făcu la fel ca întotdeauna, cu vocea aceea de seară târzie, vocea unui băieţel somnoros, nazală, guturală, la care Grace reacţiona cu un zâmbet, şi atunci îşi întinse braţele spre el...

– Mami?

Grace clipi de câteva ori: Emma stătea în pragul uşii, Emma. Josh dispăruse, era doar Emma.

– A, şopti ea, ca şi cum ar fi fost un balon plin de aer care tocmai se spărsese din greşeală, aerul ţâşnind din ea.

Se simţea ameţită de-atâta confuzie, de-atâta vină.

Emma rămăsese în pragul uşii, avea nevoie de ea. Eliberându-şi genunchii, Grace îşi şterse repede lacrimile cât de bine putu.

– Ce e, scumpa mea, nu poţi să dormi?

– Am visat urât.

– Hai, vino aici şi povesteşte-mi.

Grace îşi bătu uşor genunchii şi, fără să scoată vreun cuvânt, Emma se apropie de ea şi i se urcă în poală; era din nou fetiţa ei. Grace îşi trecu mâinile pe după talia îngustă a Emmei şi o aşeză mai bine, cu faţa spre ea, cuprinzând-o cu picioarele ei subţiri, pe care văzuse primii muşchi în toaleta de la benzinărie.

– Ce bine-mi pare că te văd! Nici nu-ţi dai seama.

Emma o privea în ochi.

– Plângeai?

– Da.

Grace încercă să zâmbească, dar imediat îşi dădu seama că, dacă ar face-o, şi-ar pierde din nou controlul. Drept care renunţă şi simţi cum îi împietreşte faţa, cum îngheaţă, schimonosită. Îşi luă mâna de pe Emma şi îşi şterse ochii umflaţi de plâns.

– Îmi pare rău. Se pare că e singurul lucru de care sunt în stare în clipele astea.

– Eu n-am putut.

– Ce n-ai putut?

– Să plâng.

– Em, scumpa mea, zise Grace şi o strânse în braţe, simţindu-i firele de păr mătăsos lipite de obrajii ei.

– N-am putut. Am încercat, dar n-am putut.

– Inima-ţi spune că suferă prea mult ca să înţeleagă totul acum. Asta e explicaţia. Dar va înţelege. Şi când o va face, Em, când o va face, va fi foarte tristă, dar nu înseamnă că lumea se va sfârşi. Până la urmă ai să-ţi revii. Îţi promit.

Dar Grace plângea din nou, cu respiraţia întretăiată, îngrozitoare. Simţea că se îneacă. Şi Emma era cea care încerca să o salveze, nu invers. Emma îi mângâia părul şi repeta:

– Nu plânge, mami, nu plânge.

Iar şi iar. Trecură minute bune până când această mamă să poată respira din nou ca o fiinţă umană. Până când să poată gândi. Până când să ştie, incontestabil, irevocabil, că nu era nici un fel de mamă. *Nu aşa.* Rămasă cu un singur copil, dar fără puterea de a mai face ce trebuie. Puterea aceea dispăruse.

– Aoleu, făcu Emma, retrăgându-se un pic. Nu aşa tare.

– Ce s-a-ntâmplat?

O strânsese prea tare, o îmbrăţişase prea tare; slăbi strânsoarea. Încerca să înţeleagă cum se întâmplase totul, să priceapă de ce se întâmplase.

– Acum e mai bine, zise Emma, de parcă ea ar fi hotărât ce şi cum.

„Întotdeauna greşeşti, îţi cauţi vina", gândi Grace, mereu o fundătură ce se termina în prăpastie: „Atunci n-o face". Îi spusese lui Ethan să oprească la benzinărie; poate chiar îl obligase. Patru portiere care se deschid brusc... „De ce?" Emma în toaletă, lumina gălbuie, mirosul insuportabil. Ethan cu Josh lângă maşină, şoseaua întunecată...

Bravo, spuse Emma, aproape mulţumită. Nu mai plângi.

Era adevărat, într-un fel: brusc era ca un câmp fără ploaie, uscat de secetă, crăpat. Furia. Furia o secase, îi redirecţionase sângele. Văzu cum Ethan şterge parbrizul cu o cârpă, orb, fără să se întoarcă măcar o dată...

Emma i se mişcă în poală; Grace privi spre ea şi o văzu.

– Cred că ar fi timpul să mergem la culcare, zise ea.

– Promite-mi că rămâi cu mine până adorm.

Ochii albaştri ai Emmei, brusc înspăimântaţi, îi rătăciră pe faţă, căutând certitudinea.

– Promit.

Dar, chiar dacă promisese, nu se mişcă din loc. Gândind: „Fiecare promisiune acum trebuie să fie o minciună". Văzând cum nimic, nici cel mai neînsemnat fapt, gest sau cuvânt, nu va mai fi simplu sau uşor, sau chiar posibil.

– Încă un minut, murmură ea. Te mai las un minut.

Un minut: poate mai puţin, poate mai mult. Esenţial era să se ţină în braţe nemişcate, imperturbabile; esenţială era supravieţuirea.

Apoi Emma se mişcă, se foi.

– Tati are necazuri?

– Cum adică?

– L-am văzut când vorbea cu omul acela. Cu poliţistul.

– Spune „domnul poliţist", Em.

O corectase fără să vrea – „În locul Emmei, mi-aş râde în faţă", îşi spuse. Acum nu mai avea sens. Dar ce bine era să spună ceva fără să gândească, să redevină mamă chiar şi pentru o clipă, obsedată de normele înguste ale vieţii de zi cu zi!

– Tati nu făcea decât să răspundă la nişte întrebări. Încerca să dea o mână de ajutor.

– A văzut ce s-a întâmplat?

– Da, Em, cred că a văzut.

– L-a durut pe Josh, mami?

– Păi...

Ethan îi spusese să nu se uite. Purtând greutatea în braţe, apropiindu-se de ea pe şosea: era fiul ei. Şi lumea nu s-a oprit. Ethan se apropia din ce în ce mai mult, clătinându-se. Apoi a alergat spre el. Strigându-l pe Josh. Când a ajuns în faţa lui, Ethan s-a întors cu spatele, încercând să o protejeze. Din fiul ei nu vedea decât două picioare strivite. Îl lovea pe Ethan în spate cu pumnii, iar el o implora, o implora să nu se uite...

– Nu, Em. Nu l-a durut.

– A murit?

Ce-i spusese Emmei? Despre moarte. Ce-i spusese Ethan? Grace nu-şi amintea. Va trebui să îi explice totul din nou sau să îi spună pentru prima dată.

Dar nu acum. De aceea nu spuse decât:

– Da.

Emma o strânse şi mai tare. Trupul ei tânăr, perfect se lipi de sânii lui Grace ca o mână peste o rană, oprind o vreme sângerarea. Grace îşi închise ochii şi îşi imaginä că trăieşte.

– Mi-e frică, spuse Emma.

– Ştiu, draga mea.

– L-am visat pe Josh.

– Poftim?

Grace se smuci înapoi; avea nevoie de toată stăpânirea de sine de care era în stare ca să nu sară în picioare şi s-o lase pe Emma să cadă pe podea.

– M-am trezit şi mi s-a făcut frică.

– Adineauri?

Emma înclină din cap, lipită de umărul ei.

– Fratele tău te-a iubit mult.

Grace nu mai ştia cum izbuteşte să scoată acele cuvinte; era ca o operaţie, o excizie cu mult sânge; poate că o va ajuta, poate că îi va fi fatal. Gândind: „Ce sunt eu, până la urmă?" Şi cunoscând răspunsul: „O victimă, nu o mamă". În braţele ei, Emma începuse să suspine, trupul ei firav tremurând ca după o răceală zdravănă. Grace simţi cum durerea copilului pătrundea în ea ca un curent.

– Fetiţa mea!

Brusc, Emma o strânse tare şi îi ţâşniră suspinele ca nişte cuvinte scoase cu forcepsul; încerca să spună ceva:

– A-am...

Sunetele erau teribile. „Moare, gândi Grace, moare şi ea."

– Emma, scumpa mea, spune-mi...

– A-am oprit din cauza *mea,* suspină Emma.

Grace simţi cum o trec toţi fiorii.

– Nu, scumpa mea, nu...

– Ba da. Ca să m-mă duc la t-toaletă. Din cauza *mea.*

– Nu, protestă Grace. Nu. A fost un accident, un accident îngrozitor, dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu...

Dar vocea ei era prea slabă, iar cuvintele care i-ar fi adus alinare muriră în ea. Singură şi plină de ură fără ele, se ridică în picioare, nesigură ca un mânz nou-născut – şi simţi cum, chiar şi aşa, Emma o strângea şi se lipea şi mai tare de ea: dragostea de nestăpânit a unui copil şi greutatea lui. Grace se clătină uşor; până când, reuşind să se ţină pe picioare, găsi dacă nu echilibrul, măcar puterea de a păşi înainte. Strângându-şi fiica la piept, o scoase aşa din cameră şi urcă treptele spre dormitor.

Dwight

Casa pe care o închiriasem în Box Corner avea un singur nivel, era vopsită în albastru-deschis şi avea un garaj alăturat, pentru două maşini. Nu avea nimic în ea – nici un ochi de geam, nici un perete uscat, nici o ţeavă la baie – care să fie mai vechi de cinci ani, care să aibă suflet sau o istorie. Nimeni nu locuise acolo până la venirea mea, cu chitanţa chiriei achitate într-o mână şi disperarea în cealaltă. Cel care o construise avusese speranţe mari, gândeam eu, dar ceea ce crezuse că va fi o afacere prosperă se dovedise a fi un fiasco. Dăduse faliment, reversul goanei după aur a Americii: prescrierea ipotecii, licitaţia eşuată, nevoia de a găsi un chiriaş până când piaţa se mai redresa. Cam tot atunci expirase pedeapsa de doi ani cu suspendare, iar eu mă întorsesem, încercând să fiu cât mai aproape de fiul meu. Acesta era locul pe care îl găsisem. Lipsit de orice însemnătate. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să pregătesc al doilea dormitor pentru Sam, să-l pregătesc pentru ziua în care, printr-o hotărâre judecătorească, să nu mai fiu nevoit să-l duc acasă la Ruth până la ora şapte.

Se făcuse aproape unsprezece când am parcat maşina în garaj. Bucăţica de pânză neagră încă mai era prinsă de farul spart, dar n-am luat-o. Am lăsat-o acolo, apăsând pe buton în timp ce ieşeam, auzind zumzetul sacadat al uşii care cobora de sus. Ascunzând probele.

Omul se poate convinge de orice, o vreme. Am încercat şi eu. Am intrat în casă, am aruncat portofelul şi cheile pe masa lungă, marca Formica, şi ea vopsită în albastru-deschis, care separa bucătăria (nefolosită; utilată cu cele mai moderne obiecte de uz casnic) de

camera de zi (unde stăteam mai tot timpul) şi am mers întins spre frigider ca să-mi iau o bere. Am deschis televizorul şi m-am aşezat pe canapeaua din piele cenuşie pe care o găsisem în această casă, ca aproape toate celelalte lucruri. Am aşteptat ştirile de la ora unsprezece trăgând câte o duşcă. Apoi am mai luat o bere din frigider şi am dat-o pe gât. Mi-am aprins o ţigară.

Pământul se oprise în loc, şi eu odată cu el ca unul dintre astronauţii cu părul ridicat, filmaţi în spaţiul cosmic, care încearcă să bea o cană de lapte, să mănânce ceva liofilizat, înainte ca şi alimentele să înceapă să plutească. Era posibil ca, de exemplu, între unsprezece fără zece şi unsprezece, să mă simt de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Adică să nu simt nimic. Să nu văd decât sticla verde, transpirată, reclama TV pentru Pizza Hut, mobilierul care mirosea mereu de parcă ar fi fost ambalat în plastic.

Asta era liniştea? Zece minute goale, liniştite, înainte de ştiri. O prezentatoare blondă pe nume Kyle. O ştiam bine din momentele liniştite, de casă, precum cel de faţă, în care şedeam pe canapeaua din piele cenuşie, cu berea şi ţigara în mână. M-am aplecat înainte. Atunci când nu izbucnea un război pe undeva – care nu era legat de cel puţin o ţară a naibii de Mare şi Importantă –, ştirile de la ora unsprezece din acest colţ al statului începeau de obicei cu vreo tragedie locală. Adevărul e că aceste ştiri erau rareori lipsite de ingredientele picante care îi făceau pe bărbaţii ca mine – solitari, băutori de bere, părinţi rataţi, care ştiau mult mai mult despre cum funcţionează sistemul juridic – să-şi ciulească urechile. Să uite de fotbal. În fiecare seară cineva pierdea controlul maşinii, al propriului corp, al minţii, şi altcineva suferea din cauza asta. Se vărsa sânge. Oameni care dispăreau sau nu mai erau găsiţi niciodată. Copii care mureau.

În seara aceasta, se ciocniseră trei maşini pe Route 8, la ieşirea din Waterbury. Doi băieţi, amândoi de şaptesprezece ani, muriseră; un altul, de optsprezece ani, era în stare critică. Poliţia reţinuse mai multe nume. Accidentul era pus pe seama consumului de alcool. În spatele reporterului TV – nu mai era Kyle, ci un ins mai dur, aflat la locul faptei – se roteau girofarurile roşii. Prin geamul lăsat al unei maşini parcate, am auzit clar un singur cuvânt venit dinspre staţia de radio: „Nu". Apoi numai sunete amestecate.

Poliția, pompierii, ambulanța: lumini roșii care se roteau ca într-un spectacol ieftin. Câțiva privitori stăteau pe marginea zonei delimitate de cordoanele polițienești, atrași mai întâi de accident sau chiar de grozăvia lui, apoi de luminile halucinante ale carului TV. Unde erau părinții victimelor? Duminică seara îți lași băiatul să iasă la niște sendvișuri și un joc de biliard și îl primești înapoi într-un sac de plastic. Și afli totul la știrile de la ora unsprezece...

Vraja s-a destrămat. M-am trezit în camera mea, pe canapeaua din piele cenușie, cu aceeași sticlă și aceeași țigară (sau poate că acum cu altă sticlă și altă țigară) – forța de gravitație revenise.

Mașina mea, din nou, ieșind din a doua curbă. Îmi recăpătasem controlul, echilibrasem mașina. Firma din trei litere a lui Tod a apărut dintre copaci ca un far fracturat și am văzut cum bărbatul înalt, cu părul negru și ochelari iese din oficiul puternic luminat în întuneric. L-am văzut cum ridică privirea, direct spre mine, am simțit cum surprinderea, groaza și durerea se amestecă și ne strâng ca un laț pe amândoi. Pentru totdeauna.

Numele băiatului era Josh.

În acest moment la știri, brusc și fără noimă, tragerea loto săptămânală; mingi de ping-pong cu numere pe ele țâșneau dintr-un aparat de făcut floricele modificat, într-un tub de plastic transparent. M-am ridicat de pe canapea, m-am dus la frigider și am mai luat o bere. Jumătate am dat-o pe gât până să ajung la masa pe care se aflau cheile și portofelul. Ca și o cutie de trabucuri goală (din zilele bune), în care îmi țineam tot felul de obiecte importante, cum ar fi telecomanda de rezervă pentru ușa de la garaj. Am deschis cutia și am apăsat pe butonul alb, dreptunghiular, de pe telecomandă. Pe fereastră, peste televizor, am văzut peluza și aleea care ducea la garaj și am urmărit cum o pată de lumină din ce în ce mai mare apare în fața garajului, iarba îngălbenindu-se brusc în bezna din jur, iar pavajul devenind cafeniu. Apoi mi-am dat seama că mașina mea e vizibilă dinspre șosea, parcă ar fi stat pe o scenă.

Dar tot nu era de-ajuns. Am luat cheile de la mașină și am ieșit. Lumina s-a revărsat prin ușa de la intrare pe peluza pe care o tundeam și o udam mereu (eram un cetățean și un vecin model). Oricine ar fi trecut pe acolo ar fi fost frapat de spectacolul ciudat al existenței mele, această casă nelocuită în trecut și garajul ce demonstrau o viață

atât de atipică, uşile larg deschise, luminile aprinse, mingile tragerii loto sărind cu toate numerele ghicite. Iarba era acoperită de rouă. Ca în orice altă noapte. Am intrat în coşciugul luminat al garajului. În partea goală (fusese construit pentru o familie cu două maşini) se aflau vechiturile obişnuite: un fişet, un grătar pe mangal, o Honda de tuns iarba, manuală, un lampadar care făcuse scurtcircuit cu luni în urmă, un set de crose de golf vechi de zece ani, schiuri zgâriate, date cu ceară, un banc de lucru (o scândură pe două capre de tăiat lemne) cu menghină şi lampă, cu o grămadă de unelte împrăştiate pe el şi sub el, cauciucuri de iarnă, o minge de fotbal dezumflată, două bâte de baseball, una mare şi una mică, şi trei mingi de baseball, pătate de iarbă, vechea mea mănuşă de baseball din anii studenţiei şi o mănuşă mai nouă, mai rigidă şi mai mică pentru Sam.

Nu m-am uitat la far şi nici la bucăţica de pânză. Nu era nevoie. M-am urcat în maşină, la volan. Mirosea altfel, greu de definit, un miros înţepător, de metal, ca după fulger. Am pornit motorul. Zgomotul a umplut spaţiul acela aproape etanş cu reverberaţiile lui, rezultat al instalaţiei de exhaustare Ford, veche de cinci ani, şi al amortizorului Midas, vechi de optsprezece luni. Momentul unei schimbări? A unui compromis? Prea târziu. Obişnuieşte-te cu gândul. Încă mai ţineam în mână berea pe jumătate băută. Am dat-o pe gât, dacă tot o adusesem. Gândindu-mă pentru prima dată la situaţia mea. La urma urmelor eram avocat, nu? Farul spart şi faptul că nu oprisem la locul faptei. Cazierul şi viaţa mea. Băiatul mort pe marginea drumului. În ochii legii, nu era vorba de nici un accident.

Motorul mergea înainte. Dacă apăsam pe butonul alb prins de oglinda de deasupra capului meu, uşa garajului se lăsa în jos. Şi cu telecomanda o puteam închide. Tot bioxidul de carbon intra în mine ca un ultim vis lung, nocturn, adormindu-mă pentru totdeauna. Ca să nu mai văd nimic, cum se va sfârşi totul. Durerea surdă a vieţii. Se putea sfârşi aşa dacă voiam.

Sunt atâtea eşecuri în viaţa unui om; o olimpiadă de umilinţe. Poate asta era doar o altă variaţie: am vârât maşina în marşarier şi am scos-o din garaj. Am întors-o, am oprit motorul şi am coborât. Am lăsat maşina pe alee, cu farul spart spre şosea, luminos ca o firmă de neon spunând „Pedepsiţi-mă".

Ethan

Ofiţerul Burke şi colegul lui, pe nume Tomlinson, m-au dus acasă cu maşina. Trebuie să fi fost în jur de unsprezece. Drumurile erau pustii şi liniştite. Am stat pe bancheta din spate a maşinii de poliţie, ascultând tăcerea intermitentă şi mesajele radio; vreme de douăzeci de minute nimeni nu a rostit o vorbă. Era întuneric pe bancheta din spate, nici măcar licărirea beculeţelor de pe tabloul de bord. Am stat cu genunchii aliniaţi, cu mâinile strânse – ca şi cum cu mâna asta şi cu mâna aia m-aş fi putut ţine la un loc. L-am auzit pe Tomlinson, la volan, cum trage scurt aer în piept de două ori – încă mai aveam urme de vomă pe cămaşă şi mirosul ei umpluse maşina. A lăsat jos geamul. Burke i-a aruncat o privire, a mormăit ceva, n-am înţeles ce, şi atunci Tomlinson a ridicat puţin geamul şi l-a lăsat aşa.

Am intrat pe Pine Creek Road. La scurt timp, au apărut primele lumini, pe stânga, o lumină gălbuie, ca o pată uşoară, răzbătând prin câteva ferestre ale unei case vechi, în stil colonial, albă, cu obloanele vopsite, înconjurată de o curte întinsă, dreptunghiulară, mărginită de un gard din buşteni: casa mea. Când am oprit lângă cutia poştală, delimitarea precisă a luminii ce venea dinăuntru a devenit şi mai clară: holul de la etaj iluminat; bucătăria, la parter; din atelierul lui Grace, în colţul de jos al casei, parcă licărea ceva, ca flacăra unei lumânări într-o biserică. De unde eram, casa părea pustie, un cuib gol.

La această scenă liniştită, amorţită, să adăugăm farurile şi luminile din spate ale maşinii poliţiei, ca şi cacofonia mesajelor radio, venită ca dintr-o zonă de război. Tomlinson a oprit maşina. Şi brusc am ajuns acasă.

Burke, pe locul de lângă şofer, şi-a strecurat braţul pe după scaunul lui Tomlinson, s-a întors spre mine şi m-a privit cu ceea ce mi s-a părut a fi o amabilitate exagerată.

– Credeţi că vă veţi descurca?

Cum să răspund? O întrebare care era mai mult o încurajare generică, o mână eufemistă pe umăr; absolut nimic despre revelaţie. Şi astfel, cocârjat ca un răufăcător pe banca din spate, întunecată, a maşinii poliţiei, am încuviinţat dând din cap. Apoi am deschis portiera şi am coborât.

– Domnule Learner, a spus Burke, coborând şi el.

Oftând uşor, s-a sprijinit de portiera deschisă şi m-a privit în ochi. Apoi a scos o carte de vizită din buzunarul cămăşii şi mi-a oferit-o. Am luat-o, dar nu m-am uitat la ea.

– Ne vom ocupa de cazul acesta cu toată seriozitatea, domnule, să n-aveţi nici o grijă. Şi, dacă simţiţi nevoia să luaţi legătura cu mine, mă puteţi suna la secţie. Vă voi răspunde imediat. Vă promit solemn. Vom ţine legătura.

A aşteptat un răspuns, dar, când a văzut că nu spun nimic, a părut că ia o hotărâre. Înclinând din cap, a murmurat:

– Noapte bună, domnule.

Şi a urcat în maşină.

I-am urmărit cu privirea cum se îndepărtează.

N-am intrat imediat. Am rămas la marginea peluzei, lângă gardul din buşteni şi cutia poştală, uitându-mă la casa noastră. Era o noapte caldă, fără lună şi liniştită; greierii nu mai cântau. În aer plutea parfumul umed, luxuriant, unic al grădinii lipsite de soare: liliac, lavandă, mentă, cimbru. Am văzut ferestrele luminate ale casei noastre – care trebuia să fie locul permanenţei noastre, căminul şi vatra noastră, sacrosancte: Construieşte şi va dăinui, aceasta era ideea; seamănă şi vei culege. Locul acesta în care ne mutaserăm cu zece ani în urmă, când Josh era încă în landou; această casă uşor lăsată pe o parte, pe care o consolidaserăm şi o renovaserăm cu atâta dragoste; unde, încetul cu încetul, Grace făcuse grădina. Plantase copaci – corni, ienuperi, arţari japonezi, piersici, meri, cireşi. Şi îi arătase totul lui Josh, plante, flori, vorbindu-i, uneori dând glas ideilor care îi veneau pe neaşteptate. În partea de vest a casei, unde solul se înalţa, se oprisc

într-o zi imaginându-şi cum ar putea avea aici o grădină numai cu plante perene. La sfârşitul fiecărei veri plantele vor înflori, aşa îi promisese ea, iar fluturii le vor asalta în valuri. Spunea că vedea totul ca într-un vis: va fi grădina lui Josh.

Fereastra de la etaj era deschisă: Grace stătea pe hol, în lumina artificială, cu palmele lipite de geam, şi îşi mijea ochii ca şi cum s-ar fi uitat la soare. Preţ de o clipă, poate, pur şi simplu am privit unul la altul. Apoi a coborât.

Grace

Când Ethan intră pe uşă şi o îmbrăţişă, avu senzaţia că o face doar fiindcă stătea acolo, doar fiindcă ştia că aşa va face şi ea; că nu o recunoştea. Dar senzaţia trecu. Ethan o strânse tare în braţe, cu o nevoie teribilă, neaşteptată; părea că se destramă în braţele ei şi apoi Grace simţi că ea îl împiedică să nu se prăbuşească într-un mod la care nu se gândise niciodată. Îi simţea inima bătând violent, lipită de sânul ei. Mirosea a vomă. Nu era nimic de zis.

Fără cuvinte, ca o femeie cu limba tăiată, umplu două pahare, unul pentru el, unul pentru ea. Stând în camera de zi, lângă servantă, urechile i se umplură de un zgomot asurzitor şi îşi lipi paharul rece, umed, de frunte. Apoi se adună, luă paharele şi îl urmă pe Ethan în bucătărie, unde îl purtaseră paşii, apatic, ca o stafie. Bucătăria: o masă din lemn de esenţă tare, două scaune, două taburete. „Taburetele pentru copii", gândi ea, privindu-l cum se lasă greoi, egoist, pe taburetul lui Josh, şi simţi cum îi răsare în piept o stea strălucitoare a furiei: „Cum de-ndrăzneşte!" Dar în clipa următoare se potoli, spunându-şi: „Lumea aceea nu mai există". Nu mai existau limite. Totul se năruise. Nu mai aveai ce face.

Se aşeză pe un scaun.

În faţa ei, Ethan îşi scosese ochelarii şi acum se freca la ochi. „Termină!", vru să ţipe la el. Practic, era orb. Fără ochelari arăta prea tânăr, tot aerul acela erudit, toată siguranţa de sine dispărându-i; îi venea să-l zgâlţâie, dar nu făcu decât să privească în altă parte.

– Ce face Emma? întrebă el.

Avea vocea pierită; vocea unei victime. Îl privi din nou. Își pusese ochelarii. În dosul lentilelor rotunde, limpezi, avea ochii injectați. O expresie de om năuc, înfrânt, cu gura deschisă, de parcă ar fi avut probleme cu respirația. Apoi, cu un efort eroic, patetic, se întinse peste masă și o prinse de mână – ea însă nu-i simți atingerea, nu simți nimic.

– Ce face Emma? întrebă el din nou.

Emma.

– Doarme. S-a trezit și...

Nu-și putu duce fraza până la capăt. Ethan înclină din cap posomorât, ca și cum Grace ar fi spus totuși ceva. Bău jumătate din pahar și rămase tăcut.

Grace se forță să-l întrebe.

– S-a aflat ceva?

Ar fi vrut să spună „poliția", dar își dădu seama că nu voia să folosească acest cuvânt; acum limbajul era un câmp minat.

Ethan își retrase mâna. Deschise gura, dar nu izbuti să rostească nici măcar un cuvânt. Clătină din cap.

– Ethan.

Nu voia să o privească.

– Trebuie să știu ce s-a întâmplat. Ce-ai văzut. Fiindcă pur și simplu... nu înțeleg. Era acolo, viu. Și-apoi... pur și simplu nu înțeleg.

Îl privi îndelung; aștepta. Dar Ethan nu îi dădu nici un răspuns sau nu dorea să i-l dea pe cel pe care-l știa. Și nici nu avea curajul să o privească în ochi. Se ridică în picioare și părăsi bucătăria.

Plecă doar pentru un minut. Grace urmări ceasul de pe perete fiindcă nu reprezenta viața. Apoi se sfârși, Ethan reveni, mergând încet, nesigur, cu sticla de whisky în mână. O puse pe masă, în fața ei, dar nu se așeză.

– Pur și simplu nu pot vorbi despre asta acum. Era... stătea lângă șosea. Era întuneric. Acolo l-am lăsat.

Ethan se opri și privi în altă parte. Grace îl văzu cum înghite în sec, de mai multe ori, de parcă s-ar fi înecat cu ceva. Apoi se uită din nou la ea și vocea îi reveni, abia auzit, fără viață, împinsă cât mai departe de durerea pe care o avea în suflet.

– M-am întors cu spatele la el. Când l-am văzut din nou, era prea târziu. Am văzut mașina. L-am văzut când l-a lovit. Dar parcă n-aș ști nimic. Și, din cauza mea, nici poliția nu știe nimic.

Avea lacrimi în ochi, care încercau să țâșnească. Înțelegând că Ethan se stăpânește să nu plângă, Grace simți că se sufocă. Închise ochii și își văzu băiatul pe șoseaua întunecată – singur, înspăimântat, lipsit de apărare. Scăpă un geamăt de durere, ca un animal prins în capcană.

Apoi simți capul lui Ethan în poală și îl auzi plângând în hohote:

– E vina mea. Dumnezeule, e vina mea.

Dwight

M-a trezit ceva. Poate păsările. Şedeam pe canapeaua din piele cenuşie, cu picioarele proptite pe măsuţa de sticlă. Lumina dinaintea zorilor. Pustiuri verzi de jur împrejur – am numărat cinci – şi scrumiera dând pe dinafară de mucuri şi scrum. Am încercat să mă ridic, dar îmi simţeam genunchii de parcă m-ar fi lovit cineva cu o daltă şi un ciocan. Ecranul televizorului era de un cenuşiu estompat, cu o dungă violetă pe mijloc. Arăta chiar drăguţ.

Lumina, venită prin ferestrele camerei de zi, m-a izbit direct în faţă, aducând cu ea o nouă zi. Am simţit nevoia să fug undeva şi să tot fug. Am reuşit să mă ridic în picioare şi m-am apropiat de fereastră. Maşina mea era pe alee. Roua o poleise cu o plasă fină, iar lumina soarelui ce dădea să răsară îi făcea să lucească pielea umedă, întunecată. Părea vie. În jurul ei, pe iarbă, câţiva porumbei vineţii scormoneau după râme, gânguritul lor fiind singurul sunet la ora aceasta. Toate celelalte erau nemişcate.

De ce nu veniseră după mine? Box Corner nu era atât de departe de restul lumii ca să nu poată fi găsit. Poliţia ar fi putut trece uşor pe aici, ar fi putut zări maşina de pe alee, cu faţa la şosea. Ar fi putut vedea bucăţica ruptă din haina băiatului mort prinsă în farul spart, ultimul lucru care i se luase cât încă mai era în viaţă.

Intrasem în casă aseară şi mă aşezasem pe canapea să mai beau o bere, să mai fumez câteva ţigări şi să aştept ca poliţia să afle cine sunt şi ce făcusem. Ajunsesem la timp ca să prind sfârşitul ştirilor de la ora unsprezece. Ca să prind sportul, baseballul, Fenway Park şi hotdog. Îl revăzusem pe Mo Vaughn marcând punctele decisive la capătul

prelungirilor şi aducând astfel victoria echipei Sox. Camera surprinsese mulţimea sărind în picioare în momentul loviturii, o mare de capete ridicate ca la comandă, urmărind zborul mingii peste terenul verde şi peste zidul uriaş din stânga. Apoi bucuria ce explodase în tribunele arhipline – un strigăt de război, un ritual al fertilităţii, un dans al ploii.

Aşa s-a terminat reportajul, aşa s-au terminat ştirile. Noapte bună. În doar câteva minute văzusem moartea unor adolescenţi, numerele câştigătoare la loto, finalul apoteotic al unui meci de baseball. Şi îmi adusesem aminte de pumnii strânşi ai fiului meu în timpul meciului; apoi uşurat, fericit, destins şi încrezător. Al meu, pentru doar un minut.

Am ieşit pe hol. Mocheta sintetică şi ea de un albastru-deschis, groasă şi tare sub picioare, de parcă aş fi călcat pe cauciuc spongios. Dacă mă luam după proprietar, dormitorul meu era o adevărată anfiladă. Tot mobilierul era al casei. Patul era rotund. Biroul şi noptierele erau dintr-un lemn laminat alb, ce amintea de saloanele de coafură ieftine şi de femei cu pieptul mare, în pijamale lucioase. În camera aceasta erau cele mai multe lucruri care însemnau ceva pentru mine, îngrămădite în piesele de mobilier pe care nu le suportam. Comoara mea de amintiri, Oda pe care o închinam Vieţii. Scrisorile lui Sam le ţineam în sertarul de sus al noptierei din stânga, de unde le puteam lua noaptea, când nu aveam somn, în timp ce îmi aduceam aminte, în timp ce încercam să-mi explic, ca victimă a unui şoc, cum şi de ce se întâmplaseră atâtea. Le-am găsit acum, le-am scos şi am îndepărtat elasticul cu care erau prinse. Am luat una la întâmplare şi m-am aşezat pe pat ca să o citesc:

TăticulE

la ŞcoALĂ ÎnVăţ sĂ cÂnT lA TRoMpetĂ. MămicA VrEA sĂ cÂnt la peaN CA EA DaR eu Nu VrEAU. îmI PlACe mAi MuLt lA TRompetĂ.

TăticU Meu vItReG VrEA săi SpUN aŞa DaR eu Nu VrEAU, ÎNceaRcĂ sĂ jOace MinGeA CU miNe DaR nUi lA fEl de bUn CA TiNE. iam SpUS aSTa şi MămicA sa ÎnFuRiAT. A îNCepuT sĂ ţiPE şi SpuNĂ tOt FeLul de luCRUrI dEsPRE tine. îMi pARE rĂu.

BoGGs A ReUşIT pAtrU îNCErcăRI. miE DoR de TiNE. SaM. MămicA NA CitiT Asta.

Scrisoarea nu era datată, dar nici nu era nevoie. Sam avea opt ani când o scrisese. Ruth era deja măritată cu Norris. De fapt, Norris locuia în casa mea. (Dintr-un motiv numai de ea ştiut, Ruth fusese foarte grijulie în privinţa asigurării noastre comune şi mersese de câteva ori la birourile Companiei de Asigurări Wheldon şi Peterson ca să se informeze despre gama largă de avantaje oferite familiei americane. Până la urmă cel mai de preţ s-a dovedit a fi Norris.)

Am recitit scrisoarea. Ortografia lui îmi dădea de gândit. Sam fusese diagnosticat cu dislexie. La şcoală, învăţătoarea făcea ore suplimentare cu el, drept care scrisul i se îmbunătăţise un pic. Cu toate acestea, era în urma ritmului de dezvoltare a băieţilor de vârsta lui.

Dar, din alte puncte de vedere, scrisoarea suna ca un buletin de ştiri foarte bune. Chiar am zâmbit o dată: Norris nu le avea cu mingea, în nici un caz. Domnul Tătic Vitreg. Sam vedea care era diferenţa. Ştia să separe grâul de neghină. Nu se va ataşa de el nicicând. Ruth voia să-l înveţe să cânte la pian. Ceea ce era, într-un fel, firesc – doar îşi câştiga existenţa învăţându-i pe copiii altora să cânte la pian. Dar visul lui Sam nu era să facă parte dintr-o falangă de copii de bani gata care zdrăngăneau la pian. Avea o personalitate puternică şi personalităţile puternice cântă la trompetă.

Îi răspunsesem, desigur. Ca să-i spun că sunt mândru de hotărârea lui de a cânta la trompetă. Ca să-i spun că, deşi îi înţelegeam dezamăgirea legată de lipsa de talent la baseball a tatălui său vitreg, uneori adevărul doare mai mult decât ai crede, de aceea trebuie să aibă grijă ce le spune oamenilor despre ei înşişi fiindcă oamenii – mai ales adulţii – sunt adesea orbi când vine vorba de propriile defecte. Şi ca să-i spun că Boggs este cel mai tehnic dintre toţi aruncătorii din baseball. Dar asta o ştia toată lumea, recunosc, deci poate că nu eram mai breaz decât alţii. Ceea ce mă deosebea, într-un fel, de ceilalţi era dragostea pe care i-o purtam fiului meu.

Câteodată mama ta spune lucruri urâte despre mine. E supărată pe mine pentru multe lucruri şi, în mare măsură, are dreptate. Am făcut câteva greşeli mari şi ştii cât de rău îmi pare că le-am

făcut. Dar nimic din ce se spune despre mine nu e mai adevărat decât ce-ţi spun eu acum: te iubesc, Sam. Am să-ţi scriu din nou săptămâna viitoare. Ne vedem cât de curând. Şi-am să te ascult cum cânţi la trompetă. Tăticul.

Am îndoit scrisoarea boţită şi am vârât-o în plic (pe clapă: „saM aRNo"). Ca un cartofor care pune o carte norocoasă la loc în pachet, am vârât plicul în teancul de scrisori cu încercarea unui obsedat de a-şi aduce aminte; îmi spusese ceva şi deja mă bazam că îl voi vedea din nou. Apoi am prins teancul cu elastic, l-am închis în sertar şi am ieşit.

Soarele se înălţase deasupra şirului de copaci de peste drum. Lumina era slabă, dar îndeajuns ca să topească roua de pe maşina mea. Fordul Taurus din '89, albastru-închis, era uscat ca o felie de pâine prăjită şi cu toate secretele la vedere.

Am urcat în el, am pornit motorul şi l-am întors. L-am băgat în garaj şi am ascultat zumzetul uşii ce cobora.

Există eroi, şi existăm noi, ceilalţi. Vine o clipă în care pur şi simplu renunţi la stafia omului mai bun care ai fi putut fi.

PARTEA a II-a

Ethan

A doua zi dimineaţă, când am ajuns la sediul poliţiei din Canaan, chiar în faţă am văzut o cisternă cu pompa duduind şi cu furtunul pe jumătate îngropat în pământ. Un negru într-o salopetă gri stătea în lumina soarelui, cu furtunul care-i pulsa în mână, şi verifica presiunea, aburii produşi de căldură sclipindu-i deasupra capului de parcă ar fi fost pus la copt.

Uşa de la intrare dădea direct într-o mică sală de aşteptare cu trei scaune din plastic, o cişmea şi o masă joasă, pe care trona un stativ cu broşuri ale organizaţiei Alcoolicii Anonimi, „A.A. dintr-o privire" şi „Mi se potriveşte A.A.?". În dreapta mea, un geam din plexiglas dădea într-o încăpere mai mare în care trei poliţiste în uniformă de culoare albastru-deschis, cu tighel bleumarin stăteau la birou şi vorbeau. Una dintre ele – îndesată, cu ochii mici şi părul roşcat, făcut permanent – a înclinat din cap când i-am spus cine sunt. M-a informat că era de-abia opt şi un sfert şi că ofiţerul Burke încă nu sosise, deşi trebuia să ajungă, dacă voiam să-l aştept.

M-am aşezat pe un scaun de plastic. Sala de aşteptare nu avea ferestre. După o vreme, m-am ridicat ca să iau o gură de apă. Lângă cişmea era o uşă de oţel pe care stătea scris „Numai personalul autorizat". În cele din urmă, m-am aşezat la loc şi mi-am aţintit privirea asupra peretelui din faţă, pe care se afla avizierul unde erau prinse mesaje xeroxate precum „Pierdut câine care răspunde la numele Moby – văzut ultima oară în Sheffield", „Urmărit pentru neplata pensiei alimentare" şi „Evadat", completate de fotografiile şterse ale unor violatori şi criminali. Era un perete al fărădelegii, ruşinii şi

suferinţei, drept care l-am privit mult timp, până când multe nume, fotografii şi fapte au început să se înceţoşeze, devenind de nedesluşit.

Stând acolo, sub întregul avizier, menirea lui era mai uşor de înţeles. Era un mesaj pe care oricine îl putea înţelege, dacă persoana respectivă fusese afectată îndeajuns. Spunea că tu, cel care suferi, tu, care eşti victima unei fărădelegi de neimaginat, care ai pierdut o viaţă, care nu-ţi poţi găsi soţia, căruia ţi s-a răpit copilul – că nu eşti, aşa cum ai crezut, singurul aflat în această situaţie. Nici pe departe. Sunt mulţi alţii exact ca tine, mulţi chiar într-o situaţie mai disperată. În consecinţă, n-ai cum să beneficiezi de un tratament special. Există un sistem imparţial. Balanţa este echilibrată. E o chestiune de protocol etc. Te aşezi la rând, primeşti un număr. Rândul îţi vine nici mai devreme, nici mai târziu. Toţi sunt egali.

Şi astfel, în timp ce şedeam în camera fără ferestre citind ce era scris pe avizier, imaginile propriului sentiment de vinovăţie au început să se deruleze în spatele ochilor ca un coşmar de tipul Zapruder[1]: imaginile maşinii care se năpusteşte asupra lui Josh şi nemişcarea acestuia, absolută, anticipând ce se va întâmpla, groaza care îl lăsase fără cuvinte – dar totul văzut acum printr-o prismă întunecată, geometria difuză a neglijenţei mele: văzut peste umărul meu întors, prin umbre şi beznă, din unghi, la o distanţă prea mare ca să poată fi măsurată, micşorată sau acoperită, de parcă nu doar îi întorsesem spatele, ci şi fugisem de acolo, iar acum nu mă mai puteam întoarce...

Inima îmi bătea cu putere. Transpiram. Broşurile A.A. zăceau pe podea, la picioarele mele, şi eu le priveam lung; lovisem piciorul mesei şi dărâmasem stativul. M-am lăsat în genunchi şi am început să le adun.

Departe, dincolo de scutul din plexiglas, poliţista cu care vorbisem mai înainte privea în direcţia mea. Nu-i vedeam decât treimea de sus a corpului, ca şi cum ar fi fost doar un bust. M-a fixat cu ochii ei mici până când am pus toate broşurile la loc, pe stativ, şi apoi pe masă, amestecate fără speranţă, şi m-am aşezat pe scaunul din plastic. S-a întors spre o altă poliţistă, o brunetă cu umerii laţi care a spus,

---

[1] Aluzie la Abraham Zapruder care, în timp ce filma trecerea preşedintelui John Fitzgerald Kennedy prin centrul oraşului Dallas, a surprins momentul asasinării acestuia. (n.tr.)

legat de nu știu ce: „E așa de frumos". Apoi toate s-au întors în clipa în care un polițist – ofițer, dar nu Burke – a intrat și a început să povestească despre un lucru amuzant, care i se întâmplase cu o seară în urmă, dar n-am prins nimic fiindcă tocmai atunci ușa de oțel s-a deschis, iar eu m-am ridicat, crezând că a sosit Burke.

Nu era Burke – doar o femeie mărunțică, cu părul cărunt, într-un halat verde, care mi-a zâmbit înainte de a face loc unui ins roșcat, înarmat cu un mop și o găleată. Insul avea capul mare, ochii mici, pielea palidă și zâmbetul ușor nelalocul lui, al unui copil cu sindromul Down; arăta ca un adolescent, deși avea în jur de treizeci de ani. Văzându-mă acolo, s-a oprit și am observat că mă privește cu multă teamă. M-am așezat la loc. Femeia i-a pus o mână pe umăr.

– Hai, a spus ea calm. Nu-i nimic.

Insul a intrat în sala de așteptare și a început să dea cu mopul pe jos, cu mișcări largi, lente, iar femeia a ieșit pe ușa pe care scria „Numai personalul autorizat", iar eu am ridicat picioarele pentru ca mopul să poată trece pe sub scaunul meu.

La dispecerat, ofițerul își încheia povestea:

–... Iar când ticălosul a deschis ușa, eu tocmai scoteam plăcinta din cuptor!

Cele trei polițiste au izbucnit în râs. Pământul îmi fugea de sub picioare și numai eu păream să-mi dau seama de asta. Roșcatul bea cu nesaț din cișmea, apa scurgându-i-se de pe bărbie pe podeaua de-abia ștearsă. Oricum erau mici ochiuri de apă peste tot. La întoarcerea bătrânei a ridicat privirea.

– Ai terminat? a întrebat ea.

Roșcatul a încuviințat din cap, ștergându-se la gură cu mâneca.

– Se usucă imediat, l-a asigurat femeia, părând mulțumită.

Apoi s-a apropiat de ușa de la intrare și a deschis-o. Am încercat să mă pregătesc pentru revederea cu cisterna parcată acolo, pentru mirosul insuportabil de benzină și duduitul pompei. Mi-am dat seama că amintirile neplăcute erau îngropate peste tot și că așa vor fi pentru totdeauna.

Dar, spre surprinderea mea, cisterna dispăruse și aerul care pătrundea prin ușa deschisă era proaspăt și curat. În același timp pătrundea și lumina soarelui de dimineață. O clipă, am crezut că o să izbucnesc în plâns.

*

Ofiţerul Burke trebuie să fi folosit o intrare prin spate; când, în sfârşit, a apărut, a intrat pe uşa pe care scria „Numai personalul autorizat" cu o cană pe jumătate plină de cafea.

M-a întrebat dacă aşteptam de mult, dar n-am ştiut ce să-i răspund; în dimineaţa aceea îmi uitasem ceasul acasă, se întâmpla pentru prima oară. Nu că ar fi contat, absolut deloc. L-am urmat pe holul cu dungi de apă (roşcatul trecuse şi pe aici) şi am intrat într-o cameră spaţioasă, fără ferestre, luminată fluorescent, cu vreo şase birouri de metal. Ceasul de pe perete arăta nouă şi zece. Trei birouri erau ocupate de bărbaţi în uniformă, tunşi scurt, care vorbeau la telefon, tocul de pistol prins la subsuoară făcându-i să stea nefiresc de drepţi. Biroul lui Burke se afla în colţul cel mai îndepărtat, plin de cărţi de telefon şi teancuri de hârtii, plus fotografiile înrămate în care apăreau două fetiţe şi o femeie atrăgătoare, care trebuie să fi fost soţia lui. Rama acestei fotografii era ciobită într-un colţ, iar sticla era crăpată pe diagonală, motiv pentru care m-am întrebat ce se întâmplase.

Burke a tras un scaun de la un birou neocupat şi mi-a făcut semn să iau loc. M-am conformat, s-a aşezat şi el, a pus un carneţel pe sugativă, şi-a scos pixul din buzunarul de la cămaşă, a luat o gură de cafea şi m-a privit.

Văzând că nu încep, a întrebat:

– Vreţi o cafea sau altceva?

– O cafea. Vă rog!

– Cu lapte? Cu zahăr?

Am clătinat din cap, iar el s-a dus după cafea. Peretele din spatele biroului era alcătuit din blocuri de ciment vopsite în alb, fără ornamente. Un afiş cu Disney World era lipit de el, ca o fereastră Magritte[1], iar sub afiş, pe podea, era un ghiveci din plastic. Frunzele artificiale ale plantei se înălţau spre soarele din afiş – poziţia unei dorinţe false, mi s-a părut mie, un optimism perpetuu, rece. Mi-am întors privirea spre fotografiile de pe birou, copiii zâmbitori ai lui Burke şi soţia lui, rama crăpată şi ciobită, şi lângă ele de data asta am văzut ceva ce nu văzusem până acum: un calendar mic, de birou, cu „Staţia de

[1] René François Ghislain Magritte (1898–1967), pictor belgian renumit pentru tablourile lui suprarealiste (n.tr.)

benzină şi atelierul de reparaţii auto Tod" scris jos cu cerneală roşie. La început, numele nu mi-a spus nimic. Am rămas calm, privind cerneala roşie şi literele groase, reţeaua zilelor şi a datelor, până când am simţit cum mă trece un fior şi m-am cutremurat. Apoi am luat calendarul de pe birou şi l-am mototolit în mâini şi, după ce am aruncat o privire scurtă în jur, l-am aruncat în coşul de hârtii de sub biroul lui Burke.

Când am ridicat ochii, era în capătul celălalt al încăperii, venind încet spre mine cu paharul din plastic plin de cafea, privindu-l fix, străduindu-se să nu-l verse. Nu văzuse nimic. Arăta perfect uman în momentul acela, un ins cumsecade, stângaci, în uniformă, şi imediat am simţit nevoia acută să fiu legat de el într-un fel sau altul. Dar legătura era atât de subţire – mă simţeam gol, departe chiar şi de durere, conştient de tot şi de nimic.

Burke a pus paharul pe birou, în faţa mea, şi s-a aşezat din nou pe scaun. Era bronzat, semn că petrecea mult timp în aer liber, cu linii albe, abia vizibile, în colţul ochilor, care arătau ca nişte cicatrice minuscule. „Nu el este duşmanul", mi-am spus eu. Mi l-am imaginat stând în curtea din spate a casei lui şi ridicându-şi una din fiice în braţe spre soare.

– Aşadar, a făcut el şi m-a privit în ochi. Probabil că nici dumneavoastră, nici soţia dumneavoastră nu aţi dormit prea mult azi-noapte.

Am clătinat din cap, cu gândul la calendarul din coşul de hârtii de sub biroul lui.

– V-aţi amintit ceva despre care aţi vrea să discutăm? Ceva legat de accident? Un lucru pe care l-aţi văzut?

– Azi-noapte am avut un vis.

– Un vis?

– Întocmai.

Ochii cenuşii ai lui Burke au părut că se aprind.

– Un vis, a repetat el.

Brusc, am simţit cum adrenalina o ia la vale prin braţele mele, spre degete; m-am apucat de coapse şi am strâns cât am putut.

– Nu credeţi în vise, domnule ofiţer?

– Nu, domnule, aşa ceva nu-şi are locul în activitatea poliţiei.

– Mă cheamă Learner. Nu „domnule". Ethan Learner. Aşa mă cheamă.

– Ştiu asta, domnule Learner.

– Sunt un om la fel ca dumneavoastră, în caz că nu v-aţi dat seama până acum. Şi v-aş fi recunoscător, v-aş fi al naibii de recunoscător, dacă aţi asculta ce vreau să vă spun.

Dar nu mai era atent la mine. Privirea îi alunecase şi se oprise asupra unei persoane sau a unui obiect dincolo de umărul meu, poate alt poliţist. Faţa lui devenise un fel de enigmă, indescifrabilă pentru mine, şi imediat am simţit liniştea stranie ce se lăsase în cameră (cu excepţia unui telefon care a sunat fără să răspundă cineva) şi am avut sentimentul că sunt privit.

Lumina care cădea din tavan era rece şi albă. Mi-a venit să vomit, m-am îndoit de mijloc şi am privit podeaua.

Oftând, Burke s-a ridicat în picioare.

– Domnule Learner, mai aduc nişte cafea. Când mă întorc, ori discutăm, ori ne lăsăm păgubaşi. Oricum sunt ocupat până peste cap cu cercetările în cazul fiului dumneavoastră. Sper că mă înţelegeţi.

Am ridicat ochii spre el.

– Îmi cer scuze, domnule ofiţer.

Burke s-a întins şi a aliniat fotografiile de pe birou, deşi nu era nevoie. Nu a dat semn că ar fi sesizat dispariţia calendarului. Avea degetul mare foarte ocupat, deschizând şi închizând pixul.

– Aş vrea s-o iau de la început.

– Eu îmi fac datoria, domnule Learner. Asta-i datoria mea.

Am încuviinţat din cap fără să-l privesc, iar el s-a aşezat, oftând din nou.

– OK. Vă ascult.

– Vă mulţumesc.

– OK.

– Aseară, v-am spus că l-am auzit strigând ceva.

– Pe făptaş.

– Pe făptaş. M-am trezit la miezul nopţii. Tocmai visam asta. Un coşmar. A strigat „Sam", nu altceva. „Sam", numele cuiva. Sunt sigur acum. A strigat de două ori.

– Sam? a făcut Burke, privindu-mă sceptic.

– Da.

– Sunteţi absolut sigur? a întrebat Burke fără să pară convins.

– Da. Absolut sigur. L-am auzit.

– Sam.

– Exact. Sam.

– Hmm.

Am aşteptat. Apoi încet, tacticos, Burke şi-a deschis carneţelul, apoi pixul şi a scris „Sam".

– Mulţumesc.

– Întrebări. Prima: sunteţi sigur că nu mai era şi altcineva în maşină? Suspectul era absolut singur?

– V-am spus aseară. N-am văzut pe nimeni altcineva, dar era întuneric.

– Deci nu sunteţi sigur.

– Nu. Cred că nu.

– A doua: fiul dumneavoastră avea vreo poreclă?

– Nu.

– Nu mă refer la cum îi spuneaţi dumneavoastră în familie. E posibil să fi avut o poreclă la şcoală despre care să nu aveţi habar?

– E posibil, dar mă îndoiesc.

– Sam, de exemplu.

– Nu.

– A treia: numele acesta, Sam, vă spune ceva? Îl recunoaşteţi? Cunoaşteţi vreun Sam? Orice?

– Nu. M-am gândit la asta toată noaptea. Nu, nu-mi spune nimic.

Burke s-a oprit ca să soarbă din cafea, amăreala şi faptul că era rece l-au făcut să strâmbe din nas. Apoi a căzut pe gânduri, de parcă ar fi fost singur şi, câteva momente mai târziu, şi-a închis carneţelul şi a început să se joace din nou cu pixul. Undeva zbârnâia un telefon – dacă era aceeaşi persoană care suna sau altcineva, nu aveam cum să ştiu. Pe urmă am văzut alt ins, unul ca mine, gârbovit, dărâmat, peste un birou, în partea cealaltă a încăperii, vorbind cu un ofiţer.

– Aşa că nu-i destul ca să înaintaţi cu ancheta? Nu-i destul.

Burke şi-a dres glasul şi şi-a îndreptat spinarea:

– Domnule Learner, am să fiu sincer şi am să vă spun exact cum cred că va evolua cazul acesta. Pe moment, nu prea avem de ce să ne agăţăm, ceea ce nu înseamnă că ne lăsăm păgubaşi. Oricând poate să apară ceva. Am trimis deja tuturor secţiilor de poliţie din statul ăsta informaţiile pe care le deţinem şi dintr-o clipă într-alta vom institui controale pe drumurile principale. Dacă făptaşul încearcă să

fugă sau nu face decât să meargă de colo-colo ca un idiot, sunt toate şansele să aflăm ce şi cum. Între timp, încercăm să descoperim vehiculul. În astfel de cazuri vehiculul este, de obicei, veriga cea mai slabă a făptaşului, la fel de edificator ca şi amprentele, dacă putem lega omul de maşină. În acelaşi context, am dus deja cioburile de sticlă la laborator şi bucăţele din haina fiului dumneavoastră – am putea găsi urme de vopsea, nedetectabile cu ochiul liber. Orice caracteristici ale vehiculului pe care le putem identifica astfel ne pot duce la marca şi modelul lui. Odată ştiute marca şi modelul, vom fi şi mai aproape de făptaş. Apoi mai este şi autopsia. Care trebuie făcută până în după-amiaza asta. Şi acolo apar unele indicii – vopsea, sticlă, bucăţi de plastic. Nu se ştie niciodată. Un vehicul care se deplasează rapid lasă aproape întotdeauna o urmă sau alta pe victimă. Mă scuzaţi că vă spun toate astea, dar ţin de meseria mea.

– Care sunt şansele?

– Ca să-l prindem? a întrebat Burke, clătinând din cap. Eu nu calculez şansele, domnule Learner. Sper să mă înţelegeţi. Ar trebui să fiu nebun ca să fac asta şi nu sunt.

– Vă cer opinia ca specialist.

Burke s-a gândit o clipă, trecându-şi ochii peste birou, în timp ce cântărea în minte implicaţiile întrebării. Privirea i s-a oprit brusc asupra locului în care fusese calendarul. Dar, spre surprinderea mea, n-a spus că lipseşte ceva, şi când s-a uitat din nou la mine, avea ochii foarte limpezi.

– Domnule Learner, am să fiu sincer. Cazurile în care făptaşul fuge de la locul accidentului sunt cele mai dificile. Problema e că, în ultimă instanţă, nu doar probele contează. Poţi avea toate probele din lume şi tot să nu ştii încotro s-o apuci. Să spunem că-l identificăm pe făptaş, da? Însul despre care credeţi că era la volanul maşinii. Să spunem că îl găsim şi-l aducem aici. Tot noi trebuie să dovedim că a ştiut că v-a lovit fiul, că a părăsit locul accidentului fiind conştient că a lovit mortal pe cineva, nu un animal sau un obiect, ci o fiinţă umană, vie, şi că a fugit, nu doar şi-a continuat drumul. Înţelegeţi ce vreau să spun? Că ştia ce-a făcut. Cum dovedim asta? E foarte greu. Am să fiu sincer cu dumneavoastră, uneori este aproape imposibil. Iar fără dovada asta nu prea avem ce să-i facem. Chiar şi cu ea, când vine vorba de condamnare, suntem aproape cu mâinile legate.

– Cum aşa?

– Cu alte cuvinte, dacă obţinem condamnarea lui, aceasta nu poate fi de lungă durată.

Am simţi imediat cum se cască pământul sub picioarele mele, din ce în ce mai mult şi mai adânc. Şi apoi cum cad în hău şi cum îmi vâjâie ceva în urechi.

– Cât de lungă poate fi?

Burke şi-a privit pixul din mână.

– Probabil că sunt mai cinic decât majoritatea colegilor mei.

Am izbit cu pumnul în birou, răsturnând paharul, vărsându-l pe podea. În cameră s-a făcut brusc linişte, Burke însă nici nu a tresărit.

– Uşurel.

– La naiba, spune-mi, Burke, cât ar lua?

– Poate un an.

– Imposibil.

– Poate şase luni. Trebuie să înţelegeţi...

– Nu. Dumnezeule, nu!

Am sărit în picioare, fără să am habar cum de ajunsesem acolo, Burke se ridica şi el, cu o mână întinsă ca să mă facă să stau jos, să mă liniştească.

– Domnule Learner...

Am auzit paşi uşori în spatele meu şi am văzut cum Burke clatină iute din cap către persoana care era acolo, apoi paşii şi umbra albastră, mare, din spatele meu, s-au îndepărtat.

– Staţi jos. Vă rog!

Am stat jos. Gâfâiam, dar nu de epuizare, şi atunci mi-am lăsat capul între genunchi şi am închis ochii.

– Domnule Learner, cred că ar trebui să ne îngrijim ca dumneavoastră şi familia dumneavoastră să beneficiaţi de consiliere.

În vocea lui am deslusit un îndemn la calm, de parcă ar fi încercat să mă convingă să nu mă arunc de undeva, de la etaj.

– Avem o specialistă aici, o doamnă foarte cumsecade.

– Nu vreau nici un fel de consiliere. Vorbiţi cu soţia mea.

– Sunteţi într-o situaţie foarte delicată. O situaţie foarte dificilă. Ştiu asta prea bine.

– Ba nu ştiţi. E vina mea. Înţelegeţi ce spun eu aici? Fiul meu a murit din cauza mea.

– Fiul dumneavoastră e mort fiindcă cineva a dat peste el cu maşina, domnule Learner! Accident de maşină. Şi vă asigur că...

Am sărit ca ars. Camera nu se învârtea în jurul meu, dar nici nu stătea pe loc, drept care m-am proptit bine pe picioare în eventualitatea că se înclină. Apoi am dat să ies.

Burke a strigat după mine:

– De îndată ce aflăm ceva, promit că vă anunţăm.

Mi-am continuat drumul pe sub neoanele albe, reci, pe lângă poliţiştii care şedeau la birou şi mă priveau cu precauţie, pe lângă cel care era ca mine, aşezat într-un colţ, gârbovit, şoptind ceva confesorului lui de la poliţie, pe hol şi pe uşa grea, de oţel, pe care scria „Numai personalul autorizat". La dispecerat, în spatele scutului din plexiglas, femeia cu părul roşcat dezlega cuvinte încrucişate. N-a ridicat ochii la trecerea mea.

Dwight

Am lăsat maşina în garaj, am închis tot şi am luat un taxi până la reprezentanţa Chevrolet din Winsted, unde am închiriat o Corsica albă pentru o lună de zile, cu posibilitatea de reînnoire a contractului. Apoi, îmbrăcat ca de serviciu, într-un costum de vară, bleumarin, cravată roşie şi pantofi negri, cu vârful ascuţit, am ieşit cu noua maşină pe Route 44, am trecut prin Wyndham Falls şi am intrat în Canaan.

Birourile firmei de avocatură Cutter & Trope ocupau parterul unei clădiri elegante, pe două nivele, construită în stilul Renaşterii greceşti şi situată la est de centrul minuscul al oraşului Canaan. În faţa clădirii erau arbuşti tăiaţi în formă de pătrat, iar în spatele lor se întindea un spaţiu de parcare pavat. Spaţiul respectiv era suficient de mare pentru ca să poată intra cinci maşini, parca şi ieşi fără să se ciocnească, dacă şoferii erau îndeajuns de îndemânatici şi atenţi. Azi mai ales am încercat să-mi demonstrez îndemânarea. Era deja târziu când am coborât din maşină, iar soarele de iulie ardea cu putere. Am ocolit, am trecut printre arbuşti şi am urcat treptele de la intrare. Prin uşă am auzit-o pe Donna Kabrisky, secretara mea şi a lui Bob Trope, vorbind la telefon. Donna era o femeie drăguţă, osoasă, de treizeci şi patru de ani, divorţată, fără copii, cu care mă culcam din când în când, dar nu fără succes, de vreo şase luni.

– Domnul Trope e în concediu săptămâna aceasta şi următoarea, spunea ea. Îmi pare rău, domnule James, nu pot să vă spun... Întocmai, două săptămâni... OK, am să-i transmit... Vă mulţumesc şi eu, domnule James... OK, la revedere.

Am intrat tocmai când lăsa receptorul jos şi am văzut cum se schimbă la faţă.

– Ca să vezi, e chiar Dwight, a zis ea.

În această dimineaţă numele meu, aşa cum îl rostise ea, nu suna deloc a nume, ci mai curând a boală, o molimă care se abătuse asupra fermierilor şi a oamenilor obişnuiţi din toată ţara. Oamenii mureau pe capete, ca şi animalele lor, totul numai din cauza mea. (Nici nu ştia câtă dreptate avea.) Aveam gura uscată şi mi-am trecut limba peste buze.

– 'Neaţa, Donna.

– E aproape de prânz, a replicat Donna cu răceală. Ce faci, recuperezi somnul?

– De fapt, mi s-a stricat transmisia şi a trebuit să-mi duc maşina la reparat. Tipul de-acolo mi-a spus că e într-o stare jalnică, s-ar putea s-o dau la fier vechi. Aşa că am închiriat alta.

Îmi pregătisem scuza pe drum. Trebuia să-mi acopăr urmele, să găsesc alibiuri şi să văd ce fel de viaţă voi duce de acum încolo. Transpiram, drept care mi-am scos haina, mi-am slăbit nodul la cravată şi m-am descheiat la nasturele de sus al cămăşii.

– Sărmanul Dwight! Ai o zi proastă, nu-i aşa?

Donna nu părea deloc să mă compătimească. Dacă n-ar fi fost bluza de vară cu decolteu adânc, sânii mari şi cerceii lungi, africani (Ruth nu ar fi purtat aşa ceva, inclusiv sânii, nici moartă), aş fi spus că vorbeşte fosta mea soţie.

– Mă crezi sau nu, chiar am.

Donna a clătinat din cap şi atunci am zărit fire cărunte în părul ei şaten, cârlionţat, care nu erau acolo când am început să ne întâlnim. A smuls o pilă dintr-o cană plină cu creioane şi a început să-şi pilească o unghie rozalie cu mişcări brutale, de expert.

– Ştiu şi eu, Dwight? Poate e din cauza vârstei. Te apropii de patruzeci, nu? Poate ai Alzheimer.

– Problema mea este exact opusul. Îmi amintesc prea multe. Ceva mesaje?

Donna s-a oprit din pilit, şi-a studiat unghia rozalie şi a trecut la degetul inelar.

– De fapt, Dwight, mă simt bine. Nu mă plâng. Mulţumesc de întrebare.

Am oftat.

– Ce-am făcut, Donna?

– Nimic. N-ai făcut nimic. Aseară m-am distrat de minune. Nu mi-ai lipsit câtuşi de puţin. S-a oprit din pilit şi s-a uitat la mine. Greşesc eu sau ai spus că mă suni aseară?

În clipa aceea mi-am adus aminte.

– Nu greşeşti.

– Măcar îţi pare rău?

– Da. Îmi pare.

– S-a ivit ceva mai bun?

– L-am dus pe Sam la meci. Cred că ţi-am spus despre asta săptămâna trecută.

– A, da. Am uitat. Bărbaţii, băieţii şi sporturile, ha-ha. Ar fi trebuit să mă suni, totuşi.

– Oricum, a fost un fiasco total. Am crezut că am să mă întorc la timp, dar n-am putut. Meciul a ţinut până la şase şi a trebuit să conduc maşina ca nebunul ca să-l duc pe Sam acasă înainte ca Ruth să-şi iasă din minţi.

M-am oprit ca să nu-mi pierd cumpătul. Încă mai transpiram şi gura îmi era din nou uscată.

– Unde mai pui că, pe drum, am lovit un câine pe Cantwell Road. A fost un fiasco total.

Am privit-o mai atent. Donna închisese ochii şi îşi ridicase capul, gata să mă compătimească.

– Un câine? Dumnezeule mare, Dwight, dar e groaznic. A murit? L-ai omorât?

– Da.

– Dumnezeule! Sărmanul Sam.

În dreapta mea era o fereastră, nu mare, dar deschisă şi de afară intra o boare de vânt aducând mirosul arbuştilor verzi. M-am întors şi am privit spre şosea. Am văzut un camion Ben & Jerry[1] care se îndrepta spre est, spre Bow Mills şi vechea mea viaţă; preţ de o clipă, mi l-am imaginat pe Sam cum mânca îngheţată şi zâmbea. Apoi camionul a dispărut. A urmat un automobil mare, condus de mama a trei fete blonde care stăteau pe bancheta din spate, tricourile lor

[1] Companie americană producătoare de îngheţată (n.tr.)

albe, de tenis, aducând a steaguri de capitulare – apoi o mașină a poliției care m-a făcut să-mi țin respirația. (Ceea ce, chiar și în momentul acela, am înțeles că e o reacție strict instinctuală, reacția de autoconservare a unui ins care e pe punctul de a se îneca; un ins care e aruncat într-o piscină în timp ce doarme.) L-am văzut pe polițist pe locul de lângă șofer. Nu-l cunoșteam. Era cu capul descoperit și purta ochelari, cu mânecile cămășii albastre bine suflecate și cu antebrațul gol peste geam, cum fac adolescenții vara, și nu părea să caute pe cineva ca mine. Pe urmă a dispărut și el, iar eu am revenit la suprafața vieții mele și am respirat în voie.

Donna mă privea lung, nici încruntată, nici destinsă, doar curioasă, atentă. Nu eram prieteni apropiați, doar intimi într-un fel anume. În cele șase luni în care făceam sex cam o dată pe săptămână avuseserăm parte de acele revelații de moment, intense, legate de noi înșine, pe care numai sexul le poate oferi. Adormeam mângâindu-ne și ne trezeam ca doi străini, dar reușiserăm să ne spunem câteva lucruri importante. Știa ce-i făcusem fiului meu, ca să nu mai pomenesc de fosta mea soție, iar eu știam ce-i făcuse fostul soț cândva, cum încă mai avea coșmaruri și se trezea noaptea plângând.

– Dwight?

– Ce-i?

– S-a întâmplat ceva?

– Da. Îmi pare rău de seara trecută.

– Și mie.

O clipă, am simțit dorința copleșitoare de a-i spune adevărul. Dar chiar atunci a sunat telefonul, iar ea a ridicat receptorul și a spus:

– Cutter & Trope, Avocați, o clipă, vă rog.

A acoperit receptorul cu mâna.

– Dwight, Stu Carmody încearcă de dimineață să dea de tine. Spune că iar vrea să-și modifice testamentul. Iar Jack vrea ultimele informații despre averea lui Peckham.

Pe urmă și-a luat palma de pe receptor și a început să vorbească din nou, iar eu am intrat în birou la mine și am închis ușa.

M-am așezat la birou. Era din lemn de cireș, foarte scump, adus de mine din vremurile bune, când eram avocat de succes în Hartford. Vremurile bune când mă ocupam de proprietățile, fondurile și

testamentele bogătaşilor. Oameni care dădeau o grămadă de verzişori pentru serviciile mele. Vremurile bune când mă ocupam cu contracte şi moşteniri. Ce-mi aminteam mai mult era că oamenii tot mureau. Mureau bogaţi şi, după ce mureau, nu mai erau bogaţi. Mă plăteau ca să-i scutesc de complicaţii, să fac în aşa fel încât să poată dormi mai bine noaptea, pe urmă mureau, iar eu muream odată cu ei, căci cel care are întotdeauna dreptate e clientul. La urma urmei, totul se reducea la bani. Şi la faptul că ceea ce îmi pusesem în gând să fac cu viaţa mea era singurul lucru pe care nu-l puteam face. Aveam un birou pe colţ şi un loc de parcare în garaj. Munceam pe brânci şi ajungeam acasă târziu, ascultând meciurile din Fenway la radio, şi îmi găseam singurul fiu adormit, fără să putem comunica, iar pe soţia mea - îndrăgostită de altcineva. Ajungeam acasă târziu, prea târziu, amăgindu-mă că pot recupera timpul pierdut. Băiatul stătea pe şosea, iar eu aveam viteză prea mare ca să-l mai observ. Am auzit cum îi trosnesc oasele, cum viaţa i se face fărâme, şi l-am văzut cum zboară de pe şosea.

Donna a ciocănit şi a vârât capul pe uşă.

– A sosit domnul Carmody.

– Carmody?

Am privit în jos şi am văzut trei mesaje noi, rozalii, pe sugativă, cu numele lui Carmody pe fiecare.

– Are programare?

– Nu.

– În ce problemă vine?

– Ţi-am spus. Vrea să-şi modifice testamentul.

– Iar? De-abia l-am modificat săptămâna trecută.

– Spune că e urgent.

Am oftat.

– Bine. Spune-i să intre.

L-am aşteptat aşezat la birou. Nu mă mai gândeam la băiatul care a zburat de pe şosea. Pe birou erau o sugativă într-un suport de piele decolorată, mai multe carneţele cu foi galbene şi o cană plină cu creioane galbene. Şi două fotografii înrămate cu Sam, una făcută înainte de accident şi alta după. În ambele, Sam avea o mină serioasă, părul blond-deschis, ochii verzi-aurii, un băiat prea mic pentru vârsta lui. Trebuie să ştii unde-i cicatricea ca s-o poţi vedea, am

gândit eu, ca să vezi diferența – în afară de înălțime, greutate și ochii triști, întrebători – dintre fotografia mai recentă și cea mai veche. Trebuie să te uiți la lobul urechii stângi, apoi mai jos cu doi centimetri, să cercetezi maxilarul, poate chiar cu o lupă, ca să dai de ea, un fir de soare, șters. Oricine o poate vedea dacă știe unde să caute.

Am luat un creion bont din cană și l-am vârât în ascuțitoarea electrică, albastră, pe care o aveam din timpul facultății. Motorașul pufăia ca o locomotivă de jucărie, iar lamele ascunse se roteau în legea lor. După ce a ascuțit creionul, l-am scos și l-am rupt în două. Apoi am pus cele două bucăți la loc, alături de celelalte creioane.

Stu Carmody a apărut în cadrul ușii. Era un bărbat înalt, sfrijit, de șaizeci și nouă de ani, cu părul alb tuns scurt, cu ochi albaștri, tăioși, și mărul lui Adam de mărimea unei smochine. Avea o fermă destul de mare aproape de Falls Village și purta mereu o cămașă cadrilată, blugi cu o curea lată, și cizme de piele lustruite lună. M-am ridicat și m-am apropiat ca să dau mâna cu el.

– Stu.

Dwight. Te-am căutat toată dimineața.

– Am avut probleme cu mașina. Ia loc.

Stu s-a așezat pe unul din cele două scaune cu spătar drept, iar eu m-am întors la birou și am făcut la fel. L-am văzut că se uită spre stânga, la cărțile de drept legate în piele de pe rafturi. Nu aveam destule cărți ca să umplu rafturile, motiv pentru care spațiile dintre ele îți săreau imediat în ochi, dând impresia că biroul fusese prădat de curând.

– Ce s-a-ntâmplat, Stu?

– Sunt pe moarte.

– N-ai făcut nici măcar șaptezeci de ani.

– Joi am fost la control, Dwight.

Avea privirea atât de albastră, încât te dureau ochii dacă te uitai la el prea mult.

– Un control de rutină a spus doctorul. Rutină pe naiba. Până vineri dimineață eram în New Haven cu venele pline de ace. M-au vârât într-una din drăciile alea de RMN și au apăsat pe toate butoanele. M-au cotrobăit peste tot. M-a costat și-o avere, chiar dacă am asigurare. Și pentru ce? Cancer.

Cuvântul nu însemna atât de mult pentru mine cât ştiam că ar trebui să însemne. Am încercat să mă gândesc la Stu, dar m-am surprins gândindu-mă la testamentul pe care i-l redactasem. Soţia lui murise şi ambii copii se mutaseră în vestul ţării. Oricum le lăsa ferma, ştiind că cel mai probabil o vor vinde chiar în ziua în care va închide ochii. Adevărul e că nu avea de ales. Deşi Stu nu era genul de om care să se lamenteze, iar testamentul nu fusese greu de redactat.

– Îmi pare tare rău, Stu.

– Mi-e greaţă de doctori, a spus Stu pe un ton firesc.

– Unde-l ai?

– Aici.

Şi-a atins gâtul chiar sub mărul lui Adam, unde se aflau nodulii limfatici, umflaţi şi maligni, sub pielea ridată, tăbăcită.

– Şi aici, şi aici.

S-a atins la subsuori.

– Limfom malign?

– Te pricepi mai bine decât doctorul ăla.

– Se poate trata.

A clătinat din cap.

– Se poate trata, dar nu se poate vindeca.

– Cu tratament câştigi timp. Mult timp, poate.

– Nu, mulţumesc.

– De ce?

– Fiindcă eu privesc înainte, Dwight, şi nu trebuie să fiu un geniu în medicină ca să înţeleg cum va fi. Durere, urinare la greu, medicamente, tot tacâmul. Nu vreau aşa ceva. Absolut deloc. La naiba, e vorba de viaţa mea. Pentru asta-mi şi fac testamentul, nu? Ca să dovedesc că e amărâta mea de viaţă şi să arăt ce vreau să se aleagă de ea. Vreau să-ţi fie foarte clar, Dwight!

Respira greu, coşul pieptului i se ridica şi cobora sacadat.

– Mi-e foarte clar, Stu.

– În regulă.

– Ce vrei să fac? Deja am redactat testamentul.

– Vreau să ştiu ceva.

– Ce?

– Testamentul rămâne valabil dacă nu mor de moarte bună?

L-am privit în ochi.

– Adică dacă te sinucizi?

– La asta mă refer.

– Rămâne valabil, am răspuns eu cu precauţie. E viaţa ta, e testamentul tău, Stu. Asta spune legea.

– Atunci e-n regulă.

– Ce e-n regulă?

– Nimic. Doar că e-n regulă.

Am rămas tăcuţi mai bine de un minut. Am încercat să mă gândesc la Stu şi la situaţia în care se afla, dar ceea ce simţeam eu nu era foarte clar, foarte bine definit, nu avea nici o legătură cu el şi nici cu realitatea. Aveam senzaţia că fusesem supus unei amputări, inima mea zburând odată cu băiatul de pe şosea, trupul meu rămânând în urmă. Iar trupul nu înseamnă nimic. Stu voia să-şi ia viaţa, iar eu nu aveam ce să-i spun fiindcă asta simţeam acum. Fiindcă avea să moară oricum şi nu putea fi ajutat. Erau doar creioanele galbene din cană şi cele două jumătăţi. Era şi fiul meu, erau Sam şi cele două fotografii de pe birou.

Stu şi-a dres glasul şi atunci am ridicat privirea şi l-am văzut uitându-se la mine. Mi-am dat seama după expresia lui că ştia că eram cu gândurile aiurea. Neputinţa mea copleşise parcă întreaga încăpere, cu toate lucrurile din ea.

– Îmi pare rău, am spus.

Puteam spune acele cuvinte pentru o sută de alte lucruri.

– Eşti avocatul meu, Dwight.

– Da.

A vârât mâna în buzunarul de la spate şi a scos un plic alb, împăturit, şi l-a pus pe birou.

– Asta-i o scrisoare pentru după. Vreau să mă asiguri că lucrurile sunt în ordine, Dwight. Nu vreau ca ăia mici şi oamenii în general să se plângă de ce-am lăsat în urmă. Întotdeauna am fost un tip ordonat.

– N-avea nici o grijă, Stu. Dacă eşti sigur că asta vrei.

– Sunt sigur.

– În regulă.

– Aşadar, ne-am înţeles?

– Da, totul e clar.

– Atunci, am plecat.

S-a ridicat, m-am ridicat şi eu şi am dat mâna cu el. Avea mâna subţire, bătătorită şi uscată, şi nu putea fi luată drept mâna unui tânăr. Ochii ni s-au întâlnit până când am privit în altă parte. Apoi a ieşit, închizând uşa după el, iar eu m-am aşezat din nou la birou, rotindu-mi scaunul ca să mă uit pe fereastră la micul spaţiu de parcare. Dincolo de el se întindea un câmp, moale şi verde vara, plin de margarete, cu un teren de joacă alături. Peste câteva clipe, l-am văzut pe Stu Carmody urcându-se în camionetă şi îndepărtându-se.

Am încercat să mă gândesc la el. Dar cu fiecare lucru nou pe care îl vedeam pe fereastră, cu fiecare gând pe care îl aveam, mi se părea că mă îndepărtez tot mai mult. La fel cum apa se umflă la inundaţii, tot aşa şi memoria umple spaţiile goale, acoperă tot ce e mort.

Un spaţiu de joacă era şi în curtea năpădită de buruieni din faţa casei din North Haven, în care m-am născut. Mi-am adus aminte că tata adusese şi el un jungle gym acasă, cu mare tam-tam, scosese piesele componente din cutia lungă, de carton, de la Sears, şi le ridicase ceremonios ca să le vedem bine, eu şi mama. De parcă ne-ar fi dezvăluit un secret. Până să le asambleze s-a făcut întuneric, chiar dacă era vară, şi a trebuit să-i ţin lanterna ca să vadă cum le pune. Când mi-a obosit braţul şi n-am mai putut ţine lumina unde voia el, a început să ţipe la mine. Mai târziu, după ce-a murit, m-am întors, l-am desfăcut şi l-am dus bucată cu bucată la gunoi. Dar, mai târziu, după ce m-am însurat şi s-a născut Sam, m-am dus la Sears şi am cumpărat un jungle gym pe care l-am asamblat cu mâinile mele. Sam se juca în el. Apoi, în anii în care n-am avut dreptul să-l văd, nu s-a mai jucat. Niciodată nu l-am întrebat de ce. Poate că, aşa cum se întâmplă cu toţi băieţii care cresc, pur şi simplu şi-a pierdut interesul faţă de el, a trecut la alte lucruri. Oricum, eu unul nu l-am mai văzut niciodată jucându-se în el.

Ethan

L-am înmormântat. Ne-am înmormântat fiul într-o zi de marți, într-un cimitir cu ziduri de piatră, sub un cer de culoarea cenușii. Ar fi împlinit zece ani, trei luni și nouăsprezece zile. N-a plouat. Au fost două duzini de oameni, un preot și un rabin. Nu-mi amintesc ce s-a spus. Ce-mi amintesc este mirosul de pământ reavăn și că Grace o ținea de-o mână pe Emma, iar eu de cealaltă.

Pe urmă, oamenii au venit acasă la noi. Prieteni, vecini buni, care au adus mâncare; au venit cu copiii lor, care îl cunoscuseră pe Josh, merseseră la școală cu el, se jucaseră împreună. Au rămas cât au putut, apoi au plecat, luându-și copiii uluiți, înspăimântați, cărora trebuiau să le dea explicații.

Am rămas în holul de la intrare, în hainele noastre cernite, neștiind ce să facem. Mama lui Grace, Leila, a luat în sfârșit inițiativa sugerându-i Emmei, cu un entuziasm forțat, chinuitor, să urce în camera ei, să se schimbe și apoi poate să citească o carte împreună. Emma n-a spus nu, dar a refuzat să urce; s-a așezat pe podea și a început să plângă.

– Hai cu mama, scumpa mea, i-a spus Grace, disperată.

A luat-o în brațe ca pe un bebeluș și a dus-o sus.

Plânsetul ei s-a estompat; curând, am auzit cum se închide o ușă.

Leila și-a pus mâna pe brațul meu și m-a privit în ochi.

– O să-și revină, Ethan, a zis ea blând. Cu timpul o să-ți revii și tu.

Doar era fiica ei cea mare: era o frumusețe de femeie, bine proporționată, cu un păr alb extraordinar, pe care îl purta scurt, mereu

aranjat. Poate că era mai rafinată decât Grace, fiind din Sud şi de o anumită vârstă. Îşi pierduse soţul cu mulţi ani în urmă.

Am vrut să-i mulţumesc pentru bunăvoinţă, dar nu mi-a venit în minte nici un gest. Dându-şi seama, Leila s-a aplecat şi m-a sărutat pe obraz.

– Mă duc să fac un ceai, a murmurat ea şi s-a îndreptat spre bucătărie.

Afară începuse să plouă.

Am rămas acolo, derutat mult prea mult timp, şi mi-am pipăit buzunarele de parcă aş fi pierdut un obiect de care aveam nevoie, un briceag sau o pipă – imaginea tristă a profesorului zăpăcit, mi-am dat cu seama vag, prin ceaţa unor adevăruri şi mai triste. Nu numai clipa mă paraliza, ci vasta circumferinţă a timpului care îmi stătea în faţă; nu ştiam cum o voi umple sau cum mă voi feri de tăcerea de dincolo de ea. Degetele mele au găsit un obiect mic, tare şi lunguieţ în buzunarul pantalonilor şi am început să-l întorc pe toate feţele.

O parte din lucrurile lui Josh ne fuseseră înapoiate în dimineaţa aceea. Doar cămaşa şi vindiacul fuseseră reţinute pentru analize, restul de haine şi ce mai avusese el sosise în două pungi cafenii de hârtie, pe care era scris numele lui. Poliţistul Tomlinson le adusese acasă tocmai când ne pregăteam să mergem la înmormântare. Un ins întreprinzător de la laboratorul medicului legist sau de la morgă dăduse de vârful de săgeată din buzunarul jeanşilor lui Josh şi îl pusese într-o pungă de plastic ca să descopere, spre dezamăgirea lui, că nu era nici un fel de probă sau cel puţin un obiect cu o cât de mică semnificaţie.

Iată-l. L-am scos, m-am uitat la el: cenuşiu, neted, derutant, vechi, strălucitor, placid, secret.

„Mi-l dai înapoi?“

Nu-mi aminteam să-l fi îmbrăţişat în ziua aceea.

Ce alte lucruri? Doar pe cele din camera lui le puteam enumera din memorie: pana de păun, cuibul de vrăbiuţe, foaia de mică, bucata de cuarţ roz, pucul de hockey de la un meci al echipei Hartford Whalers, pieptănul ştirb, ţepuşa scoasă dintr-un grilaj, muzicuţa, o minge de baseball, ce semăna cu globul pământesc. Şi vioara lui, în cutie, sub pat, şi partiturile.

Astea-i plăceau fiului meu: bazinele cu valuri, căile ferate abandonate, zgomotul făcut de ciocănitoare, mersul țestoaselor. Astea nu-i plăceau: pieptănatul, gustul ouălor, șosetele de lână, minciunile.

Un tunet, jos, aproape: vântul se întețise și împroșca ferestrele cu ploaie. Am ieșit din casă. Ploua torențial.

Dwight

Băiatul cu ziarele a trecut vineri dimineaţă, puţin după ora şase. Stăteam treaz în pat, cu ferestrele deschise, şi mă bucuram de adierea dulce, încă răcoroasă, când am auzit cum săptămânalul *Winsted Register-Citizen*, făcut sul şi legat cu elastic, este aruncat pe aleea care ducea la garaj. Apoi camioneta a trecut mai departe şi am auzit ce auzeam şi înainte, cântecul păsărilor, porumbeii care gângureau pe peluza mea. O însorită dimineaţă de vară ca oricare alta.

Am rămas în pat încercând să nu mă gândesc la ziar, la zgomotul făcut când a aterizat pe alee, la existenţa lui. Dar nu puteam. Ai un sentiment ciudat când trăieşti într-o zonă rurală şi într-una din zile te duci în oraş, în orice oraş, mergi de colo-colo şi îţi vezi de treburile tale, crezând nu numai că eşti singur, ci şi absolut anonim, când deodată, ca din senin, şi aproape întotdeauna din spate, cineva te strigă. Îţi sare inima din loc. Nu contează dacă eşti vinovat sau nu. Îţi auzi numele într-un loc în care nu te aşteptai să te cunoască cineva şi e de-ajuns să te dea peste cap şi, o clipă, să înţelegi cum e să fii persoana nepotrivită în locul nepotrivit, în lumina reflectoarelor, ales dintr-un şir de indivizi. Şi, chiar dacă până la urmă se dovedeşte că a fost o greşeală crasă, totul devine personal. De aceea am încercat să uit de ziarul care mă aştepta pe alee, dar n-am putut.

Articolul trebuia să fie la pagina „Infracţiuni" sau „Accidente", sau poate chiar pe prima pagină. Cu tot tacâmul, fapte, nume şi locuri. În seara zilei de duminică, familia cutare din localitatea cutare şi-a pierdut fiul pe nume Josh. Maşina n-a oprit. Înmormântarea a avut loc în data de... Suspectul încă n-a fost prins. Se oferă recompensă.

Tatăl era înalt şi brunet, slab, cu ochelari. Imaginea lui îmi era foarte clară. Întotdeauna am să mi-l amintesc cu claritate. Sigur avea soţie, probabil şi alţi copii. Acum sau peste o oră vor ieşi după ziar acelaşi sau altul, nu conta, despre infracţiuni, accidente şi incidente tragice nerezolvate se scria în orice săptămânal local –, pe urmă la cafea, dacă rezistă, îşi vor vedea numele tipărite şi unde locuiesc, numele fiului lor mort şi detalii despre cum a murit. Şi totul li se va părea o glumă proastă; de parcă nu şi-ar cunoaşte numele şi n-ar şti unde locuiesc, n-ar şti numele şi vârsta fiului lor şi cum a murit.

Am simţit din nou adierea care pătrundea în cameră prin ferestrele deschise. Afară începea să se încălzească, avea să fie o zi toridă. Porumbeii încetaseră să se mai cheme între ei, să mă cheme pe mine. A trecut o maşină şi în tăcerea ce a urmat am simţit o singurătate care nu mai voia să plece. Am tras cearşaful de pe mine şi am rămas gol-goluţ în pat, imaginându-mi-l pe bărbatul acela înalt, brunet, stând la o masă de lemn, undeva într-o bucătărie, citind ziarul. Ochelarii lui erau rotunzi şi reflectau lumina. Mi l-am imaginat cum ajunge la cuvântul „suspect" şi nu ştie ce să facă. Neştiind nimic despre mine. În locul numelui meu, va găsi doar cuvântul acela; şi nu va găsi nimic acolo unde ar trebui să fie fotografia mea.

Mi-am imaginat că îl cunosc şi că mă cunoaşte. Mi-am imaginat că îi spun adevărul despre mine, că umplu spaţiile goale.

Acest suspect avea treizeci şi opt de ani. Era voinic, bine făcut – înalt de 1,80 m, cu o greutate de 90 de kilograme. Îndeajuns de solid ca să poată bate pe cineva. A jucat fotbal la facultate până când, din cauza accidentărilor, a trebuit să renunţe; avea cicatrice de la operaţii pe umărul drept şi pe genunchiul stâng, ambele încheieturi durându-l când se răcea vremea. Îşi spărsese şi nasul, sau poate o făcuse tatăl lui, cu mult timp în urmă, dar nasul nu se prinsese bine şi rămăsese cu o protuberanţă. Semnul îi dădea o „notă aparte", după cum spuneau unii. Ochii lui băteau spre verde şi bărbia îi era uşor despicată, de parcă o bucăţică din el s-ar fi desprins în timpul naşterii. Avea părul şaten şi drept, cu câteva fire cărunte, şi îl purta scurt, ca orice avocat, deşi acum se ştia că, pentru el, vremurile bune erau demult apuse.

Altceva? Îşi amintea cum, într-o după-amiază, şedea într-un cimitir, rezemat de un zid curbat, din piatră cenuşie. Pietrele din zid

erau masive şi rotunde şi îl apăsau pe vânătăile făcute de tatăl lui mai devreme; odată cu durerea simţea şi mirosul de iarbă proaspăt cosită şi de pământ desţelenit. Apoi, câţiva ani mai târziu, cum era solid, puternic pentru prima dată, cum ridica greutăţi în sala de sport a şcolii şi cum învăţa să lovească sacul de box. Îşi amintea mirosul de transpiraţie, de piele tăbăcită, şi de sunetul scos de pumnii lui lipiţi cu bandă adezivă la contactul cu sacul, de ficcare dată altul, ca o muzică, şi flacăra magică pe care o simţea în braţele încordate. Îşi amintea de cei care se temeau de el şi cum tatăl lui începea să arate ca un ins mărunţel, oarecare. Nu-şi amintea să fi plâns vreodată.

Altceva? Ne apropiam acum, eu şi bărbatul înalt, brunet, făcându-ne loc prin accastă întâmplare. Ceea ce era important. Voiam să-i spun că ziarele nu dădeau doi bani pe el. Nici măcar nu voiau să-l asculte. Ascultatul era o artă care se pierduse şi ziarele nu aveau de gând s-o scuture de praf doar de dragul lui. Nu, îi vor spune exact ce s-a întâmplat, cine fusese acolo, pe şoseaua întunecată, prin ce trecuse el şi familia lui, numele celui pe care îl pierduseră. Cel mai probabil articolul va fi lung de vreo cinci centimetri. Va apărea pe o pagină precum „Infracţiuni", „Accidente" sau „Decese", sau poate chiar pe prima pagină. Va conţine toate numele necesare, în afară de unul.

Ar trebui să arunce ziarul cât colo, asta voiam să-i spun eu. Ar trebui s-o ia de mână pe soţia lui. Ar trebui să vorbească şi să fie ascultat. Ar trebui să ştie toată povestea.

Altceva? Spune adevărul acum, nu minţi. Despre ceea ce înseamnă viaţa, da, despre hazard, despre lucrurile elementare şi despre ce faci cu ele. Până la urmă contează doar ce faci cu ele. Asta e important. (Într-un fel, suspectul nu învăţase asta.) Bărbatul înalt, brunet asculta? Avusese parte de dragoste şi de o căsnicie normală, dar într-o zi suspectul îşi lovise soţia. Avea un copil, unicul lui fiu, dar suspectul îşi lovise şi fiul. Şi mai avea restul vieţii, posibilitatea de a fi un tată şi un om la locul lui, dar suspectul îl călcase cu maşina pe fiul altui om, îl omorâse şi nu oprise.

Afară, a mai trecut o maşină. Probabil că era ora şapte de-acum, vecinii plecau la muncă. Poate că deja se făcuse foarte cald. Undeva, bărbatul înalt, brunet, bea o cafea şi citea ziarul. Auzeam păsările cântând, nu porumbeii, ci cintezoii şi gaiţele. Şi încă ceva. Am auzit ceva ce semăna cu zgomotul pe care îl face gheaţa când crapă la

căldură şi mi-am dus mâna la piept. Între muşchii pectorali tari, bine reliefaţi, era sternul, subţire şi fragil, şi mi-am pus degetul pe el, în locul în care maşina mea trebuie să-l fi lovit pe băiatul lui, sfărâmându-i osul, şi am apăsat.

Ethan

Am lăsat-o pe Grace dormind. Lumina zorilor pătrundea printre draperiile trase pe jumătate. Mi-am lăsat visele cu fiul meu la marginea şoselei întunecate, şi m-am dat jos din pat. Acum fiecare noapte era ca o vizită la cimitir.

Grace nici măcar nu s-a mişcat. M-am întrebat dacă nu cumva luase ceva, un somnifer, atât de regulată îi era respiraţia. Lumina cădea chiar pe ea. Pleoapele ei închise păreau umflate. Ţinea gura încleştată, vedeam cum îi zvâcneşte un muşchi, iar şi iar. Dar tot frumoasă era. Frumoasa mea soţie. Stătea întinsă pe spate, dezvelită, cămaşa de noapte îi alunecase de pe umăr, dezvelindu-i un sân. Am privit; nu eram mort. Mi-am amintit când i-am văzut pielea aşa, pentru prima dată, neprotejată, naturală, când stătea pe o saltea subţire de pe podeaua apartamentului meu de la universitate. Avea douăzeci de ani. Atunci ţinea ochii deschişi.

Brusc am vrut s-o acopăr; m-am aplecat şi am tras de cearşaf. Grace nu s-a mişcat. Am simţit parfumul cald, de rufă proaspăt spălată, al somnului ei şi i-am văzut de aproape sfârcul de o rotunjime imperfectă, broboanele minuscule de pe pielea luminoasă, de un roz pal, ca şi cum ar fi stat în calea unui curent de aer rece. Şi crestătura abia vizibilă din mijlocul sfârcului, prin care îi cursese laptele. Şi mi-am amintit cum îl purta pe Josh prin grădină, zi de zi, alăptându-l din mers. Vorbindu-i. Spunându-i cum se cheamă una sau alta.

Am acoperit-o şi m-am întors.

Fiind conştient că încă mai erau ale lui, toate. Îi aparţineau. Tot ce atinsese, tot ce-şi dorise, fiecare loc în care fusese.

*

Uşa de la camera Emmei era deschisă: nu voia să doarmă cu ea închisă. Camera ei era orientată spre vest, iar lumina din interior era cenuşie. Se dezvelise în timpul nopţii: cu picioarele subţiri, bronzate; cu bluza de pijama de culoare bleumarin; cu părul ei blond; cu degetul în gură; ţinând strâns sub braţul îndoit gâtul lung al lui Twigs, girafa, de parcă ar fi vrut să o sufoce cu dragostea ei. M-am aşezat pe marginea patului cu rotile şi i-am pus mâna pe şold.

– Emma. Trebuie să te scoli.

– Nu.

Cu un scâncet somnoros s-a făcut ghem, îndoindu-i gâtul lui Twigs.

– E vineri – ziua cursurilor de muzică. Ai uitat?

Am zgâlţâit-o uşor până când, în sfârşit, a deschis ochii şi a clipit spre mine.

– Hai! Pune ceva pe tine cât pregătesc micul dejun.

– Mami unde-i?

– Azi o lăsăm să doarmă.

– De ce?

– Hai, grăbeşte-te!

Am ieşit din cameră şi am văzut-o pe Sallie ridicându-se din culcuşul ei de la capătul holului. A căscat, arătându-şi toţi colţii, şi s-a întins pe labele din faţă, aplecându-se ca un musulman care se roagă.

– Mecca e în partea *cealaltă,* am spus eu arătând spre est.

Ridicându-se, Sallie m-a privit lung.

– Dar ce-mi pasă mie. Faci cum vrei.

A coborât pe scări după mine.

Privind atent în lumina ca de pe cealaltă lume a frigiderului, am văzut o jumătate de pachet de brioşe englezeşti, un ou, puţin lapte smântânit, un borcan de muştar Dijon. Nici urmă de fulgi sau de fructe. Nimic care i-ar plăcea unui copil. În congelator erau trei pachetele de unt, o pungă cu boabe de cafea prăjită, franţuzească şi câteva tăviţe pentru cuburi de gheaţă, toate goale.

La etaj, am auzit-o pe Emma cum trage apa. Se pregătea de plecare, făcea ce-i spusesem. În timp ce eu mă uitam în frigiderul gol, încercând să iau o hotărâre. Micul dejun pentru copilul meu. Ce să-i fac? Alege sau lasă-te păgubaş. Dar nu aveam ce alege.

Un zgomot m-a făcut să răsuflu uşurat: Sallie zgâria la uşa din spate. Uitasem cu totul de ea. Am lăsat-o să iasă şi a ţâşnit ca din puşcă spre copacul ei preferat, un arţar, unde s-a lăsat pe vine şi a urinat ca o doamnă ce era, privind spre cer.

Am rămas în uşă. Vedeam lumina soarelui, dar nu şi soarele. Aerul de dimineaţă se agăţa de ce mai rămăsese din noapte, roua părăsind deja pământul, ridicându-se din nou la cer. Un aer de ţară, proaspăt. Porumbeii dimineţii păşeau cu precauţie pe iarbă, dând din cap precum înţelepţii, gânguritul lor răguşit invocând siguranţa şi pacea, lăudând acest ţinut în care veniserăm, viaţa pe care o aleseserăm – departe de pericole, de zgomot, de orice viclenie, de mâinile lungi ale străinilor. Copiii noştri nu cunoscuseră viaţa la oraş.

Sallie a dat ocol copacului şi a traversat peluza în fugă. Porumbeii s-au împrăştiat în văzduh.

Mi-am amintit de felul în care crescusem eu. Singurul copil al unor părinţi mai în vârstă, ambii intelectuali, care trăiau cu teama în suflet. Tatăl meu, care privea parcă fără să-şi creadă ochilor cum, an de an cartierul nostru de lângă University of Chicago, unde preda lingvistica, se transforma într-un loc periculos, straniu. Dar era un om încăpăţânat şi nici nu voia să audă de mutat. De parcă oraşul – şi, prin extensie lumea – avea datoria să fie aşa cum poftea el, iar el avea să se menţină pe poziţie până când îşi împlinea datoria.

Apoi, într-o seară, când se întorcea pe jos din campus, a fost tâlhărit şi bătut cu sălbăticie. Eu aveam zece ani pe atunci. Şi am văzut cum, după acea întâmplare, i s-a făcut frică să mai vină pe jos de la facultate; atât de frică încât până la urmă n-a mai luat nici autobuzul. Am văzut cum, deşi refuza în continuare să vorbească despre mutare, absolut în fiecare seară mama îl aducea cu maşina acasă. Iar la cină se înfuria perorând despre violenţa care domnea în lume. Pentru el asta era un fel de răzbunare personală, iar disperarea lui era atât de mare încât nu putea decât să o intelectualizeze.

Şi aşa, în timp, tatăl meu a devenit un paradox ambulant. S-a alăturat mişcării pentru nonviolenţă şi a început să-i citeze pe Gandhi şi King, având o furie în privire ce se trăgea tocmai din Vechiul Testament. Îşi declara ura faţă de arme şi faţă de cei cei care le foloseau. Când am împlinit doisprezece ani, mi-a spus că mă va pedepsi dacă va auzi vreodată că m-am bătut cu cineva la şcoală, indiferent de

motiv. „Violența înseamnă slăbiciune", spunea el, și nici el, nici fiul lui nu trebuia să fie slab.

Am plecat de acasă de îndată ce mi s-a ivit ocazia. Mi-am clădit o viață departe de casă. M-am însurat cu o femeie care avea temerile ei, dar în același timp era și foarte puternică. Și aici ne-am crescut copiii și i-am învățat să nu le fie frică.

Sallie sprinta pe peluză. Fericirea câinelui care tocmai s-a ușurat. A ajuns lângă garajul roșu și a dat ocol mașinii lui Grace, care era parcată pe alee. A dispărut în dosul ei.

– Sallie, vino aici! am strigat eu.

Nu voiam să ajungă pe șosea.

– Sallie! Vino aici!

Sallie m-a lăsat să-i iau ziarul din gură. *The Lakeville Journal*, care ne era aruncat pe alee în fiecare joi seara. De data aceasta nu-l văzuserăm. Grace fusese în biroul ei toată seara, eu – în biroul meu, iar Emma se uitase la un DVD cu *Frumoasa și Bestia*. Ieri citisem douăsprezece ore fiindcă numai asta am putut face. Fără să mă gândesc că venise ziarul.

Acum era umed de la rouă. Nu l-am răsfoit. L-am dus înăuntru, lăsând-o pe Sallie să alerge în voie. Emma nu era în bucătărie, ceea ce era o ușurare. Am lăsat ziarul pe masă, am scos punga de cafea din frigider, am măcinat-o, am pus-o în filtru și am pornit mașinăria. Inima îmi bătea cu putere. La sfârșit, mi-am umplut o cană de cafea și m-am așezat la masă.

L-am găsit mai întâi la pagina 2, sub „Anunțuri mortuare":

JOSHUA B. LEARNER

WYNDHAM FALLS – Joshua B. Learner, în vârstă de 10 ani, a decedat pe 24 iulie 1994, fiind lovit de un automobil pe Reservation Road în North Canaan. A fost fiul lui Ethan și Grace Learner.

Joshua Learner s-a născut pe 7 aprilie 1984 în Wyndham Falls, Connecticut.În septembrie urma să intre în clasa a 6-a la Școala de Stat Sherman R. Lewis de pe Route 44 din Wyndham Falls. Pe lângă

părinți, decedatul lasă în urmă o soră, Emma, în Wyndham Falls, și o bunică din partea mamei, Leila Spring, din Carolina de Nord.

Slujba de înmormântare a avut loc pe 26 iulie, la reședința familiei.

Pe pagina aceea mai erau încă paisprezece anunțuri mortuare. Fiul meu era cel mai tânăr. Cea mai în vârstă era o femeie de 96 de ani, care murise de bătrânețe într-un azil de bătrâni.

Am luat o gură de cafea și mi-am fript limba. Îmi tremura mâna și am vărsat puțină cafea pe pagina 2 din *Lakeville Journal*, udând-o de-a binelea. Și așa ziarul era umed.

Scurt și la obiect anunțul. O specie literară venerabilă.

Dă-i mai departe. Termină cu el.

Pe paginile următoare rubricile familiare, atât de ciudate azi, de parcă ar fi fost o serie de glume suprarealiste: „Rețete pentru vârsta a treia", „Calendarul Salisbury", „Cronica Canaanului", „Pe scurt", „Colțul din nord-vest". Apoi, pe pagina 6, sub „Știri regionale", l-am găsit pe Josh din nou:

MOARTEA UNUI BĂIAT DEPLÂNSĂ ÎN WYNDHAM FALLS

WYNDHAM FALLS – Familia și prietenii și-au luat rămas-bun de la Joshua Learner în timpul slujbei de marțea trecută de la reședința familiei Learner.

Băiatul de 10 ani cu domiciliul pe Pine Creek Road a fost lovit în plin de o mașină pe 24 iulie, în timp ce se afla pe marginea Reservation Road din North Canaan. Potrivit poliției, elevul din clasa a 5-a se afla în fața benzinăriei și a atelierului de reparații auto Tod în jurul orei 20.45, după toate probabilitățile așteptându-și părinții care se aflau în benzinărie.

Identitatea șoferului încă nu a fost stabilită.

Joshua Learner a absolvit de curând clasa a 5-a la Școala de Stat Sherman R. Lewis din Wyndham Falls, unde cânta în orchestra școlii.

„Josh Learner a fost un elev strălucit și cel mai talentat muzician care a urmat cursurile acestei școli de când lucrez aici", a declarat Lawrence Briggs, directorul școlii din 1988.

Orchestra şcolii intenţionează să planteze un copac în amintirea lui.

Tatăl băiatului, Ethan Learner, este profesor de engleză la Colegiul Smithfiled din Great Barrington, Massachusetts. Mama băiatului, Grace Learner, este designer de grădini.

Emma Learner, în vârstă de 8 ani, sora decedatului, urmează în septembrie să intre în clasa a 4-a la Şcoala de Stat Sherman R. Lewis.

Atât.

Am terminat de băut cafeaua, privind pe fereastră la Sallie, care alerga de colo-colo şi la dimineaţa care îşi intra în drepturi, fără să ţină seama de nimeni şi de nimic. Nu mai era o chestiune ce ţinea de teorie sau de interpretare; desigur, nu fusese niciodată. Îl lăsasem pe Josh la marginea şoselei fiindcă nu avusesem curajul să-i spun să plece de acolo. I-am întors spatele ca să scap de o discuţie în plus. Acesta era adevărul. Dincolo de iertare. Iar ziarele, cu respectul lor exagerat faţă de fapte, nu surprinseseră adevărul.

Şi nu scriseseră aproape nimic despre celălalt vinovat. Necunoscutul căutat de poliţie. Ucigaşul din maşină. Care nu oprise.

M-am ridicat şi m-am dus în cămară. Gresia de pe jos era rece, mereu rece, acolo mirosea a făină, a supă la cutie şi hrană pentru câini. Un miros de familie, mirosul casei noastre. Mirosul sigur al alimentelor aflate în aşteptare. Clătite azi, friganele mâine.

Nu trebuia să mai întorc lucrurile pe toate feţele. De acum înainte. Trebuia să renunţ complet la lipsa de încredere. Altfel înnebuneam. Altfel dărâmam casa, cărămidă cu cărămidă, până când o împrăştiam pe toată peluza, ca după o explozie, nici mai mult, nici mai puţin decât bucăţile din care se întrupase.

Altfel îmi puneam capăt zilelor.

Grace

Vineri după-amiază Ethan o găsi tot în atelierul ei. Stătea acolo de dimineaţă, asculta cum sună telefonul, auzea robotul răspunzând, de parcă nu se mai putea baza decât pe această tăcere ce semăna cu moartea. Nu se mişca, nu vorbea. Robotul se îngrijea de toate, trimiţând vocile imateriale ale prietenilor şi rudelor fiecare spre propriul ungher al încăperii, unde rămâneau liniştite şi supuse. Dar ea asculta în continuare fiindcă acum orice cuvânt era mai puţin otrăvitor decât propriile cuvinte. Ca atunci când Judy Aronson a sunat a doua oară: „Grace? Grace, eşti acasă? Sună-mă, draga mea! Te rog! Ştiu cât de greu îţi este". Şi Pam Foster, care a spus că ea şi Dick tocmai au aflat vestea de la Judy şi cât de rău...

Apoi robotul nu mai răspunse. Ceea ce era o mare uşurare. Iar ea rămase ghemuită pe scaunul tapiţat cu catifea verde, în timp ce umbrele după-amiezii se prelingeau din lumea de afară pe podeaua de la picioarele ei, iar ea număra mesajele, fiecare precedat de o luminiţă roşie: „Îmi pare atât de rău... Îmi pare atât de rău..."

Până când apăru Ethan. Oprindu-se în faţa ei, cu faţa acoperită de barba nerasă, purtând aceiaşi pantaloni kaki şi aceeaşi cămaşă albastră de la înmormântare. Cămaşa avea o gaură în cot, iar pantalonii – o pată de cerneală neagră pe buzunarul din dreapta. Deşi nu-i putea reproşa nimic pentru asta, îşi spuse Grace; ea însăşi arăta la fel de rău. Nepieptănată. Cu jeanşii nespălaţi de prea mult timp, într-o bluză albă cu o pată de rugină pe piept, desculţă.

Ethan rămase la un metru de ea şi îşi încrucişă braţele pe piept. Ceva din gestul lui o făcu să se simtă stingheră, ca şi cum Ethan ar fi

fost un simplu musafir, iar ea s-ar fi purtat nepoliticos cu el. Era adevărat: ea aranjase camera aşa. Era a ei, şi nu pentru ceilalţi oameni. Nu era o cameră de zi. Nu puteai sta decât la masa de lucru sau pe scaunul verde.

– Unde-i Emma? întrebă el.

– Poftim?

– Emma.

– Emma?

Inima i se opri o clipă. *Emma.* Uitase cu desăvârşire. Emma era la cursul de muzică. Trei zile pe săptămână, în care exersa la pian cu doamna Wheldon. Rămăsese acasă lunea şi miercurea trecută, dar, după înmormântare, părinţii hotărâseră că era important, probabil, era important ca Emma să-şi trăiască viaţa, să facă ceva, chiar după toate câte se întâmplaseră. Drept care, în dimineaţa aceasta, Ethan revenise la vechiul program şi o dusese pe Emma la şcoală, unde se ţineau cursurile de muzică. Ea trebuia să o ia pe Emma la sfârşitul programului. Întotdeauna fusese sarcina ei, azi însă uitase de Emma, iar acum, dându-şi seama, era speriată şi ruşinată. Şi furioasă. Voia să lovească ceva.

– E la cursurile de muzică, ca de obicei.

– Şi n-o iei de acolo?

– Ba bineînţeles că o iau.

– La ce oră?

Nu-i plăcea tonul lui. Era un fel de test, pe care ştia deja că-l va pica.

– Tu ce crezi, Ethan? Când se termină. La patru şi jumătate.

– Grace, e cinci şi un sfert!

Acum nu mai stătea ghemuită pe scaun, ci se ridicase în picioare. Gata să pară fermă pe poziţie, să nu-i arate că deja pierduse lupta.

– Zău? De data asta cred c-am dat-o-n bară. Nu mai sunt bună de nimic.

– Nu asta am vrut să spun.

– Nu? Atunci, ce-ai vrut să spui? Mai exact?

Ethan oftă furios şi se frecă pe faţă cu ambele mâini.

– Grace, ascultă-mă. Nu s-a întâmplat nimic. Doar că unul din noi trebuie s-o ia de la şcoală. Asta-i tot. Acum.

– Mă duc eu. Mă duc imediat.

Nu voia să plângă. Își culese pantofii de pe podea și trecu pe lângă el. Fără să se atingă.

– Grace.

Se întoarse.

– Ce-ai făcut toată ziua?

– Am stat aici. Și-am ascultat robotul. E plin. Nu mai primește mesaje. Și știi ceva? M-am hotărât să nu-l mai ascult.

Apoi se întoarse și ieși, lăsându-l singur în cameră.

Pe Route 44, în capătul de est al orășelului Wyndham Falls, se înălța clădirea modernă, din cărămidă roșie, cu un brâu de piatră cenușie și cruci în relief, din același material, pe fațadă, a Școlii Elementare Sherman R. Lewis. Holul era pustiu, răcoros; vacanța de vară. La început, Grace își auzi doar propriii pași răsunând pe podeaua de gresie. Zgomotul o obseda, era plin de Josh, și răsuflă ușurată când, după ce se opri și rămase tăcută în spațiul pătrat, pustiu, auzi dinspre subsol vocea estompată a unei femei și apoi sunetele înalte ale unui pian.

Se îndreptă spre colțul celălalt al holului. Acolo erau treptele ce duceau spre clasele de muzică, de unde sunetele se auzeau mai tare. Auzi notele. Apoi notele încetară și Emma întrebă:

– V-a plăcut?

– Tot prea puternice, Emma, răspunse doamna Wheldon. Nu uita, *pianissimo*.

Apoi Grace auzi aceleași note, doar că mai încet, și se rezemă de perete privind spre intrarea din față.

Crucile din piatră cenușie de pe fațadă se vedeau și din interior, își dădu ea seama acum. Numără șase. Erau încastrate în cărămida roșie, trebuie să fi fost groase de mai bine de un metru. Doar lumina din mijlocul holului era aprinsă, pereții fiind în umbră, crucile strălucind ca într-o biserică și, în timp ce își ridica privirea, simți cum i se mișcă ceva în piept și apoi se prăbușește. Se gândi cât de mult îl enervau crucile acestea pe Ethan. Soțul ei chiar spusese odată cât de bucuros era că tatăl lui, evreu, nu ajunsese să-și vadă nepoții mergând la o școală cu cruci încastrate. Nu se referise și la reacția mamei lui, de origine anglo-saxonă, protestantă, sau la faptul că și ea era moartă. Nu că ar mai fi contat. Dumnezeu nu însemnase niciodată

prea mult pentru Ethan, doar ca protagonistul unei opere literare lungi, imperfecte, frumos scrise, numită Biblia. Nu legile lui Dumnezeu şi nici înţelepciunea Lui proverbială erau cele care îl atrăgeau atât de mult cât chestiunile romaneşti legate de personaj şi motivaţie. Pentru Ethan credinţa putea fi exprimată în cuvinte, pe care le respecta cum se cuvine, dar numai prin prisma nemiloasă a criticului.

Rămase nemişcată amintindu-şi cum, la începutul relaţiei lor, discutaseră la nesfârşit despre natura credinţei. Ethan încerca să o surprindă, să o facă să spună clar şi răspicat în ce crede, unde stă Dumnezeu, de parcă Dumnezeu ar fi trebuit să stea într-o casă, cu un număr şi o cutie poştală. Nu-i putea accepta răspunsul – „Nu ştiu" sau că, fără îndoială, credea în El şi că avusese momente în viaţă în care ştiuse precis ce legătură avea cu El (avea opt ani când găsise în pod scrisorile de dragoste ale mamei adresate tatălui ei în timpul Războiului din Coreea), dar că acele momente trecuseră şi în locul lor rămăseseră doar întrebările constante: de ce, unde şi când i se va revela această relaţie şi că aceasta era probabil credinţa imperfectă în care ajunsese să trăiască.

Discutaseră îndelung, se ciondăniseră, dar nu se înţeleseseră, nu ajunseseră la nici un compromis. Apoi, spre sfârşitul primului an de când erau împreună, la fel de repede şi de presant pe cât apăruse subiectul în viaţa lor, îl făcuseră uitat, trecând la alte lucruri.

Jos încă se mai auzeau voci, dar muzica încetase. Acum vocile deveneau mai clare. Se dezlipi de peretele de care se rezemase, se adună şi începu să coboare treptele.

– E o sală aici unde putem vorbi, spuse doamna Wheldon.

Grace o urmă într-una din sălile de muzică albe, goale. Era mică şi simplă. O pianină neagră şi o banchetă lăcuită, alături de un scaun pliant, din metal. Ca în toate subsolurile, lumina te ducea cu gândul la moarte.

– Aici nu ne deranjează nimeni, adăugă doamna Wheldon.

Avea probabil patruzeci de ani, dar arăta mai tânără. Purta o fustă de vară lungă până la genunchi şi o bluză albă care părea ciudat de sobră pentru o femeie atât de drăguţă, cu un aer atât de tineresc. Ochelarii îi erau prinşi de un lănţişor. Bluza era încheiată la gât cu un papion negru, iar părul de culoarea nisipului îi era prins într-un fel de

coc. Un efect straniu, gândi Grace – observând în acelaşi timp, că Ruth Wheldon avea gambele bine proporţionate şi tinereşti, ca şi gleznele.

– Mă scuzaţi că am întârziat atât de mult, murmură ea.

Deja spusese asta de două ori, acum era a treia oară. Pur şi simplu simţea nevoia să o repete.

– Nu vă faceţi probleme. Oricum trebuia să mai repetăm câteva game.

Grace însă îşi făcea probleme. I se păru, cu puţin înainte ca doamna Wheldon să închidă uşa, că aude paşii Emmei pe gresia holului; spera ca Emma să aştepte acolo unde îi spusese ea să aştepte, şi nu să se plimbe de colo-colo. Apoi uşa se închise şi în sală se aşternu brusc tăcerea absolută. Uşa era groasă, izolată fonic, iar podeaua era acoperită de un covor. Doamna Wheldon se aşeză pe marginea banchetei şi îi făcu semn lui Grace să ia şi ea loc, pe scaunul pliant. Grace se conformă.

– Chiar azi speram să vorbesc cu dumneavoastră.

Grace clătină din cap, dar nu spuse nimic. Gândi doar: „Aici sunt". Scaunul pliant era tare şi incomod, fundul de metal fiind netapisat şi călduţ după ce doamna Wheldon stătuse acolo cu câteva minute în urmă, în timp ce o învăţa pe Emma cum să cânte la pian.

– Azi-dimineaţă soţul dumneavoastră a plecat înainte să-i pot spune ceva.

Grace clătină iar din cap, gândindu-se că femeia aceasta era prima persoană străină pe care o vedea după înmormântare – deşi nu era chiar străină; doamna Wheldon îi dădea lecţii de pian Emmei de aproape un an. Şi timp de câteva luni, fiul ei, Sam, chiar fusese coleg cu Josh în clasa întâi – apoi Josh fusese mutat în clasa a doua. De atunci Grace îl mai văzuse din când în când pe Sam, în mulţimea de puştani care se îmbulzeau să iasă pe poarta şcolii după ore şi apoi se repezeau în braţele părinţilor, care îi aşteptau cu nerăbdare, aşa cum aştepta şi ea; un băieţel trist, cu părul de culoarea nisipului fin, ca şi al mamei lui. Cânta la trompetă câteodată, la şedinţele cu părinţii, nu foarte bine, iar numele lui era Sam Arno, îşi amintea acum, nu Sam Wheldon. Avea senzaţia că se gândise tot timpul la băiatul acesta fără să-şi dea seama. Ceea ce era imposibil.

– Voiam să vă spun cât de rău îmi pare, doamnă Learner, zise profesoara. Toată lumea regretă ce s-a întâmplat. Josh era un băiat minunat. O tragedie de neconceput.

Nu cuvântul „tragedie" o impresionă, nici măcar numele fiului ei rostit de buzele acestei femei, ci termenul „de neconceput"; cuvintele acestea apăsaseră parcă pe un buton din creierul ei despre care habar nu avea că se află acolo şi imediat Grace se trezi spunând, pe un ton aproape normal:

– Mulţumesc, doamnă Wheldon.

– Te rog, spune-mi Ruth.

– De acord.

– Voiam să discutăm despre Emma.

– Cum doreşti.

– Ceea ce s-a întâmplat e foarte greu de suportat de către adulţi, darămite de copii... Mă îngrijorează Emma.

– E de înţeles.

– Pot să te întreb dacă ai dus-o la vreun terapeut?

– N-am dus-o.

– Dar ai de gând?

– Nu. Încă nu.

Doamna Wheldon privi de parcă ar fi vrut să adauge ceva, dar nu o făcu. Tăcerea începu să se insinueze în sală. Ca o dâră de fum, fără să aducă uşurarea la care spera Grace. Cu un gest reflex, mâna stângă a doamnei Wheldon se întinse peste capacul închis al pianului şi câteva degete ale ei dansară repede deasupra, apoi femeia îşi dădu seama ce face şi îşi retrase mâna, lăsând-o în poală. Grace sesiză că doamnei Wheldon îi este teamă. Teamă de ceea ce i se întâmplase unui băieţel de zece ani pe o şosea întunecată, teamă de accidente, de moarte şi de durerea altei femei, de vina altei femei. Era greu să priveşti cum cineva se pierde cu firea, gândi Grace – drept care se întinse şi făcu ceea ce doamna Wheldon încercase, dar nu putuse: deschise pianul, dând la iveală şirul lung de clape, albe şi negre, tocite. Se săturase să vorbească despre viaţa ei.

– Doamnă Wheldon?

– Ruth.

– Ruth, ce mai face fiul tău? Ce mai face Sam? Nu l-am mai văzut de mult.

Doamna Wheldon își așeză degetele pe pian. Apăsă pe două clape, Do și Fa diez, repede, și cele două note scrutătoare umplură încăperea și apoi se stinseră. Femeia se simți brusc stingheră și se înroși la față.

– Sam e bine. E OK. Mulțumesc de întrebare.

Lui Grace i se păru că doamna Wheldon își schimbase puțin accentul; renunțase la ceva, devenise liniar și monoton.

– Mai cântă la trompetă?

– A, da, răspunse doamna Wheldon, schițând un zâmbet la care renunță imediat. Cântă tot timpul. Face o gălăgie...

– Mi-aduc aminte că l-am văzut cântând la ședințele cu părinții.

– Sigur, Sam n-are talentul pe care-l avea Josh la vioară. Mereu mi-a părut rău că n-am putut fi profesoara lui.

– Ești bună să-l saluți pe Sam din partea mea? Chiar dacă nu-și aduce aminte de mine, mi-ar părea bine s-o faci.

– De acord.

Ruth Wheldon o privea ciudat. Dar lui Grace nu-i păsa. Nu se mai aștepta ca lumea să-și amintească de ea sau să o înțeleagă. Avea și ea tot felul de amintiri, care acum, în încăperea aceasta, o asaltau din toate părțile, și îi era imposibil să vorbească despre ele cuiva care era viu.

Se ridică.

– Trebuie să plec. Mulțumesc, Ruth.

– Nu pleca.

Ruth Wheldon sări în picioare.

– Mă așteaptă Emma.

– A, desigur. Îmi cer scuze. Ce prostie din partea mea!

Grace clătină din cap și se întoarse. Când aproape să ajungă la ușă, doamna Wheldon spuse:

– Doamnă Learner?

– Da?

– Miercuri e ultima zi de cursuri. Întotdeauna încheiem cu un concert în sala de sport. Copiii care vor pot cânta pentru părinții și prietenii lor. Fără presiunea la care v-ați gândi. E ceva intim, în familie, spectatorii își arată prețuirea față de munca depusă de copii. Emma s-a străduit din plin luna asta, doamnă Learner! E o fată conștiincioasă, a progresat mult și suntem mândri de ea. Aș zice că acum,

după toate cele întâmplate, e foarte important ca ea să cânte în fața tuturor și ca toată lumea s-o asculte.

– Vrea să cânte?

– Am întrebat-o azi și a spus că da.

Grace încercă să și-o imagineze pe Emma cântând pe o scenă, dar nu izbuti. Într-un fel, tabloul pe care și-l zugrăvea în minte se împotmoli la spectatori, toți oameni pe care îi cunoștea, plini de compasiune și șoapte.

– Dacă vrea să cânte, n-am s-o opresc.

– Mă bucur. Atunci, ne vedem miercuri seară?

– Sper.

Grace își luă la revedere, ieși din sală și urcă treptele spre hol. Emma aștepta acolo, lângă peretele înalt cu crucile de piatră.

Dwight

Politica mea era ca, dacă se putea, de câte ori mă duceam să-mi iau şi să las acasă fiul, să nu anunţ în prealabil. Duminica dimineaţă, când Ruth nu-l scotea deja pe verandă – pieptănat, cu dinţii spălaţi şi, mai mult ca sigur, curăţaţi cu aţa dentară, arătând de parcă ar fi fost copilul altcuiva – îmi plăcea să mă furişez pe uşa de la intrare fără să bat, obicei care o scotea din minţi pe Ruth fiindcă ştia prea bine ce urmăream, care era adevăratul meu scop: să strâng cât mai multe probe. Să arunc un ochi, poate, la cei trei membri ai familiei – troica – aşezaţi în jurul mesei, la micul dejun; să-l văd pe Sam cum se uită prin cartea cu benzi desenate, ignorând orice încercare venită din partea tatălui vitreg (pe care îl considera cât se poate de plictisitor, dacă nu chiar prost de-a binelea) de a face conversaţie şi a „întări legătura dintre ei"; s-o văd pe Ruth cum îl ignoră şi ea pe Norris din motive deloc diferite (considerându-l şi ea cât se poate de plictisitor, dacă nu prost de-a binelea); să-l văd chiar şi pe Norris, îmbrăcat într-o cămaşă subţire, de bumbac, trăncănind vrute şi nevrute, gata să renunţe şi să se retragă în grabă spre pacea verde a terenului de golf.

Adevărat era şi că, în ciuda tacticilor mele de gherilă menite să-i surprind viaţa aşa cum era ea acum, Ruth nu ştia sau nici nu-i păsa prea mult de cum trăiam eu. Atâta timp cât pensia alimentară, destul de mică, sosea la timp (o trimiteam de bunăvoie, nu silit, din moment ce se măritase cu Norris) şi respectam programul cu Sam, curiozitatea ei privind existenţa mea de zi cu zi era minimă. Nu mă vizitase niciodată în Box Corner, deşi era la doar 15 kilometri depărtare. Nu mă întreba niciodată despre serviciul meu sau ce-mi mai fac prietenii. Fapt care îmi convenea într-un fel, fiindcă acasă la mine nu avea ce vedea,

despre serviciu nu merita să vorbim, iar prietenii mi-i număram pe degete. Fiindcă multe lucruri nu mai erau ca înainte şi, precum mulţi dintre cei care trăiesc mai mult din regrete, ajunsesem la concluzia că era mai bine să nu împărtăşesc cu nimeni nimic din ce-mi mai rămăsese.

Oricum, după ce povestea noastră se încheiase şi fusese aruncată la gunoi, lui Ruth părea să nu-i pese nici cât negru sub unghie de ceea că făceam eu dincolo de ieşirile cu fiul nostru. De parcă nu putea uita trecutul meu şi nu-şi putea aminti de prezent.

Poate era trist faptul că însemnam atât de puţin pentru ea. Ceea ce îmi demonstra cât de singur eram. Dar într-un fel mă bazam pe asta, aşa puteam minţi mai uşor.

Am urcat pe verandă şi am intrat în casă. Nu m-a văzut nimeni. Am auzit vocea cicălitoare a lui Ruth, era sus; părea că-i reproşează ceva cuiva. Din hol am luat-o la stânga spre sufragerie (mi-am amintit de magazinul de antichităţi din Sheffield de unde cumpărasem candelabrul din fier forjat cu 138 de dolari), unde l-am găsit pe Norris la masă, în hainele lui de golf, verde cu galben; bea cafea şi citea *The Litchfield County Times*. Era cât pe-aci să verse cana când m-a văzut.

– Dwight!

– Salut, Norris. Nu te ridica.

Norris însă era deja în picioare, strângându-mi mâna, nevrând să se aşeze.

– Când ai ajuns aici, Dwight?

– Adineauri.

– Cum ai intrat?

– Pe uşă.

Norris a dat din cap de câteva ori, dar părea că nu ştie ce să spună. Culoarea i-a reapărut brusc în obraji, iar eu am avut senzaţia că, dacă ar fi avut o rangă în mână şi ar fi fost un alt fel de bărbat, sigur s-ar fi repezit la mine.

– Sam e aici, Norris? Dar Ruth?

– Sunt sus.

– Ce-ar fi să urc şi să le spun că am venit?

– Să urci?

– Sau să strig.

– Ca să fiu sincer, Dwight, nu cred că asta ar fi pe placul lui Ruth, a spus Norris puţin agitat (mi s-a părut mie). Ce-ar fi să iei loc? Vrei o cafea? Tocmai am făcut-o.

Norris mi-a umplut o cană, şi-a reumplut-o pe a lui şi ne-am aşezat amândoi, unul în faţa celuilalt. Brusc mi s-a părut puţin încordat, sufla inutil în cafea şi bătea darabana pe masă. În clipa aceea m-am gândit, nu pentru prima oară, că tacticile mele de strângere a dovezilor erau de fapt un mod de a mă amăgi. Nu aflam nimic nou, iar tot ceea ce ştiam nu-mi convenea deloc.

Norris şi-a dres glasul:

– Ei, Dwight, care mai e treaba?

Am auzit o bufnitură, ceva mare şi greu, ca o bilă de popice, s-a izbit de podea chiar deasupra noastră. Norris nu a dat de înţeles că ar fi auzit ceva neobişnuit. Era camera lui Sam acolo şi imediat am auzit vocea ascuţită a lui Ruth trecând prin tavan:

– Nu te juca aici cu aia!

Am încercat să-mi dau seama la ce se referea Ruth, ce fel de minge sau unealtă arunca Sam de colo-colo. Dar trecuse mult timp de când fusesem ultima oară în camera lui, nu mai eram familiarizat cu obiectele lui.

– Prea multe noutăţi n-am, Norris. Doar ştii, aceeaşi viaţă.

– Ştiu, ştiu, Dwight, cum să nu ştiu, a zis Norris şi, după ce a mai bătut puţin darabana pe masă, s-a oprit brusc. Ia spune, ce-ai făcut cu maşina?

– Poftim?

– Am întrebat ce-ai făcut cu maşina.

Am avut grijă să sorb mai întâi din cafea şi să nu dau pe jos.

– Cum adică?

– Ai reparat farul?

– Farul? Păi...

– Poliţia nu se joacă în cazuri din astea. Sigur te amendează – o sută, poate o sută cincizeci de mardei – şi, ca să-ţi pună fondanta pe colivă, te tractează până la secţie şi te tratează ca pe un criminal. Lui Norris i s-a părut hazliu, drept care a izbucnit în râs, arătându-mi şi câţiva molari din viplă. Te ard de două ori pentru acelaşi lucru, a adăugat el.

– De fapt, maşina-i la service. Am descoperit că farul e doar vârful aisbergului. Transmisia e făcută praf. Tipul de acolo mi-a zis că n-ar fi rău să dau maşina la fier vechi... Aşa că am închiriat una.

Norris a scos un fluierat.

– Câinele ăla pe care l-ai lovit a fost scump, nu glumă.

M-am forţat să zâmbesc.

– Nu chiar aşa. Am închiriat-o destul de convenabil. Fără avans.

– A, nu-i rău deloc. Dar, Dwight, e mare ghinion să calci un câine. Poate cel mai mare. Să nu-mi spui că era şi *negru*. Aoleu! Slavă Domnului că nu mi s-a întâmplat mie.

– A fost un accident.

– Poate, dar poliţia crede altceva, a spus Norris luând o gură de cafea. Când loveşti un câine şi nu anunţi poliţia, tot te alegi cu o amendă. Oricum ai da-o, tot trebuie să plăteşti.

L-am privit atent câteva clipe, ca să văd unde vrea să ajungă. Dar Norris nu făcea decât să ţină cana în mână şi să privească în ea, întorcând-o pe o parte şi pe alta, fără să dea impresia că ar fi făcut vreo aluzie.

– Am anunţat poliţia a doua zi, am minţit eu.

– Mda, avocaţii ştiu cel mai bine ce trebuie să facă, a zis Norris fără convingere.

S-a ridicat şi şi-a umplut cana din nou. Apoi s-a aşezat la loc.

– Norris, mi-am tot făcut griji în privinţa lui Sam. După accident. Ţi se pare că nu e în apele lui?

– În apele lui?

Norris s-a arătat surprins; a clătinat din cap, ţuguindu-şi buzele.

– Nu cred. Cel puţin nu faţă de mine. Nu are coşmaruri din care să se trezească ţipând, dacă la asta te gândeşti. Sigur, ochiul încă nu i s-a vindecat. Mai vrei cafea?

Când să răspund, am auzit paşi uşori şi repezi pe trepte, apoi pe podeaua veche din sufragerie, şi o clipă mai târziu şi-a făcut apariţia Sam. Primul lucru pe care l-am observat a fost ochiul lui. Era vânăt şi purpuriu prin unele locuri, galben de jur împrejur, ceea ce poate că era mai puţin şocant, dar şi mai urât. Ochiul în sine era roşu de la vasele sparte. Un adevărat rubin pe care Sam îl purta ca un prinţ, ca şi cum i-ar fi ştiut valoarea reală, nu că i-ar fi păsat prea mult. A zâmbit puţin timid când m-a văzut şi, pentru prima dată în săptămâna aceea, am simţit o mică uşurare.

– Salut, amice.

Sam şi-a mutat privirea de la mine la Norris şi din nou la mine.

– Salut, tăticule.

Acum vocea lui era liniştită, mai liniştită decât paşii atunci când alerga prin casă; privea în jos, la picioarele încălţate cu tenişi, unul peste celălalt, ca păsările flamingo. Purta jeanşi scurtaţi şi un tricou alb.

– Vine şi mama ta?

– Cred că da, a răspuns el privindu-şi în continuare picioarele.

Cunoşteam destul de bine genul acesta de timiditate, motiv pentru care am încercat să nu pun la inimă. Dacă nu-ţi vezi fiul cu anii şi apoi îl vezi numai duminica, doar opt ore, şi mai e şi un alt bărbat în casă, se schimbă radical situaţia, matematica firească a pierderilor şi câştigurilor. Compară-l cu ce vrei tu – cu oceanul care duce nisipul în altă parte a plajei –, dar nu te aştepta ca săptămâna viitoare tot ceea ce laşi în urmă săptămâna asta să fie exact acolo, exact cum l-ai lăsat. La începutul fiecărei duminici, fiul meu era din nou timid cu mine. Dar de fiecare dată încercam să nu-mi pierd încrederea. Îmi spuneam că trecuserăm prin momente şi mai proaste, ne apropiaserăm şi după perioade mai critice.

– M-am gândit să trecem pe la mine un pic, am spus eu. Găsim noi ceva de făcut. Ce zici?

– Cum vrei tu.

– În regulă.

M-am ridicat, Norris la fel – imediat, de parcă ar fi fost legat de mine cu un arc.

– Mulţumesc pentru cafea, Norris. Ne întoarcem la ora obişnuită.

– Mda, de fapt, Dwight, cred că Ruth ar vrea să-ţi spună ceva.

– Mie?

– Aşa a spus.

– N-am nimic împotrivă, Norris, dacă îşi face apariţia până ajung cu Sam la maşină. Corect, nu?

Am pus mâna pe umărul lui Sam şi am ieşit amândoi din bucătărie. Norris ne-a urmat. Tocmai păşeam pe verandă, când am auzit-o pe Ruth coborând de la etaj şi ajungând în spatele nostru. O clipă mai târziu, a ieşit pe verandă. Purta o vestă din dril şi pantaloni scurţi, din bumbac, ce păreau să fi stat în congelator de pe vremea când Eisenhower era preşedinte, şosete albe, de adolescentă, şi pantofi cu talpa de cauciuc. Vestimentaţia ei m-a lăsat cu gura căscată.

– Hei, Dwight!

– Bună, Ruth.

– Ţi-a spus Norris că vreau să discutăm ceva?

– I-am spus.

– Mi-a spus.

– Deci putem discuta?

– Sigur. Sam, ce-ar fi să te uiţi cu tăticul tău vitreg la roţile alea noi cât stau eu puţin de vorbă cu mămica ta? OK?

Sam a încuviinţat dând din cap şi, împreună cu Norris, a coborât treptele şi s-a îndreptat spre maşină. Eu am rămas lângă Ruth, privind cum Norris deschide portiera din partea şoferului, iar Sam se urcă la volan şi cum Norris dă ocol maşinii şi se urcă pe locul de lângă şofer. Ca la o lecţie de condus.

– Arăţi bine, Ruth. Ai aceeaşi siluetă de invidiat.

– Îmi pare bine că-ţi place, a replicat Ruth pe un ton rece.

– Vorbesc serios.

– Frumos din partea ta. Ascultă, Dwight. Marţi l-am dus pe Sam la doctor. Ca să vadă ce-i cu ochiul ăla.

– Şi?

– Nu-i nimic grav.

– Asta puteam să-ţi spun şi eu. De fapt, ţi-am şi spus.

– Am vrut opinia unui specialist.

– Şi-ai obţinut-o. Altceva?

– Asigurarea nu acoperă şi consultaţia.

– A, despre asta era vorba, am spus eu, oftând. Trimite-mi nota de plată. E-n regulă?

– Mulţumesc.

Ruth s-a îmbujorat la faţă. Cred că era stânjenită. Deci tot îi mai păsa.

– Ei, dacă am rezolvat şi problema asta, cred că ar fi cazul să plecăm. Ceasul ticăie în continuare. Îl aduc înapoi la ora convenită. Promit.

Am dat să plec, dar ea m-a oprit, punându-mi mâna pe braţ.

– Dwight?

– Ce mai e?

– M-am întâlnit cu Grace Learner deunăzi.

Am înţepenit la auzul numelui. O stare bruscă de leşin mi-a adus tot sângele în obraji.

– N-o cunosc.

– N-ai citit ziarele?

– Nu.

– Fiul ei a fost omorât duminică noaptea. Lovit de o maşină la benzinăria lui Tod, pe Reservation Road. Poliţia încă nu ştie cine-i făptaşul. Îţi stă mintea-n loc. Nu ştiu ce-ar putea fi mai rău decât asta.

– Poliţia nu ştie cine-i făptaşul?

– Habar n-are.

Am răsuflat uşurat în sinea mea, în timp ce senzaţia mi se răspândea în tot corpul, ca un tonic.

– Cum de te-ai întâlnit cu ea?

– Fiica ei este la cursurile de muzică şi a venit s-o ia cu maşina. Am încercat să-i spun cât de rău îmi pare, cât de rău ne pare tuturor, dar mă tem că n-am găsit momentul cel mai potrivit. Era... nu ştiu cum să spun, terminată.

Ruth avea lacrimi în ochi, ceva ce nu mai văzusem de ani de zile.

– Dwight, fiul lor era de vârsta lui Sam. N-avea decât zece ani. Nu-mi pot lua gândul de la el. Dacă era Sam în locul lui? I se putea întâmpla oricui, dar li s-a întâmplat lor, nu nouă. Nu cred că aş putea suporta aşa ceva.

Ruth stătea aproape de mine, nu mai stătuse de mult atât de aproape; apoi, în clipa următoare, s-a apropiat şi mai mult, de parcă ar fi vrut să o ţin în braţe. Ceea ce am şi făcut. Acolo, pe verandă, în faţa fiului nostru şi a soţului ei, am îmbrăţişat-o şi am simţit cum vechea afecţiune se înfiripă din nou, doar pentru câteva momente, veche, familiară, trecută. În acele câteva momente, nu mi-a mai păsat de ce făcusem, am simţit doar teama noastră pentru soarta lui Sam, teama noastră de ceea ce i-ar putea face lumea; noi eram protectorii lui. Până când Ruth mi-a şoptit la ureche: „Gata", iar eu am lăsat braţele jos. Am făcut un pas înapoi şi am plecat. M-am trezit traversând peluza spre maşină.

Norris a coborât şi mi-a aruncat o privire cruntă, à la Charles Bronson, pe unul mai slab l-ar fi pus la pământ. El însă era doar supărat că-i atinsesem soţia şi poate că era şi un pic derutat. Dar, oricât de mult am încercat, resentimentele lui nu m-au afectat în nici un fel. L-am privit de parcă nu-l mai văzusem până atunci. Apoi m-am urcat în maşină şi, împreună cu fiul meu, m-am îndepărtat de casa aceea, îndreptându-mă spre casa mea.

Ethan

Duminică: Josh era mort de o săptămână.

Casa noastră, locul unei diaspore fără cuvinte, interiorizată, într-un peisaj brăzdat de falii: Emma în camera ei, Grace în atelierul ei, eu în biroul meu. Tăcere.

Dacă scazi ritualul meselor luate împreună de membrii unei familii, nu rămâi decât cu o haltă: contactul uman nu e garantat, nici chiar de dragoste. Trebuie să lupți pentru el, să-l câștigi, să-l dorești, să-l întreții. E nevoie de speranță și curaj. Ultima oară când mâncaserăm împreună fusese la concert, toți patru pe pătură, aerul fiind încărcat de muzica aceea sublimă. Josh ședea turcește și mânca singurul lucru care îi plăcea cu adevărat, un sendviș cu sos bolognese și castraveciori, cu pâine albă fără coajă, fără maioneză, fără muștar, și un pahar de lapte cu ciocolată Hershey, plus prăjiturele. Prizonier al mulțumirii de sine, concentrat și senin în același timp, ca un copil atins de misticism, fără să bage în seamă privirea scrutătoare a tatălui, dorința nestăvilită, dar zădărnicită a tatălui de a cunoaște cele mai ascunse gânduri ale fiului, atent mai ales la degetele lungi și subțiri care desfăceau cutia de carton și deschizându-i gura pătrată, cafenie, lăsând să cadă prăjiturelele una câte una în paharul cu lapte, până se aranjau într-o ordine perfectă.

Acum eram în birou.

Și îi vedeam mâinile, care erau atât de frumoase.

Îmi aminteam mâinile lui, le vedeam cum se prindeau de frânghie, când avea nouă ani.

Îmi aminteam frânghia care atârna de ulmul înalt de lângă râul Connecticut, cum o strângea cu mâinile, şi lumina soarelui care se strecura printre frunze.

Se teme. Nu vrea. Stă pe o platformă de lemn joasă, cu vedere spre râul verde-cenuşiu din vale. Sunt cu el. Îi spun să-şi sprijine picioarele pe nodul din capătul frânghiei şi să-şi strângă genunchii. Îi iau mâinile şi i le pun în jurul frânghiei, care e aspră şi groasă de vreo opt centimetri; îi spun să strângă tare, nu se va întâmpla nimic, sigur o să-i placă; şi-i spun: „Pe locuri, fiţi gata, start"; şi îi fac vânt, tare, dar cu grijă părintească, trimiţându-l peste platformă, în spaţiul liber, peste terenul povârnit, iar frânghia de care i se încleştează mâinile se înalţă spre cer; şi îl văd cum se ridică şi pluteşte, iar el nu scoate nici un sunet. Apoi, când frânghia ajunge sus de tot, îl văd cum cade ca un bolovan. Pur şi simplu pare că a dat drumul frânghiei. De la o înălţime de patru metri. Se face grămăjoară.

Dar nu a păţit nimic. Un miracol. Se ridică, cu genunchii plini de praf, şi trece pe lângă mine fără să scoată un cuvânt. Fiindcă l-am minţit.

Dwight

Meciul era transmis la radio. L-am ascultat împreună cu Sam, în timp ce jucam mingea pe peluză – Sam în pantaloni scurți și tricou alb, eu, tatăl, într-un echipament semisportiv antic și de demult: bermude și o bluză de trening cu însemnele U Conn, căreia îi tăiasem mânecile (un fel de Spartacus din liga veteranilor). Zgomotul pe care îl scotea mingea în contact cu mănușile noastre era constant, dar altfel de fiecare dată. O adevărată muzică, mai complicată decât ai crede și mult mai plăcută.

Am aruncat mingea și Sam a prins-o puțin mai jos de șiret, aproape de mijloc; mingea a plesnit pielea unsă a mănușii și palma lui, amintindu-mi brusc de anii copilăriei, ridicându-i între noi, ca un zid, în aerul cald, de vară, pielea, transpirația și sunetul pumnilor mei lovind sacul de box în sala de sport a școlii, demult.

– Aoleu! am strigat eu, încercând în ultima clipă să-i dau o notă comică.

– Aoleu! a țipat Sam, imitându-mă, și apoi a râs fericit, scoțându-și mănușa și scuturându-și mâna de parcă ar fi luat foc, fapt care m-a făcut și pe mine să râd.

La urma urmelor, nu eram niște clovni prea răi, noi doi.

– Credeam că ești un tip dur, am zis eu zâmbind.

– *Sunt* dur!

– Cât pe-aci să cred că te-a durut.

– Sunt mai dur decât tine, tăticule! De ce-ai spus: „Aoleu"?

– Din empatie. Hai, aruncă mingea.

Dar încă nu era gata să arunce mingea.

– Ce e aia „empatie"?

– „Empatia" este un cuvânt care înseamnă... Nu ştiu prea bine, înseamnă că mă gândesc la tine. Cam aşa ceva. Mă gândesc atât de mult la ce simţi încât încep să simt şi eu la fel.

Sam n-a spus nimic. Expresia lui îmi arăta că încearcă să-mi înţeleagă explicaţia şi că e destul de sceptic în privinţa ei.

– Mâna ta nu te doare, a spus el în cele din urmă.

O constatare. A aruncat mingea şi eu am prins-o.

– Ai dreptate. Nu mă doare.

Mi-am luat elan şi i-am aruncat mingea înapoi – uşor, dar nu foarte uşor ca să nu-i rănesc mândria. De data aceasta a prins-o chiar de mijloc, ca un mic profesionist.

– E complicat, am zis eu.

– Cum aşa?

– Păi, în cazul ăsta s-ar putea spune că empatia are legătură mai mare cu ceea ce simt eu în suflet decât cu ceea ce simte mâna ta.

Sam a luat mingea şi a privit-o atent. S-a uitat la petele de iarbă şi la crestături. Era concentrat, o nobleţe a spiritului pe care i-o preţuiam mai mult decât orice.

– Adică te doare sufletul?

– Atunci când cred că te doare şi pe tine.

– Ar trebui să-l scuturi. Aşa durerea îţi trece mai repede.

– Ai dreptate. Aşa ar trebui să fac.

– Doar tu mi-ai spus asta, tăticule. Ai uitat?

– N-am uitat, Sam.

Apoi mi-a aruncat mingea şi eu am prins-o.

A spus că vrea hotdog la cină. Îi prefera pe cei din Ball Park. Îi păstram în congelator numai pentru el. Din când în când îi plăcea să îngâne reclama de la radio – „Se fac dolofani când îi fierbi". Am scos un pachet şi l-am pus pe masa din bucătărie, tare ca piatra, am scos din sertarul cuptorului electric tava pe care mi-o dăduse Donna de Ziua Tatălui. La radio cânta Tony Bennett – era ora cinci şi meciul celor de la Sox se terminase, ca şi emisiunea de după meci – şi, în timp ce desfăceam pachetul, fluieram şi eu odată cu cântecul. Gândindu-mă că mai aveam timp de un hotdog şi o cutie de Sprite, după

care urma să-l duc acasă pe Sam şi să pun capăt unei zile frumoase. Am deschis cuptorul.

– Nu-i pregătim afară? a întrebat Sam stând pe unul din scaunele înalte de la masa Formica de un albastru-pal, bând Sprite, cu picioarele atârnând la aproape un metru de podea.

– Nu.

– Credeam că-i pregătim afară.

– N-avem timp. Trebuie să te duc acasă la mama ta până în ora şapte.

– Au un gust mai bun afară.

– Ai dreptate. Dar nu mai avem timp.

– Şi e mai distractiv.

– Depinde pentru cine. Eu sunt bucătarul, pentru mine nu-i distractiv. Înseamnă mai multă muncă. Trebuie să scot grătarul...

– Ultima oară aşa ai promis.

– Nu. Nu ultima oară.

– Penultima oară.

– Poate că da. Nu-mi amintesc.

– Sigur. Ai promis.

– OK, am promis. Dar tot n-avem timp.

– Hai, tăticule!

– Nu, Sam.

– Te rog!

– Sper că nu te smiorcăi. Spune-mi că nu te smiorcăi.

– Nu mă smiotcăi.

– Bravo ţie.

– Tăticule.

– Ce mai e?

– Uită-te la aragaz.

M-am uitat la aragaz. Tigaia era uscată ca un os şi din ea se ridica un nor gros de fum negru.

– La naiba!

Am închis ochiul, am înşfăcat un şervet şi am aruncat tigaia fumegândă în chiuvetă unde, în contact cu apa, a sfârâit, a pocnit de câteva ori şi apoi în sfârşit s-a liniştit.

M-am întors şi l-am văzut pe Sam râzând cu gura până la urechi şi imitându-mă.

– La naiba! a zis şi el, exact pe acelaşi ton.

M-am încruntat la el şi s-a oprit din râs.

– Crezi că e de râs?

– Într-un fel.

Am schiţat un zâmbet.

– Ai dreptate. E amuzant, într-un fel.

Sam a coborât de pe scaun.

– Deci până la urmă gătim afară?

– Cam aşa ceva.

– Pot să duc eu grătarul?

Era plin de entuziasm acum, lângă masă, umblând la capacul cutiei de trabucuri în care îmi ţineam cheile, mai multe nimicuri şi ceva mărunţiş.

– OK.

Am vorbit fără să mă gândesc. Într-o clipă, a înşfăcat telecomanda de rezervă de la garaj şi a apăsat pe butonul alb, pătrat; apoi, de-abia când mi-am dat seama ce se întâmplă, a ieşit în fugă din bucătărie.

L-am strigat, am strigat după el să aştepte. Poate că nu a auzit. Poate că a auzit, dar pur şi simplu era prea incitat ca să se oprească. Uşa din sită s-a închis cu zgomot şi l-am văzut pe fereastră cum se îndreaptă în goană spre garaj. Am simţit cum îmi pocnesc venele. Cât ai clipi, am ţâşnit din bucătărie, pe uşa din faţă, pe peluză, cât mă ţineau picioarele. L-am văzut în faţa mea, deja aproape de garaj şi, dincolo de el, lumina palidă care se revarsa din şopron pe aleea acoperită de gudron, amestecându-se aproape invizibil cu lumina după-amiezii târzii. Mai aveam puţin şi îl ajungeam din urmă. Nu alerga foarte repede. În locul lui ar fi putut fi altcineva. Corsica albă stătea pe alee cu faţa spre maşina mea, la vedere dinspre şosea, dar nici eu şi nici Sam nu o puteam zări încă. L-am strigat din nou, iar el m-a privit peste umăr şi m-a văzut alergând după el, dar n-a făcut decât să râdă şi să alerge mai departe – ca într-un joc, o întrecere pe care spera să o câştige. Am lăsat capul jos şi am alergat şi mai tare. Farurile din spate ale Fordului aveau să-i apară în faţă dintr-o clipă într-alta şi Sam se va întreba de ce e acolo. Am iuţit pasul cât am putut şi, când l-am ajuns din urmă, am întins mâna, l-am înşfăcat de tricou şi l-am trântit la pământ.

S-a rostogolit o dată, de două ori – de parcă s-ar fi mişcat cu încetinitorul. Mai întâi m-a privit uluit: fusese un joc, o întrecere. Apoi uluiala s-a evaporat şi durerea a devenit universul lui. Nu doar fizică. După o rostogolire şi jumătate stătea întins pe iarbă, de-abia răsuflând, cu capul la nici trei metri de alee. Preţ de o clipă a privit drept în sus, spre cer (cerul nu-l minţise niciodată). Avea ochii plini de lacrimi; toate lucrurile în care credea se dovedeau false. Nu putea avea încredere în tatăl lui. Iar. Apoi a văzut doar faţa mea aplecată deasupra lui, mâinile mele noduroase, întinse ca nişte rufe puse la uscat, gura mea atât de plină de „îmi pare rău" şi de „iartă-mă". „Îmi pare rău, tată." Apoi doar două opţiuni – să se ghemuiască sau să o ia la fugă. Sam a luat-o la fugă. În timp ce eu rămăsesem pironit locului şi mă uitam cum dispare în casă.

La întoarcere a stat tot drumul lipit de portieră, cât mai departe de mine. Am încercat să vorbesc cu el, dar nu mi-a răspuns. Şi nici nu a vrut să se uite la mine. Se oprise din plâns înainte de a pleca. Aveam doar corpul lui în maşină şi nimic altceva din ceea ce era el. De parcă aş fi livrat un pachet.

Am continuat să vorbesc. Nu ştiu ce am mai spus în afară de „îmi pare rău". Îmi tremurau mâinile pe volan şi gândurile îmi zburau care-ncotro. Mi-am amintit că în unele ţări islamice hoţilor li se taie mâinile. Am trecut pe lângă o benzinărie închisă şi m-am văzut pierzându-mi mâinile una după alta, apoi picioarele. M-am văzut pierzându-mi limba, un lucru mai puţin groaznic decât ai crede. Mi-am spus că există destule modalităţi prin care răufăcătorii să scape de povara păcatului, dar nu i-am spus şi fiului meu, care stătea cu capul aproape scos pe fereastră ca să nu fie nevoit să mă vadă.

Ne apropiam de Bow Mills. Şinele de cale ferată se întindeau de-a lungul marginii de vest a oraşului. Trenurile erau mai mult marfare şi circulau la cele mai neaşteptate ore din zi şi din noapte. Am privit înainte, spre locul în care şinele traversau şoseaua ca nişte copci care leagă o rană şi mi-am adus aminte de zgomotul trenului care trecea la miezul nopţii, şuierul obsesiv al sirenei, cum mă trezeam şi o găseam pe Ruth lângă mine, în capul oaselor. Mi-am amintit cum Sam dădea buzna în cameră, în pijama, şi se cuibărea lângă noi, avea doar patru ani. Apoi casa atât de tăcută după trecerea trenului, sirena

din depărtare ca un petic de vis şi Sam vârât între noi, ca o pernă, toţi trei treji şi ascultând. Acum, în timp ce ne apropiam de calea ferată, braţele roşii ale barierei începeau să se legene şi să fulgere, prevenitor, clopotul suna dogit, iar bariera se lăsa uşor. Am oprit maşina şi apoi motorul.

– Trenul, am zis eu.

Sam nu a spus nimic, a rămas nemişcat, privind pe fereastră, spre sud. Aşa putea vedea trenul doar după ce trecea prin faţa noastră.

– Ai să-l pierzi.

– Şi ce-mi pasă?

– Îţi pasă.

– Nu-mi pasă.

Trenul venea încet, doar o locomotivă şi câteva vagoane. Zgomotul din ce în ce mai puternic şi pământul care huruia sub roţile maşinii noastre; ca un val uriaş care încearcă să-şi facă loc, am simţit nevoia să pornesc maşina şi să o pun pe şine. Dar nu am făcut nimic.

– Sam, n-are rost să mă mai scuz. Nu mai înseamnă nimic dacă repet de o sută de ori. E ca şi cum aş vorbi într-o doară.

– Te urăsc.

Mi-am lăsat capul pe spate – de parcă Sam mi-ar fi pus degetul mare între ochi şi ar fi împins cu toată puterea. Trenul s-a apropiat de noi precum pumnul încleştat al unei furtuni, învolburând aerul şi pătrunzându-mi în suflet. Sam şi-a astupat urechile. Le-a ţinut aşa până când a trecut trenul, până când a încetat semnalul de avertizare şi s-a ridicat bariera; de fapt, le-a ţinut aşa până a ajuns acasă, din nou în siguranţă lângă mama lui. Moment în care a plecat de lângă mine fără nici un cuvânt.

Ethan

Trebuia să ies din casa aia.

Am făcut un duş, m-am bărbierit. Am părăsit casa în tăcere, fără să-mi iau la revedere, cu două bucăţele de hârtie igienică lipite pe gât, pătate de sânge. În timp ce trânteam portiera şi porneam motorul, m-am gândit că Grace aude ce fac. Probabil că se întorcea ca să se uite pe ferestrele atelierului care, în mod deliberat, nu dădeau spre şosea. Scopul acelor ferestre era să o protejeze de alţi oameni oameni poate ca mine –, de maşinile care soseau, de maşinile care plecau. Atelierul ei era plin de verdeaţă, răcoros, intim, numai al ei.

Am luat-o în singura direcţie care mi-a venit în minte; la vest pe Route 44, apoi spre nord, pe Route 7. La o depărtare de o jumătate de oră, Smithfield College stătea cuibărit între două dealuri, lângă oraşul Great Barrington. De doisprezece ani predam la acest colegiu mic şi cochet. Puteam ajunge acolo şi în somn. Am urcat dealul, printre copacii verzi, plini de frunze, am trecut de case vopsite în alb, cenuşiu şi cafeniu. Un câine negru lătra la marginea drumului. Apoi casele au rămas în urmă, ca şi copacii, şi în faţă mi-a apărut vârful dealului, curat şi verde. Am trecut pe lângă intrarea colegiului pe care trona „Smithfield College, fondat în 1902", pe lângă lacul artificial, cele opt terenuri de tenis de câmp şi terenul de lacrosse, cu gazonul încă nerefăcut după meciurile din campionatul trecut. Soarele atârna pe cer, uşor portocaliu. Un grup de alergători de cross au apărut în faţă, ca un cârd de gâşte canadiene. Am trecut pe lângă ei. Drumul o lua la vale şi apoi spre dreapta, într-o depresiune care, o vreme, se menţinea la acelaşi nivel. Aerul mirosea a ace de pin. Am trecut pe lângă camerele din

cărămidă roşie ale studenţilor din anul întâi, cantina în stilul Renaşterii greceşti şi sediul ligii studenţeşti, din bârne, donat de un absolvent care se îmbogăţise din vânzarea prin poştă a unor truse de scule în partea de nord-vest a ţării. Maşina a urcat al doilea deal, identic cu primul, şi a trecut pe lângă clădirea vopsită într-un galben dulce, ce adăpostea secretariatul şi rectoratul, apoi pe lângă clădirea albă, mică a conservatorului, cu ferestrele pline de vitralii, ca nişte scuturi arthuriene, care întotdeauna îmi dădea impresia unui loc sacru în miniatură, un colţ divin, unde nu o dată Josh cântase la vioară în timp ce eu corectam lucrări. Am parcat în spatele clădirii din cărămidă roşie a Catedrei de engleză, de lângă biblioteca în stil richardsonian, din piatră masivă, cu acoperişul stacojiu, ce conţinea 46 000 de volume, două dintre ele scrise de mine. În parcare mai era o singură maşină, un Jeep roşu ce aparţinea unei profesoare de engleză pe nume Jean Olsen. Am coborât din maşină şi am intrat.

Luminile erau stinse şi le-am lăsat aşa. La parter, clubul studenţilor era pustiu. Mobilierul multifuncţional, tapiţat cu un material aspru, portocaliu – specific unor astfel de locuri – părea că străluceşte în crepusculul natural, ca şi afişele lipite de pereţi: Irlanda; Turnul Londrei şi paznicii lui; prezentarea lui Oscar Wilde, lângă cea a lui James Michener, făcută de cei de la Barnes and Noble. În capătul celălalt al încăperii, părţile componente ale unui automat de cafea stăteau întinse pe o masă pliantă, lungă, ca o bombă care aşteaptă să fie asamblată.

Cu paşii răsunând pe linoleum, am urcat la primul etaj, am intrat în sala profesorilor, unde mobilierul era precum cel de dedesubt, doar afişele arătau mai bine, iar biblioraşturile profesorilor semănau cu un puzzle chinezesc. Un automat cu dulciuri bâzâia şi dădea rateuri. De-a lungul holului uşile erau închise, mai puţin cea din capăt, pe sub care se strecura un fir de lumină, tulburând semiîntunericul monoton; dinăuntru se auzea păcănitul rapid al degetelor pe tastatura unui computer. Mi-am adus aminte de Jeepul lui Jean Olsen şi de studiul despre R.P. Blackmur la care lucra, de cât de mult îşi dorea postul acesta, dar nu am simţit nimic, doar regretul că nu rămăsese acasă. Biroul meu era la trei uşi de al ei, drept care am mers fără să fac zgomot. Am descuiat uşa, am închis-o, am aprins lumina şi imediat am simţit că mă relaxez şi mă las cuprins de singurătate; singurătatea de care aveam nevoie. O nevoie pe care mă străduisem să

nu o observe nimeni. Totul era neschimbat. Fereastra era închisă. Aerul stătut de şase săptămâni era îmbâcsit de praf, iar praful îmi intra în nas şi în gură, îl simţeam pe limbă, avea gustul morţii, stătea într-un strat gros pe masa de scris, pe cotorul cărţilor mele, pe fotografiile înrămate ale soţiei şi copiilor mei.

Zgomot şi mişcare pe fundul oceanului: am clipit şi mi-am ridicat capul de pe braţe. Uşa era deschisă, cineva stătea în umbră. O femeie. Jean Olsen. Am rămas aplecat peste masă, unde dormisem – nu dormisem, îmi pierdusem cunoştinţa. Îmi înţepenise gâtul, mă durea. M-am silit să mă îndrept de spate.

– Să aprind lumina? a întrebat Jean.

– Nu.

– Să plec?

N-am răspuns.

– Atunci rămân până mă dai afară în şuturi.

Jean a făcut câţiva paşi şi s-a lăsat să cadă pe canapeaua uzată, din catifea cord, care timp de treizeci de ani stătuse în biroul tatălui meu de la University of Chicago.

– Mă gândeam eu că eşti tu. Când ţi-am auzit paşii. Nu am crezut că ar putea veni altcineva aici, într-o seară de vară.

– În afară de tine, am zis eu indiferent.

– Exact. În afară de mine.

Parcă eram undeva, sub apă. De-abia îi distingeam faţa în semiîntunericul din jur. Apoi, pe uşa deschisă, am auzit cum porneşte automatul, un zumzet uşor, precum cel din moteluri. M-am frecat pe gât şi am simţit cum greutatea copleşitoare din interior se mută inexplicabil din piept în abdomen, unde atârna şi mai tare, durea şi mai tare, pentru ca în acelaşi timp să pară mai îndepărtată. Dacă asta însemna suferinţă, nu mai înţelegeam nimic. Nu mai puteam atinge nimic, nici viaţa asta, nici o altă viaţă, şi în timp ce Jean Olsen se uita la mine, am încercat să-mi amintesc ce băuturi puteau fi cumpărate cu 75 de cenţi şi un drum până la sală: Pepsi, Mountain Dew, Sprite, Nestea, Dr. Pepper... Brusc, automatul a tăcut din nou. Iar Jean Olsen şi-a lăsat pantofii să cadă pe podea, mai întâi unul, apoi celălalt.

– Ştii ceva? Puţin aer proaspăt n-ar strica aici.

N-am spus nimic.

– Am să deschid puţin fereastra, da?

S-a ridicat şi a crăpat fereastra vreo cincisprezece centimetri. Aerul serii a pătruns imediat, surprinzător de repede. Cântecul greierilor. Jean s-a aşezat la loc.

– Şi, în ciuda a ceea ce ai spus despre lumină, am să aprind veioza asta de aici, OK? Cred că ar fi mai bine.

Veioza s-a aprins. Am clipit amândoi. Jean purta jeanşi decoloraţi şi un tricou fără mâneci care îi scotea în evidenţă braţele bronzate. Avea un chip frumos, ce transmitea forţă, şi părul mai scurt decât al meu. Avea 31 de ani, iar corpul încă mai păstra vigoarea unei atlete înalte, cu muşchii fermi, cu şoldurile înguste. Şedea cu genunchii strânşi sub bărbie, picioarele ei goale sprijinindu-se confortabil de catifeaua uzată.

După o lungă tăcere a spus:

– Ceea ce ţi s-a întâmplat ţie şi familiei tale e dincolo de orice închipuire.

– Nu mi s-a întâmplat mie. I s-a întâmplat lui Josh. El e mort, eu sunt viu.

– Ţi s-a întâmplat şi ţie, Ethan.

– S-a întâmplat fiindcă am lăsat eu să se întâmple.

– Nu-i adevărat...

– Ce ştii tu...

– Nimic, a murmurat Jean şi a privit în altă parte.

Liniştea din încăpere era insuportabilă.

– Îmi pare rău. Iartă-mă.

Jean a ridicat din umeri, nesigură.

– Nu face nimic.

S-a ridicat şi s-a apropiat de fereastră, a privit afară prin plasa fină care făcea ca noaptea de afară să pară că îşi pierduse prospeţimea, că era prea uzată.

– Cum merge cu Blackmur? am întrebat eu cât am putut de amabil.

Jean a schiţat un zâmbet pierit.

– Mai mult stă.

– Jean, eşti o fată deşteaptă. Deşteaptă şi onestă. Sigur ai s-o scoţi la capăt.

– N-am venit aici ca să vorbesc despre mine, a replicat Jean, întorcându-se de la fereastră şi privindu-mă în ochi. Mă gândeam, după ce-ai venit, cum ne-ai luat partea, mie şi Larissei, acum doi ani.

– N-am făcut nimic deosebit.

– Voiam să stăm amândouă într-o cameră, Ethan, ca lesbiene şi consultanţi ştiinţifici, şi tu i-ai convins să fie de acord. Asta a însemnat mult pentru noi.

Pe masa mea de scris era un exemplar cartonat din *Caietele* lui Henry James, ediţie îngrijită de Leon Edel. Jean s-a întins şi l-a luat. Degetele i s-au făcut cenuşii de praf, motiv pentru care s-a şters cu mâna de jeanşi. A deschis cartea aceea groasă şi a frunzărit primele pagini. Citind câteva rânduri, a spus:

– Cred că am vrut să vin aici ca să-ţi spun că eşti un om cumsecade.

Cuvintele ei au făcut ceva, au avut un efect numai al lor; ascunse sub masă, mâinile mi s-au încleştat amarnic.

– Mă bucur să aud asta, Jean, am spus eu cu o voce rigidă.

– Mi-aduc mereu aminte de ziua aceea, toamna trecută, a continuat ea, cu ochii în carte. Cred că era Columbus Day, fiindcă era pustiu pe aici. Treceam pe lângă sălile de muzică, veneam ca să lucrez la ceva, când am auzit pe cineva cântând la vioară. Era atât de frumos, că m-am oprit să ascult. Am băgat capul pe uşă. Josh stătea pe un scaun, în spate, pe podiumul ăla mic, unde se ţin concertele noastre. Exersa. Avea în faţă un stativ, dar cânta mai tot timpul cu ochii închişi, iar corpul lui părea şi încordat, şi relaxat, iar lumina soarelui pătrundea printr-una din ferestrele cu vitralii şi îi transforma chipul într-un curcubeu. Era atât de frumos, Ethan! Şi era clar că şi ţie ţi se părea la fel. Îţi vedeam doar ceafa. Şedeai pe ultimul rând de bănci şi corectai ceva. Dar din când în când te uitai la el şi clătinai din cap.

Jean a închis cartea. A pus-o la loc. Şi-a ridicat privirea şi m-a văzut că plâng.

– Şi voiam să-ţi mai spun că eu n-am avut parte de un tată ca tine. Ca majoritatea oamenilor. Majoritatea oamenilor se maturizează aşteptându-şi tatăl să vină, să-i asculte şi să clatine din cap, dar tatăl nu vine niciodată. E prea ocupat cu meciurile, cu maşina de tuns iarba pe care o tot repară. Tu l-ai ascultat, Ethan. L-ai *auzit*.

Am înmărmurit. Nu puteam vorbi, nu mă puteam mişca, drept care Jean a făcut singurul lucru care se impunea.

– Acum am să te las singur.

Grace

Se trezi într-o casă pustie. Se trezi într-o ceață, fără percepția propriei ființe. Treptat, își înțelese din nou dimensiunile vieții. Stătea nemișcată și simțea cum pereții se apropie încet de ea, aspri și reci la pipăit.

Ceasul arăta unsprezece fără un sfert. Era luni – ziua în care își promisese să facă unele lucruri pe care trebuia să le facă. Atât de multe lucruri! Lucruri rămase neterminate. Închise ochii și văzu cum sicriul lui Josh dispare în pământ.

Ascunsă sub pătură, se făcu ghem, ca o minge, ca mijlocul ei, căutând tihna primordială.

La parter, în capot și desculță, se așeză la masa din bucătărie cu o cană de cafea în mână. Nu putea mânca. Îi venea să vomite numai când zărea un pachet de brioșe englezești în frigider. Se vedea murind de foame fără nici o greutate, prefăcându-se treptat în ceva fără trup, apoi fără minte, fără memorie, în nimic. Doar că așa ar fi fost prea ușor. Privi lung pe fereastră la grădina pe care o făcuse cu mâinile ei. Sallie fugărea o veveriță ce se urcă într-un stejar.

Erau aceste perioade, mici bălți de timp subacvatic, când Josh nu era acolo. Când Grace nu putea sau nu voia să se gândească la el, în consecință, nu-l putea localiza, nici chiar în memorie. *Dus. Deja.* În timp ce ea călca apa, pierdută în uitare. În timp ce ea era descumpănită de asemenea manevre complicate precum sculatul în picioare și așezatul. Descumpănită de brioșele englezești. Lumea auzind-o vorbind singură: „Nici nu mai pot să mă pieptăn".

Se ridică de la masă, își duse cana la chiuvetă și o așeză într-un echilibru precar pe mormanul de vase murdare: cana nu căzu.

„Dacă va cădea mai încolo, își spuse ea, în timp ce eu mă voi gândi la altceva, nu-mi va păsa."

Avea în minte o listă cu ce trebuia să facă, completă și îngrijit scrisă. Problema era să și-o amintească. Rândurile se rupseră, se îndepărtară, ca o bucată de hârtie făcută bucăți, fiecare petic cu un alt cuvânt pe ea. Putea extrage doar câte un cuvânt o dată, ceea ce era inutil.

Alese baia mai întâi, a ei și a lui Ethan. Luă din cămară tot ce-i trebuia, plus mănușile galbene, de cauciuc, le puse într-o găleată de plastic și urcă la etaj, apoi merse pe hol. Nu se uită nici în dreapta, nici în stânga. Dar nu putea trece cu vederea: ușa de la camera lui Josh era închisă, ușa de la camera Emmei era deschisă. Mergea repede, simțind cum i se întoarce stomacul pe dos, cum mintea îi strigă disperată, apoi se trezi în camera ei. Lumina soarelui pătrundea, pestriță, printre perdele, oprindu-se pe podeaua din lemn tare, plină de hainele ei aruncate care-ncotro, patul de lângă perete arătând dezgolit și pângărit pe partea ei, acolo unde dăduse pătura deoparte. Dar nu și pe partea lui Ethan: Ethan trăsese cearșaful până aproape de capul patului, de parcă ar fi vrut să-și acopere orice urmă. Nu-și amintea când se dăduse jos din pat Ethan; nu-și amintea nici măcar ca Ethan să fi fost acolo, doar că el stinsese lumina. Felul ordonat în care arăta partea lui de pat o dezgustă. Cât calm degaja, cât egoism. Nu-ți spunea nimic din ce gândea sau ce simțea, sau cât de mult suferea.

Acum, stând în mijlocul acelei camere spațioase, luminate de soare, se aplecă de parcă tocmai ar fi pornit la vânătoare printr-un tunel. Găleata îi căzu din mână. Se lovi de podea cu zgomot și se vărsă tot: Fantastik, Windex, Comet, un burete vechi, ieftin, mănușile galbene, o speriaseră precum un țipăt. Și începu să plângă, lăsându-se în genunchi pe podeaua tare.

Mai târziu, se așeză pe patul lui Josh cu picioarele atingând podeaua, cu palmele lipite de pătură. Totul era rece la pipăit. Totul era mai ordonat decât ar fi trebuit să fie în camera unui băiețel de

zece ani. Își aminti dimineața aceea din urmă cu opt ani când intrase pe ușa aceasta și îi spusese că nu va merge la concert dacă nu va face curat lună în camera lui – „Te lăsăm acasă". Amenințarea inutilă, din prea multă dragoste, a unei mame. Și cât de mult o durea acum să descopere măsura în care Josh o ascultase și se supusese. Camera era ordonată, patul – făcut. Toate secretele lui se ascundeau în locurile lor secrete. Ce ironie crudă ca aceasta să fie singura cameră din casă în care domnea ordinea! De parcă peste toate celelalte ar fi căzut o bombă. Mda, Grace putea exista aici, în această cameră. Era singurul loc. Se putea ghemui aici, putea lăsa ca lumea de afară să rămână așa cum este, dincolo de ea, fără să înțeleagă, fără să-i pese...

Undeva departe, jos, auzi soneria de la intrare.

Nu. *Pleacă.*

Așteptă. Dar auzi din nou soneria și se ridică în picioare ca un robot. Când auzi soneria pentru a treia oară, ieși pe hol. Forța gravitațională îi grăbi pașii pe trepte. Apoi ajunse la ușa de la intrare. O deschise: un polițist care se întorcea pe aleea cu dale de piatră spre mașina parcată la marginea străzii. Purta ochelari fumurii și nu-și dădu seama dacă era tot cel pe care îl văzuse mai înainte.

– Ce doriți?

Polițistul făcu doi pași spre ea.

– Doamna Learner?

– Da.

Polițistul își scoase șapca cenușie și o ținea la șold.

– Sunt ofițerul Burke, doamnă Learner. Poliția statală din Canaan. Sunt cel care se ocupă de cazul fiului dumneavoastră.

„Spune domnule polițist, Em."

– Grace Learner, spuse ea, simțindu-se dislocată, scoasă din încheieturi.

Polițistul dădu din cap. Ochelarii nu-i puteau ascunde privirea ciudată. „Încearcă să fie atent și corect", gândi ea.

– Ne-am mai întâlnit o dată, doamnă.

– Da, desigur.

– Am vrut să vă sun, dar, dacă tot aveam drum încoace, m-am gândit să trec pe la dumneavoastră. I-am promis soțului că îl voi ține la curent cu mersul anchetei.

– Soțul meu nu e acasă.

Polițistul dădu iar din cap. „Acum va pleca." Dar acesta rămase pe loc, privind-o. Așteptând probabil să vadă cât de curioasă e: „Ducă-se la dracu'". Curiozitatea e un alt fel de speranță, iar speranța e bolnavă, e dorința de moarte. Îi venea să-i tragă una peste ochelari.

– Poate că ar trebui să revin...

– E bine și acum, zise Grace, surprinsă de propria reacție.

Făcu un pas înapoi și polițistul se apropie agale pe dalele de piatră, apoi intră în casă. Preț de o clipă, Grace văzu cum fața îi prinde formă în ochelarii lui, înainte ca polițistul să și-i scoată. Avea ochii cenușii. Apoi, coborându-și privirea, îi văzu pistolul în toc, mânerul încovoiat ieșindu-i de lângă șold ca un os sau un corn, și își aminti de pistolul pe care tatăl ei îl adusese din război, pistolul pe care îl păstrase, împreună cu uniforma, medaliile și scrisorile de dragoste pe care le primise pe front, într-un cufăr militar lăsat în pod. Unde o găsise odată cotrobăind.

Pentru scrisori urcase acolo, dar tatăl ei nu știa asta. El bănuise că pentru pistol. Își aminti de căldura uscată din pod și de mirosul cufărului, naftalină și mucegai. Și cum tatăl ei scosese pistolul din cutia lui metalică, crestată, și i-l arătase, spunându-i încruntat: „Ăsta-i un obiect foarte periculos, Gracie. Un obiect teribil, extrem de periculos. Îl păstrez fiindcă a însemnat mult pentru mine în război. Dar n-are nici o legătură cu viața noastră de aici, scumpa mea, de-aceea trebuie să-mi promiți că niciodată n-ai să te atingi de el".

Îi promisese. Își iubise tatăl atât de mult! Apoi, peste ani, după ce murise, iar ea crescuse și se măritase, într-una din zile cufărul și tot ce conținea el fusese adus de la Durham într-un camion. Gândindu-se la băiețelul ei de-abia născut, îl ascunsese în hambar, îi pusese un lăcățel și nu-l mai deschisese.

– Doriți o cafea?

– Ar fi foarte amabil din partea dumneavoastră, mulțumesc.

Pe perete, în stânga scării, se afla oglinda pe care o primiseră de la bunicii ei ca dar de nuntă. Era frumoasă, simplă și veritabilă. Întotdeauna o admirase. Acum, conducându-l pe ofițer în bucătărie, se văzu în ea. Uitase cu totul de capotul urât pe care îl purta, de părul nepieptănat și de ochii roșii, umflați. Și brusc înțelese de ce ofițerul arăta atât de stânjenit, de ce stătea cu umerii ușor gârboviți, de parcă ar fi vrut să se ferească de ea: nefericirea ei, care făcea din ea o ființă

anostă, urâtă, îl deprima. Nu că i-ar fi găsit vreo vină. Dădu să se scuze pentru felul în care arăta, dar nu reuşi să rostească nici un cuvânt. Simţi pe neaşteptate o oboseală copleşitoare.

Îi umplu o cană cu cafea şi îl conduse în camera de zi. O cameră veche, cu podeaua lăsată în mijloc, cu pereţii uşor încovoiaţi. Pe un perete o acuarelă pictată de ea pe când era la colegiu.

Ofiţerul Burke se aşeză pe unul din scaunele confortabile din faţa şemineului şi sorbi din cafea, privind-o cum lua loc pe canapea. Apoi privirea îi alunecă pe lângă ea, măsurând camera şi tot ce era acolo, pe ferestrele din sticlă veche, suflată. Bulele de aer şi imperfecţiunile din geamuri transformau lumina soarelui în ceva ce Grace nu înţelegea deloc. Şi atunci îşi spuse în gând: „Are darul observaţiei omul ăsta, e un adevărat profesionist – un detectiv care ştie să adune datele cele mai importante. Va vedea tot ce trebuie să vadă despre noi".

– E bună cafeaua.

– Poftim?

– Cafeaua, repetă el ridicând cana. Are gust bun.

– A, făcu ea şi încercă să zâmbească. Mai doriţi?

– Nu, mulţumesc, doamnă.

Grace privi în şemineul de piatră, rece. „Rece de când?" O noapte rece de la începutul lunii iunie. Lemnele care trosneau. Îi citea Emmei din *Şifonierul, leul şi vrăjitoarea,* în timp ce Ethan juca şah cu Josh. Josh câştigase – câştigase, şah-mat. Îşi duse mâna la faţă.

– Nu ştiu unde e soţul meu, domnule ofiţer.

Poliţistul rămase tăcut.

– Ce zi e azi? Luni?

– Da, doamnă.

– Ethan o duce pe Emma la cursurile de muzică.

– Trebuie să fie în drum spre casă, zise Burke, încurajator.

– Cred că e în jur de prânz.

Ofiţerul Burke privi în podea.

– E trecut de trei, doamnă.

– Atât de târziu?

Conştientă că degetele ei se desprind de marginea prăpastiei unul câte unul, spre spaţiul necuprins de dedesubt. De nimic legate. „Nu vreau să cad." Îşi încrucişă braţele la piept şi le apăsă până când respiraţia îi deveni anevoioasă cel puţin câteva secunde.

– Doamnă, spuse polițistul cu o voce nesigură, stingheră. Nu știu ce v-a spus soțul dumneavoastră, dar noi avem un consilier cu care colaborăm la sediu. Se numește Charlotte Lewis. Are un masterat în asistență socială. În plus, e foarte cumsecade. Dacă, în fine, aveți vreodată nevoie...

– Nevoie?

Grace simți gustul metalic al cuvântului.

– Să discutați. Să discutați despre ce s-a întâmplat.

– Cu cine, domnule ofițer? Cu femeia aceea? L-a întâlnit vreodată pe fiul meu? L-a cunoscut? Știe ceva despre personalitatea lui?

Cine vorbea? se întrebă ea brusc. A cui era vocea care îi ieșea din gură? „N-o recunosc."

Privirea lui Burke o părăsi, cercetând ce era în spatele ei.

– Știu cât de îndurerată sunteți, doamnă Learner...

– Îndurerată?

Grace clătină din cap. Furia o părăsea deja, se strecura ca apa prin strecurătoare, dar Grace însă se agăța de ea. Era ca o păstaie; niciodată nu se simțise atât de goală. Vocea ei era de un calm înspăimântător.

– Greșiți, domnule ofițer. Nu sunt îndurerată. Nici nu știu dacă sunt aici.

În alte împrejurări, privirea lui derutată ar fi fost un fel de victorie pentru ea, un lucru de care ar fi râs împreună cu prietenele ei. Dar nu și astăzi. Rămaseră într-o tăcere stingheră, deloc profesionistă, pe măsură ce secundele treceau implacabil.

„Sunt terminată."

Undeva, afară, auzi cum se trântește o portieră.

Ofițerul Burke se ridică.

– Trebuie să fie soțul dumneavoastră.

– Da, spuse ea încet. Soțul meu.

Ethan

Luni dimineaţa am plecat cu Emma la timp şi am dus-o la cursurile de muzică.

Am vorbit foarte puţin pe drum. Poate că nu se trezise prea bine. Poate că nu eram eu în stare de nici un fel de conversaţie. Afară era deja zăpuşeală, dădusem drumul la aerul condiţionat şi ridicasem geamurile, ca un şofer de la oraş sau cineva care merge pe o autostradă interstatală. Emma şedea lângă mine şi îşi ţinea întinse picioarele bronzate. Se îmbrăcase, ca întotdeauna, după propriul ei simţ estetic: un tricou roşu cu anchior şi pantaloni scurţi de dril, tenişi cu dungi purpurii şi benzi adezive în loc de şireturi. N-am deschis radioul. Şi aşa erau doar zece minute până în centru – magazinul universal, pub-ul mediocru, fast-foodul, farmacia – pe lângă peticul de verdeaţă dreptunghiular, dincolo de casele albe şi biserica albă, înaltă, în spatele căreia păsările cântau probabil sub singurul stejar, masiv, şi în cele din urmă Şcoala Elementară Sherman R. Lewis, unde am parcat lângă o maşină verde.

– Am ajuns, am spus eu oprind motorul.

– Asta-i maşina doamnei Wheldon, a remarcat Emma.

N-am ştiut ce să spun. M-am întins după partiturile de pe bancheta din spate.

– Sam Arno are un ochi vânăt, a adăugat Emma.

– Nu zău?

– Da. Arată rău de tot.

– Regret, am replicat eu şi m-am ales cu o privire dezamăgită din partea Emmei, chiar plină de milă, reacţia ei la indiferenţa mea.

I-am dat partiturile. În ordine inversă, o selecţie de piese pentru cei ce învaţă pianul la nivel intermediar.

– Vrei să intru cu tine?

– Nu...

Se uita pe geam la terenul de joacă, gardul de metal albit de razele puternice ale soarelui. Se întâmpla ceva cu ea, însă cu nu aveam habar ce anume. Am simţit cum mă pierd cu firea.

– Emma?

– Nu-i nimic, a îngânat ea.

A apăsat pe butonul roşu de lângă şoldul ei şi centura de siguranţă a alunecat uşor. Dar nu a dat de înţeles că ar vrea să coboare.

M-am aplecat şi am sărutat-o pe cap.

– Sper să meargă totul bine.

– Mami mă ia azi?

– Da.

– Spune-i să nu întârzie, da?

– N-o să întârzie.

– Foarte bine.

A mai rămas acolo încă vreo zece secunde, fără să spună nimic, privindu-şi picioarele, făcându-şi curaj. Apoi a deschis portiera şi a coborât.

Am privit-o prin oglinda retrovizoare: o pată roşie, strălucitoare, care cobora din pata mea neagră în căldura albă a dimineţii. Refractată, părea deja ajunsă departe. Apoi, după ce a mers vreo zece metri, am văzut că se opreşte.

Am aşteptat. Rămăsese chiar în faţa oglinzii, cu spatele ei roşu spre mine, la jumătatea distanţei până la intrarea în şcoală. Speram să pornească din nou, dar n-a făcut-o. În cele din urmă am deschis portiera şi am coborât.

Aerul era înăbuşitor şi uscat, soarele se reflecta din pavaj cu atâta forţă încât părea că te izbeşte în faţă. M-am îndreptat spre ea. Nu s-a întors nici când am ajuns aproape. M-am lăsat pe vine în spatele ei şi i-am pus mâinile pe umeri. În clipa aceea am simţit cum tremură, ca o sârmă întinsă la maximum, şi am avut senzaţia că o strâng la piept din nou, pe Reservation Road, încercând să-i absorb tremurul şi dându-mi seama că nu pot. Încetişor, am întors-o cu faţa spre mine. Avea faţa roşie şi brăzdată de lacrimi. Îi curgea nasul. Am luat-o în

braţe şi partiturile s-au împrăştiat pe jos. Plânsul îi era străvechi, aprig şi aproape tăcut.

Avea opt ani. Ştiam totul şi nimic despre ea. După ce s-a oprit din plâns, am întrebat-o dacă vrea să meargă acasă. A spus că totul e în regulă. A insistat să meargă la cursurile de muzică. Era încăpăţânată. N-am mai spus nimic, n-am mai explicat nimic, nici eu, nici ea. Am cules partiturile de pe jos şi am intrat în şcoală.

Din lumina şi căldura strălucitoare în răcoare şi semiîntuneric; mi-a luat ceva timp să mi se obişnuiască ochii. O ţineam de mână pe fiica mea, ca să fiu mai sigur. O clipă numai mi-am amintit, aproape fără să văd: cum îl ţineam de mână pe tatăl meu, umplându-mi plămânii de răcoarea aproape insuportabilă a sinagogii de piatră la care mă ducea, în partea de sud a oraşului Chicago. Un templu al durerii. Un fel de vertij. Apoi m-am reîntors în holul pătrat şi înalt, cu crucile cenuşii, de piatră, încastrate, imposibil de adânc. Emma mă ţinea de mână. Iar femeia din faţa noastră, cu mâinile în şolduri, era Ruth Wheldon.

– Bună dimineaţa, domnule Learner, a spus ea.

Gâfâia uşor, de parcă ar fi urcat treptele în fugă.

– Bună dimineaţa.

– Bună dimineaţa, Emma.

– Bună dimineaţa, doamnă Wheldon.

Ruth Wheldon i-a zâmbit Emmei. Era un zâmbet frumos, uşor agitat la sfârşit; după toate aparenţele, îşi epuizase cuvintele pe care le pregătise.

– Am adus-o pe Emma. Sper că nu e prea târziu.

– A, nici vorbă.

M-am aplecat şi mi-am sărutat fiica.

– La revedere, Em.

Ruth Wheldon a făcut un pas şovăitor spre noi. Purta un fel de costum-pantalon verde şi pantofi cu tocuri înalte.

– Domnule Learner?

– Da?

– Putem sta de vorbă câteva minute?

I-am aruncat o privire Emmei care se uita în pământ.

– Desigur.

– Emma, ce-ar fi să cobori la subsol alături de ceilalţi copii? i-a propus Ruth Wheldon. Spune-i doamnei Peabody că vin şi eu imediat. OK?

Emma a încuviinţat dând din cap. Părea, ca şi mine, frântă de oboseală, prea obosită ca să mai opună rezistenţă.

– Termin la patru şi jumătate, mi-a spus fiica mea – cu reproş, ca un adult –, apoi cu partiturile în mână a pornit spre capătul holului, a făcut la dreapta şi a dispărut pe trepte în jos.

Ruth Wheldon şi-a dres glasul:

– Aş vrea să vă spun că îmi pare tare rău. Tare, tare rău.

Răspunsul meu avea gust de cenuşă:

– Mulţumesc.

Ruth Wheldon părea că vrea să adauge ceva, dar nu-şi găsea puterea să o facă. Ochii îi străluceau chiar şi când nu se afla în lumină; poate din cauza lacrimilor. A rămas pe loc, privind în pământ, apoi spre mine, apoi deasupra capului meu. Nu ştiam nimic despre ea, doar că se îmbrăca extravagant, dar chiar şi aşa arăta bine. Că durerea ei, deşi părea adevărată, nu mă impresiona mai mult decât dacă ar fi fost falsă.

– Probabil că vreţi să discutăm despre Emma, am spus eu ca să o ajut.

A înclinat din cap recunoscătoare.

– Am vorbit cu soţia dumneavoastră săptămâna trecută.

– Ştiu.

– Despre concertul de miercuri seara... Sunteţi de acord?

– Depinde de Emma.

– Desigur.

Încercarea ei de a zâmbi i se stinse pe buze. Nu-i era uşor să facă asta, iar crucile din pereţi nu o ajutau deloc. Moartea e moarte. M-am gândit la tatăl meu în templu, cu umerii gârboviţi, suferind pentru secolele de dureri şi pierderi, ale lui doar o părticică.

– Am întrebat-o pe soţia dumneavoastră şi despre o eventuală consiliere a Emmei, domnule Learner. Dacă v-aţi gândit la aşa ceva. Nu vreau să fiu indiscretă. Nu e treaba mea şi ultimul lucru pe care mi l-aş dori ar fi să vă îngreunez şi mai mult situaţia după tragedia prin care aţi trecut. Dar îmi fac griji în privinţa Emmei. Uneori se poartă de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic; alteori e gata-gata să

cedeze. Cred că o încearcă un puternic sentiment de vinovăţie. Aproape că se simte răspunzătoare pentru ceea ce s-a întâmplat, de parcă ar fi fost vina ei.

– Vina ei? E absurd.

Vocea mea, furioasă şi agresivă, a reverberat uşor lovindu-se de pereţi şi a făcut ca tăcerea care a urmat să pară şi mai regretabilă. Surprinsă, Ruth Wheldon m-a privit lung şi atât.

Am gândit: „Aşa o fac şi pe Emma să sufere".

– Vă rog să mă scuzaţi, am zis eu poticnit. N-am vrut să...

– Nu trebuie să explicaţi.

– Nu. Doar că... Emma e... trebuie să înţelegeţi. Emma e singura care nu are nici o vină.

– Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi.

– Nu-i nimic. Vă rog să mă iertaţi.

– Dar, vă rog...

– Credeţi că ar trebui s-o duc pe Emma la un psihiatru?

Ruth Wheldon m-a privit nefericită, cu lacrimi în ochi.

– Da. La cineva care să se priceapă mai bine decât mine. La cineva de meserie.

– Bine. Bine.

– Vă mulţumesc.

– Nu-mi mulţumiţi.

I-am atins mâna. Nu ştiu de ce. Apoi am plecat.

Pe lângă peluza mică, dreptunghiulară, de data aceasta în sens invers. Biserica albă, casele albe. Căldura albă a dimineţii. Toate un memento ciudat acum al luminii albe, seci, din frigiderul gol de acasă: nimic pentru micul dejun al Emmei şi în această dimineaţă. Am văzut firma scrisă de mână a magazinului universal ţinut de Krause şi am oprit în faţa lui.

Paul Krause stătea în spatele galantarului de lemn lustruit şi vorbea cu bătrâna doamnă Briggs, mereu irascibilă şi bârfitoare, mama directorului şcolii, înregistrându-i cumpărăturile la casă. S-a oprit din vorbă când m-a văzut că intru, înclinând spre mine din capul aproape pleşuv şi apoi retrăgându-şi privirea. Doamna Briggs s-a uitat şi ea spre mine, gâtul ei osificat silindu-i corpul să facă o întoarcere de 180 de grade ca să mă vadă mai bine. Nu era din fire la

fel de diplomată ca Paul Krause, şi nici la fel de amabilă, motiv pentru care apariţia mea neaşteptată a făcut-o să scoată o exclamaţie scurtă de surprindere:

– Aaa!

– Bună dimineaţa, Ethan, a spus Paul cu o blândeţe inconfundabilă.

Am dat din cap.

– Bună dimineaţa, Paul.

Am grăbit pasul spre capătul celălalt al magazinului, ca să evit orice contact cu doamna Briggs.

Erau cinci şiruri scurte de conserve, cutii de fulgi şi sticle de plastic cu şampon. În spate, lângă frigider şi congelator, saci de 9 şi 22 kg de făină şi zahăr în stive înalte de un metru. Coarnele unui căprior împodobeau peretele – un trofeu obţinut în tinereţe, după cum îmi spusese Paul. Acum proprietarul avea o burtă respectabilă. Îşi măturа magazinul în fiecare zi, îi plăcea să-l ţină curat. A continuat să discute cu doamna Briggs despre cele lumeşti. Niciodată nu-mi dăduseam seama cum încă mai reuşeşte să facă bani, deşi nu era treaba mea. Lanţurile de supermarketuri sosiseră de mult în Winsted şi în alte oraşe.

S-a deschis uşa. Doamna Briggs mi-a aruncat o privire fioroasă şi a plecat. Am luat o duzină de ouă, o pâine de ovăz, o cutie de Bisquick şi o sticlă de sirop de arţar Vermont şi m-am dus cu ele la Paul, care le-a înregistrat la casa lui demodată, cu taste rotunde, zimţuite, şi numerele albe care apăreau brusc, cu un pocnet, ca nişte omuleţi pe arcuri. S-a oprit înainte de a face totalul.

– Altceva, Ethan?

Ne-am privit în ochi. Dintr-un motiv neştiut, m-am gândit cum îi atinsesem mâinile lui Ruth Wheldon. M-am întors şi am privit înapoi, spre micul magazin, plin de mobilier din lemn negru şi mirosind a făină.

– Cam atât.

A înclinat din cap. Nu a spus că ştie ce vreau să spun. A făcut totalul, am plătit, i-am mulţumit şi am ieşit.

Am dat să deschid portiera când vederea periferică mi s-a umplut cu o formă şi o culoare care mi-au tăiat respiraţia şi m-au făcut să întorc capul spre stradă: era acolo, trecea chiar pe lângă mine. Patru uşi, de un albastru-închis, un albastru metalizat. Un bărbat la volan.

Am scăpat punga din mână. A aterizat pe pavaj, la picioarele mele, cu un zgomot dezgustător, ouăle și siropul scurgându-se prin pungă. Am văzut literele mari, din crom, de pe spatele mașinii, FORD în stânga, TAURUS în dreapta, iar dedesubt albastrul intens al unui număr de Connecticut. Îndepărtându-se rapid. Zece metri, cincisprezece metri, treizeci de metri, făcând la stânga, spre vest, pe Route 14 spre Canaan. Dispărând. Nu i-am văzut farurile.

Nu am stat pe gânduri. Am scos cheile cât am putut de repede, le-am scăpat pe jos, am urcat în mașină, am bătut cu mâna deschisă în volan și am țipat la mine: „Neghiobule!" Apoi am pornit motorul, iar mașina a țâșnit cu spatele pe strada care din întâmplare era pustie. Am întors volanul brusc și mașina a luat-o la stânga, scrâșnind din roți, apoi la dreapta, făcând un salt înainte, de parcă ar fi fost împinsă din spate. Cu o clipă înainte de a mă îndrepta spre Canaan, am aruncat o privire în oglinda retrovizoare și l-am văzut pe Paul Krause stând lângă punga mea năclăită de ouăle sparte cu o mătură în mână.

Nu eram în cea mai bună formă. Mașina era cât pe ce să o ia razna. Grilajul care despărțea podețul de râu a părut că se repede la mine. Bara de protecție din dreapta-spate a intrat în plin, dar mașina a suportat bine șocul și s-a echilibrat, prinzând viteză pe drumul lung și drept. Berlina de un albastru-închis a apărut la capătul lui, departe, dar vizibilă. M-am concentrat asupra ei. Asupra lui, o pată întunecată prin geamurile mașinii. Care probabil că se considera un om obișnuit, un simplu cetățean. Habar nu avea de ce se întâmplă. Nu conta. Aveam să apar în oglinda lui retrovizoare ca o nălucă. Acul roșu de pe vitezometru trecea de 80 de kilometri. Copacii vâjâiau pe lângă mine. Simțeam cum pământul îmi fuge de sub picioare, de sub amestecul de cauciuc și metal, lăsând în urmă bucăți uriașe. Distanța dintre noi se micșora; nu mergea foarte repede. Mergea mai mult șerpuit spre Canaan. Poate că își petrecuse ziua umblând prin magazinele second-hand și acum își conducea mașina de parcă ar fi fost stăpânul șoselei. Vedeam albastrul numărului, cromul mărcii și al modelului. Simțeam cum mi se încleștează mâinile pe volan, albite de efort, și cum mi se adună broboanele de transpirație pe buza de sus. Și nici nu am tresărit când spatele rotund al mașinii lui albastre mi-a răsărit în față, literele și cifrele apărând ca

din ceaţă. Am păstrat aceeaşi viteză. La vreo trei sute de metri pe partea dreaptă am văzut un zid de piatră cenuşie.

Eram la cinci metri în spatele lui, când în sfârşit m-a observat. A întors repede capul spre oglinda retrovizoare şi instantaneu maşina lui a luat-o în zigzag spre dreapta, aproape să intre pe acostament, făcându-mi loc. Am apăsat pe acceleraţie şi am ţâşnit în punctul mort din stânga lui, la nici un metru de el. În faţă, acostamentul se termina după două sute de metri şi se înălţa zidul de piatră cenuşie. Întorcea mereu capul, încercând să mă vadă. I-am văzut părul negru, scurt, şi, preţ de o clipă, pielea surprinzător de albă. Mergând în linie cu el. Am întors volanul uşor spre dreapta ca să micşorez distanţa dintre noi. Vitezometrul arăta 90 de km, zgomotul scos de cele două motoare era copleşitor, pătrunzând prin geamurile închise, urcând prin scaune. Fiecare piatră din zid părea din ce în ce mai clară. Atunci m-am întors ca să-l privesc. Voiam să ştie. I-am văzut profilul de porţelan, era ciudat, atât de palid, de neted şi de înfricoşat. Prea ciudat. Drept care am şovăit. Apoi mi-am dat seama, brusc. Am simţit cum îmi stă inima în loc şi stomacul mi se întoarce pe dos.

Era o femeie. O femeie cam de vârsta mea. O femeie care mă privea îngrozită, cu buzele mişcându-se fără zgomot în dosul straturilor de sticlă şi zgomot şi viteză care ne separau, care încercau să-i cruţe viaţa.

Am ridicat piciorul de pe acceleraţie. Maşina a încetinit de parcă ar fi fost împuşcată. Femeia a trecut în faţa mea şi şi-a continuat drumul şi totul s-a sfârşit.

Grace

Uşa de la intrare se deschise - apoi linişte. Ethan trebuie să fi văzut maşina poliţiei, ar fi trebuit să ştie că ea e aici, cu poliţistul, dar nu a strigat-o.

Ofiţerul Burke, în picioare, îşi drese glasul.

– Ethan! îl strigă ea. Vocea ei era parcă umedă, înnorată, ca un ochi cuprins de cataractă. Vino aici. Avem un musafir.

Câţiva paşi – Ethan apăru sub arcada lată îmbujorat la faţă, ca şi cum ar fi fost ger afară. Dar era mijlocul verii. *Băut.* O teamă anume se urca pe ea ca un vrej. Grace nu se ridică în picioare.

– Bună ziua, domnule Learner, zise Burke, înclinând din cap sobru.

Într-un fel răsufla uşurat că acum mai era un bărbat în cameră.

Ethan înclină şi el din cap.

– Bună ziua, domnule ofiţer.

Apoi ochii lui Ethan se opriră asupra ei şi Grace se întunecă la faţă. Îl urmări cum îi priveşte atent capotul, părul, faţa. Chiar dacă era în cealaltă parte a încăperii tot îi simţea furia, tunetul negru din el – fiindcă era nepieptănată, fiindcă nu reuşea să păstreze aparenţele când aparenţele erau importante. („Sunt? Chiar sunt? Ce-mi pasă mie!") Era un om prea rezervat ca să urle la ea în prezenţa unui străin; o pedepsi doar din priviri. Apoi se uită în altă parte.

Grace se sili să vorbească:

– Ethan, domnul ofiţer e doar în trecere.

– L-aţi găsit? întrebă Ethan scrutându-l cu privirea pe poliţist.

– Nu.

– Aţi mai aflat ceva?

– Prea multe nu. Dar e încă prea devreme.

Ethan dădu să spună ceva, dar se răzgândi. Grace îi auzea răsuflarea întretăiată – ca a unui cal, a unui boxer care loveşte în plin. Ethan se apropie şi se aşeză pe celălalt scaun, lăsând-o să stea singură pe canapea. Nici măcar nu o învrednici cu o privire. Ofiţerul Burke se lăsă să cadă la loc, pe scaunul lui, atent la tocul pistolului, cântărindu-i din ochi cu mişcări grijulii, controlate: „Un detectiv, un profesionist".

– Avem rezultatul analizelor de laborator. Despre asta am vrut să vă vorbesc.

Ofiţerul Burke îşi vârî un deget sub centură şi o ridică puţin. Ceea ce păru că mai reduce din presiunea pe care o simţea. Îşi drese din nou glasul:

– Doamnă Learner, domnule Learner, maşina care v-a lovit fiul era de culoare albastru-închis, spre bleumarin. E un Ford, suntem nouăzeci la sută siguri că e vorba de un Taurus, despre care s-ar putea să ştiţi că e un model lansat pe piaţă în 1986. Specialiştii noştri spun că e o maşină din primii ani, dar anul exact e greu de stabilit. Ford a folosit acelaşi amestec de vopseluri, aceeaşi sticlă şi acelaşi plastic la maşinile Taurus până în '92. Deci maşina ar putea fi la fel de bine din '88 sau din '92. Ceea ce face ca marja de eroare să fie foarte mare.

– Încercaţi să vă găsiţi scuze, spuse Ethan.

Vocea lui era liniştită şi înfricoşătoare.

– Încerc să vă spun care e situaţia, domnule Learner.

– Vreţi să ştiţi care e situaţia? Cineva mi-a ucis fiul.

– Fiul nostru, zise Grace, regretând în aceeaşi clipă.

Era un clişeu care îi făcea greaţă. Se întoarse cu spatele la cei doi şi privi pe fereastră.

– Încercăm să dăm de urma tuturor Fordurilor Taurus de culoare albastru-închis vândute în statul acesta înainte de 1993, spuse Burke.

– Şi apoi?

– Încercăm să stabilim profilul suspectului. Introducem profilul în computerele noastre şi încercăm să facem legătura cu maşinile vândute pe care le-am găsit. Există nume acolo, în unele cazuri şi adrese. Încercăm să scoatem din calcul maşinile care au părăsit statul. Sunt multe piste, domnule Learner. Încercăm să le verificăm pe toate.

– Dar dacă mașina n-a fost cumpărată în statul acesta? Dacă a fost dată la fier vechi? Dacă nemernicul ăla nici măcar nu locuiește în statul acesta?

– Bune întrebări. Îndreptățite. Vom încerca să le găsim răspunsul pe rând.

Ethan se ridică și merse până la fereastră, unde rămase privind afară.

– Parcă văd că scapă basma curată, spuse el. Nu?

– E mult prea devreme ca să vorbim despre așa ceva, răspunse ofițerul Burke.

Ethan se întoarse. Avea o privire de gheață.

Ethan se afla în birou, ședea în fotoliul de piele pe care i-l dăruise de ziua lui și citea. Nu o surprinse că era acolo. Întotdeauna fusese dependent de cărți. La moartea tatălui său, își aminti ea, stătuse în această încăpere zile în șir – citind, citind și iar citind. Când era cuprins de depresie, ca acum, devenea tăcut și distant, capabil să se concentreze doar asupra personajelor din cărțile lui. Apoi îi trecea. Se întorcea de la citit ca dintr-o ascunzătoare numai de el știută, fără poze pe care să le arate, fără povești pe care să le spună. Apoi voia să discute despre alte lucruri. Despre ei, membrii familiei lui. Ce făcea fiecare? Cea mai bună prietenă a Emmei, broasca țestoasă a lui Josh, tablourile ei în acuarelă, de care se ocupa în timpul liber doar de dragul de a face ceva, fiindcă era în stare să o facă, fiindcă în tinerețe se dovedise a fi foarte talentată. Ethan avea și o curiozitate pur omenească, nu numai științifică; putea fi blând și iubitor. Grace încerca să nu uite asta. Fiindcă omul acesta din fotoliu care îl citea pe Henry James pentru a o suta oară, în timp ce ea stătea în ușă și aștepta să-i fie simțită prezența, poate că acum era altul.

Ce roman? *Ambasadorii.* Ah. „Soțul meu." Ethan ridică privirea, dar nu închise cartea. Grace era doar o întrerupere de moment, un hop în drumul spre casă.

– Ce s-a întâmplat? întrebă el, de parcă Grace ar fi fost unul din studenții lui care îi bate la ușă când e la facultate.

– Ai băut.

– Iar tu arăți de parcă ai fi băut.

– Du-te la dracu'.

Grace şi-ar fi dorit ca el să-i riposteze, ar fi vrut să se certe cu el. Dar soţul nu făcu decât să ofteze şi să-şi ridice privirea în tavan.

– Îmi cer scuze, zise el. Mi-a scăpat.

– Bineînţeles.

Ethan rămase tăcut.

– Ethan.

O privi. Îşi scoase ochelarii, se şterse la ochi şi îşi puse ochelarii la loc. Închise cartea şi o aşeză pe podea.

Grace îl urmări fără să scoată o vorbă. Aceasta era încăperea lui rituală, nu putea interveni cu nimic. Asta fusese înţelegerea lor tacită dintotdeauna.

„Am şi eu camera mea, gândi ea, şi-am să mă duc acolo cât de curând."

– Am intrat într-un bar. După ce-am lăsat-o pe Emma la şcoală.

– Care bar?

– Nu ştiu. Nu le ştiu pe toate. O cârciumă.

– Asta ţi-ai pus în gând să faci, Ethan? Să mergi la cârciumă în miezul zilei?

– Nu.

– Să laşi totul în voia sorţii, fie ce-o fi... asta vrei?

– Asta vreau.

– Cât curaj! Ce erou!

– Ştiam că ai să spui asta.

Grace îi întoarse spatele. Nu ştia ce să facă. Groapa aceasta în care cădeau amândoi i se părea un păcat capital, un sacrilegiu la adresa lui Josh. Şi totuşi, se întâmpla şi nu ştia cum să o evite.

Când se întoarse din nou spre el, Ethan se reapucase de citit. Se simţi copleşită de dorinţa de a-l răni şi ea, drept care rămase nemişcată, temându-se de ce va face. Încercă din răsputeri să se detaşeze. Să îl găsească pe omul pe care îl iubea. Să vadă acea încăpere ca pe un depozitar al părţilor lui bune, obiectele de acolo ca pe nişte repere ale trecutului. Dar era foarte greu, acum. Şi de vină era el.

Acolo, pe masa lui de lucru, de jur împrejurul computerului, erau teancuri de cărţi de la biblioteca facultăţii. Şi mormane de articole xeroxate, pentru o lucrare pe care Ethan trebuia să o scrie în vara aceasta despre Edith Wharton, şi caietele pe care le folosea pentru notiţe. Scria cu un stilou care îi aparţinuse tatălui său. Folosea

cerneală sepia. Cuvintele, cel puţin aceasta era senzaţia lui Grace, ieşeau din el deja îmbătrânite, ca dintr-o altă epocă. Literele erau mici şi întortocheate. Îşi aminti prima lui scrisoare de dragoste, când încă mai erau studenţi, cât de greu îi fusesese să o descifreze. „Trebuie să fii arheolog ca să citeşti asta", îi spusese ea – o reacţie care lui Ethan îi plăcuse nespus. „Întocmai! replicase el. Chiar aşa!"

– Dă-i drumul, spuse el acum.

Îl privi. Ochii lui erau plini de ura faţă de sine.

– Hai, dă-i drumul. Sunt vinovat. Spune-o!

Grace se simţi copleşită de un val uriaş de compasiune. Clătină din cap.

– Spune-o! strigă el.

Dar Grace refuză. Ar fi însemnat sfârşitul lor ca familie – era foarte convinsă de asta – şi, la urma urmelor, nu-i stătea în fire să distrugă. De aceea îi întoarse spatele şi îl lăsă acolo. Iar vocea lui, furioasă, stăruind, izbindu-se de pereţii casei, o urmă pe hol.

– Lua-te-ar naiba, Grace! De ce nu vrei s-o spui? De ce nu vrei?

Dwight

Ne-am întâlnit ca să luăm prânzul la restaurantul lui Tommy; acelaşi loc, aceeaşi masă, izolată, în spate, lângă telefonul public, în caz că sună cineva. De fiecare dată când suna, Jack Cutter credea că e pentru el. Atât de important se credea. Avea 42 de ani, era rotofei, roşu la faţă, tipic pentru cei dispuşi la un atac de cord. Un mare avocat dintr-un orăşel de provincie. Cred că citise *Să ucizi o pasăre cântătoare*[1] de cel puţin zece ori şi odată chiar îmi spusese că Atticus Finch (care părea să semene mult cu Gregory Peck) apărea regulat în visele lui şi îl complimenta.

În anumite privinţe, era o după-amiază de marţi ca toate celelalte. Doctorul Zinser, dentistul meu, şedea la masa de lângă casă şi citea un roman de Dean Koontz, în timp ce muşca dintr-o plăcintă cu lămâie. Anul trecut îmi cumpărasem cauciucurile de iarnă de la tipul care şedea la masa de lângă el. Iar la prima masă de lângă perete stătea un ins îmbrăcat într-un costum din bumbac care aducea cu tipul din Sheffield care ne vândusc cu ani în urmă, mie şi lui Ruth, candelabrul acela din fier forjat. Erau şi câţiva fermieri, plus mai mulţi drumari adunaţi la două mese, cu căştile galbene înşirate ca luminile din jurul unei piscine. Şi, în sfârşit, eleganţi şi ţinând lumea la respect cu uniformele lor în nuanţe de albastru, doi poliţişti la o masă chiar în mijlocul restaurantului, două locuri pentru ei şi două pentru caschetele lor. Secţia de poliţie se afla după câteva terenuri de

[1] Romanul de mare succes al americancei Harper Lee, publicat în 1960 şi ecranizat în 1962, cu Gregory Peck în rolul lui Atticus Finch, un avocat de o integritate ireproşabilă. (n.tr.)

fotbal, de cealaltă parte a căii ferate care, după ce trasa marginea oraşului Bow Mills, trecea şi pe aici, pătrunzând în partea de sud-vest a statului Massachusetts.

Comandaserăm ceva de mâncare şi acum timpul părea că se târăşte. Am încercat să nu privesc în direcţia poliţiştilor. Îl cunoşteam de mult pe Jack, eram prieteni vechi, şi în mod normal nu aveam probleme să fac conversaţie cu el (de cele mai multe ori el o întreţinea). Prima dată ne întâlniserăm la Facultatea de Drept, el era în ultimul an, eu în primul. Sunasem în urma unui anunţ, cineva vindea cărţi de drept la chioşcul de la liga studenţilor. Era Jack. La vremea aceea eram destul de strâmtorat, ca şi el de altfel, motiv pentru care nu lăsase din preţ nici în ruptul capului, şi până la urmă mă convinsese să le cumpăr făcând apel la toată elocinţa unui bun predicator. Avea o încredere enormă în personalitatea lui. Mă fascina, era aproape ireală, ca atunci când auzi o limbă străină care îţi place atât de mult încât vrei să o înveţi, dar ştii că nu vei putea niciodată; crea un fel de dependenţă. Doi ani mai târziu, Jack era cavaler de onoare la nunta mea.

În ziua aceea a băut prea mult, chiar şi pentru un tip solid ca el, şi a vărsat un pahar cu vin roşu. Vinul a pătat faţa de masă albă lăsând un fel de semn din naştere. Netulburat, Jack a toastat pentru mine şi Ruth. A fost un toast elegant, memorabil, poate un pic deplasat. Avocaţii sunt instruiţi să repare unele lucruri, a spus el, dar lecţia cea mai pilduitoare este ca niciodată să nu încerci să repari ceva ce nu poate fi stricat. A adăugat că dragostea dintre mine şi Ruth era cât se poate de autentică, ca o vază de cristal, ca o ceaşcă de porţelan, întreagă şi perfectă, ce avea nevoie doar de o mână iubitoare, protectoare. Dar nu de reparaţii. Şi a mai spus că noi, avocaţii, fraierii ca mine şi ca el, trebuie să ne înfrânăm dorinţa patologică de a negocia şi a schimba. Trebuie să învăţăm să lăsăm în pace tot ce e bine făcut şi să nu riscăm transformarea sublimului într-un simplu tertip. Noi avem – îi părea rău că spunea asta, dar simţea că e de datoria lui să o facă – tendinţa perversă şi poate chiar criminală de a distruge puţinele lucruri bune din viaţă.

Tonomatul a trecut pe Patsy Cline care a început să cânte *Crazy*.

– Ce zici, Cheryl e abordabilă? m-a întrebat Jack. Cu alte cuvinte, crezi că şi-ar pune-o cu bătrânul Jack? Fiindcă, prietenul meu drag, simt aşa, ca o furnicătură.

– Poftim?

Lipsa mea de atenţie l-a făcut să se încrunte, strâmbând din gura aia mare a lui, un şiretlic subtil şi îndelung exersat pe care îl folosise cu ceva succes în faţa judecătorului care se ocupase de cazul meu.

– Ce-i cu tine azi? Parcă eşti gata să explodezi. Bea o bere.

– N-am nimic, Jack. Problemele obişnuite. Nimic grav.

– Bea, totuşi, o bere. De-al naibii.

– OK. De-al naibii.

A sosit comanda – cheeseburgeri cu cartofi prăjiţi – adusă de Cheryl, chelneriţa cu părul negru dat cu fixativ şi unghiile vopsite cu ojă de culoare închisă.

– Cine a comandat în sânge?

– Sângele e-al meu, a zis Jack.

Cheryl a trântit farfuriile pe masă binedispusă.

– Cheryl, scumpa mea, o bere Bud pentru Dwight şi una pentru mine.

– Nu sunt plătită îndeajuns ca să fiu scumpa ta, Jack, a spus Cheryl.

Jack a zâmbit cu gura până la urechi.

– Ne putem înţelege.

A privit-o cum se îndepărtează, cum şoldurile ei strică simetria uniformei roz, strâmte, ce foşnea. Restaurantul era lung şi îngust, cu ferestrele numai pe o parte, soarele revărsându-se peste mese şi făcând să lucească ochii clienţilor. Jack a urmărit-o pe Cheryl până a ajuns în celălalt capăt. Femeia a luat de pe o masă o ceaşcă de cafea goală, o farfurie murdară de sos şi un coş cu chifle şi le-a lăsat după galantar. Jack i-a privit fundul cu toată atenţia.

– Regatul meu pentru o chelneriţă, a murmurat el.

Apoi a dus cheeseburgerul la gură şi a înghiţit un sfert din el. Apoi câţiva cartofi pai, o murătură şi a tras o duşcă zdravănă de bere.

– Amin, a încheiat el.

M-am uitat spre poliţiştii care mâncau. Cel care stătea cu faţa la soare şi-a pus ochelarii.

*

Am terminat de mâncat şi acum ne beam cafeaua. Telefonul sunase o singură dată, dar era greşeală. Jack îşi curăţa dinţii şi gingiile cu o scobitoare. Băuse trei beri, eu doar una.

– Ce mai face Sam?

– Bine.

– A terminat bine anul?

– S-a descurcat. Toată lumea discută despre dislexie. Oamenii par să ştie cum să se descurce cu ea.

– E un băiat deosebit.

– Aşa e.

– Vă înţelegeţi bine? Totu-i în regulă?

De duminică şi până în acel moment îl sunasem de cinci ori pe Sam, dar nu venise la telefon nici măcar o dată. Ruth îmi spusese: „Nu vrea să stea de vorbă cu tine, Dwight. Ce i-ai făcut? Nu vrea să spună ce i-ai făcut, dar trebuie să fi fost ceva. Lua-te-ar naiba, Dwight, e atât de abătut! Poate că ar trebui să-l duc la psihiatru".

– În regulă? am repetat eu şi am clătinat din cap. N-aş spune.

– Zău? Îmi pare rău.

– În ultimul timp am avut unele neînţelegeri.

Jack a înclinat din cap.

– Vicisitudini, a zis el, părând că-i place cuvântul. Asta înseamnă să fii tată, Dwight. Ar trebui să petreci câteva zile cu noi. Copilul meu? Cred că Toby a început să fumeze puţină marijuana după ore. Ştii cum sunt adolescenţii, nimic grav. Dar Barb se poartă de parcă puştiul s-ar fi dat cu sataniştii. Mă tot bate la cap că nu sunt un adevărat model pentru el. Dumnezeule! În fiecare dimineaţă, la micul dejun, bla-bla-bla, îmi spune că sunt un tată de doi bani, chiar şi mai rău. Până la urmă, acum câteva zile, i-am spus că bag divorţ dacă nu tace dracului din gură. Sigur, i-am spus că am să fiu propriul meu avocat la proces. Asta a potolit-o. N-ar da *bani* unui avocat nici în ruptul capului.

Jack a izbucnit în râs.

Vânzătorul de obiecte vechi îmbrăcat în costum de bumbac s-a ridicat ca să achite nota de plată. A vârât mâna în buzunar, a scos mai multe monede, le-a sortat în palmă, le-a oprit pe cele mai mici, iar pe celelalte le-a lăsat să cadă pe masă. O monedă de 25 de cenţi s-a învârtit pe cant până s-a oprit lângă celelalte. Tipul s-a dus la casă, trecând pe lângă poliţiştii care îşi beau cafeaua. La masa unde doctorul Zinser îşi

mâncase plăcinta se afla acum angajatul unei companii producătoare de carburanţi, un negru îmbrăcat într-o salopetă gri.

– Jack, simt că-mi pierd încrederea în mine.

– În ce privinţă?

– În privinţa lui Sam.

Jack a oftat.

– Dumnezeule, iar începi, a exclamat el aruncând scobitoarea pe podea. A fost un accident, Dwight. Aşa a hotărât tribunalul şi aşa spun şi eu. Pun pariu pe o mie de dolari că nici măcar nu se mai gândeşte la asta. Ca şi cum nu s-ar fi întâmplat. E copil, sigur a uitat. Ceea ce ar trebui să faci şi tu. Tu eşti cel care cară povara asta pretutindeni ca pe o piatră de moară. Las-o naibii! Linişteşte-te.

– Nu pot.

– Atunci, fă ceva ieşit din comun. Aruncă-te într-o prăpastie. Dă pe cineva în judecată şi ia-mă pe mine ca avocat. Umple-mi portofelul cu lovele. Dar nu mai vorbi despre asta, a replicat Jack zâmbind şi s-a întins ca să mă bată pe umăr. Hai. Nu te supăra. În America asta se cheamă glumă. Cheryl!

Cheryl trecea de la o masă la alta cu cafetiera. S-a apropiat de noi.

– Mai vreţi cafea?

Jack a încercat să-şi treacă mâna pe după talia ei, dar femeia s-a ferit cu eleganţă, cât pe ce să verse cafetiera.

– Nu vrem decât încă două beri.

– Eu nu mai beau, am spus.

– Ba pentru el, a insistat Jack. Mai ales şi mai important pentru el.

Era uşor ameţit, dar nu-şi dădea seama.

– Eu nu beau, am repetat.

– Relaxează-te. Lasă naibii grijile.

– Şi reputaţia, a intervenit Cheryl. Voi n-aveţi nimic de făcut?

– Noi nu muncim, scumpa mea. Noi suntem avocaţi.

Cheryl s-a dus să aducă berile. Am urmărit-o din nou cum se îndepărtează. Viaţa unui orăşel de provincie. S-a dus după galantar, a lăsat cafetiera şi s-a aplecat să deschidă frigiderul unde erau lădiţele cu bere. A scos două sticle cu gâtul lung şi în clipa următoare uşa s-a deschis în celălalt capăt al restaurantului şi m-am întors ca să văd cine e.

Era un poliţist. După câţiva paşi s-a oprit. Chiar dacă purta ochelari de soare mi-am dat seama că se uită după cineva. A cercetat primele mese, apoi pe celelalte, oprindu-se la cei doi poliţişti care tocmai terminau de mâncat. A înclinat din cap, cei doi i-au răspuns la fel, un salut scurt, milităros, şi un moment am crezut că pe ei îi caută. Apoi s-a uitat dincolo de ei. A ridicat bărbia până a ajuns cu privirea la mine şi la Jack Cutter. S-a îndreptat spre noi. M-am întors cu faţa la Jack şi am pus mâinile pe masă – la fel cum îmi puneam mâinile pe volan, sus, dacă mă oprea un poliţist pentru depăşirea vitezei legale. Un gest care sugera nevinovăţia. Am auzit paşi apropiindu-se de noi şi am închis ochii.

– Două beri.

Am deschis ochii. Cheryl tocmai punea sticlele pe masă. Poliţistul era chiar în spatele ei. Îşi scosese ochelarii, avea ochii cenuşii. Avea şi părul cenuşiu, pe la tâmple. Era înalt şi zvelt. Cheryl s-a întors şi s-a îndepărtat, iar poliţistul s-a apropiat de masa noastră.

Jack a luat un gât de bere.

– Salutare, Ken.

Poliţistul a dat din cap.

– Salutare, Jack. Care-i treaba?

– Treaba-i bună. N-am de ce mă plânge.

– Mă bucur, a spus poliţistul şi s-a întors spre mine. Domnul Arno? Dwight Arno?

– Da.

– Sunt ofiţerul Burke de la Poliţia Statală Connecticut din Canaan.

– Cu ce vă pot fi de folos, domnule ofiţer?

– Trebuie să veniţi cu mine.

– Ca ce chestie? a întrebat Jack.

Burke l-a ignorat şi a continuat să mă privească.

– Ce s-a întâmplat, domnule ofiţer? am întrebat eu.

– Îl cunoaşteţi pe Stu Carmody?

– Sunt avocatul lui.

– Ştiţi cum arată?

– Desigur.

– Atunci, vă rog să veniţi cu mine numaidecât.

– Doar dacă ne spui despre ce naiba e vorba, Ken, a intervenit Jack.

Burke şi-a mijit ochii.

– Eu mi-aş ţine gura dacă aş fi în locul tău. OK?

– Unde e Stu? am întrebat eu.

– În tot hambarul.

Grace

Mesajele telefonice de la Sarah Gladstone deveniseră isterice. Marele lor „bairam" de vară era programat pentru sâmbătă, adică doar peste patru zile, de aceea Sarah voia să ştie unde naiba e Grace. Mestecenii arătau cu totul altfel decât promisese ea, nu erau chiar atât de albi, iar peştii din noul heleşteu erau întunecaţi la culoare. Se iviseră şi alte probleme, dar nu voia să intre în amănunte pe robot. Regreta ce i se întâmplase lui Grace - regreta nespus -, dar nu se mai putea face nimic; până la urmă asta era o afacere: se semnaseră nişte documente, se dăduseră anumite garanţii. Grace trebuia să vină imediat şi să îndrepte lucrurile.

- Nu vreau să merg, spuse Emma.

Erau în bucătărie, Sallie bea apă din castronul ei. Farfuriile din care mâncase Emma la micul dejun stăteau murdare în chiuvetă, iar Grace se uita pe fereastră la arţarul înalt.

- Te rog, zise.

- M-a invitat Justine la ea.

- Până în prânz ne întoarcem. Pe urmă te duci la Justine. Sigur o să-ţi placă.

- Dar Justine a spus că...

- Am minţit, izbucni Grace. N-o să-ţi placă. Pur şi simplu nu vreau să merg singură acolo.

Se întinse şi atinse părul Emmei.

- Te rog, Em!

„Îmi pierd mințile, gândi ea – nu mai pot asculta, nu-mi mai pasă dacă fiica mea se joacă sau nu. O nevoie egoistă, absolută."

Și Emma? Dovada chiar acolo, pe fața ei, în timp ce încerca să se hotărască ce să facă: iritare, confuzie, o neliniște evidentă.

În sfârșit, Emma încuviință dând din cap.

– Bine.

Grace o îmbrățișă.

– Te iubesc.

Emma era lângă ea, pe locul din față – în mașina ei, care avea mai bine de două sute de mii de kilometri la bord. O prietenă veche, o relicvă, un simbol; genul de mașină care demonstra că trăise viața din plin, că nu stătuse pe loc, că făcuse o grămadă de lucruri, că se simțise bine, că fusese netemătoare, cândva. O minciună, de fapt. Astăzi îi prinsese chiar ea centura de siguranță Emmei și o privea mereu, ca să se asigure că nu s-a desfăcut. „Ai grijă de copil." Transpirând de fiecare dată când vitezometrul depășea 50 de kilometri.

– De ce mergem atât de încet? întrebă Emma.

– Nu mergem încet.

– Ba da.

– Asta e limita de viteză.

– Dar e plictisitor.

Grace se uită la ea.

– De la cine ai învățat să vorbești așa? De la mine nu.

– M-am plictisit.

Emma se întoarse, își puse picioarele pe scaun și încercă să-și scoată un pantof. Grace o urmări cu coada ochiului, ascultându-i respirația întretăiată: o pantomimă a concentrării și a neastâmpărului unui copil capricios. După ce își scoase pantoful, îl ținu câteva clipe în mâini, vag satisfăcută. Apoi îl încălță la loc. Ceea ce îi luă mult timp. În cele din urmă își întinse picioarele și își admiră pantofii. Dintr-un motiv obscur, lui Grace îi venea să plângă.

– Ce s-a-ntâmplat? o întrebă Emma.

– Nimic, îi răspunse Grace clipind des și lacrimile care îi apăruseră în ochi dispărură.

– Mami?

– Ce e?

– Ţi-am spus de căţeluşul pe care Justine l-a primit de ziua ei?

– Nu. Cum e?

– E mic şi drăgălaş. E copoi.

– Ce drăguţ.

Emma se încruntă.

– Ne luăm şi noi unul?

– O avem pe Sallie.

– Dar Sallie e atât de mare!

– Nu văd ce e rău în a fi mare, replică Grace uşor vehement.

Un şoim zbură pe deasupra copacilor, pe deasupra şoselei, şi se înălţă, rotindu-se în curenţii de aer invizibili, spre soarele înceţoşat, ce părea să pâlpâie. Grace îl urmări cu privirea până când trecu pe deasupra maşinii. Era furioasă şi nu ştia de ce.

– Şi tu ai să fii mare cândva şi mai frumoasă ca oricând.

– Ca tine?

Grace nu îi răspunse. Privea şoseaua. Lăsă geamul jos şi tot restul drumului simţi aerul cald, uşor cum îi mângâie faţa şi umărul. Şi gândi: „E ca în Carolina de Nord, primăvara". Brusc îşi imagină, pentru prima dată în viaţa ei de adult, cum ar fi să meargă din nou acasă, în Durham. Să locuiască din nou cu mama ei, în casa albă, cu podul inundat de soare. Să urce pe treptele roase, lustruite, în vechea ei cameră. Să se ghemuiască acolo pentru totdeauna.

„Emma e cu mine? Sau Ethan? Sau sunt singură?"

– Mami?

Imaginea bucolică, încântătoare dispăru: primăvara verde, înmiresmată, casa albă, patul copilăriei; acum era în fundul unei fântâni şi privea în sus.

– Da, Em.

– Justine a auzit când mama ei vorbea despre Josh.

– Josh?

Vocea lui Grace se poticni – îi auzi numele ca pe mic fragment desprins dintr-o statuie.

– Şi ce...

Tocmai intrau în Wheaton. Indicatorul mic şi verde, tipic tuturor oraşelor din Connecticut, cu schiţa topografică a statului şi cu numele: Wheaton. Strângea volanul atât de tare încât o dureau mâinile. Se sili să-şi continue drumul.

– Şi ce-a spus mama Justinei despre Josh?

– Că dacă nu s-ar fi jucat pe şosea, ar trăi şi acum.

O maşină trecu brusc prin stânga, în ciuda liniei galbene: motorul turat la maximum, mirosul insuportabil al fumului de eşapament. Speriată de moarte, fără să se gândească, luă piciorul de pe accelerator; maşina, parcă narcotizată, ajunse pe acostament şi se opri. Motorul mergea în gol.

Emma o privea derutată.

– De ce-ai oprit? Doar n-am ajuns.

– Nu, spuse Grace abia auzindu-şi vocea.

– Atunci de ce?

– Emma, ştii ce-a vrut să spună mama Justinei când a vorbit despre Josh?

– Ce-a vrut să spună?

– Ce-a spus cu adevărat.

– Nu, eu...

– Îţi spun eu.

Vocea ei, otrăvită: de parcă s-ar fi văzut de la o mare înălţime, într-un coşmar, incapabilă să se oprească.

– A vrut să spună că Josh ar mai trăi şi acum dacă tatăl tău ar fi avut mai multă grijă. Asta a vrut să spună. Adică noi suntem de vină că a murit.

Emma scuturâ din cap neîncrezătoare.

– N-a spus asta, replică ea foarte sigură.

– Ba asta a vrut să spună.

– Nu.

– Ba da, Emma.

– Dar nu-i adevărat! strigă Emma pe neaşteptate. Nu-i adevărat!

Emma se schimba la faţă, certitudinea specifică copilăriei dizolvându-se ca o tabletă într-un pahar cu apă. Grace simţi cum i se întoarce stomacul pe dos de regret, dar tot nu se putu abţine.

– Ba da, Emma. E adevărat.

Se întinse şi îşi atinse fiica.

– Nu! strigă Emma, dându-i peste mână. Lasă-mă în pace!

Grace se retrase imediat.

– Iartă-mă...

– Te urăsc! Te urăsc!

– Nu... te rog...

Cuprinsă de panică, Grace răsuci cheia în contact. Dar motorul nu se oprise; un scrâşnet metalic străpunse aerul şi Grace ţipă de parcă ar fi înjunghiat-o cineva. Se sprijini de portieră şi începu să plângă.

Dwight

Era seară şi parcarea şcolii se umpluse de maşini. Înăuntru concertul tocmai începuse. Sunete şovăielnice ajungeau până la ferestrele deschise ale sălii de sport, ca nişte păsări care încercau să scape, uneori reuşind să iasă, alteori nu, uneori izbindu-se de geamuri, alteori găsind ieşirea. Muzică pentru copii. Am rămas în maşină ascultând, privind peste terenul de joacă în amurg, sorbind din când în când dintr-o sticlă de Jim Beam.

Ruth îmi spusese că Sam va fi al zecelea în program, aproape de sfârşit. Ceea ce însemna că trebuia să ascult destulă muzică proastă până atunci şi whiskyul să-mi dea destulă încredere ca să pot da ochii cu fiul meu, cu ceilalţi părinţi şi copiii lor. Înainte să dau ochii cu Ethan şi Grace Learner şi fiica lor. Fuseseră nişte nume din ziar, nişte litere mici. Fuseseră nişte idei care acum vor începe să respire. Să mă aspire. Curând le voi vedea feţele, poate şi culoarea ochilor. Era seară. Ajunsesem la jumătatea sticlei şi tot nu eram sigur că băusem destul. Câţiva puşti şi câteva perechi stăteau în jurul toboganului de pe terenul de joacă. Copiii se dădeau pe tobogan cu rândul. Auzeam strigăte şi râsete. Suprafaţa toboganului strălucea în lumina slabă a amurgului.

Cineva pusese *Greensleeves*[1] la casetofon. Parcă ar fi fost două instrumente; suna ca un duet. Ruth nu era în toate minţile să conceapă un asemenea program. M-am întrebat cum se îmbrăcase. Ceva nepotrivit, probabil, ceva extravagant, care s-o facă să iasă în evidenţă în

[1] *Mâneci verzi*, cântec popular englezesc (n.tr.)

faţa comunităţii, toţi cetăţenii aceia de vază, cu buzunarele doldora de bani. Penibil. Şi totuşi, sub hainele acelea, era acelaşi trup pe care îl cunoşteam. Încercasem să nu mă mai gândesc la el, dar pur şi simplu nu reuşeam. De prea multe ori noaptea trupul ei gol se proiecta pe peretele memoriei mele, singur sau cu mine, cineva ca mine, cu şoldurile lipite de mine, zvârcolindu-ne ca nişte adolescenţi în călduri.

Am dus sticla la gură şi am înghiţit, o dâră de foc luând-o pe gât în jos. De jur împrejur, lumina se împuţina văzând cu ochii. Pe terenul de joacă un băiat cobora în viteză pe tobogan. Nu ştiu de ce, dar era mai rapid decât ceilalţi; a zburat când a ajuns jos de parcă ar fi primit un picior în fund şi s-a făcut grămadă. L-am auzit plângând.

Greensleeves s-a încheiat melodramatic. O interpretare de cincisprezece batiste. S-a aplaudat vârtos, apoi Ruth a prezentat numărul următor. N-am deslușit cuvintele, dar i-am recunoscut vocea. Era vocea pe care o folosea în public, scoasă de la naftalină şi aerisită bine pentru acest ritual de vară. Numai apariţia lui Sam, la sfârşitul programului, cu trompeta lucioasă în mână, o făcea să-şi uite morga, să redevină ea însăşi. Altcineva nu avea cum să sesizeze diferenţa sau să-i pese.

Trebuia să intru. Acum sau niciodată. Am dus din nou sticla la gură şi am simţit gustul a ceea ce se va întâmpla. Altceva nu puteam face, ceva fără urmări, ceea ce însemna că, fără să vreau, eram cât se poate de viu. Văzusem cum Stu Carmody înţelesese condiţia umană, ca orice alt individ. Cu toate că şi el încurcase complet iţele la sfârşit. Dorise să părăsească lumea aceasta curat şi ordonat, totul pus la punct, dar dăduse greş. Încercase să se spânzure în hambar, dar frânghia era veche şi se rupsese (poliţia o găsise pe aproape). Motiv pentru care se văzuse silit să apeleze la puşcă. O ironie pe care o percepuse înainte de a-şi zbura creierii. Într-un bilet adresat mie scria că, deşi nu-şi aducea aminte, ştia sigur că venirea lui pe lume fusese o mare greşeală, ca toate venirile pe lume, şi că fusese un mare prost să creadă că ar putea părăsi această lume altfel decât o găsise.

Grace

Toată lumea părea să sosească în acelaşi timp. Maşinile opreau în parcarea şcolii una după alta. Portierele se deschideau în lumina palidă şi copiii se repezeau ţipând spre terenul de joacă unde toboganul de metal strălucea ca o cascadă de argint. Degeaba încercau părinţii să-i cheme înapoi. În cele din urmă, îi lăsau în pace şi le zâmbeau înţelegători.

Era ora cocteilului, voci înmuiate de băutură. Erau toţi acolo: vecini vechi, prieteni şi duşmani vechi. Nimic nu se uita. Coborî din maşină şi rămase cu privirea aţintită asupra terenului de joacă. Văzu cum primul băiat îşi începe coborârea pe tobogan.

Puştiul zbură, râzând tot drumul. Părea că străluceşte şi el; ca un mic zeu, ca un mesager. Iar ea simţi metalul lucitor drept în inimă, ca o schijă, apoi expansiunea lui rapidă, dureroasă, cum răceala lui putea însemna tot ceea ce era ea. Se întoarse cu spatele înainte ca băiatul să ajungă jos.

Îl găsi pe Ethan de partea cealaltă a maşinii, privind-o, capota dintre ei ca o masă.

– Ce e? întrebă el.

– Nimic.

– Credeam că ai spus ceva.

– Nu.

Grace se întoarse spre Emma.

– Ai luat partiturile?

Emma dispăru pe bancheta din spate şi reapăru cu un dosar.

– Le-am săltat.

– Le-am *luat*, o corectă Ethan.

– Ştiu. Mami?

– Ce e?

Grace nu o putea privi. Fiindcă se temea de ea. Această fetiţă în rochie albă şi pantofi roşii, cu părul blond prins cu o panglică roşie. Diafană şi perfectă. O fată care părea să nu-şi aducă aminte că îi spusese propriei mame că o urăşte.

– Uite, spuse Emma arătând cu degetul. Tommy Gilmore se dă pe tobogan.

Grace se uită: un băiat mic şi îndesat, care ajunse jos cu toată viteza.

– Tommy Gilmore nu poartă rochiţă albă, îi zise Ethan Emmei.

– Aş vrea ca nici eu să nu port.

– Îţi stă foarte bine. Grace? Unde ţi-e gândul?

– Îmi pare rău pentru Tommy Gilmore, spuse Grace.

– De ce, mami?

Dar Grace nu putea explica.

– Haideţi să intrăm, zise Ethan.

Grace văzu din nou crucile de piatră cenuşie în zidurile groase, din cărămidă, simbol al bisericii şi al statului. Urcară treptele din faţă, pătrunseră în holul lat şi înalt, unde văzu alte cruci, ferme, deasupra micii mulţimi, şi se gândi că poate de asta avea nevoie, mai mult din acest adăpost de piatră aflat sub ochii Domnului. Un loc cu ziduri groase. Un loc în care să vină. Se aflau la o şcoală; nu era un loc pentru ea. Se aflau chiar în mijloc acum, alte familii intrau în hol şi se învârteau de colo-colo, şi atunci simţi cum Emma se face mică, instinctiv, căutând protecţie pe după picioarele ei. Grace îşi lăsă mâna să cadă pe lângă ea, un gest firesc, de ajutor. Fără să-i arunce vreo privire, Emma i-o apucă strâns.

– Va fi bine, zise Ethan încet, pe neaşteptate.

Era o simplă încurajare; poate că şi-o adresase doar lui. Grace însă îi era recunoscătoare.

Simţi că sunt priviţi, că se vorbeşte despre ei. Privi în jur. Şi ceea ce văzu îi întoarse stomacul pe dos: într-un colţ stăteau la taifas Judy Aronson, Pam şi Dick Foster, Mary Ann Lucas şi soţul ei, Tom. Vorbeau despre tragedia lor şi dădeau mereu din cap, aruncând priviri sumbre spre familia Learner care stătea în mijlocul holului. Grace îşi

întoarse capul. Voia să plece. Era prietenă cu Judy Aronson. Mai puţin cu soţii Foster, cu soţii Lucas deloc, dar cu Judy Aronson da, fuseseră prietene, luaseră de multe ori prânzul împreună şi vorbiseră mult, despre lucruri adevărate. Acum Grace simţea trădarea cu toată amărăciunea, ca semn a ceea ce avea să vină.

Mai era puţin şi începea concertul. Sala de sport era la primul etaj. Invitaţii urcau treptele. Mamele îşi ţineau aproape odraslele mai mici, având grijă ca acestea să nu se împiedice. Un cordon ombilical. Simţi cum spiritul îi urcă odată cu ele, lăsându-i trupul în urmă, doar carne şi oase. Nu avea curaj.

– Grace.

Se întoarse. Era Judy, cu o expresie vinovată pe faţa ei lată şi cu braţele întinse spre ea. Grace simţi cum o podidesc lacrimile şi o furie mistuitoare.

Judy se apropie şi o îmbrăţişă.

– Draga de ea. Ai primit mesajele mele? De trei ori am sunat.

– S-a stricat robotul, spuse Grace repede. Bună, Judy.

– Bună, draga mea.

Judy îşi retrase o mână şi îl strânse uşor de braţ pe Ethan. Apoi, cu aceeaşi mână, atinse părul Emmei.

– Bună, Emma.

Emma se feri. Grace se desprinse din îmbrăţişarea lui Judy şi îşi luă fiica de mână.

– Da, s-a stricat robotul.

– Nici nu ştiu cum să-ţi spun cât de rău îmi pare.

– Lasă, zise Grace. Se repară.

– Nu, mă refeream la...

– Grace.

Ethan puse mâna pe spatele ei. Era un avertisment, nu ca să o liniştească.

– Scuză-mă, Judy, continuă Ethan. E foarte greu.

– Nu te scuza în locul meu! zise Grace, mai tare decât ar fi vrut.

Simţi cum lumea întoarce capul spre ea şi cum se îmbujorează la faţă. Ethan privi în altă parte. Judy privi în altă parte. Dar nu şi Emma. Grace îi strânse mâna cu disperare.

Judy îşi revenise şi acum îşi lua rămas-bun:

– Grace, vreau să luăm prânzul împreună. Când o să te simţi în stare, vino pe la mine, îţi fac ceva gustos şi stăm de vorbă. Nu despre ceva în mod *deosebit*. Deschidem şi o sticlă de vin. Vreau doar să ne vedem şi să fiu sigură că ţi-ai revenit.

– Nu mi-am revenit, Judy.

– Atunci putem sta de vorbă despre asta.

Judy nu mai încercă să o îmbrăţişeze. Grace o urmări cum urcă treptele, cu părul ei castaniu încărunţit, tuns scurt şi pătrat, ca şi corpul ei, o femeie robustă, directă. Genul de prietenă de la care aşteptai să-ţi spună totul în faţă, nu să te bârfească, pe care compătimirea sau autocompătimirea nu o dă afară din casă, care nu umblă cu prostii, înzestrată cu bunul-simţ al umorului negru. Acum totul dispăruse. Fiul ei, Aron, fusese în clasă cu Josh. Judy Aronson îşi creştea singură copilul. Mai mult de atât – era văduvă. Soţul ei murise subit în urma unui atac de cord, în timp ce curăţa de zăpadă aleea din faţa garajului. Fusese primul lucru pe care îl aflase despre ea.

Simţi din nou mâna Emmei, o strângea aproape imperceptibil. Grace se lăsă pe vine şi o privi în ochi.

– Cum te simţi, scumpa mea?

Emma se uită în pământ.

– Bine.

– Ai emoţii?

Emma clătină din cap.

– Am cântat şi eu o dată într-un concert, când eram cam de vârsta ta. Ţi-am mai spus asta?

Emma clătină din cap.

– Da, am cântat. Tăticul meu m-a convins. Erau prezente cam toate cunoştinţele noastre din Durham. A trebuit să mă urc pe scenă, în faţa tuturor, să mă aşez la pian şi să cânt. Mai îngrozită ca atunci n-am fost toată viaţa mea. Dar m-am descurcat. Şi nu eram nici pe departe atât de bună ca tine.

Grace se lăsă în genunchi acolo, în mijlocul holului care forfotea de lume, ţinându-şi strâns fiica. Ceilalţi erau alţi oameni. O sărută pe buze.

Ethan scoase un oftat lung, disperat:

– Ar fi cazul să urcăm şi noi.

*

Era doar o sală de sport cu o lumină fluorescentă, supărătoare, şi şiruri de scaune metalice, pliante, despărţite de un culoar exact prin mijloc. Privelişte o umplu de groază. La capătul culoarului era o scenă joasă, de lemn, iar pe scenă tronau un pian cu coadă, un scaun şi un stativ. Ruth Wheldon stătea aplecată peste stativ, ajustându-i înălţimea. Pe lângă pantofii roşii şi rochia roşie lungă până la pământ, purta un şal de mătase albastru-deschis care îi aluneca mereu de pe umeri, lăsând să se vadă pielea netedă, bronzată. Grace mai văzuse aşa ceva doar la balul de absolvire a liceului, cu mult timp în urmă, sau poate în filmul de groază *Carrie*. Parcă îi părea rău pentru Ruth Wheldon. Dar, în acelaşi timp, nu putea să nu remarce linia atletică, zveltă, a umerilor şi braţelor acestei femei, sinusoida bustului, şi cum îi strălucea părul de culoarea nisipului chiar şi în lumina stridentă. Probabil că bărbaţii se simţeau atraşi de Ruth Wheldon, în ciuda hainelor pe care le purta. Grace şi-o imagină într-o maşină decapotabilă, pe o şosea aproape pustie, întunecată, cu un bărbat care o îmbrăţişează şi îi şopteşte cuvinte dulci la ureche. Era o imagine din alt timp şi alt loc, cu o altă femeie şi un alt bărbat; nu înţelegea de ce îi venise în minte tocmai acum şi nici nu o voia. Întinse mâna şi netezi părul Emmei, vârându-i cârlionţii pe după urechi.

– Lasă-mă.

– Nu stăteau bine.

– Hai să ne aşezăm aici, spuse Ethan.

Se aşezară în rândul trei, cu Emma între ei. Scaunele erau reci şi tari. Celelalte familii se aşezau în jurul lor, părinţii vorbind copiilor, vocile băieţilor ridicându-se deasupra celorlalte sunete. Grace nu se uită. Gândurile ameninţau să o copleşească, să o întoarcă în timp. Refuza să cedeze în faţa lor. Privea drept înainte – spre scenă, spre pian, spre stativ. Trebuia să reziste. Îi auzea cum şopteau, cum bârfeau cu dezinvoltura celor bine intenţionaţi.

Ruth Wheldon o zărise şi acum încerca să stabilească un contact vizual. Apoi se apropie, rochia roşie foşnind ca taftaua. Se opri pe culoar, rândul trei, cu mâinile împreunate în faţă, cum făceau cei foarte credincioşi şi cei foarte emoţionaţi.

– Mă bucur atât de mult că aţi venit toţi! Bună ziua, Emma.

– Bună ziua.

– Bună ziua, doamnă Wheldon, spuse Ethan.

– Spuneţi-mi Ruth.

– Ruth.

– Eşti gata, Emma? Aşteptăm cu cea mai mare nerăbdare să te auzim.

Emma nu spuse nimic. După un moment stingher, Ethan îşi puse mâna pe spatele ei.

– Emma, doamna Wheldon te-a întrebat ceva.

Emma înclină din cap.

Ruth Wheldon încercă să zâmbească. Îşi roti verigheta pe deget.

– Sunt multe de spus.

– Da, zise Grace.

– Ei, spuse Ruth Wheldon şi făcu un pas înapoi, gata de plecare. Emma este a noua, chiar înaintea fiului meu. Am programat-o spre sfârşit ca să fie presiunea mai mică.

– Mulţumesc, zise Grace.

Pe neaşteptate, Ruth Wheldon se întinse şi o strânse de mână.

– Mă bucur că aţi venit, zise ea şi reveni în faţa scenei, ştergându-şi ochii de lacrimi.

Era un fel de tortură pentru toţi cei implicaţi – Grace era sigură de asta. Metoda era dezarmant de inocentă. Gemenii Starkey, Megan şi Billy, puseseră *Greensleeves* la casetofon. O pereche roşcată, dulce. Îşi treceau degetele pe claviatură de parcă ar fi scris la tablă. Marcia Starkey, mama lor, plângea în hohote în rândul opt. Cu o mână îşi ştergea rimelul folosind un şerveţel, iar cu cealaltă umbla la volumul casetofonului pe care îl ţinea în poală.

Cântecul se sfârşi, la fel şi banda. Lumea aplaudă, iar Ruth Wheldon se ridică de pe scaunul ei din rândul întâi şi se îndreptă spre scenă, foşnindu-şi rochia. Anunţă numărul următor şi fetiţa cuiva se apropie de ea cu o chitară în mână.

– Dumnezeule, şopti Ethan. E un coşmar.

Grace chiar zâmbi, privindu-l peste capul Emmei: era atât de caracteristic lui – cinicul caustic, mereu în căutarea unui pretext ca să sufere. Preţ de o clipă, simţi cât de mult îl iubeşte.

Dar Ethan continuă.

– Ţi-am spus să nu venim, şopti el plin de amărăciune. A fost o mare greşeală.

Grace înţepeni.

– Adică vrei să spui greşeala mea.

Nu primi nici un răspuns. Apoi, ca la un semn, începu alt cântec. O voce de copil, înaltă ca o trestie pe malul unui râu. Grace nu mai înţelegea nimic. De parcă s-ar fi tăiat legătura ombilicală şi timpul trecea fără ea. Deşi se afla chiar în centrul lui. Simţea doar cum notele ating aerul la fel cum umbrele ating lumina, cum toate lucrurile se întorc la matca lor fără explicaţii, fără ruşine. Exista doar un singur adevăr: acum trăia la periferia unei lumi care îi aparţinusc cândva fără ca măcar să se gândească. Era înconjurată de laşitate şi întuneric; şi de curaj, deşi nu-l putea găsi.

Aplauze. Fetiţa se aşeză şi locul ei fu luat de un băiat. Alţii nu ar pleca. La fiecare număr, Ruth Wheldon apărea şi dispărea de pe scenă cu o precizie de invidiat, chiar dacă uşor caraghioasă, ca un frumos ceas cu cuc.

Era băiatul familiei Dixon, de doisprezece ani. Cânta la clarinet şi era conştient că e bun. Felul în care ţinea instrumentul acela negru, ca pe o baghetă magică, un obiect pe care să-l arunci, cu care să dansezi sau cu care să faci tot felul de minuni.

– Şi unu; şi unu, doi, trei, spuse el ca un mic Benny Goodman, ca şi cum ar fi avut un cvartet în spatele lui, şi apoi începu *When the Saints Go Marching In*[1] – în stilul New Orleans, foarte ritmat, făcând auditoriul să bată din palme. Grace o apucă pe Emma de mână. Gândind că băiatul nu avea de unde să ştie – de unde să ştie? „Cântecul preferat al tatălui meu." Cu câtă bucurie şi cu cât patriotism asculta acest cântec, pe care îl punea la fonograf în camera lor de zi din Durham, iar şi iar, sâmbăta şi duminica, după ce se întorceau de la biserică, după ce stăteau la masă, ridicând-o pe Grace de mâini şi dansând cu ea prin toată camera, făcând-o să ţipe de plăcere, în timp ce mama le striga să aibă grijă.

Din spatele sălii se auzi un zgomot. Un întârziat. Câteva persoane furioase se întoarseră să vadă cine e, Grace însă rămase nemişcată. Nu avea ce să mai împartă cu străinii.

Băiatul continuă să cânte, iar oamenii să bată din palme. Iar Grace strânse mâna Emmei aşteptând să se întâmple ceva.

---

[1] „Când sfinţii vin în pas de marş". (n.tr.)

Dwight

Am tras adânc aer în piept şi am deschis uşa de metal a sălii de sport. Balamalele au gemut, intersectându-se cu muzica, iar în lumina puternică a încăperii şi strălucirea podelei de lemn tare feţe cunoscute s-au întors şi s-au încruntat spre mine.

Sus, pe o scenă improvizată, în faţa a cel puţin cincizeci de persoane aşezate pe scaune pliante, un băiat cânta la clarinet. Nu avea mai mult de doisprezece, treisprezece ani, şi cânta *When the Saints Go Marching In,* bătând ritmul cu piciorul, în timp ce instrumentul, ce aducea cu o floare neagră, se mişca haotic în mâinile lui de parcă ar fi fost împins încolo şi-ncoace de vântul din interior.

Cânta bine, motiv pentru care câţiva părinţi băteau din palme în acelaşi ritm. Larry Baylis bătea şi el din palme, ca şi Chuck Zorn. Probabil că tocmai sosiseră cu trenul de New York. O mică oprire acasă pentru un martini dublu şi ca să se schimbe, o trecere rapidă de la costumul la patru ace la ţinuta de stradă şi direct aici, ca să-şi vadă copiii apărând în toată splendoarea lor în faţa comunităţii. Cândva fuseserăm cu toţii vecini. Dar eu fusesem exclus, atât în particular, cât şi public, drept care nu mai eram dorit aici. Făceam parte din istoria de tristă amintire care acum înviase din morţi. Pe feţele lor am văzut dezgust, furie şi poate chiar teamă. Apoi s-au întors la loc, spre muzică, începând din nou să bată din palme.

M-am strecurat încet pe un scaun din ultimul rând. Câteva scaune mai încolo şedea singură o femeie drăguţă, mai în vârstă. A înclinat din cap şi mi-a zâmbit – i-am zâmbit şi eu. Poate era divorţată sau văduvă, mătuşa cu părul argintiu a vreunui băiat. Era noua

mea prietenă. Băiatul continua să cânte, iar sfinţii să vină în pas de marş. Acum aici era New Orleans, Mardi Grad[1], băiatul se smucea de colo-colo, iar eu aveam o senzaţie de rău în gât şi în stomac.

Un acord final tipic jazzului, o frază interpretată cu o virtuozitate precoce, şi cântecul s-a sfârşit. Ropot de aplauze. Băiatul a revenit în auditoriu, lângă familia lui, purtându-şi clarinetul cu dezinvoltură de parcă ar fi fost o bâtă de baseball cu care tocmai trimisese mingea în tribune. Ruth s-a ridicat de la locul ei şi s-a întors cu faţa spre public. Lecţia de dicţie. Se înroşise la faţă.

– Urmează... a spus ea, s-a poticnit şi şi-a dres glasul. Emma Learner. Emma va interpreta un preludiu de Bach.

Cât pe ce să sar de pe scaun la auzul numelui. Toată sala era în faţa mea, toţi oamenii din ea. Ruth m-a văzut imediat şi, o clipă, am simţit că înţepeneşte, dar reacţia ei a trecut nebăgată în seamă fiindcă din rândul trei s-a ridicat o fetiţă blondă. Era îmbrăcată într-o rochiţă albă şi avea părul prins cu o panglică roşie, ea era Emma Learner; s-a întors şi şi-a pus mâinile în poala femeii frumoase, blonde, de lângă ea. Mama şi fiica, fără nici o îndoială. Femeia era Grace Learner, a şoptit ceva la urechea fiicei şi a sărutat-o pe obraz cu toată dragostea. Privindu-le, am simţit cum, nedeslușit, mă cuprinde regretul, ruşinea, dorul mai vechi şi poate chiar invidia. Era desăvârşită, prea mult în mijlocul unei vieţi din care niciodată nu făcusem parte şi nici nu voi face şi, de pe scaunul meu ieftin, la marginea lucrurilor, de-abia am putut să o văd prin amintirile triste în care apărea acea gospodină bolnăvicioasă, cu nervii la pământ, care fusese mama mea.

Apoi aceste gânduri au dispărut. Bărbatul care şedea lângă mamă şi fiică – înalt, chipeş, cu ochelari mici, rotunzi, şi părul negru, cârlionţat – s-a aplecat, era Ethan Learner, şi şi-a sărutat fetiţa pe creştet.

Emma Learner s-a apropiat de scenă, unde Ruth i-a zâmbit ca să o încurajeze, şi a ajustat înălţimea scaunului. Apoi Ruth a revenit la locul ei. Lângă ea l-am zărit pe Sam, i-am zărit şi trompeta pe care o ţinea dreaptă, pe genunchi. Am auzit şoapte în public înainte ca muzica să înceapă; un zgomot urât, de adulţi, aproape bârfă. Ethan Learner şi-a trecut braţul pe după umerii soţiei şi a strâns-o uşor. Am observat că femeia nu a acceptat – nici alinarea pe care i-o oferea

[1] Sărbătoare religioasă, ultima zi înainte de Postul Paştilor (n.tr.)

soţul, nici şoaptele din jurul ei –, ci a rămas ţeapănă şi dreaptă pe scaun, privind înainte, spre fiica ei, doar spre ea. Soţul a renunţat repede şi şi-a retras braţul.

Ethan

S-a aşezat, micuţă, în faţa pianului, alb şi negru, picioarele încălţate în pantofi roşii plutind deasupra pedalelor. S-a aplecat spre clape şi şi-a privit lung mâinile, de parcă de ele ar fi depins totul. Apoi a început să cânte, iar şoaptele s-au stins.

Lucrurile s-au complicat încă de la început – un pasaj dificil. S-a încurcat şi a greşit o notă, apoi încă una. Am tresărit odată cu Grace. Dar Emma nu a făcut decât să scoată un oftat plin de dezamăgire şi a continuat. Nu aveam cum să-i ghicim gândurile, doar că în acele câteva minute a dat impresia că ne lăsase pe toţi în urmă; ca şi cum, cât a cântat, memoria ar fi încetat să existe. Doar degetele ei care călătoreau pe clape, forţate să-şi depăşească limitele, şi cutia aceea lungă, neagră, care răsuna în toată sala.

Nu a mai făcut greşeli, apoi a încheiat.

Încă se mai aplauda când a revenit la locul ei. Am sărutat-o şi i-am spus ce bine a cântat. Dar ea nici nu a vrut să audă. A rămas dreaptă pe scaun, cu ochii plini de lacrimi. Mama ei a luat-o în braţe şi Emma s-a lipit de ea, căutând adăpost. Apoi i-am auzit vocea, pierită, mormăită.

– Poftim? am întrebat eu. N-am auzit ce-ai spus.

Grace s-a albit la faţă.

– A spus că niciodată nu va fi la fel de bună ca Josh.

– Emma... am început eu.

Dar nu mă puteam gândi la nimic. Aplauzele încetaseră şi acum Ruth Wheldon se îndrepta spre scenă, foşnindu-şi rochia lungă. Nimeni nu voia să mă privească în ochi.

– Ultimul interpret din seara aceasta va fi Sam Arno, la trompetă. Sam va cânta *America the Beautiful*[1], a anunţat ea.

Aplauze politicoase în timp ce un băieţel cu părul de culoarea nisipului s-a ridicat din rândul întâi şi a urcat pe scenă. I s-a văzut doar spatele şi trompeta pe care o ţinea cu amândouă mâinile, ca pe un trofeu, de culoarea aurului alb, capetele iţindu-se şi într-o parte, şi în cealaltă a corpului său firav, ca o comoară pe care o strângea la piept sau de care era înlănţuit. Mama lui s-a aplecat spre el, i-a şoptit ceva la ureche şi l-a sărutat. Apoi băiatul s-a întors.

Brusc, din primele rânduri s-a înălţat un murmur. Pielea din jurul ochiului drept al băiatului era un amestec de nuanţe de vânăt şi galben. Ochiul îi era roşu.

– Dumnezeule! a şoptit o femeie, probabil Judy Aronson.

Ruth Wheldon s-a înroşit la faţă şi s-a uitat neajutorată spre fiul ei, care îşi fixase privirea pe trompetă de parcă ar fi vrut să se ascundă în ea. Luminile puternice ale sălii de sport nu îi ofereau nici un adăpost.

– Ăăă... a făcut Ruth şi toţi ochii s-au întors spre ea.

Ruth a încercat să zâmbească; imposibil, roşeaţa s-a accentuat.

– Vă întrebaţi, probabil, ce e cu ochiul lui Sam, a continuat ea încet. Ei bine, săptămâna trecută a ieşit cu tatăl lui, Dwight, şi au avut un mic accident. Nimic serios. De fapt, Sam se simte foarte bine acum.

Zâmbetul s-a ofilit pe chipul ei frumos. Şi-a mângâiat fiul pe cap şi s-a îndepărtat repede de scenă.

Băiatul a privit-o concentrat. Un băiat serios, trist, aş fi spus. Care avusese un accident. Care avea un ochi vânăt, congestionat; din vina tatălui, într-un fel sau altul. Băiatul a aşteptat până când mama lui s-a aşezat, apoi a dus trompeta la gură.

– *America the Beautiful,* a spus el cu o voce subţire şi îndepărtată, un continent nedescoperit.

Pe neaşteptate, balamalele au gemut în spatele sălii de sport: m-am întors tocmai în clipa în care spatele lat al unui bărbat dispărea prin uşa deschisă. Spectatorii au murmurat din nou. Apoi uşa s-a închis cu zgomot şi băiatul a început să cânte.

*

[1] „Frumoasa Americă" (n.tr.)

Am ajuns acasă, sus; Grace a spus că va rămâne cu Emma până când fetiţa va adormi, motiv pentru care m-am dus singur în dormitor. Podeaua era presărată de haine murdare, patul era nefăcut. Îţi dădeai seama uşor că se întâmplase ceva aici – un atac terorist, o înfrângere categorică fără a se da vreo bătălie. Genul de război pentru care nu există diplomaţie sau soluţie, nici un gând care să conteze cât de cât. Mi-am scos hainele, lepădându-le pe podea ca pe nişte rânduri de piele. Am intrat gol în baie, mi-am spălat petele de cafea de pe dinţi, mi-am golit vezica şi am stat mai puţin de un minut sub duş, atât de fierbinte încât nu m-am gândit decât la senzaţia de arsură şi pielea înroşită. Am ieşit din baie înfiorat şi m-am întins în pat, cu cearşaful alb tras până la gât, ca un cadavru care aşteaptă să fie îmbălsămat. Veioza lui Grace era aprinsă, luminându-i locul gol. Mi-era frică de cuvintele care mi se alcătuiau în minte: „Josh" era unul dintre ele. Am închis ochii şi am început să fredonez ceva. Notele îmi veneau pur şi simplu, fără să le aleg, familiare: *America the Beautiful*. Am adormit.

Am visat că era întuneric în maşină. În maşina noastră. Mă întorceam de undeva, într-o noapte fără lună, chipeşul meu fiu cântând pe bancheta din spate, cu o voce subţire, catifelată şi dulce în întuneric. Ştiam cu toţii cântecul, cuvintele celebre, emoţionante: *America the Beautiful*. În noaptea aceasta, nu ştiu de ce, dar mă călca pe nervi. Îl uram. Îi tot spuneam lui Josh să tacă, Grace însă spunea nu, lasă-l să cânte. Lasă-l să cânte. Era întuneric beznă în maşina noastră, iar eu repetam: „Încetează", dar Josh îi dădea înainte. Apoi m-am întors ca să ţip la el. Nimic în spate, doar întuneric. „Unde e ?" am întrebat cu furios, voind să-l pedepsesc. „Unde e de obicei", a răspuns Grace calm, părând plictisită. Apoi am ţipat şi m-am întors.

Chiar în faţă, în tunelul difuz al farurilor, Josh stătea încremenit pe şosea, cu gura deschisă. Şi am făcut alegerea greşită. Piciorul meu a apăsat pe pedala greşită şi maşina a accelerat. Josh încă mai cânta când am trecut peste el.

M-am trezit în casa mea. Transpirat şi înspăimântat în propria cameră. Bolnav de vină. Camera era întunecată. Am întins mâna după Grace, dar nu era acolo. Şi preţ de câteva clipe lungi, îngrozitoare, care m-au făcut să cred că mă rostogolesc prin neant, n-am

simţit nici o altă prezenţă umană în toată casa, nici o bătaie de inimă, nici o suflare, nici urmă de familie, nici urmă de dragoste. Am simţit, în schimb, că murise tot ceea ce crezusem şi sperasem şi făcuse parte din mine.

M-am întors pe o parte şi am încercat să deslușesc ceva în întunericul din jur: Grace era acolo, la cealaltă margine a patului, ghemuită cât mai departe de mine. Dormea. Cearşaful făcea din ea o fantomă, o apă care se înălţa şi cobora la fiecare respiraţie, iar în scobitura dintre gât şi şold, ca şi în jurul şoldului ei curbat, sub cearşaful alb, erau tot felul de umbre. Acum, ca un animal care încearcă să-şi caute un adăpost, m-am apropiat de ea şi am dat de oaza căldurii trupului ei. Pielea îi emana căldură, de parcă ar fi înghiţit soarele. Mirosea a săpun şi pământ şi a ceva ce aducea a flori sălbatice. I-am atins şoldul şi a deschis ochii. M-am lipit de ea, tare acum, arcuindu-mă între lunile moi ale pielii ei, lăsându-mi degetele pe şoldul ei, ajungând în triunghiul umed al părului ei, pătrunzând în ea, parfumul îi era mai puternic, îmbătător, de mosc. A gemut uşor. Apoi s-a întors, deschizându-şi trupul, picioarele ei palide desfăcându-se ca un fluture de-abia născut. Am intrat în ea şoptindu-i numele şi am simţit cum spaimele coşmarului dispar.

Apoi s-a sfârşit. Am văzut cum i se schimbă expresia ochilor în timp ce eram adânc în ea. O îndepărtare. Gura i-a căzut sub greutatea cuvintelor pe care nu voia să le rostească. Apoi a fost precum nisipul care se strecoară printre degete.

M-am ridicat şi m-am îndepărtat de ea.

– Îmi pare rău, a spus ea.

– Ştiu.

– Nu pot.

– Ştiu.

– Nu pot. Pur şi simplu nu pot.

– Ştiu.

M-am dat jos din pat şi m-am apropiat de fereastră. Am privit în gol întunericul. Pe cer era doar o lună nouă, subţire. Am auzit-o intrând în baie şi închizând uşa. Mi-am lipit fruntea de tocul ferestrei vechi, plumbuite, reci. A dat drumul la apă. Mi-am imaginat-o stând goală pe marginea căzii, aburul înălţându-se în jurul ei ca nişte vălătuci de fum. Peste puţin timp, am gândit eu, nu se va mai putea

vedea în oglindă şi atunci se va lăsa în apa fierbinte şi se va spăla de mine.

Am îngenuncheat şi am scos capul pe fereastra deschisă. Am inspirat şi expirat adânc, simţind roua din aer, fărâmată, luxuriantă. Mi s-a făcut dor de iarna care trecuse fără să-i dau o prea mare atenţie, fumul şi mirosul de ienupăr, urmele lăsate de fiul meu în zăpadă. Fiul meu nu va mai creşte.

Grace a închis apa. Prin uşa dintre noi am auzit cum intră în cadă, precaută, mai întâi un picior, apoi celălalt, învolburând apa, apoi restul. Genunchii ei albi deasupra apei verzui, limpezi. Nu a plâns mult.

PARTEA a III-a

Dwight

Într-o seară târzie, pe la mijlocul lunii august, m-am urcat în maşină şi am mers la Wyndham Falls. Am găsit Pine Creek Road şi am trecut încet pe lângă cutia poştală cu numele lor. Era o casă veche, arătoasă, izolată de şosea, cu obloane sumbre, negre. Toate luminile erau stinse.

Nu aveam nici un plan în minte. Pur şi simplu simţeam nevoia, în unele privinţe deloc diferită de cea a unui animal – să spunem un urs – care iese din pădure noaptea ca să amuşine la marginea lumii oamenilor, întrebându-se cât de aproape se află de ea şi cât de străină îi este. Ceea ce, în teorie, pare a fi o linie clară între o viaţă şi alta, până la urmă devine un pic confuză când îţi lipeşti faţa de ea. Petrecusem ore întregi în casa mea încercând să-mi imaginez acest loc şi vieţile celor care trăiesc în ea. Nu ştiu de ce, dar în mintea mea aici era tot timpul întuneric. O casă albă ca aceasta acum, pe un drum numit Pine Creek[1], cu o singură fereastră luminată. Şi cu o femeie blondă privind afară, în întuneric, unde mă aflam eu.

Dar visele sunt ieftine şi de cele mai multe ori greşite. Nu era nici o lumină aprinsă, nu era nici o femeie. M-am uitat pe geamul maşinii la casa întunecată, apoi am făcut cale întoarsă. Şi mi-am promis: Nu se va mai repeta niciodată.

Luna august a trecut. Ca toată lumea, stingeam lumina noaptea, mă întindeam în pat şi aşteptam să vină somnul; dacă nu venea

[1] Pârâul Pinului (n.tr.)

somnul, venea ceva asemănător, ceva ce-mi ameţea şi îmi amorţea nervii. Dimineaţa, mă sculam şi mă duceam la serviciu. La sfârşitul lunii aveam o săptămână liberă, dar am amânat-o fiindcă mă temeam de orice moment de repaus, când zilele erau la fel de pustii ca şi nopţile. (Când a auzit că nu-mi iau săptămâna liberă, Jack Cutter a făcut ochii mari de uimire, şi chiar de îngrijorare. „Te-ai tâmpit, Dwight! Eşti îndrăgostit?" Eu doar am ridicat din umeri.) Eram un laş. Pe Donna o ţineam în şah, n-am mai sunat-o deloc. Fordul stătea în garaj, cu farul drept spart, iar uşa era încuiată. Aşa mi-am petrecut vara.

Singurul ceas cu adevărat relevant pentru mine devenise ochiul vânăt al lui Sam. Ajunsese de culoarea degetelor impregnate de nicotină, ca pungile de sub ochii bătrânilor din cluburile de popice. Apoi urmele au dispărut, ochiul revenind la culoarea copilăriei. Aceasta însă era o altfel de copilărie, mai puţin inocentă, mai puţin sigură, chiar dacă Sam nu-şi dădea seama. La începutul lunii septembrie ajunsese deja la cea de-a treia viaţă (oare de câte va avea parte?) şi avea doar zece ani.

Petreceam duminicile împreună. Părea să fi uitat că îl trântisem la pământ. Oricum, nu am mai discutat despre asta. Ceea ce era o mare uşurare, desigur, dar mă făcea şi să sufăr. Fiindcă îmi era clar că fiul meu, cu sufletul lui curat şi caracterul lui integru, îmi trecuse cel mai recent rău pe care i-l făcusem în cronica vieţii mele, unde a devenit repede parte dintr-un tipar, începând să fie mai grav decât tot ce-i făcusem până atunci. Această viziune grandioasă avea ceva eroic în ea, o dovadă de compasiune care îl deosebea radical de cei de teapa mea; în acelaşi timp însă avea nevoie de un fel de distanţare teribilă, adultă. Nu eram orb. De fiecare dată când îmi pierdeam controlul, observam cum Sam se mai îndepărtează un pas de mine, iar eu sufeream şi mai mult.

Zilele treceau oricum. Treceau într-o tăcere plină de lumină, văzute prin sticlă, etanşeizate – nişte cobai care îşi caută drumul prin labirint, ca hipnotizaţi. Acelaşi cer albastru pentru toţi; faptul că eram un criminal nu-l împiedica pe băiatul care îmi aducea ziarul în fiecare dimineaţă să-l arunce în pragul casei. Iar eu unul respectam promisiunea pe care mi-o făcusem mie însumi. Îmi vedeam de ale mele, mă ţineam deoparte. O femeie blondă; un bărbat brunet, înalt; o fetiţă. Dacă aş fi avut talent cât de cât, i-aş fi putut picta din

memorie. Iar şi iar, aşa cum stăteau în sala de sport plină de părinţi şi copii.

S-au scris cărţi despre supravieţuitori. Am răsfoit şi eu câteva. Fotografii cu oameni după un război, după un pogrom, fără un picior, un braţ sau un ochi, punctele invizibile care îi fac să meargă mai departe şi punctele la fel de invizibile acolo unde au fost despărţiţi pentru totdeauna de propriul spirit. Priveşte-i mai întâi în ochi, unde poveştile lor sunt scrise cu cerneala care nu se şterge niciodată. Ethan Learner lăsându-şi braţul de pe umerii soţiei fiindcă aceasta nu a vrut să se uite la el. Împreună, apoi despărţiţi. Adună şi apoi scade.

Anul acesta vara fusese scurtă; luna septembrie era senină şi friguroasă. După-amiaza târziu, frunzele colorate se învolburau pe deasupra drumului care trecea prin Canaan. Iar la sfârşit de săptămână se juca fotbal pe toate terenurile din oraş. Haine şi bluze de trening care marcau porţile, echipe alcătuite pe loc, unele la bustul gol, în tradiţionalul meci Îmbrăcaţi Dezbrăcaţi.

Dezbrăcaţii erau cei care se credeau mereu regii neîncoronaţi ai fotbalului, ocupându-şi poziţiile imediat după lovitura de începere, urlând că îi vor face pe Îmbrăcaţi una cu pământul; oameni mici care se pregăteau să devină mari. Toată copilăria mea crezusem în Dezbrăcaţi, îmi dorisem să fiu şi eu unul dintre ei, devenind şi eu unul. Ca şi cum, dacă arătam vânătăile pe care mi le făcea tatăl meu, aveam dreptul, nevinovat, de a-i învineţi şi eu pe alţii. Nu era nimeni prin preajmă care să-mi spună că nu am dreptate.

Acum vara se încheiase, oficial. Şi, ori de câte ori aveam ocazia, mergeam cu maşina acolo, cu geamurile ridicate ca să nu aud vocile copiilor.

Ethan

Am început un nou an universitar la Smithfield fiindcă n-am avut încotro. Cineva îmi spuse asta cândva, dar uitasem cine anume. Sau citisem undeva – Marcus Aurelius, poate, altă notă de subsol pierdută. Nu că ar fi contat. Trebuia să merg înainte. În toamna aceea trebuia să predau două cursuri opționale pe subiecte alese de mine: „Pilula amară: ironie și temporalitate la James (ultima perioadă), Ford și Woolf" și „Ficțiune eroică/Eroism fictiv: scriitori după război". Nu prea erau multe de spus despre aceste cursuri, doar că le gândisem mai demult, când eram altfel, într-o altfel de viață, de aceea ironiile lor sinistre mi se păreau acum complet neintenționate, dacă nu de neimaginat.

Primele câteva săptămâni ale semestrului au trecut fără vreun eveniment notabil. Studenți noi și vechi care încercau să se acomodeze sau să se reacomodeze cu mine, registre completate și adnotate. Într-o dimineață, mi-am ridicat privirea din locul în care mă aflam, între catedră și tablă, și am văzut acele fețe tinere așa cum le vedeam de mai bine de zece ani: serioase, curioase, nerăbdătoare, plictisite, sceptice. Prea la începutul anului pentru adorație sau resentiment. Deși nu prea devreme, am remarcat eu, pentru compasiune. Aproape toată lumea de la facultate aflase ce se întâmplase cu fiul meu. Citise în ziare sau auzise în sala de mese. Ca și în cazul celor care pretindeau că ar fi văzut o fantomă, studenții susțineau că l-ar fi zărit pe Josh în campus, cândva, cu cutia neagră în care se afla vioara atârnată de umărul lui osos, sau că nu l-ar fi zărit niciodată. Credeau că mă cunosc bine, că știu ce fel de om sunt, ce fel de tată, sau credeau,

pe drept cuvânt, că nu mă cunosc bine şi că nu mă vor cunoaşte bine niciodată.

De două ori pe zi treceam pe lângă sediul poliţiei din Canaan. Şi, fiindu-mi imposibil să mă abţin, de fiecare dată mă întorceam ca să privesc clădirea – joasă, mohorâtă, impenetrabilă, aducea mai mult cu un buncăr dintr-un război ieftin şi inutil – şi încercam să mi-l imaginez pe ofiţerul Burke aşezat conştiincios la birou, poate privind fotografiile înrămate ale membrilor familiei, poate în căutarea bărbatului pe care îl zărisem în maşina care îmi omorâse fiul. Era un exerciţiu de furie şi speranţă, de construcţie a unui balon şi de umplere cu un amestec de gaze care să-l ridice în aer, dar fără să-l facă să explodeze. Furie fiindcă după două luni investigaţia bătea pasul pe loc. Poliţia nu descoperise nimic; şi, din câte ştiam eu, nu bănuia pe nimeni. Fiindcă, în neputinţa lor de a-l găsi pe cel care comisese crima, Burke şi remarcabilii lui colegi ajunseseră să-mi fie ca nişte duşmani, sau cel puţin singurul duşman pe care îl puteam cunoaşte în afară de mine însumi.

Şi speranţă? Fiindcă, în ciuda tuturor eşecurilor, cazul nu fusese clasat. Fiindcă vina încă mai putea fi atribuită cuiva. Fiindcă mai exista cel puţin un om în afara peşterii unde trăiam, care îşi petrecea zilele cu numele lui Josh pe buze; care, privind pe geamul maşinii la şosea, într-o zi, spre amurg, poate că vedea faţa fiului meu.

Era o seară la începutul lunii octombrie.

Am rămas la facultate până la şase şi jumătate, ascuns în birou, cu uşa închisă; ascuns printre cărţile care nu mai miroseau cum trebuie, nu-mi mai dădeau aceeaşi senzaţie când le pipăiam, nu-mi mai ofereau refugiu – ca într-o casă înnegrită de foc, când singurul lucru pe care îl mai poţi face este să aduni tot ce e de salvat şi să pleci de acolo, dar nu poţi face asta, drept care rămâi pe loc, tu şi sărmana ta familie, noapte de noapte, rătăcind dintr-o cameră într-alta cu degetele pline de funingine şi nasul plin de scrum umed, spunându-vă: „Pur şi simplu nu mai e la fel".

Până la şase şi jumătate clădirea se golise; chiar şi Jean Olsen plecase, schimbând aerul cu cel stătut, cu miros de prăjeală în ulei de rapiţă, din sala de mese. Mi-am luat cărţile şi am ieşit, am luat maşina

şi am traversat campusul. Albastrul cerului îşi schimba nuanţa, zilele deja deveneau mai scurte. Frunzele se îngălbeneau în copacii de la marginea drumului care o lua la vale şi apoi urca pe lângă corpul sălilor de muzică cu ferestre frumoase, peste coama celui de-al doilea deal, spre poartă.

Prin Great Barrington, prin Sheffield, peste graniţa statului şi calea ferată. Cerul care se întuneca şi tot ce era sub el, distinct: două ciori care zburau peste liniile de telefon; un ins care încărca saci cu îngrăşăminte într-o camionetă; primii dovleci. Vara se sfârşise, era toamnă, iar Josh...

Şade pe o peluză plină de frunze, zâmbind, cu un dovleac scobit pe genunchi, cu gura până la urechi, iar în mână ţine strâns un briceag cu plăsele portocalii, lama tocită, zimţuită, umedă de la seminţele proaspete, lucioase, îngrămădite pe o foaie de ziar de lângă el. Are şapte ani. Tocmai a făcut primul felinar dintr-un dovleac şi nu-şi mai încape în piele de bucurie. Eu greblez frunzele şi îl privesc cu coada ochiului. Lasă jos briceagul cu aerul unui artist sceptic, dar şi mulţumit de opera lui. Apoi glumeşte. Chicotind, îmi face semn să mă apropii, tachinându-mă: „Seamănă cu tine, tăticule! Seamănă cu tine!" Îl iau în braţe şi mă învârt cu el pe peluză, iar şi iar, amândoi ca un titirez, el cu capul în jos şi cu gura deschisă – până când, râzând, mă imploră să mă opresc...

Am încetinit. În faţă acum, în amurg, mi-a apărut sediul poliţiei îngrămădit, urât, cu un reflector amplasat deasupra intrării care lumina parcarea unde erau numai trei maşini. Am oprit fără să stau pe gânduri.

Nu mai fusesem aici decât o dată, în dimineaţa de după accident. Poate din cauza impresiei defavorabile, negative chiar, pe care o făcusem la prima mea vizită, ofiţerul Burke încă de la început păruse nerăbdător să discutăm în altă parte. Mai întâi acasă la noi, apoi, după o vreme, la telefon, săptămânal, mereu cu aceeaşi veste, dată pe un ton neutru. „Nimic deocamdată, dar cercetările continuă." Până de Ziua Muncii discuţiile deveniseră mai puţin protocolare, vocea lui începând să trădeze un soi de frustrare. Îi telefonam de trei-patru ori pe săptămână, dar uneori era plecat, mă evita, fiind scuzat de poliţista aceea cu părul castaniu şi ochii mici.

Locul părea abandonat. Dacă nu ar fi fost reflectorul de deasupra intrării şi lumina fluorescentă care se strecura ici şi colo pe la marginea storurilor metalice, această clădire ar fi părut părăsită de-a binelea. Sala de aşteptare era pustie; dispeceratul era şi el pustiu. Poliţiştii, ca toţi cetăţenii obişnuiţi, plecau acasă in corpore exact la ora cinci sau şase, lăsând necazurile lumii pe birouri până a doua zi dimineaţa? Aveau şi ei dificultăţi în a-şi achita ratele la ipotecă? Legea scoasă din funcţiune. Din câte îmi dădeam cu seama, afişierul din sala de aşteptare era împânzit cu aceleaşi mesaje xeroxate ca la prima mea vizită: undeva se pierduse un câine pe nume Moby, poate chiar murise; undeva se ascundeau taţii care nu plăteau pensia alimentară; undeva hălăduiau violatorii şi ucigaşii fugari.

Nu era nici o sonerie, motiv pentru care am bătut în geamul de plexiglas, producând doar un zgomot înfundat, ca într-o celulă izolată fonic. Apoi m-am apropiat de uşa de oţel pe care scria „Numai personalul autorizat" şi am început să bat cu pumnii în ea.

Uşa s-a deschis şi m-am trezit faţă în faţă cu dispecerul, poliţista cu părul castaniu şi ochii mici. Era îmbrăcată civil şi părea nemulţumită.

– Ce bateţi aşa, unde vă treziţi? Aici e sediul poliţiei.

– Vă rog să mă scuzaţi. Trebuie să vorbesc cu Burke.

– Cu domnul ofiţer Burke.

– Da. Cu domnul ofiţer Burke.

– Vă aşteaptă?

– Nu.

– Atunci va trebui să veniţi altă dată – în seara asta are o şedinţă importantă. Dar, dacă vreţi, puteţi vorbi cu ofiţerul de serviciu. Numele lui e Nichols. Tocmai a sosit.

– Nu vreau să vorbesc cu Nichols...

– Cu domnul ofiţer Nichols.

– Vreau să vorbesc cu Burke.

Şi-a mijit ochii cât a putut şi şi-a tras fermoarul de la puloverul de lână purpurie până sub bărbie, agăţătoarea de metal pierzându-se în pielea moale, lăsată.

– Poate n-am fost suficient de clară. Dacă vreţi să vorbiţi cu domnul ofiţer Burke, îi telefonaţi mâine-dimineaţă. Înţeles?

– I-am tot telefonat. De asta şi sunt aici.

– Îmi pare rău.

A dat să se întoarcă, trăgând uşa după ea. Am blocat uşa.

– Văd că nu vreţi să m-ascultaţi.

Femeia s-a învârtit pe călcâie şi mi-a spus la foc automat:

– Dacă nu vreţi s-o-ncurcaţi, daţi drumul uşii.

I-am dat drumul. Mâna mea a rămas suspendată în spaţiul dintre noi, nerăbdătoare să facă ceva. Am văzut-o pe poliţistă cum se uită la ea.

– Îndepărtaţi-vă uşor de uşă.

M-am îndepărtat.

Femeia a tras aer în piept.

– Avem reguli care trebuie respectate.

– Nu-mi pasă.

M-am îndepărtat şi mai mult, până am dat de marginea unui scaun din plastic şi atunci m-am aşezat, ca sleit de puteri.

– Mie da. Trebuie, e treaba mea.

– Ce?

O vedeam ca prin ceaţă. Mi-am scos ochelarii, m-am şters la ochi, i-am pus la loc. Pe îndelete.

– Ce trebuie?

– Să-mi pese, a răspuns ea privindu-mă ciudat. De reguli.

– Fiul meu e mort. Ce spun regulile dumneavoastră despre asta?

Epuizarea era prea mare. Am închis ochii. Nu mai dormisem cum trebuie de la moartea fiului meu. Iar aici, în această încăpere fără ferestre, mă simţeam de parcă nu aş fi dormit de când mă născusem şi de-abia acum înţelegeam că nu voi mai dormi niciodată. Am rămas în propriul întuneric, aşteptând să aud cum se închide uşa de oţel.

– Mi-am amintit de dumneavoastră.

Am deschis ochii.

– Sunteţi Learner. Băiatul dumneavoastră a fost lovit de o maşină.

Am încuviinţat dând din cap – ca un băiat nerod în faţa biroului directorului de şcoală sau poate doar ca un băiat zvântat în bătaie. Tatăl nimănui. Văzând că nu spun nimic, poliţista a început să se joace cu fermoarul.

– Fie, a spus ea, de parcă şi-ar fi recunoscut înfrângerea în această bătălie a voinţelor. Aşteptaţi aici.

*

Burke a apărut în sala de aşteptare punându-şi pardesiul. Dedesubt purta sacou, cămaşă cu cravată şi pantaloni kaki. Părul scurt, încărunţit, era proaspăt piepţănat; ofiţerul arăta gata să ia cina cu rudele.

– Domnule Learner, tocmai voiam să vă sun.

M-am ridicat în picioare. În vocea lui am deslușit ceva grav, aproape umil, ceea ce m-a descumpănit. Ochii lui cenuşii, de obicei foarte siguri, priveau în toate părţile, precauţi.

– Când?

– Mâine.

Spunând această minciună, Burke s-a uitat la avizierele pline de mesaje.

– De ce? Aveţi vreo veste?

– Am informaţii.

– Ce fel de informaţii? E ceva sigur?

– Ce-ar fi să luăm loc?

Burke mi-a făcut semn cu mâna, ca o plasatoare într-o sală de spectacol, iar eu am simţit cum pe frunte îmi apare brusc o plasă de fire invizibile de sudoare.

– Spune-mi odată, Burke!

Burke a dat din cap de parcă ar fi vrut să spună că ştia că aşa va fi şi că nu avea încotro, trebuia să o facă. Şi-a dres glasul:

– Cum doriţi. Domnule Learner, începând de ieri cazul fiului dumneavoastră e considerat inactiv.

– Poftim?

– Aşa e procedura. După o anumită perioadă, toate cazurile nerezolvate sunt trecute la categoria prioritate redusă.

– „Prioritate redusă"? Ce-i asta, o glumă proastă?

– Evident că îl vom căuta în continuare pe făptaş. Căutarea va continua, dar în mod indirect, ca şi culegerea de probe. Dar trebuie să vă informez că, oficial, cazul este considerat acum cu prioritate redusă. Iar eu am primit alt caz.

– Nu se poate.

– Domnule Learner...

– Nu. Îmi pare rău, dar nu se poate.

– E greu, ştiu, a spus Burke şi m-a atins pe umăr.

– Ia-ţi mâna de pe mine.

Burke a strâns din buze şi şi-a retras mâna. Vocea lui a devenit insinuantă:

– Avem puţini oameni, domnule Learner, de-abia reuşim să ne achităm de responsabilităţi de la o săptămână la alta. Dacă n-am separa cazurile vechi de cele noi ne-am împotmoli de-a binelea.

– „V-aţi împotmoli"?

M-am întors spre perete şi am lovit cu palma avizierul de acolo, împrăştiind piunezele şi mesajele pe podea. Burke nu a făcut nici o mişcare.

– Calmaţi-vă. Nu trebuie să...

– Să-ţi fie ruşine.

– Eu sunt poliţist, domnule Learner, şi-mi fac datoria cât pot de...

– Eşti un nemernic şi un laş. N-ai nici un pic de curaj, nici un pic de inimă...

– Atenţie cum vorbiţi!

– Sper să ţi se-ntâmple şi ţie, Burke!

Ochii lui m-au fixat ca nişte pietricele cenuşii.

– Ce-aţi spus?

– Ai auzit bine. Propriul fiu. Cum te-ai simţi? Propriul fiu secerat de o maşină pe marginea drumului, iar tu să stai aici rugându-te să capeţi o informaţie cât de mică, puţină înţelegere, şi să nu te alegi cu nimic, lumea să se uite în altă parte, aşa-zisa procedură standard. Să-ţi fie ruşine! În viaţa mea n-am crezut că voi spune aşa ceva, dar ar trebui să vi se întâmple tuturor ca să vă daţi seama cum este. Ca să vă daţi seama ce simt eu. Fiindcă, dacă nu vă daţi seama, nu vă pasă nici cât negru sub unghie. Vă faceţi amărâta voastră de datorie şi-atât. Ruşine! Fiul meu valora cât zece ca voi.

Burke se albise la faţă. Îşi încleştase mâinile, iar ochii îi spuneau că ar fi mai bine să pună capăt acestei discuţii înainte de a fi prea târziu. În clipa aceea am înţeles că relaţia dintre mine şi poliţie se încheiase. Se săturaseră de mine. Furia mea, căreia nici măcar nu-i dădusem frâu liber, înlăturase orice urmă de bunăvoinţă şi, în acelaşi timp, orice şansă de a-l găsi pe cel care îmi omorâse fiul.

– Domnule ofiţer, îmi... am zis eu poticnit.

Burke mi-a întors spatele. Cu faţa la geamul de plexiglas, în mijlocul căruia plutea imaginea lui ştearsă, apoasă, a început să-şi încheie pardesiul.

– Am încheiat discuţia, domnule Learner, a spus el pe un ton glacial spre dispeceratul pustiu. Peste câteva zile veţi primi un plic cu un nume în cutia poştală. De-acum înainte orice problemă aveţi, orice întrebare, orice reclamaţie, o veţi discuta cu poliţistul respectiv. Dar nu cu mine. Noapte bună, domnule.

S-a întors şi a ieşit din clădire, dispărând în noapte.

Dwight

Iar promisiunile încep să fie încălcate, una câte una.

Într-o noapte, la ora trei, era începutul lunii octombrie, am mers cu maşina până pe Pine Creek Road.

La parter era aprinsă o singură lumină, răzbătând printr-o fereastră care dădea spre dreptunghiul de verdeaţă. După toate aparenţele, nu era nimeni în camera luminată.

De data aceasta n-am plecat. Am parcat maşina mai încolo, ca să nu o poată vedea nimeni, şi m-am întors pe jos. Regretând că băusem doar două pahare înainte de a pleca de acasă: doar cu două pahare de tărie mi-era greu să străbat întunericul din jur. Luna nici nu se vedea măcar. Paşii mei grei pe drum, crenguţele care trosneau în pădurea din dreapta, o bufniţă care îşi lua zborul de-acolo.

Mi-am adus aminte că mersesem la vânătoare cândva, cu un amic de la şcoală şi cu tatăl lui. Era prima mea ieşire în care îmi petreceam noaptea în aer liber şi, la capătul unei zile care parcă nu se mai termina, făcuserăm un foc de tabără pe care-l împrejmuiserăm de pietre şi stătuserăm acolo fără să spunem aproape nimic, mâncând şi ascultând focul, bând irish coffee dintr-un termos. Aveam paisprezece ani şi mama murise cu şase ani în urmă. Când a sosit momentul să ne culcăm, tatăl amicului meu mi-a pus mâna pe cap şi mi-a ciufulit părul. „Te-ai descurcat bine azi, Dwight, a spus el. Ai să ajungi un vânător pe cinste.“ Ne-am vârât în sacii de dormit. Curând amicul meu şi tatăl lui au adormit, răsuflând regulat precum animalele ce îşi ţin de cald în întuneric. Eu însă nu puteam dormi. Prea multe se întâmplaseră. Mă descurcasem, aveam să ajung un vânător

pe cinste. Am rămas treaz gândindu-mă la căprioara pe care o omorâsem în ziua aceea, un glonț norocos, tras cu mâna tremurândă, și sângele care se scurgea din ea în timp ce alerga înspăimântată prin pădure, până a căzut, s-a ridicat în picioare, a alergat și a căzut din nou, și cât de mult mi-am dorit să moară din motive știute numai de mine.

Pădurea dădea spre casa familiei Learner. M-am oprit ca să mă orientez în nuanțele schimbătoare de întuneric. Un garaj ca un hambar în apropiere, cu ușile închise. Înconjurat de arbuști și ceea ce părea a fi o livadă în spate, spre casă. Locul era amenajat de o mână pricepută, fiecare lucru la locul lui; chiar și prin întuneric se simțea mâna de femeie care se îngrijise de toate. Grace Learner, am gândit eu. Cea care amenajează grădini.

Am rămas acolo, la margine, până când respirația mea s-a despărțit de mine și a devenit aproape regulată. Am încercat să mă gândesc la locul acela ca la o casă oarecare. Dar era greu, eu fiind îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, la ora trei noaptea, cu o singură lumină la parter, străbătând peluza ca un strigăt; cineva era treaz. Deși din unghiul și de la distanța aceasta nu vedeam ce e în cameră. Mi-am imaginat că este ea.

Un gard din bușteni se întindea în față, între peluză și drum. Ținându-mă departe de el, de revărsarea de lumină, am trecut prin fața casei și am sărit gardul pe unde era acoperit de crengile unui stejar uriaș. Genunchiul rănit la fotbal îmi înțepenise de la frig. Frunzele de pe jos miroseau a umezeală. Casa era la mai puțin de douăzeci de metri de mine.

Multă vreme nu s-a mișcat nimic. Camera luminată era ca o scenă care își aștepta actorii: spătarul înalt al unui scaun, o măsuță cu un pahar și o sticlă cu tărie, o bibliotecă încovoiată de cărți, un birou cu un computer și o veioză, alte cărți. Palatul singuratic al unui gânditor. De peretele din stânga era lipită o canapea, cu o pătură și perne mototolite.

Și atunci mi-a venit în minte: Ethan Learner. Profesor de literatură engleză la Smithfield College.

Camera era pustie. Sau nu era pustie. Ethan a întins mâna după pahar și atunci mi-am dat seama că fusese acolo tot timpul, citind, ascuns de spătarul înalt al scaunului. Un braț s-a întins după pahar și

a dispărut cu el – asta e tot ce am văzut. Apoi totul a devenit un motiv de aşteptare pentru restul corpului său.

La scurt timp s-a ridicat în picioare. Cu spatele la mine. Şi-a târşâit picioarele până la birou – nu a mers normal, ci şi-a târşâit picioarele ca un bătrân. Avea părul vâlvoi. Purta un halat gros peste haine şi ducea paharul într-o mână şi o carte în cealaltă. Le-a pus pe birou, lângă computer, şi s-a îndreptat spre uşă, unde s-a oprit şi a ridicat mâna spre comutatorul din perete. Am crezut că vrea să plece, să urce în dormitor, la soţia lui.

Dar, înainte să stingă lumina, s-a întors ca să privească la canapeaua acoperită de pătură şi perne. A privit lung, de parcă s-ar fi văzut acolo, ghemuit şi treaz. De parcă ar fi avut tone de compasiune pentru omul pe care îl vedea acolo, el însuşi. Apoi, încet, ca şi cum ar fi făcut un mare efort, s-a întors spre fereastră. Pentru prima dată i-am văzut faţa clar. Scofâlcită. Pustie, precum camera care era pustie chiar dacă el se afla acolo. Preţ de o clipă, am crezut că mă observă. Dar probabil că îşi vedea reflexia, în geam, fiindcă imediat a întors capul şi a stins lumina.

Acum noaptea era un flux, simplu şi negru. Puteai fi invizibil în ea, acoperit de ea, fără urmări, nici măcar acolo. Am tras adânc aer în piept, am ieşit de după copac şi am înaintat până în mijlocul peluzei.

Şi am privit în sus.

Undeva, dincolo de ferestrele întunecate, Grace Learner dormea.

Ethan

Acum chiar eram singuri; rămăseserăm în voia valurilor. Îţi dai seama ce înseamnă ultima speranţă de-abia atunci când dispare, ca o ancoră tăiată, iar tu rămâi golit pe dinăuntru, eviscerat, fără nici o greutate care să te ţină pe pământ. Începi să pluteşti ca o scorbură. Mintea, fără a face apel la alte persoane, fără balast, se închide în ea însăşi, dezrădăcinând cele mai întunecate unghere ale omului care credeai că eşti. Nimic nu mai pare la fel. Existenţa ca o halucinaţie prelungă; existenţa ca o enigmă zilnică – pentru care, ca în visul unui masochist, fiecare obiect, fiecare privelişte, fiecare sunet pare, la început, să fie răspunsul, piesa care lipseşte, dar, în cele din urmă, se dovedeşte a fi fără noimă.

Poliţia dispăruse, ieşise din viaţa noastră. Trăsese obloanele, ferecase uşile, scosese firma. Lăsându-ne pe dinafară.

Laşii.

Unele lucruri, desigur, aveau să continue. Insomnia. Nopţile petrecute singur pe canapea. Visele cu ochii deschişi care se terminau, ca în cărţile cu detectivi, printr-un cataclism produs de justiţia neiertătoare. Când venea vorba de fantezie, eram nedreptăţitul clasic care trebuia să îndeplinească o misiune sfântă pentru el. Dar fantezia era o lume a culorilor vii, a claritătii, exact opusul vieţii reale. Ce mai conta! Aceasta avea să fie povestea mea de-acum încolo. De aceea nopţile mi le petreceam în birou, unde închideam ochii şi îi făceam felul unui om pe care nu l-aş fi recunoscut nici dacă treceam pe lângă el. Un om fără chip, fără nume.

Întreaga situaţie era absurdă, cum să-ţi duci viaţa mai departe? Şi mi se părea ridicol ca, uneori, când mă gândeam disperat la un viitor imposibil, trecutul să se întoarcă la mine în persoana tatălui meu. Acel om strălucit, acel intelectual, care se ferea de neputinţă şi de furie ca să le prezinte în culorile victoriei. Îl găseam în cameră, la fereastră, în fotoliul cu rezemători laterale, pentru cap – mai bătrân, mai trist, tot mormăind lozincile pacifiste, mai blânde, din ultima parte a vieţii. În pantalonii uzaţi, de moleschin, în haina de tweed, îmbâcsită de fumul de pipă. Dacă ar fi fost adevărat, l-aş fi înşfăcat de guler şi l-aş fi scuturat bine, i-aş fi spus că e un mare mincinos. L-aş fi izgonit din casă.

Vreau ca lucrurile să fie clare în privinţa asta. Fără speranţă, nevoia de a pedepsi este singura religie adevărată. Trebuie să dai vina pe altcineva, nu pe tine însuţi. Dreptatea trebuie făcută. Altfel, rămâi doar cu deşertul durerii şi urmele paşilor tăi întipărite în el – neliniştit, de neoprit, singur precum cea mai îndepărtată planetă din univers.

Dwight

Nu a fost nimic premeditat. A fost un accident.

Sam fusese surprins când înfigea un creion în mâna unui coleg de clasă, în urma căruia acesta a trebuit să meargă la cabinetul medical. A doua zi, pe la prânz, am primit un telefon prin care eram chemat de urgență la școală ca să vorbesc cu Ruth și cu Larry Briggs, directorul.

Am întârziat. Pentru că, înainte de a pleca, a trebuit să le cer scuze lui Jack și Drew Peckham, proprietarii unei firme de construcții din partea locului, care țineau neapărat să-și dezmoștenească cele trei odrasle fiindcă votaseră cu Clinton la ultimele alegeri. Peckham era un client de prima mână, Jack fiind vizibil iritat că a trebuit să plec în toiul discuției.

Când am ajuns, Ruth era deja în biroul lui Briggs. Directorul stătea aplecat spre ea și îi vorbea cu însuflețire, dar în clipa în care am intrat a tăcut.

Adevărul e că niciodată nu m-am înțeles cu Larry Briggs. Mă credea necioplit, arogant și poate periculos, cel puțin așa se exprimase în zilele de după accident, când la ore Sam era nevoit să-și scrie răspunsurile cu cretă, pe o tablă, fiindcă avea maxilarul imobilizat. O perioadă pe care nu o uitasem. Pe de altă parte, pentru mine Briggs era un anglofil rătăcit printre noi, îmbrăcat într-un sacou-sport, cadrilat, care considera că orașul Wyndham Falls e sub demnitatea lui, dar nici nu avusese destulă imaginație ca să-l părăsească. Se vedea ca un Robinson Crusoe superior din punct de vedere cultural, pe o insulă pustie, trist, când de fapt era doar un bătrân narcisist căruia îi suna ca un cor fiindcă nu fusese în stare să

asculte altceva. Pentru amărăciunea lui se răzbuna, atât fizic, cât şi mental, pe elevii şcolii, a căror imaginaţie era infinit mai bogată decât a lui.

Larry Briggs nu s-a deranjat să se ridice la vederea mea. Am traversat încăperea şi m-am aşezat pe un scaun de lângă Ruth. În semn de salut, Ruth mi-a pronunţat numele – plat, aşa cum rosteşti cuvântul „copac" atunci când te plimbi printr-o pădure – în timp ce Briggs a înclinat scurt din cap spre mine şi nu mi-a spus nimic. În tăcerea care se aşternuse, i-am auzit pe copiii care se jucau pe teren. Apoi Briggs a continuat să-i spună lui Ruth ceea ce începuse înainte de sosirea mea, ca şi cum eu nici nu aş fi fost de faţă.

Avea un bronz ajutat de tot felul de creme. Şi vorbea despre sărmanul meu fiu, de parcă el şi Ruth ar fi fost singurii oameni de pe planeta asta care ştiau ceva despre el. Întreba, detaşat, despre problemele de acasă, despre relaţia lui Sam cu Norris. Spunea că învăţătoarea lui Sam, doamna Throm, observase în ultima vreme o atitudine din ce în ce mai agresivă din partea lui Sam, un băiat recunoscut pentru blândeţea şi timiditatea lui.

Ruth se purta admirabil, fără doar şi poate. Era o actriţă desăvârşită, ştia să-şi subjuge auditoriul. Nega totul, acasă totul era în ordine. Foarte bine, Norris şi Sam se înţelegeau foarte bine. Ţinea capul jos, cu părul lăsat în voie, cu nasul ei frumos şi ochii căprui gata parcă să cedeze de grija faţă de fiul ei, care trecuse prin atâtea. Spunea că nu poate şti care e situaţia dintre mine şi Sam, aşa ceva o depăşea. Desigur, relaţia lui Sam cu tatăl lui era complicată, probabil că toată lumea ştia asta.

Apoi Briggs a înclinat din cap înţelegător şi a spus: „O, da, ştiu asta, desigur". Şi a adăugat, ca un psihanalist: „Continuă, Ruth".

În acest moment, Ruth şi-a netezit fusta pe coapse – era o fustă scurtă din tweed, cu o nuanţă bolnăvicioasă de verde – şi i-a povestit lui Briggs despre duminica petrecută de Sam la mine şi s-a întors complet schimbat. Nu aflase ce se întâmplase, dar era sigură că se petrecuse ceva fiindcă îşi dăduse seama de schimbare, ca şi Norris, de altfel: afectat, înfricoşat la început, apoi din ce în ce mai ursuz, iar acum poate agresiv. Ceva sigur se întâmplase. Altfel cum se explica faptul că un băiat atât de blând şi de timid ajunsese să înfigă creionul

în mâna unui coleg? Era total contrariată, spunea fosta mea soție. Nu mai înțelegea nimic.

Acesta era sfârșitul Actului I: diva își terminase aria. Ruth a făcut o pauză și m-a privit. O privire dură, cercetătoare, lipsită de dragoste, dar într-un fel și de ură. O privire care mi-a adus aminte că o lovisem într-o noapte, o lovisem cu pumnul, furia făcându-se țăndări pe podea, Ruth căzând odată cu ea. Amintirea era ca o mașină care se îndrepta spre mine în întuneric, orbindu-mă cu farurile, și în clipa aceea am tresărit și am întors capul în altă parte. Acum mă uitam pe fereastră. Și vedeam cum cerul era de un albastru care te băga în sperieți: o duritate polcită cu aur, fără urmă de compasiune. Fiecare rău pe care îl făcusem după ce o lovisem pe Ruth apărea clar pe suprafața lui.

M-am hotărât să ies din biroul acela cât mai aveam timp. M-am ridicat în picioare.

Ruth a spus scurt, fără menajamente:

– Stai jos, Dwight! Încă n-am terminat.

Am rămas în picioare, privind în jos. Poate că, așa cum îmi priveam genunchii, fosta mea soție uita, pentru o clipă de grație, ce fel de om sunt. Poate că pur și simplu credea că e acasă și vorbește cu Norris. La urma urmelor, nu Norris era cel care își purta furia ascunsă în el ca o bombă cu ceas. Și nu pe Norris îl vedea ea acum, când și-a ridicat capul și m-a privit în față. Am observat cum vechea teamă i se oglindește brusc în ochi. Am simțit cum înțepenește și își subțiază buzele.

M-am îndepărtat de ea cu un pas; fiindcă avea dreptate în privința mea. Dreptate absolută. Simțeam adrenalina în brațe, în mușchii încordați, cum mă mâncau palmele mari. Ușor, ca o simplă respirație, mi-am imaginat fiecare din relele de care mă acuza mintea ei.

Am pornit spre ușă.

În clipa aceea, Larry Briggs a sărit de pe scaun. Larry Briggs: cu obrajii roșii de mânie, urlând la mine că-mi știe „povestea" și nu-i surprins absolut deloc – era exact genul de comportament pe care îl aștepta de la mine. M-a mustrat dând din deget în timp ce dispăream pe ușă. Dar nu a ghicit ce noroc avea că e în viață.

Grace

Şedea pe iarbă, la marginea terenului de joacă, şi privea cum se fugăreau copiii de clasa a II-a. Numără paisprezece, toţi ţipau şi alergau prin ţevile uriaşe, de plastic, se dădeau pe tobogan sau în scrânciob; cel puţin doi căzuseră şi acum plângeau de mama focului.

Se uită la ceas. La ultimul etaj al şcolii, Emma şedea într-o încăpere cu psihologul, „încercând să treacă peste trauma cauzată de moartea fratelui". În faţa unei înţelepciuni incontestabile – asemenea metodă, asemenea tehnică – ce altceva putea face decât să-şi scoată pălăria şi să se încline? Şi să se retragă. „Afară, pe iarbă, unde mi-e locul." Aici, pe iarbă, ca să se uite după copiii altora şi să vadă cum e viaţa de familie. Cândva ştiuse, o practicase şi ea.

Pe teren, profesoara, doamna Poor, bandaja genunchiul unei fetiţe coreene, cu codiţe, care nu mai contenea din plâns. Pe pielea palidă a fetiţei se deslușea o pată de sânge minusculă, dar strălucitoare. Doamna Poor repeta liniştitor cuvinte fără sens precum: „Hai, hai" şi „Aşa, aşa".

Spre est, dincolo de terenurile de tenis şi de cel de joacă, începea pădurea: acolo frunzele alcătuiau o tapiserie pestriţă de ocru, sângeriu, ruginiu şi portocaliu. Peste o săptămână-două dealurile şi văile mici se vor iriza, ca într-un incendiu. Acest gând o umplu de un val de speranţă, o senzaţie pe care încercă să o oprească, să o lege de ea, dar care îi scăpă printre degete. Câteva săptămâni – ce schimbaseră două luni şi jumătate? Timpul nu era balsamul promis, drogul-minune, leacul bun la toate: Josh nu va mai trăi din nou. „Sunt din

piatră, Doamne, nu din carne, cum ai făgăduit odată, şi toate zilele ce va să vină mă vor toci până când pierderea lui mă va goli de tot..."

Îşi încrucişă braţele şi se strânse. Ca în instrucţiunile de folosire – aşa trebuie să faci când te doare ceva. Şi, fără să fie suprinsă, o văzu din nou: o fetiţă blondă care traversa peluza cu o cană de ceai cu gheaţă. Mirosind iarba umedă şi auzind cum se prăbuşeşte cineva, cum cana se face ţăndări, cum apare moartea; apoi întorcându-se şi văzându-i pe tatăl prăbuşit lângă piscină, pe necunoscutul care îl apăsa pe piept şi pe mama ei ţipând, implorând ajutorul divin, mila, de parcă Dumnezeu chiar auzea ce se întâmplă, de parcă Dumnezeu chiar locuia în casa de la capătul aleii...

Atunci îi veni să ţipe: „Cum să treci peste aşa ceva, cum să supravieţuieşti?" Apoi, aproape calm, ca un ecou abia auzit, un răspuns: „Nu poţi trece". Şi încă unul: „Nu poţi suporta".

De ce nu înţelegeau asta?

Crescuse crezând ce spuneau cei din jurul ei – duminica, de sărbători, cu paharul de whisky în mână şi speranţa disperată în inimă; ce li se spunea fetiţelor blonde care văzuseră cum dragostea se prăbuşeşte şi moare lângă piscină: că există virtute slăbită de durere, o, da, că întreaga tragedie umană face parte din urzeala Domnului, pentru ca sufletul să ajungă prin întuneric la lumina izbăvirii. Atunci, de ce mămica ţipa aşa? Atunci, de ce tăticul zăcea la pământ? Un om cumsecade, medic, veteran de război pe care nimeni nu îl înţelesese, nici chiar el; un supravieţuitor al atâtor drame. Oamenii distanţi după moartea lui, un experiment monstruos. „Asta ştiu copiii, fiindcă ei sunt profeţii a ceea ce se pierde." Şi acum se întâmplase de două ori. Acum şi Emma s-ar putea să crească la fel ca ea, cu teamă, mutilată de credinţa că dragostea, şi nu altceva, era aberantă; că sămânţa din care creştea viaţa nu era naşterea lui Josh, nu curiozitatea şi pasiunea cu care se apropia de fiecare lucru, ci moartea lui, uciderea lui. Şi cine o putea învinui sau contrazice cu sinceritate? Nimeni. Nimeni care să nu mintă.

Grace se întinse pe iarbă punându-şi un braţ pe ochi ca să nu mai vadă cerul care, imens şi albastru, o înfricoşa acum. Printre buze îi scapă un sunet – nu chiar un geamăt, ceva nou, nedefinit.

Şi apoi, brusc, simţi că e privită – o senzaţie ca atunci când eşti atins de umbra lăsată de capătul unui băţ. Se ridică în capul oaselor şi privi în jur.

Un bărbat solid, puternic, cu pieptul şi umerii laţi, stătea la marginea parcării, la vreo cinci metri în spatele ei. Era îmbrăcat într-un costum albastru şi o cămaşă albă descheiată la gât. Cravata îi atârna desfăcută. Grace se ridică în picioare. Inima îi bătea cu putere, spre ruşinea ei; nu voia să fie nici furioasă, nici speriată, dar, dintr-un motiv de neînţeles, era şi una, şi alta.

– Ce doriţi? întrebă ea cu o voce care i se păru brutală.

Omul se uită lung la ea înainte să vorbească. Părea că o studiază. Grace făcu un pas înapoi, apoi regretă gestul.

– Sunteţi cumva Grace Learner? întrebă el în cele din urmă, dar întrebarea suna fals, de parcă insul ar fi ştiut deja răspunsul.

– Ce doriţi?

Bărbatul nu spuse nimic.

– Mă urmăreaţi cu privirea. De ce? Nu vă cunosc.

– Nu vă fie teamă.

Vocea lui era bolovănoasă, liniştită şi tristă.

– Nu mi-e teamă. Sunt furioasă. Vreau să fiu lăsată în pace.

– Nu fiţi furioasă.

– Cine sunteţi dumneavoastră?

Dwight

M-a întrebat cine sunt.

A continuat să mă privească. O femeie în jeanşi pătaţi de iarbă şi ghete de munte, zgâriate, o cămaşă în pătrăţele roşii şi negre, o vestă cu fermoarul desfăcut. Părul blond de-abia ţinut la un loc de o clamă. O frunză galbenă, uscată, care îi atârna de o mânecă. Era palidă la faţă, avea ochii mari, albaştri şi descumpăniţi. O femeie care îşi negase frumuseţea, scuipase pe ea, dar care acum se ţinea de ea ca un câine mult prea credincios. Faţa ei spunea: „Şterge-o, nu te vreau, nu-mi pasă de tine". Nu arăta deloc a mamă. Mai degrabă a pacient care tocmai îşi revenise dintr-un şoc, cuprins de derută acum. O persoană a cărei dorinţă adevărată în viaţă era să se târască înapoi în rezerva din spital – un ţinut îndepărtat, liniştit, singurul loc de pe pământ unde se simţise în siguranţă. Voia să se întoarcă acolo, dar harta care o ducea acolo fusese arsă. Lăsând-o în afara şcolii, silită să asculte strigătele şi râsetele copiilor.

Am dat să vorbesc.

Dar n-am reuşit decât să-mi rostesc numele. Care nu însemna nimic pentru ea, la fel de bine putea fi începutul unui cântec; la fel de bine puteam fi altcineva. A rămas acolo, uitându-se la mine, adulmecând de parcă mi-ar fi simţit gustul coclit din gură. Şi am mai văzut ceva pe faţa ei: credea că e singura care trăieşte dincolo de zidurile oraşului. Nu ştia că eu îmi petrecusem toată viaţa acolo.

Mi-am întors privirea şi am plecat.

Grace

Sfârşit de octombrie. Cerul era de un albastru paradiziac; frunzele mureau în copaci şi apoi cădeau la pământ.

Stătea la masa de lucru, având în faţă o agendă şi un registru contabil, cu mâinile lipite de suprafaţa înclinată la treizeci de grade, ca să reducă presiunea asupra braţelor şi spatelui în orele lungi de desen; lipise pe deasupra o foaie de hârtie de un verde lăptos, plină acum de tot felul de semne făcute cu creionul sau stiloul în ultimii zece ani, ca hieroglifele unei civilizaţii pierdute pentru totdeauna. Nu mai proiectase nimic de luni de zile. Îi venea greu să-şi amintească până şi cum să tragă o linie, cum să deseneze ceva, satisfacţia pe care i-o dădea această activitate. Astfel, într-un timp atât de scurt, după un fel de cădere liberă din cer, arta şi mintea ei fuseseră umbrite ca toate celelalte; o penumbră de sentiment şi dorinţă, un memento îndepărtat al unei lumini impresionante cândva.

Agenda şi registrul contabil de pe masă spuneau totul: cariera ei, chiar dacă nu era deja terminată, era serios afectată. Toate cele patru angajamente pe care le avusese pentru lunile august şi septembrie fuseseră anulate; momente penibile, neplăcute – returnarea sumelor de bani solicitate şi achitate, comenzi anulate. Reputaţia ei printre clienţi şi furnizori era compromisă. Nici măcar compasiunea comună nu putea ascunde faptul că acum era văzută ca o persoană care nu mai inspira încredere, care era foarte posibil să nu-şi mai revină.

Voia să-şi facă griji din pricina asta, dar nu putea. Ştia că trebuie să-şi facă griji în privinţa Emmei, dar nu putea. Ştia că ar fi trebuit să însemne ceva pentru ea atunci când Ethan venise acasă, săptămâna

trecută, şi anunţase cu o voce pierită, ca de robot, că se hotărâse să nu-şi mai ia liber anul viitor, cu jumătate de salariu, fiindcă nu-şi puteau permite aşa ceva.

Închise registrul şi agenda cu un oftat adânc. Se simţea murdară, năclăită, voia să se spele pe mâini şi pe faţă. Sub masa de lucru se afla un coş de hârtii – un cadou vechi de la Ethan. Era împletit din trestie de la malul râului Liffey, Ethan fusese foarte mândru în ziua în care i-l dăruisc, plin de poveşti despre proveniența lui. Păi, însuşi Joyce avea... Nu-şi mai amintea. La capătul poveştii era Molly Bloom[1], care spunea: „Da". Da. „Nu-mi aduc aminte cum e asta", gândi Grace. De ce să spună da? Luă registrul şi agenda şi le aruncă în coşul de hârtii. Apoi trecu de la o fereastră la alta, deschizându-le pe toate în speranţa că aerul proaspăt o va curăţi într-un fel; dar nu se întâmplă nimic, deşi briza îi aduse parfumul de mere provenind de la cei doi pomi din spate atât de viu, de parcă ar fi ţinut în braţe un coş plin cu fructe. Ceea ce era totuşi ceva. Trase adânc aer în piept.

Auzi telefonul şi se duse să răspundă; mama ei spusese că s-ar putea să sune. Mama ei care era foarte îngrijorată zilele acestea în privinţa Emmei şi a psihiatrului. Cu inima strânsă pentru Emma. Făcând comparaţii deloc subtile între Emma şi Grace, primul copil îndurerat, fetiţa blondă care îşi pierduse tatăl. „Dar te-ai descurcat până la urmă, nu? spusese ea plină de speranţă săptămâna trecută. Te-ai descurcat de minune, nu? Chiar dacă ai trecut prin atâtea."

Grace însă nu era de aceeaşi părere. Se simţea de parcă cineva i-ar fi scos inima din piept încetul cu încetul.

Telefonul era pe o măsuţă dintr-un colţ al atelierului. Ajunse la el când suna a treia oară.

– Alo?

Dar nu răspunse nimeni, tăcere de mormânt. Şi apoi un clic. Puse receptorul în furcă gândind: „Ah, mamă".

Ştia ce gândea mama ei, ce voia: ca Emma să vină la Durham şi să stea la ea o vreme până se „limpezeau" lucrurile acasă. Dar asta era o prostie, voia să o contrazică Grace, bazată pe ipoteza greşită că lucrurile se vor „limpezi" acasă. Cine să le limpezească? Poliţia?

[1] Unul dintre personajele principale ale romanului *Ulise* (1922) de James Joyce (n.tr.)

Niciodată nu avusese încredere în ea. Nu ajunsese nicăieri şi se lăsase păgubaşă. Nici măcar nu ştia să mintă.

Telefonul sună din nou, făcând-o să tresară. Încă mai ţinea mâna pe receptor; îi simţi vibraţiile ca pe un SOS în miniatură. Îl ridică.

– Bună, mamă.

Dar nu era mama – îşi dădu seama numaidecât. Tăcerea de la celălalt capăt era grea, de bărbat şi, într-un fel, în mod evident nu din partea locului. Simţi cum o trec fiorii.

– Alo? Cine e la telefon? Alo!

Auzi din nou un clic.

Dwight

În biroul meu, târziu, într-o după-amiază fără programări şi fără sens; plătit cu ora şi neavând cu ce să umplu orele. Unde un orăşel neînsemnat are de-a face cu oameni neînsemnaţi.

Timp berechet ca să pot gândi.

Ţineam uşa închisă. Şedeam la birou, de parcă aş fi avut în faţă un client căruia trebuia să-i acord toată atenţia. Dar nu era nimeni. Creioanele galbene şi ascuţitoarea. Cele două fotografii ale lui Sam. Telefonul. Liniştea.

Jumătate de oră a trecut aşa. O oră? Poate, posibil. O sunasem de două ori, îi auzisem vocea, închisesem. Acum, în mintea mea, încă mai eram la telefon, încă mai încercam să rostesc cuvintele. Să spun adevărul. Dar nu puteam. Am văzut cum mi se mişcă buzele, alcătuind cuvintele, dar cuvintele nu voiau să iasă. Am auzit un clic.

„Oricum nu ar fi înţeles", mi-am spus eu. Şi mi-am promis, o dată pentru totdeauna, să o las în pace.

Apoi situaţia s-a înrăutăţit: uşa s-a deschis şi a intrat Donna.

M-am îndreptat de spate, dar Donna nu s-a lăsat păcălită – îmi ştia programul, momentele de respiro, adânci ca nişte bulboane. Şi nu se lăsa impresionată de excesul meu de zel, printre altele. A rămas în uşă, cu mâinile în şoldurile ei bine făcute şi o privire în care se amestecau ura şi uşurarea, ca un investitor bogat care până la urmă se hotărăşte să achite băncii taxa de siguranţă. Nu mă mai culcam cu ea de la mijlocul lunii iulie. După moartea lui Josh Learner nu o mai sunasem. Şi, de câte ori mă suna, găseam scuze care deveneau din ce

în ce mai puțin credibile. Dar nu pot să spun că-mi făcuse vreo scenă. În cele din urmă, nu a mai sunat, iar gheața care s-a format între noi la serviciu ajunsese atât de groasă, încât nici nu ne mai vedeam prin ea.

Mi-am aranjat cravata.

– Ce s-a întâmplat, Donna?

– Vreau să vorbesc ceva cu tine. Asta s-a întâmplat.

A închis ușa înainte să pot răspunde. M-am ridicat și i-am făcut semn cu mâna spre scaunele cu spătarul înalt din fața mea.

– Ia loc.

– Nu mă lua pe tonul ăsta, Dwight! Nu sunt unul din clienții tăi.

Am încuviințat dând din cap: avea dreptate. M-am ridicat de la birou, m-am apropiat de ea și am încercat să o sărut, dar ea mi-a pus palmele pe piept și m-a respins.

– Ești un nemernic.

– Știu.

– Și arăți ca dracu'.

– Știu și asta.

– Du-te naibii, Dwight.

– De acord.

Ne-am așezat pe cele două scaune. Nu reușisem să o sărut și acum aveam senzația că mă potcoveam cu o altă problemă, pe care o evitasem mult timp. Nu stăteam aproape niciodată pe scaunele acestea. Păreau mult mai incomode decât la prima vedere. Preț de o clipă, m-am gândit la sărmanul Stu Carmody, cum stătea acolo și îmi vorbea despre limitele durerii și vieții lui, căutând o fărâmă de compasiune.

– Cred că știu de ce ești supărată și-mi pare rău.

– *Crezi* că știi de ce sunt supărată? a repetat Donna ridicând vocea.

Stăteam la nici o jumătate de metru unul de altul. A întins mâna, mi-a prins bărbia cu degetele ei puternice și m-a silit să o privesc în ochi.

N-am rezistat mult și m-am uitat în altă parte.

A clătinat din cap încet, dezgustată, de parcă ar fi simțit nevoia să scuipe.

– Nu știi. De fapt nu știi nimic, Dwight, am dreptate? Crezi că știi, dar asta nu contează.

– Ai dreptate, am zis eu continuând să privesc în altă parte.

– Și atunci, ce vrei să faci? Să arunci prosopul fără ca măcar să încerci? „Vai, îmi cer scuze tuturor, dar, știți și voi, viața mea e un

mare rahat. Drept care o las aşa, mi-e mult mai uşor." Din păcate, cu mine nu-ţi merge, Dwight. Nici măcar nu e ceva nou. Ai încercat de prea multe ori. Sigur, ţin la tine. N-am ascuns lucrul ăsta niciodată. Dar asta nu înseamnă că vreau să-mi petrec tot restul vieţii aşteptând să te maturizezi.

Donna s-a ridicat, ţinându-şi podul palmei peste pleoape ca să nu plângă. Eu am rămas aşezat, fără viaţă. M-a privit cu un fel de milă.

– Să nu te-aştepţi să-ţi fiu alături când ai să dai de dracu'.

A dat să plece. Tocmai întindea mâna spre clanţa uşii când aceasta s-a deschis şi a intrat Jack Cutter.

Atunci m-am ridicat şi eu.

– La naiba. Ăsta-i biroul meu. Nu mai bate nimeni la uşă?

– Eu nu, a replicat Jack calm. Bună, scumpo.

Donna a ieşit repede pe lângă el, fără să spună vreun cuvânt.

Jack m-a privit prefăcându-se îngrijorat.

– Lasă-mă să ghicesc: necazuri în paradis?

– Tacă-ţi gura, Jack!

Am auzit cum se trânteşte uşa de la toaletă.

– Măi să fie, a exclamat Jack.

În primele nouăzeci de secunde, a părut a fi o vizită de curtoazie. Apoi totul s-a schimbat, ca un drum ocolit, plăcut, care se opreşte într-o mlaştină, şi Jack a trecut la subiect. În timp ce-mi vorbea, s-a aşezat pe scaunul meu obligându-mă să-l privesc din celălalt unghi al biroului meu. Purta o cămaşă în dungi care sta să plesnească pe burta proeminentă, ca o minge medicinală, şi bretele de un roşu-aprins.

Mesajul lui era aproape clar. Nu era deloc fericit de rezultatele mele din ultimul timp. Îmi reproşa unele lucruri. În primul rând cazul Carmody.

– O vreme n-am vrut să-ţi spun, Dwight. Acum însă, că a intervenit şi chestia asta, cred că...

– Ce chestie?

– Ajung şi la ea imediat.

– Spune-mi acum.

– Imediat. Ascultă-mă cu atenţie. M-am uitat din întâmplare peste poezioara aia lăsată de Carmody când s-a sinucis şi pe cinstea mea dacă nu eşti şi tu implicat.

– Cum aşa?

– Ai ştiut de la bun început că boşorogul vrea să-şi facă felul şi nu mi-ai spus nimic.

– Şi dacă-ţi spuneam ce? Ce mai contează? Omul era bolnav. Avea dreptul să-şi hotărască singur soarta.

– Nu şi în ceea ce mă priveşte. Nu şi faţă de mine. Puţin îmi pasă de dreptul lui. Eu sunt şeful aici şi, drept urmare, trebuie să ştiu tot ce se întâmplă. Aşa se lucrează aici.

Carmody însă era doar vârful aisbergului. Mai erau câteva lucruri care nu-i conveneau. Atitudinea mea din ultima vreme, care lăsa o impresie nefavorabilă, chiar şi după părerea mea. Drew Peckham, care era atât de pornit că îl lăsasem baltă, încât îi spusese lui Jack că nu mai vrea să mă vadă în vecii vecilor.

– Drew Peckham e clientul nostru cel mai important, Dwight.

– Iar Sam e fiul meu. Ştii de ce a trebuit să merg la şcoală în ziua aia.

– Probleme de genul ăsta nu fac deloc bine la afaceri, Dwight.

– Crezi că asta-i o problemă? Că Drew Peckham s-a simţit rănit în amorul propriu? Asta nu-i deloc o problemă, ascultă ce-ţi spun eu!

Jack nu a spus nimic. A clătinat din cap şi şi-a vârât degetele mari sub bretele: un politician influent care se juca de-a agricultura.

Brusc m-a cuprins un val de panică.

– Ce se-ntâmplă, Jack?

– Asta şi vreau să aflu.

– Vrei să mă concediezi, Jack? Asta vrei să faci?

– Vreau doar să clarificăm lucrurile.

M-am ridicat. M-am sprijinit cu mâinile pe birou şi m-am aplecat spre el, răsturnând fără să vreau fotografiile lui Sam, care au căzut pe registru, cu faţa în jos.

– Vrei să mă *concediezi*, Jack?

La auzul acestei întrebări Jack s-a ridicat. Cu mâinile în faţa burţii, pregătit pentru orice. Un bărbat solid, brusc nesigur pe el. Era roşu la faţă şi deja sufla din greu.

– Ai uitat? a întrebat el rar. Te-am angajat când nimeni nu voia să se atingă de tine.

– Corect.

– Îmi fac griji din cauza ta, Dwight. Asta-i tot ce am de spus.

Am lăsat să treacă secundele. Mi-am luat mâinile de pe birou şi m-am îndreptat de spate. Faţă în faţă cu el, privindu-ne în ochi. Îi simţeam răsuflarea acră.

Am întins o mână şi am aşezat la loc fotografiile lui Sam.

În după-amiaza aceea, singur în birou, am rămas uitându-mă dincolo de jungle gym spre câmp. Margaretele de vară dispăruseră toate, iarba se împuţinase, deşi încă mai era verde. Câmpul părea pustiu – chiar şi acum, cu vreo câţiva băieţi care chiuleau de la şcoală ca să bată mingea.

Câteva clipe m-am străduit să-mi amintesc aceeaşi scenă de acum un an: cum stăteam în aceeaşi încăpere pătrată, privind spre jungle gym şi câmp, margaretele dispărute odată cu vara şi iarba împuţinată, câţiva băieţi care îşi pierdeau vremea pe acolo, jucând mingea. Aproape o scenă bucolică. Cu doar un an în urmă, Dwight Arno fusese o fiinţă umană. Făcuse greşeli, desigur, dar nu omorâse pe nimeni. În nici un caz un copil.

M-am străduit să-mi amintesc bine, dar un an înseamnă mult timp. Imaginile se deformează.

Acum băieţii părăseau terenul de joacă, mergând acasă ca să mănânce prăjituri şi lapte, sau la localul lui Fanelli ca să se joace la păcănele şi să bea o bere pe ascuns. Nu aveam de unde şti. Exista doar prezentul, care se derula în faţa mea, şi adevărul sumbru a ceea ce tocmai se întâmplase, încă neconsemnat de istorie.

Câmpul era pustiu.

Ethan

– Te rog, a spus Emma.

Am oftat.

– Bine. Poţi s-o iei pe Sallie.

Emma s-a aşezat pe bancheta din spate ţinând-o pe Sallie în braţe, de parcă ar fi fost doi îndrăgostiţi, iar eu – şoferul lor. Nu se mai plângea de Sallie – că e prea mare, că are prea mult păr, că s-a plictisit de ea. Acum nici nu mai suporta să stea fără ea. Era cu mult înaintea părinţilor ei, am gândit eu, lumea ei redusă la atât: un braţ pentru Sallie şi celălalt pentru Twigs, girafa, strângându-le corpurile moi, liniştitoare, în timp ce de jur împrejur apele creşteau, iar oamenii se înecau. Era mai mult decât simţ practic. Un braţ, o jumătate din inima ei, pentru un muritor, celălalt pentru un obiect care nu va muri niciodată.

Am lăsat Wyndham Falls în urmă, iar Emma a început să fredoneze ceva pentru ea şi Sallie: am privit în oglinda retrovizoare şi am văzut că mai mult şedea pe ea, cu bărbia sprijinită pe capul ei miţos, ca o cupolă alungită. Fredona o melodie inventată de ea. Sallie îşi întindea botul lung, indiferentă.

Apoi Emma mi-a surprins privirea şi s-a oprit din fredonat.

– Continuă, am spus eu. Îmi place.

Dar a rămas tăcută, strângând-o la piept pe Sallie. Iar eu m-am gândit, cu o senzaţie de leşin, că habar nu aveam cum se simte sau ce-i trece prin cap.

– Emma?

– Ne-am rătăcit? a întrebat ea pe neaşteptate.

– Poftim? De ce să ne rătăcim? Doar mergem la doamna Wheldon.

Emma a ridicat din umeri.

– Credeam că...

S-a întors spre Sallie. După o clipă, am auzit cum îi șoptea:

– Am vrut să fiu *sigură*. Am vrut să fiu *sigură*.

– Nu mai avem mult, am spus eu mai mult pentru mine.

Emma nu a răspuns. A început să fredoneze din nou, ușor, ca o adiere de vânt. Nu înțelegeam. Aveam senzația că între locurile din față și bancheta din spate apăruse brusc un geam care ne estompa vocile și ne făcea să părem din altă lume. Singurătatea ne învăluise ca un nor.

Ne-am continuat drumul. Apoi, la fel de brusc pe cât începuse, Emma s-a oprit. Am auzit cum își scoate centura de siguranță. S-a aplecat înainte și s-a prins de scaunul meu, iar eu i-am simțit degetele în păr.

– Ieri... ăăă... mami m-a dus la Justine și a rătăcit drumul.

– A rătăcit drumul?

– Da. Și doar a fost acolo de o sută de ori.

– Mda, am spus eu, inutil, ca de la catedră, se mai întâmplă. Uneori, până și lucrurile cel mai cunoscute încep să pară ciudate.

Emma a ridicat din umeri.

– Ca și cuvintele, am continuat eu, simțind o nevoie prea mare ca să mă explic. Dacă te uiți la un cuvânt mai mult timp, ai senzația că e scris greșit.

– Chiar și atunci când nu e?

– Exact.

– Atunci, când știi că e scris greșit și când nu e?

M-am gândit câteva clipe, încercând să găsesc un răspuns.

– Cred că îți dai seama. Și ai încredere în ce știi. Uneori, asta-i partea cea mai grea.

Intram în Bow Mills. Mai degrabă sat decât oraș. Un loc prosper, unde din ce în ce mai mulți orășeni își construiau case de vacanță în care să-și petreacă weekendul. Un loc în care oamenii de succes se îmbrăcau „lejer" și se „relaxau" cosind iarba, reparând câte ceva sau udând peluzele. Ca acum, într-o sâmbătă dimineață, când treceam pe lângă un bărbat corpolent care curăța iarba de frunze. Sau un

altul, îmbrăcat într-un trening vărgat şi un hanorac cu glugă, care îşi uda aleea din faţa garajului pentru trei maşini.

Am încetinit, privind prin parbriz semnele de circulaţie verzi.

– Uită-te după Larch Road. Acolo locuieşte doamna Wheldon.

– Tati! a strigat Emma.

Chiar în faţa noastră, doi băieţi pe biciclete au apărut de nicăieri. Am călcat frâna cât am putut. Cauciucurile au scrâşnit, iar eu mi-am întors braţul drept şi am lipit-o pe Emma de scaunul meu. Maşina s-a oprit brusc şi am auzit un bufnet – Sallie căzuse de pe banchetă.

– Emma!

– Sallie! a strigat Emma dându-mi braţul la o parte ca să vadă ce s-a întâmplat cu căţeaua.

Băieţii au cotit calm, cu mişcări de expert, şi şi-au continuat drumul.

– *Sallie,* a exclamat Emma răsuflând uşurată, când căţeaua a revenit pe banchetă.

Inima îmi bătea cu putere. Cei doi băieţi s-au îndepărtat fără ca măcar să ne arunce o privire. Se luau la întrecere şi râdeau, pedalând în picioare, de parcă ar fi plutit prin aer.

Apoi am auzit cum Emma o mângâie pe Sallie şi îi şopteşte:

– Sărmana Sallie. Sărmana Sallie, ce frică a mai tras.

Am pornit maşina. Am găsit Larch Road şi am cotit. Un semn galben anunţa că era o fundătură. Ruth Wheldon îmi spusese să merg până la capătul străzii – casa era pe dreapta.

– Aproape c-am ajuns.

Emma se uita la mine prin oglinda retrovizoare.

– Mami e bolnavă?

Am privit în altă parte. Încercând să-mi amintesc ce îi spusesem cu cincisprezece minute în urmă. Despre câtă încredere trebuie să ai în ce ştii.

– Ce vrei să spui, scumpa mea?

– Mami e bolnavă? a repetat ea răbdătoare.

În faţă am văzut unde se termina strada. Eram aproape.

– Nu, nu e bolnavă, Em.

– Dar nici nu se simte prea bine.

Cutia poştală a familiei Wheldon era verde, cu o răţuşcă desenată pe ea. Am intrat pe alee şi am parcat maşina.

– Așa este, Em. Nu se simte prea bine. E tristă și nefericită. Îi este dor de Josh.

S-a lăsat tăcerea. Mi-era teamă să o privesc.

– Și mie mi-e dor de Josh.

– Știu asta, Em.

Am rămas în mașină privind înainte, prin parbriz, de parcă nu ne-am fi oprit, de parcă am fi continuat să mergem.

– OK, am spus eu. Te aștept aici până termini.

– OK.

– Ai luat tot ce-ți trebuie?

– Cred că da.

– Atunci e-n regulă. Ne vedem peste o oră.

– OK.

Am rămas amândoi nemișcați, auzindu-ne doar răsuflarea. Apoi, cu vocea ei subțire, Emma a spus:

– Sallie, rămâi pe loc.

A deschis portiera și a coborât, cu partiturile în brațe. Am urmărit-o cu privirea. A pornit spre veranda casei. Apoi s-a oprit ca și cum ar fi uitat ceva, s-a întors și a ocolit mașina până la mine.

Am coborât geamul.

– Ce s-a întâmplat? Ai uitat ceva?

– Ai uitat să-ți iei o carte, a zis ea serios. Ca să citești cât mă aștepți pe mine.

Am rămas o vreme în mașină, eu și Sallie. Sallie nu s-a plâns. La urma urmelor, câinii simt mai bine decât oamenii vibrațiile pe frecvențe înalte ale nefericirii personale; nu te lasă singuri și nici nu te sâcâie cu întrebările. Dându-ți de înțeles că sunt alături de tine, îți dau târcoale, așteptând să ridici privirea.

Când, în sfârșit, am ridicat privirea, l-am văzut pe Norris Wheldon apărând pe verandă. Un ins pe care îl cunoșteam vag. Un ins care, ca și soția lui, părea să prefere hainele viu colorate în toate împrejurările și pe orice fel de vreme. La nunți fără doar și poate, poate chiar și la înmormântări. Azi era în carouri, verzi și roșii; bineînțeles că purta pantofi de golf. A venit până la marginea verandei și s-a uitat spre alee, apărându-și ochii cu palma de soarele toamnei, ușor aplecat de

spate. Văzându-mă în maşină, mi-a făcut semn cu mâna de parcă ne-am fi cunoscut de când lumea, spunând ceva ce nu am înţeles.

Am deschis portiera şi am coborât. Norris Wheldon încetase să mai spună ce zicea şi în aer, ca un parfum fin, am auzit sunetele moi ale unui pian – game cântate de degetele unei fetiţe.

– Salut, a strigat domnul Wheldon făcând din mână.

Am deschis portiera din spate şi Sallie a sărit afară, alergând direct spre tufele din faţa verandei unde s-a uşurat îndelung.

– Mda, a făcut domnul Wheldon, privind-o pe Sallie.

Nu-mi mai făcea cu mâna; de fapt, acum părea absorbit de inevitabila manifestare fiziologică la care era martor. Stătea cu mâinile în şolduri şi se uita la tufe.

– Chiar avea nevoie, a spus el înţelegător când Sallie şi-a terminat treaba.

– Bună dimineaţa, domnule Wheldon.

– Norris.

Zâmbea acum, era din nou voios.

– Spune-mi Norris. Ethan te cheamă, nu?

I-am răspuns că Ethan mă cheamă.

– Ştii, Ethan, lui Ruth i-a părut tare rău că a trebuit să contramandeze ora cu fiica ta de săptămâna asta şi că te-a făcut să vii până aici pentru repetiţie etc. Eu am convins-o să vă cheme acasă. A avut gripă. Epidemia e de-abia la început.

– Nu e nici un deranj.

– Dacă ar fi după Ruth, ar ţine lecţiile oricum, şi cu febră, şi fără febră. Atât de mult îşi iubeşte elevii, a zis Norris clătinând din cap admirativ.

– Emma ţine mult la ea.

– Mda, simpatia sigur e reciprocă. Ai o fetiţă tare scumpă, Ethan.

– Mulţumesc.

Am crezut că asta era tot. Dar domnul Wheldon a rămas pe verandă dând aprobator din cap de parcă ar fi vrut să adauge ceva.

– Sallie! am strigat eu înainte să apuce să vorbească. Vino încoace!

Sallie s-a apropiat cu paşi mărunţi. Am luat lesa din maşină, i-am prins-o de zgardă şi am lăsat-o în voie.

– Trebuie să fii tare bucuros că o ai, a continuat domnul Wheldon. N-am fost niciodată unul dintre cei care cred că un singur copil e de

ajuns. Nu are sens, dacă mă-ntrebi pe mine. Viața și așa îți oferă tot felul de surprize neplăcute. Adică nici nu știi ce se poate întâmpla de la o zi la alta. Trebuie să ai ceva de rezervă, așa simt eu. În fiecare zi, trebuie să ai ceva de rezervă. Dar poate că la mine e doar o deformație profesională... lucrez în asigurări.

I-am spus că știu.

– Mda. Mă ocup de asigurări. Iar tu ești profesor, după câte mi-a spus Ruth. De engleză parcă.

– Întocmai.

– Eu unul nu mă prea omor cu literatura. Dată fiind natura meseriei mele, trebuie să mă rezum la fapte, sper că mă înțelegi. Sigur, în zilele mele bune, îmi place să cred că e nevoie de un spirit creativ ca să găsească polița potrivită fiecărei persoane. „Norris, îmi spun eu, tu ai de-a face cu viața oamenilor. Cu speranțele și visele lor. Tot ce e mai important. Nu intri în casa lor și te aștepți ca doi și cu doi să facă patru. Nu merge așa." Înțelegi ce vreau să spun?

Și-a mijit ochii spre mine așteptând să îi răspund.

Dar nu aveam nimic de spus. Mă simțeam ca un imigrant care nu-i vorbește limba, ale cărui suflet și minte rămăseseră în țara de origine, chiar dacă trupul acesta insensibil se afla aici. După câteva clipe lungi, stinghere, am clătinat din cap.

– Scuză-mă, am mormăit eu. Te rog să mă scuzi.

Am deschis portiera.

– Hei, Ethan, o secundă!

L-am privit.

– N-am spus-o cu vreo intenție.

– Știu.

– Atunci vino să stai pe verandă. Promit să nu te bat la cap. I-am spus lui Ruth că mă ocup puțin de peluză înainte de golf.

A părut că-mi ia tăcerea drept consimțământ; a coborât treptele și a dat ocol casei, ieșind din raza mea vizuală. Am rămas pe loc, incapabil să iau până și cea mai neînsemnată hotărâre. Domnul Wheldon a revenit după un minut cu o greblă lungă. Mi-a făcut semn cu degetul mare.

– Ruth nu suportă mașinăriile, a spus el, ca și cum ar fi fost nevoie de o explicație. Gazele de eșapament îi dau dureri de cap. Ce-ar fi

să-ţi iei câinele şi să vă relaxaţi puţin pe verandă? Când coboară, sunt sigur că fiul meu vitreg o să-ţi facă o cană de cacao.

Acestea fiind spuse, domnul Wheldon a început să-şi grebleze peluza.

Pe verandă era un balansoar cu spătarul din trestie de zahăr; m-am aşezat şi am început să mă legăn. Niciodată nu mă gândisem că am să ajung aici. Acest loc putea fi la fel de bine azilul meu de bătrâni: zgomotul supărător al greblei care zgâria iarba şi aduna frunzele moarte; sunetele pianului, suspendate în aer precum firicelele de praf în lumina soarelui; vocea de infirmieră a lui Ruth Wheldon cu care îmi încuraja fiica. O cioară care croncănea în curtea altuia. Sallie care se aşeza la picioarele mele, oftând ca un zeu mulţumit, pregătindu-se de somn.

Probabil că am adormit. Legănându-mă. Tot timpul obosit.

Probabil că visasem asta: Josh şedea pe un scaun în sala de muzică de la Smithfield şi cânta o compoziţie târzie a lui Beethoven. Nu pentru mine, ci departe de mine, spre orga ce seamănă cu faţada unui templu. Nu-i văd decât spatele, buclele negre, arcuşul care taie aerul deasupra umărului stâng, gâtul fragil al instrumentului. Ce slab e fiul meu! Cum începe corpul lui să se închidă, să se gârbovească, să se ghemuiască precum insecta care se face ghem ca să se apere de atacatori, atunci când muzica trece de la melancolie pură la nefericire şi, în cele din urmă, la furie blasfemiatoare. De parcă l-aş vedea la microscop cum se schimbă în bărbat şi apoi în moşneag. Se ofileşte. În timp ce privesc, arcuşul dispare. Apoi vioara. Muzica s-a oprit pentru totdeauna. Şi în tăcerea din jur îi strig numele, dar nu pare că aude; a surzit. Nu se mai poate întoarce, chiar dacă ar vrea. Iar eu încep să plâng. Josh e mic, un prunc ghemuit legănându-se, legănându-se pe scaun...

Şi, tot legănându-mă, m-am trezit.

Pe verandă era un băiat, la vreun metru de mine, şi mă fixa cu privirea.

Mi-am pipăit faţa: lacrimi.

– Plângeaţi, a spus băiatul, simplu.

Avea vocea subțire, dar gravă. Era scund, cu părul de culoarea nisipului, și purta o salopetă de dril pe deasupra unei bluze de trening. L-am recunoscut, deși părea mai mic acum fără vânătaia de la ochi. Nu-mi aduceam aminte cum îl cheamă.

M-am șters la ochi cu degetele.

– Cred că am avut un coșmar.

A înclinat din cap, semn că a înțeles.

Sunetele reveneau: pianul, grebla, câinele care lătra în depărtare. Am privit în jos, la picioare, și am văzut-o pe Sallie care se uita la mine.

– E câinele dumneavoastră?

Am dat aprobator din cap.

– Cum îl cheamă?

I-am spus.

– E cuminte?

– Da.

– Am avut și eu o cățelușă când eram mic, am ținut mult la ea. Era o maidaneză. I-am spus Boggs, după Wade Boggs, jucătorul meu preferat.

– A murit?

– Da. A călcat-o o mașină. Când aveam vreo patru ani. Tăticul m-a ajutat s-o îngrop. Dacă vreți, pot să vă arăt locul.

Nu am mai auzit grebla; m-am întors odată cu băiatul spre peluză, unde Norris Wheldon se odihnea acum, sprijinindu-se în greblă ca într-un baston. Fața îi strălucea de transpirație. Ne-a făcut semn când a văzut că ne uităm la el.

– Ai tras un pui de somn, Ethan. Salutare, domnule Boggs. Ce-ar fi să-i pregătești musafirului nostru o cană de cacao, specialitatea casei?

– Nu, mulțumesc, am spus eu îndeajuns de tare ca să fiu sigur că mă aude.

– Cum dorești, a strigat Norris vesel și și-a reluat lucrul.

– *Nu* e tăticul meu adevărat, mi-a zis băiatul pe un ton confidențial.

– Părinții tăi au divorțat?

A clătinat din cap.

Am observat cum se uită la Sallie.

– Sallie nu se supără dacă o mângâi.

S-a apropiat de ea încet şi s-a lăsat în genunchi. Lui Sallie nu-i era frică de el, drept care băiatul a mângâiat-o pe cap, apoi pe botul lung, până la nas.

– Tăticul a călcat un câine cu maşina, a spus el privindu-şi mâna în timp ce o mângâia pe Sallie. A fost un accident. În timpul verii. Dormeam când l-a lovit, tăticul a spus că era negru şi că l-a omorât. I-a părut tare rău. Şi mie. M-am ales cu un ochi vânăt când l-a lovit maşina. Mămica a spus că de asta nu mai putem avea câini, fiindcă mereu sunt călcaţi de maşini.

Nu a ridicat privirea spre mine. A continuat să o mângâie pe Sallie. Iar eu am închis ochii. Vedeam cum o maşină loveşte un câine negru, cum îl zdrobeşte, cum trece peste el. Câinele lăsat pe marginea drumului ca o grămadă de gunoi.

Am deschis ochii. Am văzut doar părul lui auriu spălat de lumina zilei. Oasele lui vii. Mâna care mângâia capul câinelui cu blândeţe şi afecţiune. Dragostea lui neştiută. Faţa lui atât de curată şi de tânără, fără ochiul vânăt, însemnat. Era pe scena aceea, cu trompeta.

Acum a ridicat privirea, drept în ochii mei.

– E adevărat că sunteţi tăticul lui Josh?

– Da. Am fost.

– Mai sunteţi trist?

– Întotdeauna voi fi trist.

– Până muriţi?

– Toată viaţa mea.

Şi-a plecat din nou privirea, trecându-şi degetele prin blana moale a lui Sallie. Ea era antidotul pentru ceea ce vedea în faţa lui, în mine: o durere nesfârşită. Nu şi-o putea imagina.

Grace

Neavând prea multe de făcut, îi venea greu să deosebească o zi de alta. Era noiembrie, atâta lucru știa și ea. Fiecare zi, i se părea ei, mai rece decât precedenta. Frunze care se adunau pe pământ. Grădina ei pe moarte, ca o țară care a intrat în război.

Era după-amiază: mergea de colo-colo prin casă, prin garaj, evaluând dezastrul. Nu voia să-i scape nimic. Merele putrezeau pe jos, sub coroanele copacilor. Trecu pe lângă micul șopron unde își ținea cleștii, toate uneltele, până la răzoarele de trandafiri din spate. Trebuiau scurtați, dar nu avea nici un chef de așa ceva.

„S-a încălcat un pact, gândi ea. Dragostea Domnului cu susul în jos."

Gândeai, visai și plantai, îngrijeai, în genunchi, pe pământ. Priveai și așteptai, încercai, prin experiență, noroc și empatie, să descoperi de ce avea nevoie fiecare vietate ca să crească și să prospere, și apoi găseai o cale, orice cale, ca să o faci să se întâmple. Fiindcă era acolo doar pentru tine. Fiindcă tu erai cea care alegeai.

Își continuă drumul. Dincolo de trandafiri erau margaretele: văzu că și ele erau terminate. Frunzele verzi, pline și tulpinile vinete ale verii se prăbușiseră sub greutatea propriei descompuneri; mirosea a putred. Întoarse capul.

Sallie umbla repede în fața ei, pe potecă, spre partea de vest a casei. Sub un covor de frunze căzute, lespezile de piatră erau invizibile. Frunzele foșneau și se fărâmițau sub labele cățelei și sub picioarele ei. Totul era mort și decolorat de-o parte și de alta a potecii. Și, chiar dacă se așteptase la așa ceva, pentru ea era un adevărat șoc. Rubiniile moarte. Albăstrelele moarte. Argintiile moarte. Frunze în

nuanţe de ruginiu şi ocru peste tot, ca la o înmormântare. „N-am mai trecut pe aici de-atâta vreme, gândi ea; nici măcar n-am aruncat o privire." Era o lume pe care o crease şi apoi o abandonase. Aici, în capătul potecii, unde pământul se nivela, unde îl adusese pe Josh şi, credea ea cândva, îi plantase spiritul... ei bine, până şi plantele perene erau uscate.

Se opri; văzuse destul.

Nu ştia de cât timp era afară, dar frigul îi intrase în oase; era după-amiază, poate ora patru, lumina începea deja să slăbească. Avea senzaţia că fusese departe de locul acesta, târşindu-şi picioarele pe un fost câmp de luptă – Ypres sau Verdun –, graniţele invizibile acum, acoperite de buruieni, trecutul – o glumă oribilă, îngropată.

Intră în casă.

Urcă treptele, trecu de camera Emmei, găsi uşa deschisă şi aruncă o privire: pustiu. Emma încă nu se întorsese de la şcoală. Deci avea timp să se întindă puţin în camera ei, să se ghemuiască, să închidă ochii; avea timp, gândi ea fără prea multe speranţe, să se lepede de pielea memoriei care îi amorţise toate simţurile în ultimele luni. Înţelegea: „Nu pot continua aşa". O porni pe hol. Dar în clipa următoare văzu uşa de la camera lui Josh, întredeschisă, şi se opri. Mai devreme era închisă, îşi aminti ea. Fusese închisă mult timp, din câte ştia ea. Ceea ce vedea acum – o bucăţică din covorul albastru, în tonurile de oţel ale luminii de afară – o făcu să se înfioare, irațional, de parcă ar fi semnalat prezenţa unui străin în casa ei. „Încetează", îşi spuse ea, încercând să-şi stăpânească teama. Cu un oarecare efect; împinse uşa până o deschise de tot. Apoi se auzi cum inspiră adânc şi împietri în pragul uşii.

– O, draga mea, şopti ea.

Era Emma. Ghemuită pe podea, plângând, printre bucăţile rămase din vioara spartă a lui Josh.

Emma începu să plângă şi mai tare, în hohote, strângând în mâini frânturi din instrumentul pe care îl sfărâmase. Acum Grace nu mai şovăi. Fragmente din lemnul vechi, dat cu şerlac, îi trosniră sub picioare. O luă în braţe şi o aşeză pe patul lui Josh.

Dwight

Altă duminică. M-am hotărât să-l duc pe Sam la Târgul Chatham.

Dinspre vest se vălătuceau mai mulţi nori, dar nu părea ceva serios. Altfel era o zi frumoasă de noiembrie, neaşteptat de blândă. Sam purta o salopetă şi o bluză de trening Red Sox pe care eu i le cumpărasem, plus tenişi Converse care nu se deosebeau prea mult de cei pe care îi purtasem şi eu, în copilărie. Stătea pe locul din faţă, încercând să prindă la radio meciul celor de la Patriots, chiar dacă îi spusesem că era prea devreme. În fine. Conduceam cu o singură mână şi ţineam braţul celălalt pe spătarul scaunului lui Sam, chiar deasupra lui. Aveam senzaţia că braţul meu îi pluteşte pe deasupra ca o armă protectoare, gata să intervină la cel mai mic pericol.

Am intrat în statul Massachusetts şi, la nord de Stockbridge, am luat-o pe şoseaua de vest pentru ca, nu peste mult timp, să ajungem în Columbia County. Traversaserăm două graniţe de stat în decurs de o oră, lucru obişnuit pentru orice locuitor al zonei de nord-vest, dar care îl uimea pe fiul meu care m-a întrebat de două ori, încercând să acopere paraziţii de la radio:

– Eşti *sigur* că ăsta-i New Yorkul, tăticule?

Ce îi puteam spune? Eram sigur. Fusesem în Europa cu Ruth, în luna de miere, pentru prima şi ultima dată. Trei săptămâni într-un Fiat cât o cutie de chibrituri, traversând ţări întregi de parcă ar fi fost simple oraşe. Am făcut dragoste lângă ruinele unui castel din mijlocul Franţei, cu flori galbene iţindu-ni-se printre picioare, Ruth repetând cuvintele „cavalerii templieri" şi râzând ca o femeie frumoasă,

fericită şi beată. Cavalerii templieri erau cei care, se zice, înălţaseră acel castel şi apoi dispăruseră, lăsându-ni-l nouă.

Un târg de ţară.

Legume şi plăcinte enorme, milioane de mere, un dovleac cât New Jersey de mare (deşi mai mic decât câştigătorul trofeului pentru cel mai frumos taur), o oaie cu lâna coafată, un politician într-o tarabă. Întotdeauna există un politician într-o tarabă, vorbindu-le unor gură-cască. Un carusel. Concursul „Cea mai rezistentă rablă"[1].

După scrânciob şi maşinuţe, un concurs de tir cu bile şi am mâncat câte un hotdog lung de aproape o jumătate de metru şi vată de zahăr, urmată de o gogoaşă cât roata carului. Eu am băut câteva beri şi am încercat din răsputeri să-l fac pe Sam să zâmbească.

Am făcut tot ce trebuia. Dar lipsea ceva, se rupsese ceva. Lui Sam i-au plăcut dintotdeauna târgurile, azi însă părea să stea mai tot timpul cu ochii în pământ şi să nu-i pese dacă pierde sau câştigă jocurile la care participa. Nici măcar nu a observat când, spre seară, politicianul a fost surprins de un fotograf sărutând cu foc o tânără drăguţă în spatele ţarcului de vite. Şi nu s-a arătat a fi deranjat că toată după-amiaza norii au tot venit dinspre apus, strângându-se deasupra noastră.

La patru şi jumătate ploua deja. Se înserase bine. Cu un zâmbet prostesc, disperat, m-am întors spre Sam şi l-am întrebat încă o dată în ce mai vrea să se dea, la ce stand de tir mai vrea să meargă, ce vrea să mai mănânce.

A răspuns că vrea să meargă acasă.

Există unele scene care nu se sfârşesc niciodată, se joacă mereu. Mersul până în parcare, plecarea, lungul drum spre casă.

La înapoiere, Sam a încercat din nou să găsească meciul la radio, dar, între timp, acesta se încheiase. A găsit doar paraziţi – pentru un trompetist suporta foarte bine poluarea sonoră –, iar eu m-am enervat şi i-am împins mâna, după care am găsit postul pe care îl căuta. Sam

[1] Concurenţii îşi ciocnesc maşinile până când rămâne doar una singură în funcţiune. (n.tr.)

nu a spus nimic, doar s-a retras în umbrele scaunului de lângă mine. În următoarea jumătate de oră, ca un elev care a învăţat prea mult pentru o lucrare, am cântat sârguincios, împreună cu Merle Haggard şi Conway Twitty, în timp ce traversam din nou graniţele statului, care de data aceasta nu-l mai uimeau pe fiul meu.

Apoi am ajuns în Connecticut. Duminica era pe sfârşite. Şi dincolo de muzica de la radio, în minte mi-a răsunat semnalul unui nou eşec.

La târg, îi cumpărasem un măr caramelizat. Nu mi-am dat seama de ce i l-am cumpărat – nu-şi dorise aşa ceva. Cred că am vrut să-l ducă acasă, un lucru curat, normal, proaspăt, ca să i-l arate mamei lui. Nici măcar nu se atinsese de el, îl ţinea între degetele de la mâna dreaptă ca pe ceva lipsit de interes, pe care era nevoit să-l dea altcuiva.

Acum roţile se izbeau de şinele de cale ferată la nord de Canaan şi, în liniştea care a urmat, am auzit o mică bufnitură jos, la picioarele lui Sam. Locul erau plin de umbre, dar am ştiut imediat ce se întâmplase. Lăsase să-i scape mărul din mână. Mi-am imaginat scena, caramelul lipicios lipit de podea, imposibil de scos. Aşa trecuse şi ziua aceea.

Am tras adânc aer în piept şi i-am spus să nu-şi facă griji, nu-i nimic.

A rămas tăcut.

Şi în tot acest timp am condus. Cu mâinile, nu cu mintea. Urmând drumul spre fosta mea casă, fiind atent, văzând cu degetele. Memoria musculară. Cât m-am uitat la caramelul de pe jos, trecusem de sediul poliţiei, de cabinetul dentistului, de restaurantul lui Tommy. Iar la privelişte familiară a străzii înguste, străjuite de copaci, care o lua la stânga, mâinile mele trebuie să fi ştiut cum să acţioneze. Instinctiv, din proprie iniţiativă. Corpul îţi dictează să o iei pe scurtătură. Mintea la fel, chiar dacă nu e conştientă de asta.

Am luat-o la stânga.

Se înnoptase. Asfaltul înnegrit şi alunecos din cauza ploii. Puţinele frunze ude din copaci fără culoare, ca şi cum s-ar fi ascuns în ele însele, ca şi cum ar fi intrat în grevă. O linie galbenă, difuză, jalnică. Totul uzat, perimat.

Am aprins farurile. Am încetinit puţin, atent la apa de pe drum. Încă nu-l recunoscusem. Un drum ca oricare altul, o scurtătură, iar eu încă mai deplângeam ziua, lingându-mi rănile. Mai aveam puţin şi îmi lăsam fiul acasă, departe de mine, în siguranţă.

În față, drumul cotea brusc la stânga. De parcă aș fi văzut un chip pe care mi-l aminteam din copilărie. Pe care nu-l uiți niciodată. Prima era o curbă la stânga și, la viteza aceasta, trecea lin în alta, mai ascuțită, spre dreapta, o curbă plină de frumusețe și oroare. În locul în care drumul se îndrepta se afla benzinăria lui Tod Lovell. Era deschisă. Firma de neon, roșie, încă nu fusese aprinsă sau era stricată, înăuntru însă lumina era aprinsă. Și un bărbat care nu făcea nimic.

Am luat piciorul de pe accelerație. Ca la un strigăt, ca oceanul la ivirea lunii. Mașina a încetinit de parcă și-ar fi dat sufletul chiar în clipa aceea, drept care am întors-o spre cele două pompe rotunde și am oprit motorul.

Am văzut cum cel dinăuntru se ridică de pe scaun.

Sam s-a foit pe locul de lângă mine. Stătuse tăcut atâta vreme, încât o simplă mișcare era ca un strigăt.

– Unde suntem?

Nu i-am răspuns.

Tipul ajunsese în dreptul meu. Avea barbișon și coșuri. Am coborât geamul și i-am spus să facă plinul.

– Unde suntem? a repetat Sam.

Nu am răspuns.

Tipul s-a întors, cu o privire de parcă l-aș fi tras în piept cu ceva.

– 6 dolari și 25 de cenți.

I-am dat 7 dolari și am ridicat geamul la loc. Am pornit motorul și m-am îndepărtat, accelerând când am trecut pe lângă locul în care Ethan Learner probabil că își găsise fiul printre tufe și buruieni. Când să ieșim din luminiș, Sam s-a mișcat brusc de parcă tocmai s-ar fi trezit din somn.

– Aici am omorât câinele, a zis el.

Eu nu am zis nimic. Mi-am încleștat mâinile pe volan și mi-am continuat drumul, văzând cum greșeala mea se transformă într-un val uriaș, perfect.

– Nu-i așa, tăticule? Câinele negru. Aici l-am omorât.

– Eu l-am omorât. Nu tu. Să nu uiți asta.

– Dar aici s-a întâmplat, nu?

– Da, aici.

Am mers înainte. Acolo unde copacii se terminau, ceața atârna greu peste hectare întregi de pășune și ziduri de piatră. Undeva,

dincolo de ceaţă, trebuia să fie o fermă şi un siloz, precum turnul de pază al unei închisori.

– Tăticule?!

– Ce e?

– Ce drum e ăsta?

– E o scurtătură, Sam.

– Dar cum se numeşte?

Am privit drept înainte. Ceaţa se îngroşa, învârtindu-se în cercuri albe, domoale, peste drum, orbindu-mă. Am încetinit.

– Se numeşte Reservation Road.

Ethan

În noaptea aceea, am dormit în camera noastră. Din septembrie, nu mai împărţiserăm patul ca soţ şi soţie. Prima noapte pe canapea este, cred, ca orice lucru făcut pentru prima dată: fără experienţa sau amintirea lui nu poate fi decât un moment unic, fără termen de comparaţie. Fără să facă parte dintr-un tipar, dintr-un obicei. Apoi trece o săptămână, o lună şi, până să-ţi dai seama ce şi cum, canapeaua intră în ordinea lucrurilor. Mă spălam pe dinţi în baia de la parter când Grace a intrat şi a întrebat, cu o voce neutră, unde vreau să dorm la noapte. Ne-am privit în oglinda de deasupra chiuvetei. Avea părul lăsat, spălat proaspăt şi strălucitor, şi purta o cămaşă de noapte din bumbac alb; aveam senzaţia că se pregătise pentru mine. Poate că doar îmi doream asta: cum stăteam acolo, lângă chiuvetă, la nici doi metri de soţia mea, cu spatele la ea, i-am simţit prezenţa ca pe o mângâiere neaşteptată. M-a cuprins fierbinţeala. M-am întors cu faţa spre ea.

– Cu tine. Dacă vrei şi tu.

– Da, a spus ea şi a ieşit.

În dormitor, când am ajuns acolo, era întuneric. M-am oprit în prag ca să mi se obişnuiască ochii. Patul, cu cearşafurile lui albe, părea un fel de corabie-fantomă, lucind uşor. M-am îndreptat spre el, mânat de un amestec de teamă şi instinct. Parcă eram din nou un adolescent, doar că mult mai sobru. Îi simţeam şamponul din flori, mirosul de bumbac al cămăşii de noapte. Părul ei blond emana o lumină nefirească, ce se răsfrângea şi asupra feţei. M-am strecurat în

pat, lângă ea. Picioarele noastre s-au atins şi s-au retras. Am rămas aşa, în tăcere, ascultându-ne respiraţia ca pe nişte şoapte în întuneric.

– Mă gândesc la el. Tot timpul. Mi-aduc aminte. Toate lucrurile astea, Ethan. Toate lucrurile astea şi n-am cui să i le spun.

– Spune-mi ce-ţi aminteşti.

A rămas tăcută. Ne uitam amândoi la tavanul negru, gândurile noastre, ca şi corpurile noastre, paralele şi separate. Voiam s-o întreb dacă mă va putea ierta vreodată, dar mi-era teamă. Apoi vocea ei ne-a învăluit pe amândoi:

– Era vara în care am închiriat cabana de lângă lac. Îi promiseseşi Emmei că ai s-o plimbi cu barca, eu am ieşit cu Josh la o plimbare. I-am spus să o ia înainte dacă vrea. Vreo douăzeci de metri a fugit cât a putut de repede. Apoi s-a oprit şi a rămas cu ochii ţintă în pământ. Dăduse de o broască ţestoasă, chiar în mijlocul drumului. Nu ştiu ce căuta acolo. Era aproape de miezul zilei, era cald tare şi mult praf. S-a aplecat, a luat broasca şi a aşezat-o în tufele de lângă drum ca să n-o calce vreo maşină.

Grace s-a oprit; s-a întins şi mi-a găsit mâna sub pătură.

– A fost fiul nostru. Şi nu ştia – nu ştia – cum de eram acolo şi-l priveam. Acolo, pe drum, cu mâna pe inimă, iubindu-l atât de mult doar fiindcă se îngrijise de o biată broască ţestoasă. A pus-o acolo unde credea că va fi în siguranţă. Apoi a rămas nemişcat până am ajuns în dreptul lui. M-a luat de mână, Ethan. Şi nu ştia. Pentru el era o zi la fel ca toate celelalte. Dar asta-mi amintesc eu.

Timpul trece greu în întuneric. Grace a continuat să mă ţină de mână, minute în şir. Mi-am pus capul pe sânul ei şi, pentru prima oară după atâtea zile, am reuşit să adorm.

Când, mai târziu, m-am trezit, nu ne mai atingeam: Grace stătea pe partea ei de pat, eu pe partea mea. Nu-mi aminteam să fi visat ceva. Gândurile mele erau aceleaşi ca atunci când eram treaz.

M-am dat jos din pat. Şi, încet, în timp ce Grace dormea, m-am îmbrăcat pe întuneric şi am coborât.

Grace

Deschise ochii în întuneric: clipi, clipi, încercând să înţeleagă – nu un vis, ci mişcarea ca într-un vis din jurul ei. Ceva îi spunea să rămână aşa. Văzu spatele lui Ethan, în umbră, părăsind dormitorul. Simţi nevoia să strige – „Unde te duci?" –, dar şi-o reprimă. Oricum bănuia ceva. Credea că ştie.

Fuseseră fericiţi în vara aceea, toţi patru, în cabana micuţă de lângă lac.

Fericiţi. Îl văzu pe Ethan râzând, tânăr. Se văzu pe sine. Îşi aminti ziua în care se întâlniseră, cu cincisprezece ani în urmă, când ridicase privirea de la masa din camera ei şi îl văzuse pe studentul chipeş în pragul uşii – înalt, slab, cu maxilarul proeminent, brunet, plin de forţă. Nu o căuta pe ea, o căuta pe colega ei de cameră, care era plecată; dăduse peste Grace din greşeală, dar imediat începuse să vorbească şi acum nu-l mai putea opri. Gesticula mult, o energie debordantă, degetele lui lungi cântând o melodie pe care numai el o putea auzi. Era ca o idee frumoasă care se năştea chiar în faţa ei şi îşi aminti senzaţia pe care o avusese de la primele lui cuvinte: îi cerea să participe la procesul de creaţie, o invita în interiorul lui, spunându-i cu mâinile lui expresive, ca nişte baghete magice, că ceea ce gândea ea, ceea ce era şi lucrurile în care credea contau enorm.

Acum, în liniştea din jur, îl auzi cum porneşte maşina. Auzi scrâşnetul pneurilor pe alee, cum pleacă.

Dwight

În noaptea aceea nu știu de ce, dar nu am putut dormi. Am văzut ultimul film pe care-l dădeau joi la televizor – despre un tip care își terorizează fosta soție și fiica până când fosta soție îl omoară cu un satâr. Am citit câteva pagini dintr-o carte despre meciurile dintre echipele Yankees și Dodgers în 1949. Am vârât câteva rufe în mașina de spălat și am pornit-o. M-am gândit să o sun pe Donna cu speranța deșartă că s-ar putea răzgândi în privința mea pentru încă o noapte.

În cele din urmă, am renunțat să mă mai amăgesc că fac ceva folositor. Am luat sticla de Jim Beam din dulap și mi-am umplut un pahar. Apoi încă unul. Mi-era frică. Simțeam că-mi arde pielea, că mi se uscaseră plămânii. Îmi repetam că aceasta era o noapte ca oricare alta din lungul șir de nopți care se întindea în necunoscut: viața își urma cursul, îmi repetam eu, poate mult timp de acum încolo. Dar asta nu mă încuraja cu nimic. Niciodată nu mai petrecusem o noapte atât de lungă, fără sens și fără sfârșit.

Ethan

Drumurile la ora aceea erau pustii, nici ţipenie de om. Am trecut prin Canaan, am luat-o spre vest, spre Salisbury, cale de cincisprezece minute şi, ajutat de faruri, am urcat şoseaua şerpuită care ducea spre Piscul Riga.

Era o colonie de vară, cabane neîncălzite, cu un minim de confort, care împestriţau o fâşie de pământ dintre două lacuri. Cabana administratorului era cea mai apropiată de drum. Mi-l aminteam din vara de acum patru ani – un tip înalt, cu fruntea lată şi un ochi de sticlă. Mi-aminteam şi cabana lui, ca de altfel toată colonia: un loc de o simplitate profundă, lemnul mâncat de vreme contrastând cu verdele intens al ierbii şi al copacilor din jur şi, pe fundal, albastrul-închis, dar pătat de razele soarelui. La lumina farurilor, arăta ca o maşină abandonată: cu obloanele trase părea că nu are ferestre, nu are faţă. Poarta de lemn era căzută, blocând drumul. Am oprit maşina, am scos o lanternă din torpedou şi am coborât. Noaptea era rece, aerul încărcat de zăpada nenăscută, luna ascunsă de nori – nici o adiere de vânt, nici un zgomot în afară de ticăitul scurt al motorului care se răcea. Mi-am tras fermoarul la geacă şi mi-am pus mănuşile. Am aprins lanterna şi am pornit pe o cărare, ocolind poarta de lemn şi trecând pe lângă cabana pustie a administratorului.

Cabana 4 era la malul apei. M-am îndreptat spre ea, am luminat-o cu lanterna, mai întâi de la distanţă, era întunecată, de-abia se desluşea. Pe măsură ce mă apropiam devenea mai clară, ca o amintire care răsare din fragmentele obscure ale unui vis. Am încercat uşa din faţă, dar era încuiată. Obloanele erau trase. Am luminat uşa şi

am văzut numele pe care mi-l aminteam: „Zambila", cioplit în lemn – la fel de inxeplicabil ca şi „Mugurele de trandafir". Acest loc nu ne aparţinuse; petrecuserăm o singură vară aici şi nu ne mai întoarserăm aici. Fuseserăm simpli musafiri. Am încercat uşa din nou, dar nu voia să se deschidă, apoi am trecut pe partea dinspre lac şi am urcat cele două trepte ale verandei neacoperite. Uşa din spate era şi ea încuiată, iar fereastra – cu oblonul tras. Dar cineva lăsase un şezlong rezemat de grilaj. Era acoperit de rugină. L-am desfăcut şi m-am aşezat cu faţa la apa neagră, nemişcată.

Timpul trecea. Iar eu stăteam treaz şi-mi aminteam.

Pluta seamănă cu o bucată de plăcintă albă, pătrată. Josh are şase ani; orice încearcă să facă e un mare eveniment pentru noi. Stă zile întregi pe plută – plonjează în apă, se urcă la loc, iar plonjează – iar eu stau cu ochii pe el. Umerii lui goi şi dârzenia plină de speranţă. Convingerea lui că tot restul vieţii depinde de cât de bine plonjează. Ţâşneşte din apă cu spatele arcuit, cu faţa în sus, spre soare...

Dar, într-una din zile, renunţă să mai plonjeze în apă. Când mă trezesc, îl văd pe verandă. E de-abia trecut de şapte, ies din cameră şi îi dau bună dimineaţa, iar el, ca un profet-copil, arată spre lac şi spune: „Lebede". Atât. Mă aşez lângă el, pe verandă. Într-adevăr, aproape de celălalt mal plutesc două lebede maiestuoase. Josh mă trage de braţ. „Tăticule, mergem mai aproape?"

Urcăm în barcă, Josh la proră. Insist să-şi pună o vestă de salvare. La început, încearcă să dea el la vâslă, dar vâsla e prea lungă şi prea grea pentru el şi, până la urmă, se lasă păgubaş; numai vâsla mea învolburează apa albastră, lucioasă. Soarele este în faţa noastră, jos, dar deja fierbinte, transformând capătul lacului într-o oglindă a cerului. Lebedele sunt acolo. Mă uit cum fiul meu stă în genunchi, descoperind ceva subtil în felul în care se ţine strâns de marginea bărcii, înclinaţia umerilor, capul aplecat spre apă. Trecem prin faţa altei cabane, pe veranda căreia un bărbat face genuflexiuni. Apoi, ca şi cum am fi prinşi în tăcerea fluidă a unui vis, ne trezim lângă lebedele care, în acest moment, se hrănesc, cu gâtul întins şi capul ascuns în apă.

– Fuge de noi, şopteşte Josh.

Simţindu-ne aproape, una din lebede şi-a ridicat capul şi acum înoată repede spre malul celălalt. Cealaltă rămâne în urmă, continuând să se hrănească, mulţumită de sine.

– Nu ne vede, şopteşte Josh.

Am ajuns la mai puţin de trei metri de lebăda care se hrăneşte. Dacă eu sunt pur şi simplu uimit, îmi închipui ce simte fiul meu: pasărea e de un alb pur, dumnezeiesc. Curbura gâtului, acolo unde dispare în apă, te înfioară. Vâr vâsla în apă ca să încetinesc apropierea. Lebăda nu se mişcă, nici măcar nu scoate capul din apă.

– Tăticule, spune Josh.

Ceva în vocea lui îmi dă de gândit: pare să fi intrat în panică.

– Ce e, Josh?

Nu are timp să răspundă. Plutind, barca izbeşte pasărea mare şi albă din spate, răsturnând-o: şi gâtul însângerat, fără cap, se ridică din apă...

O broască a sărit şi a stropit malul şi atunci am pornit. Era frig şi întuneric. Suprafaţa de onix a lacului sfărâmând luminile ce se reflectau în lac. Din cauza frigului îmi aburea respiraţia. Mi-am dus mâna la nas şi am mirosit mănuşile vechi, care au fost ale tatălui meu.

PARTEA a IV-a

Dwight

În sfârşit, a început să se lumineze de ziuă. Aşa se întâmplă întotdeauna. Stăteam la fereastră şi mă uitam.

Noiembrie, o dimineaţă de vineri, iar eu mă gândeam la fiul meu. Îmi aminteam când era mic şi învăţa să vorbească, cum se prindea de gâtul meu când îl purtam prin casă, strângându-mă ori de câte ori i se făcea frică sau era fericit. Nu cu mult timp în urmă, dacă era vorba de ani, dar atât de îndepărtat de parcă s-ar fi întâmplat într-o altă eră, dincolo de atingerea mea.

Afară stătea să ningă, iarna dădea târcoale; părea extrem de frig. Iar eu încercam să-mi fac un plan, încercam să gândesc logic. Dar eram prea obosit pentru aşa ceva. Lunga noapte fără somn mă istovise.

Nu are nici un rost să subliniez ce este mai mult decât evident, dar tot am să o fac, din motive cunoscute numai de mine: a nu fi prins nu e acelaşi lucru cu a fi liber.

În toţi anii aceia cât am fost departe de Sam, cât mi s-a interzis să-l văd, fiind nevoit să comunic numai în scris cu el, m-am gândit doar cum să-l recapăt. Prin orice mijloace. Te întorci în genunchi dacă e nevoie, accepţi orice fel de casă, orice loc de muncă. Întâmplările din care e alcătuită viaţa ta sunt ca piesele unui puzzle – nici mai mult, nici mai puţin –, iar tu începi să le potriveşti din nou, mereu având în minte imaginea de pe cutia de puzzle în timp ce trăiai în altă parte: imaginea vieţii tale ca o aventură cu puţini sorţi de izbândă, dar onorabilă. Fără de care, trebuie spus, eşti terminat.

Am găsit telecomanda, am deschis garajul, am ieşit din casă în noua dimineaţă; cerul cenuşiu atins de iarnă, un frig care îţi intra în

oase. Deloc o zi bună pentru a-ţi face curaj sau planuri. Am traversat peluza spre garaj. Maşina era acolo, albastrul-închis ascuns de un strat de praf, farul spart, istoria. Iar în colţul celălalt, lângă bancul de lucru, un fişet. M-am apropiat, am deschis sertarul de jos şi am scos un dosar. În dosar se afla o copie a testamentului meu – un document pe care îl redactasem chiar când mă însurasem cu Ruth, îl modificasem la naşterea lui Sam, apoi după divorţ şi din nou anul trecut. E datoria avocatului să fie mereu prevăzător, să nu fie prins pe picior greşit. Acum, în garaj, l-am citit din nou.

În eventualitatea morţii mele, tot ce deţineam, mai puţin datoriile plătibile, revenea fiului meu. Indiferent dacă era bun sau rău, calm sau furios, fericit sau înfricoşat, întreg sau schilod; dacă îşi iubea tatăl şi îl jelea sau dacă spunea: „Mulţumesc, Doamne, că s-a dus".

Ethan

Noaptea se sfârşise.

Am vârât capul în camera Emmei şi am ascultat până i-am auzit respiraţia. Apoi am ieşit în hol, m-am dezbrăcat în faţa dormitorului nostru şi m-am furişat înăuntru. Nu era nici o mişcare, întunericul din zori, Grace, o umbră lungă, în relief, pe pat, perna albă strălucind în jurul feţei ca un nimb. M-am strecurat în pat lângă ea. S-a trezit şi s-a întors spre mine.

– Ethan?

– Şşşt. Dormi.

– Eşti rece ca gheaţa.

– N-am nimic.

A urmat o pauză. Am rămas cu privirea în aerul lipsit de adâncime şi am văzut proiectat pe el, ca pe o mare în miez de noapte, pluta albă.

– Te-ai dus la lac?

– Da.

– Încă puţin, a spus Emma.

Şedea la masa din bucătărie cu lingura în mână. Eu eram lângă ea şi îi turnam lapte în bolul cu fulgi.

– Încă puţin, *te rog*, am zis eu.

– Încă puţin, *te rog*.

Am auzit paşi şi mi-am ridicat privirea. Grace a intrat în bucătărie îmbrăcată în halatul de baie din flanel şi încălţată în papuci.

– Vezi că se varsă! a spus Emma.

Turnasem în continuare; am privit în jos: o mică baltă de lapte pe masă. Încă o noapte de nesomn îmi dăduse reflexele peste cap.

– Scuză-mă, am mormăit eu. Curăţ imediat.

– Lasă-mă pe mine, a spus Grace.

Mi-a atins uşor umărul cu degetele când s-a dus la chiuvetă ca să ia un burete. Am privit, împreună cu Emma, cum şterge laptele de pe masă.

– Mulţumesc.

Grace nu a zâmbit, dar am văzut că încearcă. Se pieptănase. Nu o mai văzusem de mult atât de proaspătă. Nu-mi mai aduceam aminte, m-am gândit eu brusc, de când luaserăm ultima oară micul dejun împreună.

Am întrebat-o dacă vrea cafea.

– Îmi iau eu, a răspuns ea.

S-a dus şi şi-a umplut o cană, a revenit la masă şi s-a aşezat lângă Emma. M-am aşezat şi eu. Era linişte, se auzea doar ticăitul ceasului de perete. Emma îşi lăsase jos lingura şi se uita la mama ei, cu o expresie – un fel de întrebare fără cuvinte, intimă, curajoasă – care o făcea să pară mult mai mare. Apoi Grace s-a întins şi i-a dat câteva şuviţe de păr după ureche.

– Mănâncă tot, scumpa mea. Mai e puţin şi trebuie să pleci la şcoală.

De afară, prin uşile şi ferestrele acoperite de obloane împotriva frigului amarnic, sosit atât de devreme, am auzit lătratul lui Sallie, ce părea să vină de departe, dar plin de vigoare, ca o voce pe care ţi-o aduci aminte din copilărie.

Cerul era plumburiu. Iar Sallie alerga bezmetic prin iarbă şi frunzele nestrânse.

– A venit iarna, am spus eu.

După micul dejun, am înfofolit-o bine pe Emma şi am dus-o afară ca să aştepte autobuzul şcolii. Sallie ni s-a alăturat la marginea drumului, dând din coadă. Emma a mângâiat-o şi i-a spus:

– Sallie, ai grijă când vine autobuzul.

În cele din urmă autobuzul a apărut, o dungă galbenă pe un fond gri-cafeniu. Am privit cerul, imaginându-mi că va ninge cât de curând, că zăpada va acoperi drumul, copacii, casa şi şopronul.

– Cât a costat vioara lui Josh? a întrebat Emma.

M-am uitat la ea.

– Nu contează, am răspuns eu cât de blând am putut.

– Hai, spune, cât a costat?

– Eu şi mama nu vrem să te gândeşti la asta. Da?

A rămas tăcută. Autobuzul şcolii, condus de domnul Peoples, a trecut încet pe lângă noi ca să întoarcă puţin mai încolo; Emma era ultima elevă pe care trebuia să o ia. Am ridicat privirea şi am văzut feţele copiilor încă somnoroşi, în dosul geamurilor, apoi autobuzul a întors, fulgerând cu luminile roşii din spate şi declanşând semnalul de avertizare în timp ce roţile îşi schimbau direcţia. S-a oprit în faţa noastră şi uşile s-au deschis cu un şuier.

– Pa, i-am spus, m-am aplecat şi am sărutat-o. Te iubesc.

– Pa, a spus ea, deja privind la autobuz.

A urcat. Înclinând aproape imperceptibil din cap, domnul Peoples a închis uşile. A aşteptat ca Emma să-şi găsească un loc în mijlocul autobuzului, pe partea mea, lângă un băiat cu părul de culoarea nisipului. L-am recunoscut. Apoi autobuzul a pornit şi s-a îndepărtat încet.

Nu a privit înapoi. Spre deosebire de Sam Arno. Băiatul s-a întors cu totul şi mi-a făcut semn cu mâna – fără să zâmbească, dureros de serios, un băiat sfios care părea că vrea să-mi spună ceva.

M-am uitat după autobuz până s-a pierdut în zare. Şi, cu toate că băiatul dispăruse şi el, încă îl mai vedeam, ca o imagine întipărită în minte: de vârsta fiului meu, dar nu şi fiul meu. Blond, faţă de Josh care era brunet, dar la fel de mic, la fel de serios, punând întrebări despre lume cu aceeaşi voce subţire. Auzindu-l acum, văzându-l cum stă pe o scenă în sala de sport a şcolii, cum îşi ţine trompeta de parcă ar vrea să se strecoare în ea, cu ochiul vânăt, injectat, expus privirilor de luminile puternice. Alături de mama lui, stânjenită, neajutorată: „Vă întrebaţi, probabil, ce-i cu ochiul lui Sam, spunea ea. Ei bine, săptămâna trecută a ieşit cu tatăl lui, Dwight, şi au avut un mic accident..."

O rafală de vânt rece a învârtejit frunzele moarte de la marginea drumului în jurul meu. Frigul m-a făcut să-mi trag capul între umeri. Sallie s-a îndepărtat cu paşi mărunţi, a revenit şi m-a împins cu botul în coapsă; voia să intre în casă. M-am uitat la ceas şi, vag consternat, am descoperit că era mai târziu decât credeam. Vinerea aveam un program încărcat – un curs la zece şi un altul la douăsprezece, urmate

de lucrul la birou, după prânz, şi o şedinţă de catedră la cinci. Am intrat ca să-mi iau cărţile.

Grace era sus, în baie; am auzit un zăngănit dinspre boilerul din debara. Mi-am pus cărţile în geantă şi m-am aplecat peste o foaie de hârtie goală. Am scris „Grace" – apoi m-am oprit, pixul rămânând deasupra hârtiei în timp ce încercam să mă hotărăsc ce să adaug. M-am văzut din nou, alături de Grace şi Emma, la micul dejun... dar în clipa aceasta totul mi se părea prea important, prea covârşitor ca să găsesc cuvintele potrivite. Băiatul acela, Sam Arno, mi-a revenit în minte, insinuându-se în gândurile mele, ca şi cum prin acea privire lungă pe geamul autobuzului s-ar fi legat de mine într-un fel imposibil de explicat. Până la urmă, frustrat, am mâzgălit şi celelalte cuvinte – „Mă întorc la cină. Cu drag, E." – mi-am înşfăcat geanta şi m-am grăbit să ajung la maşină. M-am uitat spre ferestrele de la dormitorul nostru ca să văd dacă e acolo, dar n-am văzut pe nimeni. Apoi m-am urcat în maşină şi am plecat.

Am trecut prin Wyndham Falls şi am luat-o pe şoseaua spre Canaan. Dar în ochii mei acum nu era nici ziua care mă aştepta, nici cerul de plumb, ci faţa lui Sam Arno, întoarsă spre mine, la geam. Un băiat într-un accident. Într-o maşină. Un băiat care s-a lovit din cauza impactului, ca o popică – „Săptămâna trecută a ieşit cu tatăl lui, Dwight..." – victima tatălui său.

Intram în Canaan, un oraş pe care îl cunoaşteam. La stopul cu lumina galbenă, intermitentă, am făcut la dreapta, spre nord, pe Route 7, iar peste câteva minute am văzut micul semn rutier, verde, pe dreapta. Era Reservation Road, care ducea spre est. Am încetinit. Încă îl mai vedeam: Sam Arno pe verandă, scăldat de lumină, mângâind un câine, spunându-mi ce i se întâmplase. Dar acum era transfigurat, o figură care îţi apare în vis, cu ochiul vindecat ca prin minune. Un băiat prea serios, prea tăcut, prea bătrân şi prea tânăr pentru vârsta lui. Un băiat de o seamă cu fiul meu. Voiam să-l iau în braţe, să-l strâng la piept ca pe propriul copil.

Îmi vorbea.

„Tăticul a călcat un câine pe şosea. A fost un accident. În timpul verii."

Drumul o lua spre est, o scurtătură spre nicăieri, o breşă într-o pădure întunecată. Am luat-o într-acolo. Pe asfaltul negru, printre

copacii goliţi de frunze, pe lângă o mlaştină îngropată în tufe de mure: uită ziua asta. În faţă doar o amintire, ca o dragoste pierdută şi vocea tânără, subţire: „Dormeam când l-am lovit, dar tăticul a spus că era negru şi l-am omorât... M-am ales cu un ochi vânăt..."

Curba mi-a apărut în faţă. Prima din cele două. Făcea la stânga şi am luat-o mai repede decât credeam; în clipa în care maşina a intrat pe a doua, mai abruptă, am auzit cum pneurile muşcă din şosea, am simţit acceleraţia centripetă şi cum maşina se echilibrează, am văzut benzinăria şi atelierul de reparaţii auto a lui Tod icşindu-mi în faţă ca o viziune de coşmar. Am frânat brusc. Maşina a derapat şi a scârţâit din toate încheieturile pe lângă cele două pompe de benzină până unde răsăreau buruienile şi tufele, şi s-a oprit.

Am lăsat motorul în funcţiune. Aici se întâmplase. Am coborât. Cu răsuflarea întretăiată, broboane de transpiraţie prelingându-mi-se pe ochelari, aerul rece şi aspru. Aici se întâmplase. Am întors spatele locului în care Josh zăcuse cu pieptul zdrobit şi gura plină de sânge şi am privit pe lângă cele două pompe, spre drumul îngust, pe două benzi. Maşina venise de acolo. Şi încă mai era vară.

Dwight

Trecuse de ora două şi tot acasă eram. În camera mea, ca un catatonic. Auzind telefonul cum sună în trei rânduri şi cum răspunde robotul, Donna rostindu-mi numele, mai întâi ca o întrebare şi, în cele din urmă, ca o insultă. N-am ridicat receptorul. Pur şi simplu, nu puteam răspunde.

Ziua era ca o oglindă, a ei sau poate a mea: trecea, dar parcă nu se mai termina. Fără sfârşit. Nu eram nimeni, nu eram nimic, doar o ambarcaţiune cât un vârf de ac pe linia orizontului cenuşiu, un miraj fără chip. Nu mă apropiam, nu mă limpezeam. Ceva se schimbase, dispăruse tocmai când credeam că reuşisem să-l definesc, să-l fixez. Mă simţeam mic şi slab. Şi nu ştiu de ce mi-aduceam aminte de o zi, trebuie să fi avut 18 ani, când am plecat de la colegiu şi am mers până în North Haven ca să-l văd pe tata. Nu l-am anunţat că vin. Nu mai vorbiserăm de luni întregi, dar de la o mătuşă din Meriden auzisem că avusese probleme cu inima şi că ar vrea să mă vadă.

Ziua era însorită şi caldă, primăvară în toată regula, iar eu străbăteam străzile familiare, treceam pe lângă casele înghesuite, placate cu aluminiu, curţile năpădite de buruieni, gardurile de fier şi trotuarele crăpate. La capătul străzii mele, copii pe care îi ştiam băteau mingea. Doamna Grimaldi stătea pe peluză într-un capot ieftin, cu o umbrelă de soare pătată de rugină. Mi-a făcut cu mâna, iar eu i-am răspuns în acelaşi fel. Simţeam un junghi în coaste şi faţa îmi era plină de transpiraţie. Am continuat să merg încet. În faţă, parcată pe stradă, am văzut maşina tatălui meu, un Le Mans cafeniu, şi apoi casa lui, casa în care crescusem, cu becul de la intrare atârnând de o sârmă, cu una

din ferestrele de la etaj acoperită cu carton, totul lăsat în paragină de la moartea mamei. În curte iarba era înaltă de aproape jumătate de metru, amestecată cu păpădii. Tata stătea chiar în mijloc, într-un şezlong îndoit, ca un rege bolnav pe un tron spart, un bătrân zbârcit, mic şi gârbovit, care încă nu împlinise 50 de ani. Ne-am privit scrutător în timp ce treceam pe lângă casă. A fost ultima oară când l-am văzut.

M-am ridicat de pe canapea şi m-am dus în bucătărie. Mi-am turnat whisky într-un pahar mare şi l-am dat pe gât. Mi-am mai turnat unul şi l-am lăsat pe masă ca să-l pot privi. Apoi am ridicat receptorul şi am format numărul de la birou. A răspuns Donna, aşa cum anticipasem.

– Cutter şi Trope.

– Donna.

A urmat o pauză, semn că m-a recunoscut, apoi Donna a tras uşor aer în piept.

– Jack vrea să ştie unde eşti, a spus ea pe un ton imperativ.

– Acasă.

– Am sunat de nu ştiu câte ori. Unde naiba ai fost?

– Acasă.

– Mincinosule! Ascultă-mă, Dwight. De data asta chiar ai reuşit să-l scoţi din sărite.

– Sunt bolnav. Spune-i lui Jack să se ducă-n mă-sa.

– Nu eşti bolnav.

– Ce ştii tu...

– Dwight, ascultă-mă, a zis ea şi brusc a început să şoptească: Nu ştiu ce scuză să-ţi mai găsesc.

– Atunci n-o mai face. Nu mi-aduc aminte să te fi rugat aşa ceva.

– Aici ai dreptate, a replicat ea sec.

– De fapt, eu unul aş propune să spunem numai adevărul. Adevărul şi numai adevărul.

– Ce tot vorbeşti acolo?

Am dus paharul la gură şi l-am dat pe gât.

– Nimic.

– Dwight?

– Absolut nimic.

– Sigur eşti bolnav?

Brusc am detectat o undă de îngrijorare în vocea ei, un semn că îi pasă de mine. Şi atunci mi-a părut rău că nu sunt cu ea.

– Sigur. Sunt foarte bolnav.

A lăsat să-i scape un oftat plin de frustrare.

– Dwight, ascultă-mă bine! Adună-te şi vino aici. Jack mai mult ca sigur te dă afară de data asta. N-aşteaptă decât un motiv.

– Ei, dacă-l găseşte, spune-i să se ducă-n mă-sa.

A urmat o lungă tăcere. Am pus paharul pe masă; a sunat a gol.

– Donna?

– Pur şi simplu nu mai pot, a spus ea trist. Eu sunt cea căreia îi pare rău.

Şi a închis.

Am rămas cu receptorul la ureche ca şi cum Donna era în continuare la celălalt capăt al firului, vorbind. Apoi l-am pus în furcă. Ceva se pusese în mişcare, dar imaginea era difuză. Numai curajul limpezeşte lucrurile, iar eu unul nu păream să-l găsesc. M-am dus în dormitor. Am smuls mai multe cămăşi de pe umeraşe, am înşfăcat mai multe schimburi şi şosete, câţiva pantaloni din coşul cu rufe, am umplut două genţi de voiaj cu haine şi le-am pus deoparte. Din sertarul mesei am scos pachetul gros cu scrisorile lui Sam. Apoi, de parcă ar fi fost o insulă înconjurată de rechini, m-am târât până în mijlocul patului mare, rotund şi m-am ghemuit, strângând scrisorile la piept.

Ethan

Am auzit sunând clopoţelul, închis între pereţi, departe: două şi jumătate. Am coborât din maşină. Aşteptam acolo de la prânz şi îmi înţepeniseră picioarele. Între timp parcarea se umplusc. Grupuri de părinţi îşi aşteptau copiii. Am înclinat din cap spre cei pe care îi cunoşteam, am zâmbit şi am întors privirea. Între noi autobuzul galben, cu faţa la drum, domnul Peoples cu un ziar desfăcut pe volan. O scenă obişnuită, în acel moment însă mi se părea ciudată, prevestitoare de rele: lumea ţinându-şi răsuflarea pentru un băieţel. Liniştea şi aşteptarea şi lumina cenuşie de dinaintea iernii. Iar acum dinspre clădire, după ce a tăcut clopoţelul, primele strigăte îndepărtate şi tropăit de paşi.

Nu era o certitudine, ci intuiţia mea care avea nevoie de confirmare. Pe care voiam să o obţin cu orice preţ. În dimineaţa aceea, de la benzinăria de pe Reservation Road mă dusesem la Smithfield; reuşisem să mă descurc la cursul de la ora zece, vorbind unor suflete tinere şi nevinovate despre falsul eroism al umanităţii reprezentat în capodoperele noastre literare. Nici nu mai ţin minte ce le-am spus. După curs, am lăsat un bilet pe uşa biroului meu în care scriam că mă simt rău, apoi m-am dus la şcoală şi m-am pus pe aşteptat.

Aveam o bănuială, dar încă bâjbâiam prin întuneric. În orele petrecute în maşină nu încercasem să mă conving că am dreptate. Fusesem într-un fel de transă, ca şi cum aş fi aşteptat o judecată prestabilită de sus, cuvinte care pur şi simplu să confirme ceea ce ştiusem dintotdeauna că e adevărat. Ce avea să se întâmple era atât de departe de capacitatea mea de a raţiona, pe cât de departe era luna.

Domnul Peoples, ca un iepure care simte apropierea vulpii, a ridicat capul şi a pufnit. Şi-a împăturit ziarul şi s-a aşezat bine în scaun: veneau. Un puhoi de copii care se revărsau pe porţile şcolii, unii mergând agale, alţii alergând, o mare de culori şi zgomote asurzitoare, îndreptându-se spre parcare. O sută sau doar cincizeci. Am făcut câţiva paşi şi l-am zărit printre primii, îmbrăcat tot în dril, ducând în mână o cutie de plastic, ca un comis-voiajor istovit de-a-tâtea drumuri. Inima a început să-mi bată cu putere. L-am strigat:

– Sam!

Auzindu-se strigat, s-a oprit brusc, obligându-i pe copiii din jur să se dea la o parte. S-a întors, iar eu i-am făcut semn cu mâna şi, cu toate că nu a zâmbit, s-a înseninat la faţă, semn că m-a recunoscut. Rigid, stângaci, i-am făcut semn să se apropie. A venit repede, cu faţa lui deschisă, întrebătoare, cu cutia – în care ţinea trompeta – strânsă la piept, între curelele de nailon, albastre, ale ghiozdanului.

Transpiram. Aveam un nod în gât; iar vocea, când mi-a venit, parcă era stoarsă printr-un tub.

– Bună ziua, a spus el.

– Ce mai faci?

A ridicat din umeri.

– Ce să fac, mă duc acasă.

Am înclinat din cap, mi-am încrucişat mâinile pe piept şi mi-am dres glasul; m-am rezemat de portbagajul maşinii, sperând să dau impresia unui om care face asta în mod firesc, fără gânduri ascunse.

– Vrei să te duc acasă cu maşina?

S-a gândit câteva clipe, s-a uitat la mine, apoi la maşină, studiindu-ne ca şi cum ar fi căutat un semn care să confirme ceea ce sigur îi spusese mama lui despre străini şi invitaţia de a fi dus cu maşina. Hainele îi erau largi şi prea subţiri pentru vremea de afară; plutea în ele, un copil mic, palid. În cele din urmă, aproape trist, a clătinat din cap.

– N-am voie.

– Înţeleg.

Unul câte unul, am văzut cum copiii se urcau în autobuzul şcolii din spatele lui. „Pleacă şi el", am gândit eu. Adânc în piept, precum primul pas pe nisipurile mişcătoare, strigătul disperării.

Apoi însă, pe neaşteptate, Sam şi-a pus jos cutia cu trompeta.

– Aşadar... ăăă, a mormăit el. Sunteţi aici pentru...?

Rămânând fără cuvinte, a lăsat ochii jos.

– Pentru Emma? Fiica mea.

A înclinat din cap.

– Trebuie să apară dintr-o clipă într-alta.

– O duceţi acasă?

– Poate.

– E tristă şi ea?

– Poftim?

– Din cauza lui Josh.

– Da. E tristă şi ea.

– Cred că-i o fată bună.

– Mulţumesc, Sam.

Am privit din nou peste capul lui. Autobuzul era deja pe jumătate plin de copii. Îi vedeam prin geamurile dreptunghiulare, cu rame de metal, ciocnându-şi ghiozdanele în timp ce înaintau pe culoar ca să-şi găsească un loc, aşezându-se, până când li se vedea doar capul, ca într-un spectacol de marionete.

Mi-am întors privirea spre el. Se uita aiurea. Mi-am dres vocea şi i-am rostit numele.

A ridicat ochii spre mine. Imediat m-am concentrat asupra unui punct de pe fruntea lui, oriunde în afară de ochii lui.

– Azi-dimineaţă am scos-o la plimbare pe Sallie.

Tăcere.

– Ţi-aduci aminte de Sallie?

– Căţeluşa dumneavoastră?

– Da.

Am încercat să zâmbesc, dar zâmbetul mi-a îngheţat pe buze. Disperare, frustrare, undeva, dincolo de ea, ruşine. Simţeam cum transpiraţia îmi aluneca pe tâmple. M-am forţat să spun mai departe:

– Şi, în timp ce mă plimbam cu ea, am început să mă gândesc la discuţia pe care am avut-o împreună weekendul trecut. Ţi-aduci aminte, Sam? Fiindcă am vorbit mult despre câini.

– Mi-aduc aminte.

– Şi despre cum ai adormit în maşină cu tatăl tău şi, când te-ai trezit, ţi-a zis că a lovit un câine pe drum şi l-a omorât. Ţi-aduci aminte?

Sam a încuviinţat din cap.

– Un câine negru.

– Întocmai. Iar eu mă întrebam dacă-ţi aminteşti când s-a întâmplat asta.

Băiatul nu a spus nimic, s-a întors şi a privit spre autobuz, văzând că încă nu se umpluse de tot. Strigătele şi jocurile altora. Şi-a mutat greutatea de pe un picior pe altul, un tic fără leac. În cele din urmă, s-a întors spre mine.

– În timpul verii.

– Ştiu. Dar în ce zi?

– În iulie. După reluarea campionatului de baseball.

– Îmi poţi spune ce zi era?

– Duminică.

N-am sesizat nici o inflexiune deosebită în vocea lui. O zi ca oricare alta. Habar nu avea ce însemna ea pentru mine. Am simţit un fior în braţe şi degete, un mic şoc electric.

– Eşti sigur?

A înclinat din cap.

– Ne întorceam de la meci. Tăticul făcuse rost de bilete la lojă. Yanks luase bătaie de la Sox. Mo Vaughn a marcat punctele decisive. El e jucătorul meu preferat după ce Boggs s-a transferat la Yanks.

– Îmi poţi spune cam cât era ceasul?

A clătinat din cap. Mi-am trecut mâneca hainei peste frunte; s-a umezit de transpiraţie.

– Era întuneric?

– Când m-am trezit eu era.

– Chiar după accident?

A încuviinţat din cap.

– M-am lovit de portieră. M-am ales cu ditamai binoclul.

– Dormeai cu capul pe portieră?

– Da.

Am făcut un pas înapoi. Revedeam scena. Maşina venind din stânga, pe întuneric. Singura umbră de la volan, vârful portocaliu al ţigării. Nimic altceva. Dar de data aceasta un băiat, acolo, dormind, invizibil.

– Sam? am spus eu.

Se uita din nou la autobuz. Care era aproape plin. Auzindu-mi vocea, a aruncat o privire spre cutia cu trompeta de la picioarele lui.

Şi-a schimbat din nou greutatea de pe un picior pe altul, de parcă i-ar fi venit să facă pipi.

– Ăăă. Trebuie să plec, domnule Learner. Domnul Peoples se înfurie tare dacă îl facem să aştepte.

– Sam, am repetat eu.

Ştiam ce fac: îi pronunţam numele, iar el rămânea nemişcat. Numele lui îl auzisem de două ori pe o şosea întunecată în timp ce tatăl îşi continua drumul. Doar numele lui acum, cu vocea unui bărbat sever, vocea unui tată, cea care vrea un răspuns. A ridicat ochii spre mine ca un fiu vinovat.

– Vreau să-mi spui cum se numeşte drumul pe care tatăl tău a lovit câinele.

Mi s-a părut că trec minute întregi, în timp ce priveam aproape fără să respir.

Apoi, într-un târziu, a înclinat din cap.

– Este scurtătura, a zis el de parcă ar fi recitat un lucru de care era mândru că şi-l aminteşte. Se numeşte Reservation Road. Aşa mi-a spus tăticul.

Motorul autobuzului s-a trezit brusc la viaţă. Domnul Peoples a apăsat pe claxon. Sam s-a aplecat, a apucat cutia de mâner, a ridicat-o şi a strâns-o din nou la piept.

– Trebuie să plec, domnule Learner, a spus el pornind deja spre autobuz. La revedere.

– La revedere, Sam.

L-am privit cum urcă în autobuz, cum merge pe culoar, cum găseşte ultimul loc liber. Curând a devenit un chip ca toate celelalte, văzut de la distanţă prin geam; putea fi al oricui. Autobuzul a pornit.

Atunci am văzut-o pe Emma. Pe unul din locurile din spate, părul ei blond precum soarele văzut printr-un nor de furtună, cu faţa lipită de geam, derutată şi mâhnită la vederea mea. Nu o văzusem, nu mă văzuse şi acum era prea târziu. Am strigat-o, dar autobuzul nu a oprit. A ieşit din parcare, a luat-o spre vest şi a dispărut.

Dwight

Pe la şase, în aceeaşi seară de vineri, m-am dus la Ruth. Începea să se întunece. Lumina de pe verandă era aprinsă şi pe alee erau parcate două maşini pe care nu le mai văzusem până atunci, lângă break-ul verde al lui Ruth şi berlina Mercury, de un albastru-pal a lui Norris. Părea că am nimerit în toiul unei petreceri. Am rămas în maşină vreo două minute, cu fruntea pe volan, bâjbâind prin torpedou după sticluţă. Am găsit-o, am ridicat bărbia şi am băut. Şi m-am trezit privind direct spre fereastra luminată a camerei lui Sam de la etaj, dar nu l-am văzut.

Traversând peluza am auzit mai multe voci, răguşite şi probabil revigorate de câteva pahare de martini, şi i-am văzut prin ferestrele camerei de zi. Şedeau în jurul şemineului. Un tip râdea cu gura până la urechi. Atmosfera părea foarte destinsă.

„Doar intri şi ieşi, mi-am spus eu, intri şi ieşi. Ştii de ce eşti aici. Intri, îţi iei fiul şi ieşi." Eram pe verandă, în faţa becului pe care îl instalasem cu atâta vreme în urmă. Ciocăneam la uşă, gândindu-mă cum originea lucrurilor pare să se piardă în hazardul întâmplărilor şi trecerea timpului, aşa e viaţa.

Norris a fost cel care mi-a deschis uşa. Ghinionul meu. Purta un sacou verde şi o cămaşă galbenă, iar faţa îi strălucea de parcă ar fi fost înmuiată în ulei.

– Dwight! m-a întâmpinat el.

Nu era entuziasm. Mai degrabă şoc, reacţia pe care ai avea-o dacă ai găsi un bărbat gol-puşcă în şifonierul din dormitor.

Vrând să limpezesc lucrurile imediat, m-am aplecat spre el şi i-am şoptit:

– Norris, ascultă-mă. Te rog să-mi faci un serviciu.

– E vineri seară, Dwight, a spus Norris, recuperându-şi stilul vesel. Ce cauţi aici?

– Trebuie să discut ceva cu Ruth.

– Dar de ce vorbeşti în şoaptă?

– Hai, du-te şi spune-i lui Ruth să vină până aici. Te rog frumos. Trebuie să discut ceva cu ea.

Norris m-a privit lung. Părea să cântărească, în calitatea lui de angajat al unei companii de asigurări, validitatea şi costurile rugăminţii mele. În cele din urmă a clătinat din cap.

– Îmi pare rău, Dwight, dar nu cred că Ruth ar vrea să facă asta tocmai acum.

– Norris, este foarte important. Altfel n-aş fi aici. Hai, spune-i să vină!

– De fapt, Dwight, noi dăm o mică petrecere. Sărbătorim ceva, dacă vrei să ştii neapărat...

Norris s-a oprit şi a privit în jos. Îl apucasem de reverul hainei.

– Ascultă-mă cu atenţie, Norris. Vreau să vorbesc cu Ruth acum. OK?

– OK, Dwight. Am înţeles, a replicat Norris înroşindu-se. Dar vreau să ştii că nu sunt de acord cu asta. Şi că dezaprob gestul tău. Aici, în propria casă. Nu se cuvine să te atingi de mine în propria casă.

– De acord cu tine, în principiu.

– Norris, a strigat Ruth din camera de zi. Cu cine vorbeşti?

– Cu nimeni, draga mea! a răspuns Norris peste umăr, puţin prea vesel.

Peste câteva secunde, am auzit zgomotul făcut de tocurile ei pe podeaua de lemn.

– Acum să te ţii, mi-a şoptit Norris.

– Norris... a spus Ruth în timp ce se apropia de uşă.

Apoi m-a văzut şi i-a căzut faţa.

– Ar fi trebuit să-mi dau seama, a adăugat ea.

– Ruth, trebuie să discutăm ceva.

– Las-o baltă.

– Ruth, ascultă...

– Nu, ascultă tu. Asta nu-i casa ta. Nu poţi să apari aici ori de câte ori ai chef să discuţi cu mine. Am şi eu viaţa mea. Avem musafiri. Aşa că noapte bună. Dacă vrei să discuţi cu mine, discuţi duminică. Hai, Norris!

Norris a făcut imediat un pas înapoi şi Ruth a dat să-mi închidă uşa în nas.

Am apucat de clanţă şi m-am proptit în uşă.

– Ascultă, Ruth...

Ruth a continuat să împingă, dar uşa nu s-a clintit.

– Eşti beat? a întrebat ea.

Am clătinat din cap.

– La naiba, Dwight, lasă uşa.

– Ruth, trebuie să vorbesc cu Sam. Trebuie neapărat să vorbesc cu el.

– Vrei să chem poliţia, Ruth? a întrebat Norris plin de speranţă.

Ruth i-a făcut semn să tacă. Împingând uşa, a şuierat printre dinţii încleştaţi:

– Poţi să vorbeşti cu el duminică.

– Nu.

– La naiba, Dwight!

– Ruth, nu pot să aştept până duminică.

Poate că a convins-o ceva din vocea mea: a renunţat să mai împingă uşa, am renunţat şi eu, şi m-a privit prin deschizătură furioasă, dar şi gânditoare. Apoi uşa s-a mai deschis câţiva centimetri şi i-am văzut rochia lungă, roşie, aceeaşi rochie pe care o purtase la concertul din august.

– Norris, întoarce-te la musafirii noştri. Dumnezeu ştie ce-şi închipuie că se petrece aici.

– Dar, Ruth...

– Nu-ţi face griji. Nu se întâmplă nimic, a zis Ruth aplecându-se şi sărutându-l pe obraz.

– Dacă spui tu, a replicat Norris fără tragere de inimă şi s-a întors în camera de zi.

– Ai un singur minut la dispoziţie, mi s-a adresat Ruth.

A ieşit pe verandă şi a închis uşa în urma ei. Noaptea era rece, drept care şi-a frecat braţele ca să se încălzească.

– Vrei să-ţi dau paltonul meu?

– Singurul lucru pe care-l vreau de la tine este o explicaţie. Şi sper să fie convingătoare.

– Plec, Ruth.

A încetat să-şi mai frece braţele şi m-a privit lung.

– Plec din statul ăsta.

Mă aşteptam ca vestea să o şocheze, poate chiar să o întristeze, dar nici vorbă de aşa ceva. Nu a făcut decât să încline din cap, privindu-mă direct în ochi, descumpănindu-mă, ca şi cum şi-ar fi dat seama.

M-am uitat în altă parte.

– E timpul să fac o schimbare, am zis eu cu glas pierit. M-am cam săturat de ce-i pe aici... Lucrurile nu merg prea bine.

– Adică viaţa ta.

– Mda.

Îşi freca din nou braţele. Erau suple, uşor de cuprins, din câte îmi aminteam eu; mi-am scos paltonul şi i l-am strecurat pe umeri.

– Mulţumesc.

Am încercat un zâmbet.

– Cu plăcere.

– Dwight, după ce o să mai treacă un timp şi vei începe o nouă viaţă, departe de aici, vreau să-ţi aduci aminte că în seara asta nu te-am întrebat care ţi-e necazul. Vreau să-ţi aduci aminte, bine? a spus ea, gravitatea tonului ştergându-mi zâmbetul de pe faţă.

– Bine, Ruth.

– Necazul tău e treaba ta. E între tine şi conştiinţa ta. Sam însă e treaba mea. E fiul nostru. Asta e situaţia. Să nu uiţi.

Am răspuns că nu voi uita niciodată, ceea ce era adevărat. Ruth s-a rezemat de grilajul verandei, cu părul strălucind în lumină, şi a scos un fel de oftat, ca o mână care dă drumul unui lucru pe care l-a strâns multă vreme. În cazul de faţă eu eram acel lucru.

– Ai venit aici pentru Sam.

Am dat aprobator din cap.

– Vrei să urci la el?

– Vreau să stea cu mine noaptea asta. E singurul lucru pe care-l vreau. Măcar o dată să mă trezesc în casa mea şi să-mi găsesc fiul lângă mine. Îmi va fi de ajuns.

Ruth a clătinat din cap.

Nu.

Cu o voce hotărâtă, şi atunci am simţit cum se duce şi ultima fărâmă de speranţă.

– Te rog, Ruth!

– De ce l-aş lăsa? Tu l-ai lăsa dacă ai fi în locul meu? Mă îndoiesc. E vineri seara şi ai tras câteva pahare. Te cunosc bine, Dwight. Ştiu totul despre tine.

– E ultima mea şansă.

– E vina ta, ştii prea bine.

A rămas cu privirea aţintită asupra mea. Am văzut o urmă de milă înverşunată în ochii ei, care m-a durut la fel de mult ca tot ceea ce-mi spusese până atunci. Apoi mi-a întors spatele şi a privit în noaptea rece, respiraţia ei pictând întunericul dincolo de ultima rază de lumină.

– Mi-aduc aminte cum mă trezeam în fiecare dimineaţă crezând că te vei schimba.

Mâhnirea din vocea ei m-a luat prin surprindere, a lovit o rană ascunsă undeva, în memorie: mi-am adus şi eu aminte. Simţeam nevoia, mai mult decât orice pe lume, să o îmbrăţişez. Dar nu am făcut nimic.

– Îmi pare rău, Ruth. Ştii cât de mult îmi pare.

– Mda, bine, a zis ea brusc, întorcându-se spre mine. Ce-a fost a fost.

De parcă tocmai s-ar fi trezit dintr-un coşmar. Şi-a luat paltonul de pe umeri şi mi l-a dat.

– Mulţumesc, Dwight, mi-a fost de-ajuns.

Mi-am pus paltonul pe mine. S-a întors şi s-a îndreptat spre uşă, s-a oprit şi a privit în urmă.

– Am să-i pregătesc câteva lucruri, a spus ea. Îl las să stea în noaptea asta la tine. Dar pentru ultima oară.

A intrat în casă.

Ethan

În după-amiaza aceea, am plecat acasă cu numele făptaşului pe buze. Scuipând vocalele şi consoanele, iar şi iar, ca un săritor, singur în lumina verde, apoasă, murmurând ceva la capătul trambulinei înalte.

Aerul din maşină devenea sufocant. Mă dureau muşchii de atâta încordare. Am tras geamul şi am lăsat să intre aerul rece, cenuşiu, fumul de la focurile cu lemne, mirosul metalic. Părea că va ninge dintr-o clipă într-alta.

Ce faci cu un asemenea adevăr? Unde îl pui? Ideile nu sunt de ajutor. Ideile nu înseamnă nimic. Faptele sunt cele care contează. Faptele erau ceea ce apărea în ziare despre fiul meu, faptele erau singurul limbaj al poliţiei – care îmi spunea istoria lui bazându-se pe datele statistice din documente. Care îmi spunea ce nu ştie şi ce nu va şti.

I-am văzut pe poliţişti la birourile lor, cu pistoalele la cingătoare, ca nişte surogate ale sufletului, cu pleoapele grele de indiferenţă. Şi nu făceau nimic.

Era, în sfârşit, un mesaj pe care orice idiot l-ar fi înţeles.

Îţi aduni singur faptele. Iei o amintire, o umbră într-o maşină, noaptea, trupul sfârtecat al fiului tău la marginea şoselei. Iei numele unui om. Pui faptele cap la cap. Şi, după ce pui faptele cap la cap, pui numele omului pe limbă şi îl ţii acolo împotriva indiferenţei şi a uitării, împotriva crimei şi a negării. Nu te laşi bătut. Îţi asumi responsabilitatea pentru ceea ce se va întâmpla. O faci singur fiindcă altcineva nu vrea.

*

Grace își parcase mașina în șopron, pe vreme rea îl folosea pe post de garaj; probabil își dăduse seama și ea că va ninge. Eu mi-am lăsat mașina pe alee.

Stăteau la masa din bucătărie, mama și fiica. Am apărut în pragul ușii ca un străin, un vizitator care dădea din întâmplare peste o scenă de familie. Grace făcuse ciocolată fierbinte și pusese câteva prăjituri pe un platou. Era evident că-și dăduse toată silința. În bucătărie era cald, lumina era puternică. Emma însă arăta de parcă ar fi plâns, iar pe fața soției mele erau niște cute pe care nu le mai văzusem până atunci.

– Ethan. Ce cauți acasă?

– Păi...

– Ai fost la școală, a intervenit Emma pe un ton acuzator.

– Ai fost la școală? a întrebat Grace.

Am înclinat din cap fără să spun vreun cuvânt. Era cald în bucătărie și multă lumină.

– Nu te simți bine?

– Mă doare capul îngrozitor, am mormăit eu. Cred că am să mă întind în pat puțin.

M-am retras în biroul meu, am închis ușa și m-am așezat în fotoliu. Voiam să fiu singur, să mă gândesc, dar eram prea epuizat. Nu mai dormisem de atât timp încât acum, când aveam nevoie mai mult ca oricând de o minte agilă, concentrată, aveam senzația că sunt prins sub o greutate copleșitoare, de parcă aș fi fost îngropat până la gât în nisip. Timpul părea că se ferește de mine, era imposibil să-l prind din urmă.

Am auzit un ciocănit în ușă. Poate că am spus ceva, căci Grace a intrat cu un tylenol și un pahar de apă. I-am mulțumit. A dat să plece. Apoi s-a oprit la ușă.

– S-a întâmplat ceva azi?

– E doar o durere de cap.

M-a fixat cu privirea. A vrut să mă mai întrebe ceva, dar până la urmă nu a mai spus nimic și a ieșit.

Afară începea să se întunece, după-amiaza lăsa loc serii. Vântul aspru se întețise, făcând să zăngăne ferestrele, în timp ce eu încercam să mă conving de niște lucruri deja hotărâte sau nehotărâte încă.

Apoi am auzit un alt ciocănit în uşă, de data aceasta era Emma cu o tavă cu mâncare. Tava era grea pentru ea, de aceea o ţinea strâns, ca şi cum ar fi fost un animal care încerca să scape. Cuţitul şi furculiţa au alunecat cu zgomot; paharul cu apă s-a clătinat, dar nu s-a răsturnat. I-am luat tava din mână.

– Mulţumesc, Em.

– Cu plăcere, a zis ea sobru.

– Cât e ceasul? am întrebat eu şi tot eu am răspuns: Opt şi jumătate. E aproape ora de culcare.

– Ştiu.

– Îmi pare rău de ce s-a întâmplat în după-amiaza asta. Eram cu mintea în altă parte.

– Nu-i nimic.

– Vin sus să te pup înainte de culcare.

– Promiţi?

A dispărut înainte de a apuca să-i răspund.

Puţin mai târziu am urcat la etaj. Era în pijama, în pat, sub pătură. Lângă ea era Twigs, o vârâse sub braţ. Sallie stătea întinsă pe podea, într-un colţ. M-am aşezat pe marginea patului. Avea ochii mai albaştri ca oricând şi mă priveau fix, cu înţeles.

– Ţi-e somn?

A clătinat din cap.

– Hai, încearcă să dormi. Închide ochii.

A rămas cu ochii deschişi, privindu-mă.

– Îmi spui o poveste?

– În seara asta nu.

– Te rog.

– Bine.

Am aşteptat, neştiind dacă îmi va veni vreo idee. Apoi am început rar:

– A fost odată ca niciodată un om cam prostuţ. Un om prostuţ de-a binelea. Dar avea o fiică frumoasă şi...

– Şi un fiu?

M-am oprit. De parcă aş fi căzut într-o prăpastie plină de tristeţe.

– Poftim?

– Şi un fiu.

– Da.

Mâinile ei – palmele ei palide cu unghiile roase şi cu pieliţele netăiate – erau frumoase, aşa cum se odihneau deasupra păturii; le-am acoperit cu mâinile mele, simţind zvâcnetul abia perceptibil al pulsului.

– Şi un fiu, am adăugat eu.

– Şi ce s-a întâmplat?

– Omul era blestemat. Într-una din zile a întâlnit o capră pe pod şi capra l-a blestemat. Să nu poată adormi înainte de fiica lui. Trebuia să stea treaz până când era absolut sigur că fiica lui doarme. Ăsta era blestemul.

– De asta era prostuţ?

– Da. Prostuţ şi blestemat.

– Şi pe urmă?

– Pe urmă nimic. Aşa se sfârşeşte.

– Ce poveste urâtă!

– Aşa e.

Din nou o pauză sau mai curând o ezitare; am rămas privindu-ne până când, fiindu-mi frică de mine însumi, am întors ochii în altă parte.

– Mda. Hai, ora de culcare.

– Tăticule, îţi tremură mâinile.

Am privit în jos.

– Zău? Cred că de oboseală.

– Ora de culcare.

Am încercat să zâmbesc.

– Ai dreptate.

– Noapte bună, a spus ea încet.

– Noapte bună, Em. Te iubesc.

– Şi eu te iubesc.

A închis ochii. Am sărutat-o, pe fiecare pleoapă, şi m-am ridicat. Am ajuns la uşă, am stins lumina şi am rămas cu privirea în noul întuneric până când mi s-a părut că îi văd părul blond. Apoi am ieşit.

La capătul holului, aproape de uşa dormitorului nostru, aştepta Grace, deja în cămaşa de noapte.

– Te culci? a întrebat ea liniştit.

Am închis uşa de la camera Emmei.

– Mai stau puţin. Vreau să citesc ceva. Nu mă aştepta.

Credeam că va intra în dormitor, dar a rămas pe loc, privindu-mă.

– Eşti sigur?

Mă străpungea cu privirea; se uita la mine de parcă ar fi ştiut totul. Brusc m-am simţit cuprins de o slăbiciune fizică, de nevoia disperată de a mă bucura de atingerea şi alinarea ei, iar în minte am văzut o succesiune fantastică de imagini în care întindea braţele spre mine şi mă ruga să nu plec.

– Noapte bună, a spus ea.

M-am apropiat şi am sărutat-o.

– Noapte bună, Grace.

Apoi am încetat să mă mai gândesc la asta. Căldura familiei, perspectiva imposibilă a retragerii şi uitării. Am coborât singur la parter.

Am aşteptat două ore în birou. Erau cele mai grele momente. Noaptea a venit treptat, din ce în ce mai întunecată, casa tăcută, cu excepţia zgomotelor provocate de vremea rece, scârţâieli, trosnete şi ciocăniturі. Am rămas acolo şi am simţit cum mă apucă furia. Am stat ţeapăn în fotoliu, ca un sloi de gheaţă, până când casa însăşi a fost uitată, ca o cochilie aruncată cât colo. Am văzut că nu mai am de ales. Frustrarea era ca o rană fizică, se vindeca repede, dar lăsa în urmă cicatricea roşie a disperării. Trecuse deja prea mult timp de când mă durea. Iar acum că ştiam cine e făptaşul, devenise insuportabilă.

M-am ridicat şi m-am foit de colo-colo. Din reflex, mi-am trecut mâna peste cotorul cărţilor. M-am aşezat din nou şi mi-am lăsat capul pe braţe. Mă simţeam istovit şi mi-era frică de tot, dar eram hotărât şi ştiam că nu sunt singur; fiul meu, ca şi cel care îl omorâse, era în toate gândurile mele.

Apoi s-a făcut târziu. Am ieşit din casă. Cerul era negru, căptuşit cu cenuşiu – norii plini de zăpadă; luna dispăruse. Am păşit cu grijă pe pământul tare, îngheţat de ger. În apropiere, şopronul era o umbră de munte, ameninţător şi nefamiliar, drept care mi-am găsit drumul pipăind uşa îngustă. Balamalele au gemut. Înăuntru am simţit mirosul de baligă şi fân, fantome din altă eră, şi peste el mirosul de benzină, un automobil lăsat în frig. Am aprins lumina. Un singur bec gol ce atârna sus de tot, printre grinzi, răsuflarea mea ridicându-se deja spre el, împrăştiindu-se.

În partea opusă, dincolo de maşina lui Grace şi de locul gol rezervat maşinii mele, de-a lungul unui perete plin de vechituri, se afla cufărul cazon care îi aparţinuse tatălui lui Grace. Altarul ei închinat memoriei lui. Privindu-l acum, stratul de praf şi nepăsare, găsindu-l încuiat, mi-am adus aminte de ziua în care fusese adus cu camionul din Carolina de Nord. Prima noastră vară aici. Josh era doar un prunc. I-am spus hamalului să-l ducă în şopron. „Ce-i în el?" am întrebat-o eu. „Câteva din lucrurile lui", atât mi-a spus. Părea să fi rămas fără cuvinte, singură cu ea însăşi şi durerea la fel de mare pricinuită de moartea prematură a tatălui ei. Am lăsat-o să se uite prin el singură, iar mai târziu m-am uitat şi eu, pe ascuns: o pătură de la West Point[1], mâncată de molii, de un negru-cenuşiu decolorat; o gamelă şi tacâmuri; o bucată de piele pe care erau prinse mai multe medalii militare care îşi pierduseră luciul, butoane de manşetă, nasturi de alamă, un ceas de aur; o cutie de pantofi plină cu scrisori şi timbre vechi, pe care se uscase lipiciul, timbrele ca nişte muşte moarte într-un pod. Şi într-o cutie de metal crestată, un revolver de armată, proprietatea căpitanului Avery Spring. Şi cartuşe.

Dwight

I-am pregătit camera liberă, cea în care nu dormise nimeni până acum. Cea care îl aştepta să vină acasă. Şi, în timp ce Sam stătea acolo şi privea în jur la pereţii goi, urâţi, lipsiţi de postere şi obiectele care aminteau de Red Sox – ce sacrilegiu! –, am scos veioza nouă-nouţă pe care o păstrasem luni de zile pentru acest moment şi am vârât-o în priză. „Aşa mai merge, m-am gândit eu. Bingo", un motel transformat într-o casă.

Exersează cât încă mai poţi: „Bine-ai venit acasă, fiule. Asta-i camera ta, fiule". Şi apoi ţine minte că repetiţiile nu se pun.

S-a îmbrăcat cu pijamaua şi a intrat în baie ca să se spele pe dinţi. Inima îmi bătea cu putere doar ştiind că Sam nu pleacă nicăieri şi că rămâne aici peste noapte, chiar aici. Apoi a ieşit din baie şi mi-a spus că e prea scund ca să ajungă deasupra chiuvetei. M-am oferit să-l ridic în braţe, dar nu a vrut un astfel de ajutor. Avea zece ani şi voia ceva să pună sub picioare.

În seara aceea, i-aş fi făcut rost de orice ar fi dorit. Am căutat prin casă câteva minute, dar nu am găsit nimic. Ceea ce nu era o mare surpriză. Fiindcă era o casă pustie, inutilă, cu excepţia lui. Fiindcă singurul taburet pentru picioare pe care îl aveam era afară, în garaj, acoperit de praf.

I-am spus să aştepte puţin, mă întorc imediat. M-am dus în bucătărie ca să iau telecomanda din cutia de trabucuri.

Afară aerul era rece, cerul plin de nori; părea că va începe să ningă dintr-o clipă într-alta. Am traversat peluza. O lumină galbenă picta aleea din faţa garajului. Am intrat. Maşina era acolo ca mai

înainte, dar de data aceasta m-am ferit de ea. Am căutat în stânga ei, unde ţineam toate cele – vechiturile, uneltele, echipamentul sportiv, amintirile suportabile. Am găsit taburetul sub capacul unui tomberon din plastic. Era din placaj, mai mult pătat decât colorat în vişiniu, şi nu arăta îndeajuns de rezistent ca să mă ţină pe mine. Arăta a lucru de mântuială. Nu-mi aminteam cum ajunsese acolo sau dacă îl folosisem vreodată. Dar m-am gândit că i-ar fi de ajutor lui Sam, motiv pentru care l-am luat şi am ieşit din garaj cu el, silindu-mă să nu mă uit nici măcar o dată la maşină. De parcă, în prima şi singura noapte petrecută de băiatul meu în casa mea, aş putea separa aceste istorii, a lui şi a mea.

Din nou în casă, l-am găsit în pijama, pe canapeaua de piele gri din camera mea, privind ştirile TV de la ora unsprezece.

– Aştept sportul, a spus el.

Ce puteam zice? Nu dădeam doi bani pe igiena lui dentară sau pe ora la care trebuia să se culce. Era fiul meu. M-am aşezat lângă el şi mi-am trecut braţul pe după umerii lui.

Grace

Se trezi visând la sinucidere.

Pământul acoperit de zăpadă; un soare extraordinar; lumina ca un şir de explozii care o ameţeau. În cămaşa de noapte, în pragul casei, stă şi se uită lung la Ethan, care stă în mijlocul curţii, cu mâinile crestate la încheieturi ca nişte peşti curăţaţi, întinse spre ea ca pentru o îmbrăţişare, cu sângele şiroind pe zăpadă în două pârâiaşe roşii, aburinde. Ethan nu spune nimic.

Acum, dincolo de Ethan, se mişcă ceva: îl vede pe Josh traversând curtea albă spre şosea. Vrea să-l strige, dar nu poate să scoată nici cel mai mic sunet, nu face decât să ridice mâna într-un gest ambiguu, care trece neobservat. Josh ajunge la gard şi sare dincolo. Ajunge la şosea, şi ea albă, şi aleargă pe mijlocul ei chiar în clipa în care apare un autobuz şcolar, galben. Autobuzul o orbeşte precum soarele şi o face să întoarcă privirea. Când se uită din nou spre şosea, Josh nu mai e acolo. Autobuzul a trecut, nu a oprit, şi nici urmă de Josh. Cade în genunchi, mută, în pragul casei. Îl vede pe Ethan, şi el în genunchi, cu braţele întinse, cu faţa din care s-a scurs toată culoarea. Sângele lui a topit zăpada din jur; acolo pământul e gol şi umed, cu marginea roşie, ca o rană. Dar în faţa ei zăpada e albă şi groasă, de aceea întinde mâna şi o vâră în ea. Mâna dispare. Răceala o arde. Apoi un zgomot...

Se trezi tremurând din toate încheieturile. Dezvelită. Camera întunecată, dar o lumină de vis, ciudată, în mintea ei, ca o notă care se cântă singură după ce s-a sfârşit cântecul, sunetul.

Se zgribuli, spunându-şi: „Ce se întâmplă?" Ca o uşă care se închide. O uşă...

Apoi, de afară, prin geamuri, un răspuns.

Sări în picioare. Poticnindu-se până la fereastră – una din stânga, cu faţa spre nord-est, cu vedere la alee. Zăpadă pretutindeni, în aer, deasă, lăsându-se agale, nemişcată şi pufoasă pe pământ. O lume transfigurată. Visul ei, dar noaptea. Apoi farurile se aprinseră, ajungând din alee până pe şosea, prinzând în raza lor căderea continuă, fragmentată, a cerului. De parcă în timpul nopţii cerul s-ar fi spart. O străbătu un val de teamă, nevoia de a-l opri, mâinile ei, panicate precum cel care tocmai a orbit, zgâriind geamurile până la încuietoare, apucând cu degetele reci, amorţite, strângând. Împinse cu toată forţa. Şi deschise fereastra.

Îi văzu luminile din spate micşorându-se pe şosea ca doi ochi injectaţi, înceţoşaţi de zăpada care cădea întruna. Prea târziu. Vru să-i strige ceva, dar nu o făcu. „Controlează-te", zise în sinea ei, fără să se adreseze cuiva anume, şi se lăsă să cadă în genunchi. Inima ei era un mic animal, care se luptă să supravieţuiască. Zăpada pătrunse prin fereastra deschisă şi se lăsă pe umerii ei goi.

În cele din urmă, se ridică în picioare şi merse în camera Emmei.

Rămase surprinsă de câtă lumină era acolo; zăpada de afară făcea ca totul să devină vizibil. Rămase în pragul uşii şi privi de jur împrejur: Sallie într-un colţ; aerul rece care venea dinspre geamurile îngheţate; mirosul de cearşafuri spălate; fetiţa care dormea la marginea patului, pătura mototolită. „Emma." Pe tavan se perinda o umbră sub formă de lacrimă. Înaintă câţiva paşi şi se opri lângă pat. Auzea respiraţia copilului, vedea viaţa acolo, adevărată, la îndemână. „Nu un vis." Şi se simţi mai bine, mai puţin temătoare, înrădăcinată oarecum în timp şi spaţiu. Mintea ei brusc luminată de cuvintele pe care le ştia şi în care credea: „Acum că vreau să dorm..."[1]

– Mami, şopti Emma.

---

[1] Primul vers dintr-o scurtă rugăciune pentru copii datând din secolul al XVIII-lea. (n.tr.)

Capul blond se mişcă, se întoarse spre ea: treaz.
– Sunt aici.
Şi se întinse lângă Emma ca să aştepte.

Dwight

Am deschis ochii. Stăteam întins pe canapeaua de piele din camera mea, îmbrăcat, cu mâinile vârâte între picioare ca să mi le încălzesc. Un prunc ghemuit. Nu-mi aminteam să fi adormit, de ce să fi adormit sau să fi visat. Preț de câteva clipe, nu mi-am amintit nimic. Lumina cenușie era mai aproape de întuneric decât de lumină, cu un fel de strălucire în ea. M-am ridicat în capul oaselor și pe fereastră am văzut cum cade zăpada, în liniște și cadență, lumea acoperită de alb, și atunci mi-am amintit că Sam doarme, în casa mea, că este aici, în camera lui, aproape. Și cred că am zâmbit, gândind că poate, după micul dejun, am să-l plimb cu sania.

Apoi s-a pornit frigiderul, a început să zumzăie și am privit spre bucătărie.

Ethan Learner era pe jumătate în umbră, dar se vedea bine. Nu am scos nici un sunet. Avea un pistol în mâna dreaptă și, în timp ce îl priveam, l-a armat.

– Ești Dwight Arno?

Cred că am înclinat din cap. Eram aproape paralizat de frică, mă gândeam doar la Sam. Sam, aici, dormind, aici fiindcă așa dorisem eu, fiindcă o implorasem pe Ruth, în genunchi. Indiferent de ce se întâmpla, trebuia să-l scot pe omul ăsta din casă înainte ca Sam să se trezească.

– Domnule Learner...

– Liniște.

Atât a spus. Cu o voce moale, de un calm vecin cu nebunia, undeva la limită, de parcă nu știa cât îi era de teamă sau cât de furios

era. S-a apropiat, trecând în faţa ferestrei. Ochelarii lui rotunzi semănau cu nişte monede de argint, apoi au redevenit cenuşii. S-a oprit la mai puţin de doi metri, cu pistolul îndreptat spre pieptul meu.

– Mişcă-te încet.

M-am dat jos din pat şi am auzit cum îmi trosneşte genunchiul vătămat. Corpul meu era ca un automobil în pană aflat la marginea drumului, un sac de oase. Şi atunci s-a întâmplat, am simţit imediat: o mică ezitare în timp ce mă ridicam în picioare, în alcătuirea lui, în interiorul lui, de parcă uitase melodia pe care trebuia să o cânte. Îndoiala făcându-şi loc în încăpere: cred că eram mai solid decât el cu vreo 15 kilograme.

Acum vedeam pistolul mai bine. Mare, impresionant, probabil vechi. Aducea cu pistolul de armată pe care tatăl meu îl ţinea în noptieră, o amintire a zilelor în care avea un ţel şi o echipă, zilele care trecuseră pentru totdeauna; o armă păstrată, în lunga lui alunecare spre nicăieri după moartea mamei mele, la vedere, ca şi cum de-abia mă aştepta să o găsesc. Luasem pistolul o singură dată, pe furiş, într-o noapte în care era beat mort, l-am vârât în buzunar, unde simţeam că mă arde, şi am trecut pe străzi lăturalnice, prin fabrici abandonate, dincolo de marginea oraşului, unde, mai mult cu frică decât cu vitejie, am trimis o cutie de Schlitz pe lumea cealaltă. Ştiam sunetul, efectul, gaura pe care un astfel de pistol o făcea în tablă sau hârtie. Restul doar îl ghiceam. Glonţul pătrunde în corp, îl traversează într-o fracţiune de secundă, îmi face o gaură în spate cam cât o nucă, cum din întâmplare arată şi inima mea acum.

– Unde ţi-e paltonul?

– Acolo, lângă uşă.

– Ia-ţi-l.

Am simţit cum pistolul îmi împunge spatele când am trecut pe lângă el. Voiam să-i spun câteva lucruri, doar despre fiul meu care dormea puţin mai încolo, dar le-aş fi zis degeaba. Aşa că, îndreptându-mă spre uşă, n-am rostit nici un cuvânt. „Să-mi iau paltonul, gândeam, şi să ies din casă." Peste o oră-două se trezeşte singur, vede zăpada pe fereastră şi poate se gândeşte la săniuş, iese pe hol şi vine în camera tatălui său, descoperă patul rotund făcut şi sertarele de la birou golite, genţile de voiaj burdusite cu haine, şi îl cuprinde deruta. Apoi merge prin toată casa şi îşi dă seama că tăticul a întins-o. Din

nou. Asta ar fi partea cea mai rea, mă durea inima gândindu-mă la ce va simți. Dar va reuși să treacă peste asta. Cândva. Supraviețuise deja unor lovituri și mai crâncene din partea mea. Și va fi în siguranță, nu în pericol din cauza mea. Știa cum să folosească telefonul, știa numărul de acasă; până la urmă îi va telefona mamei lui...

– Îmbracă-l.

Paltonul era într-un cuier de la intrare. L-am pus pe mine.

– OK. Să mergem.

Am atins clanța. La băiatul meu mă gândeam, nu la al lui. Aseară. La băiatul meu, care adormise pe canapea, cu televizorul deschis, cu brațul meu pe după umerii lui: îl iau și îl duc în camera lui, cu capul atârnat, cu picioarele goale, și îl vâr sub pătură. Prima dată în casa mea, ultima dată în casa mea; nu se trezește. Iar acum îl părăsesc din nou. Vântul rece, de iarnă, care suflă pe sub ușa de la intrare. Ce casă de rahat, cât de rău îmi pare că am locuit în ea! Am apăsat pe clanță și în aceeași clipă l-am auzit pe Sam, slab, dar clar, chemându-mă din celălalt capăt al casei.

– Tăticule!

Learner a înțepenit.

– Cine-i?

Vocea lui, când a reușit să îngaime ceva, era o șoaptă înspăimântată.

Nu am putut răspunde.

Mi-a vârât pistolul în spate.

– Răspunde.

– Fiul meu, am șoptit eu.

– Poftim?

– Fiul meu.

– Unde e?

– În camera lui.

– Dumnezeule!

Pe frunte i-au apărut brusc mărgele de sudoare.

– E doar un copil. Nu știe nimic.

– Gura!

– Tăticule!

– Lasă-mă să vorbesc cu el.

– Nu. Taci din gură.

– Tăticule!

– Dacă nu mă duc la el, vine el încoace.

– Fie, a spus Learner cu un glas pierit. Du-te.

M-a împins cu pistolul – simt gura țevii tare și agitată pe șira spinării, dureroasă – în fața lui, pe hol. Ne-am oprit lângă ușa lui Sam, care era întredeschisă. De pe hol, am văzut doar marginea unei ferestre, dimineața alb-cenușie, ciudată, desprinzându-se din umbră, sub ea becul minuscul ce luminase noaptea. Am pășit în cameră. Sam stătea în pat, dezvelit, în chiloți și un tricou cu mâneca lungă. Era încă somnoros, cu părul ciufulit, cu pleoapele grele. Am zâmbit și i-am spus:

– Salut, amice.

– Unde-ai fost? M-am trezit.

– Văd și eu, am zis, nerăspunzându-i la întrebare.

– Cât e ceasul?

– E prea devreme.

– Ești în palton.

„Uitasem de asta."

– Mda, afară *ninge bine,* iar aici e destul de rece.

M-am așezat pe marginea patului înainte să adauge ceva.

– Pentru că veni vorba, de ce stai dezvelit? Ai să răcești și mama ta o să dea vina pe mine. Și n-o să te mai lase să vii aici.

Am luat pătura și am ținut-o în așa fel încât să se poată strecura sub ea. I-am simțit mirosul în aerul cald, dinăuntru.

– Ascultă, Sam. Vreau să mă asigur de ceva. Știi numărul de telefon de la casa mamei tale?

Nu a răspuns imediat. Apoi a înclinat din cap.

– Ești sigur?

– Da.

– Spune-l.

L-a spus.

– Dacă ar fi nevoie, ai putea s-o suni și să-i spui să vină să te ia de aici?

M-a privit direct în ochi, de parcă ar fi simțit ceva. Într-un târziu a înclinat iar din cap.

– Bravo.

Atunci l-am auzit pe Learner, un zgomot atât de slab, atât de greu de deslușit, încât însemna ceva doar dacă știai despre ce e vorba: își

trecuse greutatea de pe un picior pe celălalt. Acest gest m-a făcut să-l urăsc de moarte. M-am aplecat şi mi-am îmbrăţişat fiul, ridicându-l din pat pe jumătate. Era ca un fulg. L-am sărutat pe creştet şi i-am spus că trebuie să merg la birou, era o urgenţă – o chestiune juridică în care era implicată o persoană foarte importantă – şi că, dacă nu mă întorceam până încep desenele animate la TV, să o sune pe mama lui ca să vină să-l ia.

I-am dat drumul. Capul i-a căzut înapoi pe pernă. Nu a spus nimic, nu a pus nici una din întrebările evidente. Doar m-a privit. Până când m-am ridicat în picioare, aranjând pătura ca să-i vină până sub bărbie.

– Ne-am înţeles?

A încuviinţat din cap.

– Foarte bine. Acum dormi, fiule.

A închis ochii doar aşa, pentru mine. M-am întors spre uşă.

– Tăticule?

M-am oprit, dar nu am privit înapoi. Mă uitam pe uşă la jumătatea bocancului stâng al lui Ethan Learner pe covorul aspru, albastru-deschis. Restul nu se vedea.

– Ce s-a întâmplat, Sam?

– Mergem la săniuş mai încolo?

– Bineînţeles. Dar acum trebuie să dormi.

Am ieşit din cameră, închizând uşa după mine. Learner era acolo, ca şi pistolul lui. Transpira, palid ca o fantomă, şi incapabil să mă privească în ochi.

Ethan

Spune-i parodie, o glumă proastă de tot. Spune-i o greşeală grosolană.

Cine poate găsi cuvântul potrivit? Vocea ciudată a unui băiat. A unui tată. O conversaţie despre nimic – frig, numere de telefon, săniuş – care m-a lăsat acolo, în hol, paralizat de ruşine, vină şi dor. M-a sleit de puteri.

Acesta era obiceiul fatal al lui Polonius; să stea ascuns şi să asculte, privind viaţa cu jumătate de ochi, lăsându-i pe alţii să-şi asume riscul de a trăi şi dispreţuindu-i fiindcă o fac. Pistolului îi place genul acesta de laş, la fel cum cârjei îi place schilodul.

Apoi conversaţia s-a sfârşit şi Dwight a ieşit din cameră.

Afară. Din nou zăpadă, moale ca o pană, un alb din era glaciară. Aerul rece, rece. Mergea înaintea mea. Un bărbat puternic, cu un spate masiv, care impunea respect. Adevărul era că pur şi simplu mă speria. O dată să se fi întors cât am mers spre maşina mea şi s-ar fi terminat totul. Poate că, numărând în tăcere paşii, ne gândeam amândoi la băiatul din pat, cu pătura trasă până la bărbie. Dormind sau treaz.

„Unde-ai fost? M-am trezit."

Vocea ca un ecou care nu vrea să se piardă.

Dar nu s-a întors. A mers impasibil până când nu am mai auzit vocea. Nu s-a uitat nici măcar o dată înapoi, şi iar am început să-l urăsc. A mers înaintea mea aşa cum îi ordonasem, luând ca atare, mi se părea mie, autoritatea armei din mâna mea, dacă nu pe bărbatul

istovit care trebuia să o folosească; am privit urmele adânci, deosebite, lăsate de bocancii lui în zăpada proaspătă, ca un şir de mesaje. Altfel nu s-a manifestat în nici un fel, a fost stoic ca un sfânt, fără să se plângă, şi conştiincios ca un soldat. Cu spatele lat şi drept, cu capul sus, deja albit de zăpadă, dur, chinuit, inflexibil, ridicol, tragic. Era o figură. Dar vinovat de uciderea unui băiat? Nu spunea. Nu spunea nimic. Făcea doar ce i s-a zis. Lăsând discuţiile, explicaţiile şi suferinţele, viaţa celor care susţineau că sunt victime, care fuseseră lăsaţi să gâfâie în urma lui.

Dwight

Era o Honda Accord veche, nu foarte bine întreţinută, parcată la vreo jumătate de kilometru de şosea. Zăpada ne-a prelungit drumul. Când am ajuns acolo, a deschis ambele portiere de pe partea şoferului şi a făcut un pas înapoi, cu pistolul aţintit asupra pieptului meu. Pistolul tremura; nu mai părea în stare să-l ţină drept. M-a întrebat dacă am mănuşi, am înclinat din cap şi mi-a spus să mi le pun.

– Acum urcă.

Vântul a suflat zăpadă în maşină şi pe scaune. M-am strecurat la volan, am căutat imediat cheile, dar nu erau acolo. Mi-a închis portiera. Apoi l-am auzit cum urcă în spatele meu şi cum se închide cealaltă portieră, cheile aterizând pe genunchii mei.

– Dă-i drumul.

Am trecut pe lângă căsuţa poştală cu steagul sângeriu lăsat jos, pe lângă casa ruinată, am ieşit din Box Corner, departe de fiul meu. Şi, în timp ce Learner îmi spunea pe unde s-o apuc, fiecare cotitură, m-am rugat la Dumnezeul de care nu-mi păsase nici cât negru sub unghie să aibă grijă de Sam, te rog, să-l facă să adoarmă imediat, să-l scape de toate necazurile ce aveau să vină. Prea târziu acum. Ne îndreptam spre vest, pe Route 44, spre Canaan, farurile alungau de pe şosea întunericul ce se destrăma, iar respiraţia lui Learner îmi încălzea urechea precum gâfâitul abia auzit al unui animal. Drumul era umed, plin de pietriş, zăpada cădea pe parbriz în particule care se şi topeau, iar radiatorul emana căldură în timp ce ştergătoarele scârţâiau de zor. Altfel era linişte. Orice m-aş fi gândit să spun ca să-mi fie de ajutor era o glumă proastă faţă de faptele în sine, motiv

pentru care m-am hotărât să tac. În ciuda respiraţiei sacadate, era mai calm în maşină, unde lumea era mai mică, limitată la noi doi şi la pistol, pe care îl ţinea nervos lipit de ceafa mea. În oglinda retrovizoare am văzut cum treptat i se aburesc lentilele ochelarilor, deşi el nu părea să observe.

La intrarea în Canaan, am dat de un plug de zăpadă care curăţa drumul şi Learner şi-a apăsat şi mai tare arma de capul meu, dar, după ce am trecut de plug, a slăbit presiunea de parcă i-ar fi pierit curajul. Când m-am uitat din nou în oglinda retrovizoare, m-am gândit că pentru prima dată văd un om care, luat pe nepregătite, arăta aproape la fel de speriat ca şi mine.

Ethan

L-am dus în vârful muntelui. Cabanele din lemn, lacul; timpul amintirii, al verii, viaţa fiului meu. Un băiat frumos, care plonjează de pe o plută albă. Singurul loc la care mă gândisem – lacul la răsărit de soare ca o oglindă de argint, la apus de soare ca o lume care a luat foc. Iar fiul meu plonjează, iese din apă şi sare din nou.

Îl voi face pe acest om să vadă tot ce nu şi-a putut imagina. Îl voi vârî cu capul în frumuseţea şi regretul despre existenţa cărora nu a ştiut niciodată – soarele pe lac şi adierea vântului din tufişuri, barca, tatăl şi fiul, grozăvia lebedei fără cap, însângerate – până când acest om nu va mai putea să respire, până când se va sufoca în propria deşertăciune. Şi atunci va muri, iar eu îl voi lăsa acolo.

Zăpada cădea dintr-un cer albit. Cădea pe vârfurile pinilor de-a lungul şoselei ce urca spre Piscul Riga şi o mare parte din ea nici nu mai ajungea pe pământ; pe creasta netulburată a muntelui însă, zăpada acoperise totul. Troiene mici se agăţau de acoperişul cu frontoane al cabanei neluminate a administratorului, în faţa căreia stătea poarta de lemn închisă.

I-am spus să oprească maşina şi să coboare. Cărarea care ducea la celelalte cabane dispăruse, acoperită de zăpadă, şi preţ de câteva clipe am rămas pe loc, dezorientat, cu trecutul îngropat. Pe urmă însă, am găsit ceea ce credeam că trebuie să fie cărarea şi, din nou cu arma în spatele lui, l-am dus în marş forţat – acesta e termenul potrivit – spre lac. Credeam că va protesta sau mă va implora, dar n-a făcut-o. Doar mişcarea dovedea că are viaţă sau că simte ceva. Şi nu arăta că i-ar fi frică. Până şi grija faţă de sine părea să nu-l mai

intereseze: înfrunta zăpada cu capul plecat şi înainta prin nămeţi ca un cal de povară. Fulgi nenumăraţi îi cădeau pe gulerul descheiat şi îi aterizau pe ceafa dezgolită, dar nu făcea nici un gest ca să se protejeze. Nu părea să-i mai pese de ce se întâmplă cu el şi astfel nu mai avea nici o nevoie – nici o fărădelege pe care se simţea obligat să o recunoască, nici o remuşcare care să-i salveze sufletul. Va muri curând, nu mai era mult; şi, din clipa în care va muri, va fi soarta şi chinul zilnic al victimelor lui să stabilească exact cât rău făcuse în anii care cu generozitate puteau fi numiţi viaţa lui. Asta nu va fi problema lui. Fiindcă el era ultimul miracol al evoluţiei: redus la zero, nu avea ce pierde. Fusese, în ultimă analiză, doar ceva efemer, trecând prin viaţă fără nici un respect faţă de ea.

Am ajuns la cabana 4, care nu mai arăta ca în trecut, ci ca o colibă, o căsuţă pentru păpuşi, împodobită în alb. În spatele ei – lacul, apa la această oră, în iarna de-abia venită, înnegrită, încreţită de fulgii de zăpadă. Lebedele dispăruseră. Prăjitura albă căzuse sau fusese mâncată. Locul nu mai arăta aşa cum îl lăsasem. Nu era amintirea pe care o vânasem atât de flămând. Nici fiul meu, nici moartea lui, nici un alt motiv, ci doar un mister al durerii necântate, amintiri uitate, semne pierdute în vreme.

Dwight

Era o cabană care nu se deosebea de celelalte. M-a ţinut mult în faţa ei, privind prin mine de parcă nu aş fi fost acolo, în timp ce zăpada cădea asupra noastră ca nişte confetti. Un singur cuvânt cioplit în lemn deasupra uşii – „Zambila" –, iar în spatele cabanei doar lacul.

Apoi brusc şi-a îndreptat pistolul spre faţa mea şi a spus:

– Dă ocol cabanei.

Avea vocea liniştită şi arma pregătită. Simţeam că se apropie momentul. Am încercat să mă gândesc la un lucru pe care să i-l spun, dar nu am găsit nimic. Nimic care să-l impresioneze. Nu-mi mai era frică, eram doar obosit. Am lăsat capul jos şi am început să merg.

Visezi ceea ce ai putea face în astfel de împrejurări; îţi visezi limitele. Pe ale mele le-am descoperit când mi-am lăsat fiul în camera lui, în pat. Speram că doarme. Ţineam pătura în mână şi simţeam cum aerul cald dinăuntru i se ridică din corp.

La jumătatea drumului, Learner s-a împiedicat de ceva – o rădăcină, o tufă, o piatră, nu mi-am dat seama – şi a căzut spre mine. A mormăit ceva. Şi-a pierdut controlul picioarelor, a scăpat pistolul din mână şi s-a izbit cu umărul de spatele meu, iar ceea ce s-a întâmplat mai apoi nu a fost decât instinct pur: am întors cotul şi l-am lovit în plină figură.

A căzut în genunchi, gemând uşor, şi şi-a acoperit nasul care sângera şi probabil că era spart; a privit în jur dezorientat şi suferind –

i-am văzut ochelarii jos, în faţa lui. Pistolul la un metru de el, în zăpadă. Ar fi putut ajunge la el, dar nu a încercat.

Nu am stat pe gânduri. Am luat pistolul, l-am vârât în buzunarul paltonului şi am trecut pe lângă el, înapoi, pe cărare. Din instinct. Dar de data aceasta nu m-am mai grăbit. M-am silit să nu privesc înapoi.

Viitorul era în faţa mea, probabil că mi-am spus atunci. Pe neaşteptate şi din nou. Duminica baseball cu Sam, carne la grătar. Un film optimist, cu toate personajele vechi şi fiul meu în rolul principal.

Doar că nu-l puteam vedea. Nici viitorul, nici pe fiul meu.

În faţa mea, prin perdeaua de fulgi vedeam doar atât: alte două cabane la marginea lacului, cu acoperişul plin de zăpadă. Mi se părea că nu se deosebesc de cea la care Learner se străduise atât de mult să ajungă, ca un fragment din trecutul pe care voia să-l strângă în mână, în timp ce mă dobora la pământ. Din motivele lui. Undeva, dincolo de cabană, era maşina lui şi drumul care ducea înapoi, la Salisbury. Asta era tot.

Am mers puţin şi, crezând că îl aud în spatele meu, m-am oprit şi m-am întors.

Era tot acolo. L-am văzut printre fulgii de zăpadă, lângă cabana aceea amărâtă de lângă lac. Plângea. În genunchi într-o lume albă, rece, în patru labe, ca un animal, cu faţa în mâini şi mâinile în zăpadă. În jurul lui, stropi de sânge. Un om gârbovit, ca după o rugăciune atât de disperată, încât la sfârşit e prea istovit ca să mai poată face ceva.

Am rămas cu privirea lipită de el, incapabil să mă întorc. Cerul care cădea, alb. Poate că era un fel de reper, poziţia mea stabilită în acest moment în funcţie de singurul obiect nemişcat şi adevărat, un om în genunchi. Îi luasem tot ce se putea lua, deşi nu dorisem nimic de la el, sperasem şi încercasem să evit asta, regretasem amarnic. Cu toate acestea, îi luasem fiul. Drept care m-am întors la el.

Ethan

Există un gen de eşec care sfidează logica. Nu se poate cartografia. Cel mai bun lucru pe care îl poţi face este să strigi în întunericul din urmă, sperând că un ecou îndepărtat se va întoarce ca să lumineze, chiar şi parţial, drumul ales, schimbările de direcţie greşite, hybrisul, dragostea nechibzuită şi împrejurările care te-au adus aici, unde nu e lumină deloc, nu e nici un drum în faţă şi nici alte direcţii spre care să porneşti, nimic care să nu fie deja îngropat şi aparţinând de trecut. Undeva, pe parcurs, îmi rătăcisem fiul, îi pierdusem amintirea, care era singurul adevăr rămas după moartea lui, şi în loc de asta, o luasem pe o cale complet greşită, care nu-i făcea deloc cinste.

L-am auzit cum se îndepărtează, înaintând cu paşi grei prin zăpadă. Dispărea. Din groapa în care mă aflam nu am văzut nimic, ţineam ochii închişi, îmi acopeream faţa amorţită, plină de sânge. Mi se părea că nu mă pot opri din plâns, nici măcar nu-mi imaginam că pot face aşa ceva. Singurul meu vis era să nu mă mai scol în picioare niciodată.

Era deja aproape când i-am auzit paşii din nou. Eram prea obosit ca să mă mai surprindă întoarcerea lui şi nici nu-mi mai era teamă; a trebuit să-mi adun toate puterile ca să ridic braţele şi să rămân în genunchi. Eu, cu spatele drept, el, în faţa mea. Eram ameţit, ochii, neputincioşi fără ochelari, se chinuiau în van să vadă ceva, el însă a rămas nemişcat, masiv, în ceaţă, ca un totem obscur care mă străjuia ameninţător. Braţul lui, neclar şi gros ca un ţăruş de gard, s-a întins spre mine, mănuşa cafenie la mai puţin de un metru de faţa mea.

– Ia-i, a spus el.

Mâna lui a venit mai aproape. Zăpada cădea pe ea şi brusc obiectul pe care îl ţinea între degetele a reflectat de mai multe ori lumina, ca o monedă pe care o ţii şi o întorci sub o veioză. Erau ochelarii mei. Păreau mici şi neînsemnaţi pe mănuşa lui de piele; îi ţinea de parcă s-ar fi temut să nu-i strivească, cu degetele larg desfăcute. Am întins mâna şi am luat ochelarii – erau reci, ca şi cum i-ar fi prins gerul. I-am pus pe nas, trecându-mi ramele de sârmă pe după urechi. Când mi-au atins faţa, am avut senzaţia că nasul umflat îmi fusese secţionat în două, motiv pentru care am respirat repede pe gură, simţind din nou cum mă ia ameţeala. Apoi durerea a amorţit şi i-am văzut faţa.

– Voiam să te las aici, a zis el.

A vârât mâna în buzunarul paltonului şi a scos pistolul. N-am simţit că mă blochez, n-am simţit nici un fel de teamă; trecusem de faza asta. În mâna lui pistolul arăta fumuriu şi mai întunecat, straniu şi mai mult ca o maşinărie. N-am făcut decât să-l privesc lung.

– Dar am fugit o dată şi n-am ajuns nicăieri, a continuat el. Unde să mă duc?

A lăsat să-i cadă pistolul din mână. A căzut pe zăpada dintre noi şi amândoi ne-am uitat la locul unde se afla acum. Ţeava era îndreptată spre el.

– Am un fiu, a spus el. De zece ani, cât avea şi fiul tău. Ştiu că nu ţi se pare drept şi nici nu este.

A făcut o pauză, respiraţia devenindu-i albă de frig, în timp ce zăpada îi cădea tăcută pe umeri şi creştet. S-a uitat dincolo de mine, spre lac.

– Şi nu e drept că n-am fost un tată bun pentru Sam, l-am dezamăgit de un milion de ori, l-am dezamăgit tot timpul, pe când tu ai fost un tată bun pentru fiul tău. Nu te cunosc, dar ştiu că ai fost un tată bun pentru el. Şi ştiu că nu e drept. Nu e corect.

Ochii i s-au întors spre locul dintre noi, pistolul de acolo. A rămas nemişcat. Preţ de o clipă a părut aproape mulţumit. Dar sub barba nerasă am văzut că avea dinţii încleştaţi.

– I-ai luat viaţa ca şi cum n-ar fi însemnat nimic, apoi ţi-ai continuat-o pe-a ta ca şi cum ai avut tot dreptul s-o faci.

– Mi-a fost frică.

– Nu-i de ajuns.

Am luat pistolul. M-am ridicat încet în picioare. Mănuşile mi-erau ţepene de sânge şi prin ele simţeam răceala metalului. Aveam genunchii prea uzi şi prea amorţiţi de-atâta stat în zăpadă, simţeam că nici nu-mi mai aparţin. Am armat pistolul cu degetul mare. Apoi l-am îndreptat spre pieptul lui, cu degetul pe trăgaci.

A rămas nemişcat, respiraţia lui brăzdând aerul din jur.

Apoi a înclinat din cap.

– Da, a spus el.

Acum părea că aşteaptă să apăs pe trăgaci şi să se termine odată. Nu liniştit, ci resemnat, răbdător. Cu siguranţă nu se prefăcea. Am încercat să-i evit privirea, dar nu s-a mai putut; deşi nici unul din noi nu s-a mişcat deloc, tăcerea şi clipele care treceau una după alta păreau că ne împing unul spre celălalt. Ochii lui, depărtaţi pe o faţă lată, bronzată, erau căprui şi surprinzător de blânzi, şi am văzut cearcănele mari de sub ei.

Am lăsat jos mâna în care ţineam pistolul şi i-am întors spatele.

O vreme nu s-a mai întâmplat nimic.

Am văzut cabana şi lacul, era un loc, iarna.

I-am văzut fiul dormind în pat.

– Vreau... am spus eu şi am văzut numai zăpada.

Stătea acolo, privindu-mă.

– Poliţia... am adăugat eu, dar cuvântul parcă venea de nicăieri.

Am vârât pistolul în buzunar şi l-am lăsat acolo.

– Ai să le spui ce-ai făcut?

– Da, a răspuns el după un timp.

Apoi a tăcut. Zăpada cădea pe el şi rămânea acolo. Şi-a mutat greutatea de pe un picior pe altul şi a ridicat mâinile în aer ca şi cum mi s-ar fi predat.

– Nu, am spus eu.

L-am văzut la poliţie, ceea ce nu însemna nimic, nu schimba nimic.

– Nu, am repetat eu, clătinând din cap, văzându-i în minte fiul treaz, în picioare, în casa rece şi pustie.

Am plecat.

A strigat după mine.

– Unde te duci?

M-am oprit şi m-am întors.

– Întoarce-te la fiul tău.

Dwight Arno nu a spus nimic. Mâinile i-au căzut pe lângă corp şi, pentru prima oară, am ştiut că se teme. M-am îndreptat spre cărare. Nu m-am oprit. L-am lăsat acolo, pe munte, în zăpadă, singur.

Mulţumiri

Pentru găzduirea, sprijinul, umorul, înţelepciunea, prietenia, înţelegerea şi, întotdeauna, opiniile literare pertinente primite de la William şi Paula Merwin, Alan şi Louise Schwartz, Jane Kramer şi Vincent Crapanzano, Margaret McElderry, Matthew Schwartz şi Karen Levesque, Ileene Smith, David şi Jean Halberstam, Ann Arensberg şi Dick Grossman, Timothy Dugan, Amanda Urban, Robin Desser, Heather Schroder, Pico şi, mai presus de toţi, Aleksandra, dragostea, recunoştinţa şi mulţumirile mele.

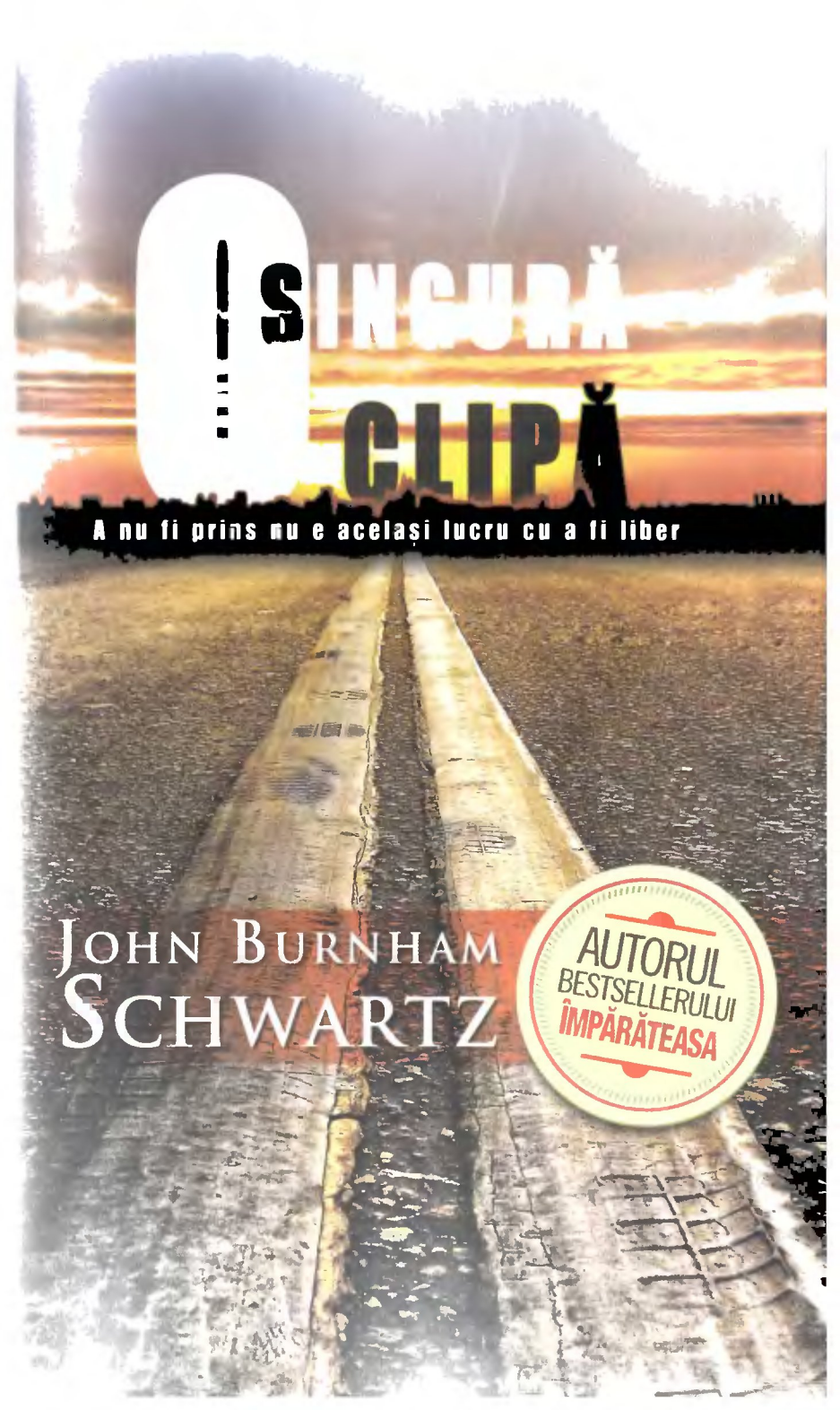
O SINGURĂ CLIPĂ
A nu fi prins nu e același lucru cu a fi liber
JOHN BURNHAM SCHWARTZ
AUTORUL BESTSELLERULUI ÎMPĂRĂTEASA

DOLIU, VINA, REGRETE ȘI UN VID IMENS CAUZAT DE MOARTEA UNUI COPIL

Un accident tragic declanșează un ciclu al violenței și răzbunării în romanul lui John Burnham Schwartz – *O singură clipă*. Doi bărbați urmăriți de trecut și familiile lor sunt cuprinși de emoțiile declanșate de o moarte cumplită și neașteptată. Ethan, un respectat profesor de literatură de la Colegiul Smithfield, este măcinat de obsesia răzbunării care amenință să-i distrugă familia. Dwight, care a fugit de la locul unui accident, dar care speră în același timp să fie descoperit, se luptă cu vina sa copleșitoare și răspunderea pe care o poartă fiului său. Pe măsură ce viețile acestor două personaje își urmează cursul, *O singură clipă* se îndreaptă spre un deznodământ surprinzător.

Această uluitoare poveste despre iubire și pierdere, furie și salvare este pe cât de palpitantă, pe atât de mișcătoare.

ISBN 978-606-609-150-3

9 786066 091503

www.rao.ro
www.raobooks.com

editura rao

John Burnham Schwartz este autorul romanelor *Împărăteasa, Claire Marvel, Bicycle Days.*

Cărțile sale au fost traduse în cincisprezece limbi, iar scrierile sale au apărut în multe publicații, precum *New York Times* și *The New Yorker.*
Locuiește cu soția și cu fiul său în Brooklyn, New York.

Nu are nici un rost să subliniez ce este mai mult decât evident, dar tot am să o fac, din motive cunoscute numai de mine: a nu fi prins nu e același lucru cu a fi liber.

În toți anii aceia cât am fost departe de Sam, cât mi s-a interzis să-l văd, fiind nevoit să comunic numai în scris cu el, m-am gândit doar cum să-l recapăt. Prin orice mijloace.

Te întorci în genunchi dacă e nevoie, accepți orice fel de casă, orice loc de muncă.

Întâmplările din care e alcătuită viața ta sunt ca piesele unui puzzle — nici mai mult, nici mai puțin —, iar tu începi să le potrivești din nou, mereu având în minte imaginea de pe cutia de puzzle în timp ce trăiai în altă parte: imaginea vieții tale ca o aventură cu puțini sorți de izbândă, dar onorabilă. Fără de care, trebuie spus, ești terminat.

DOLIU, VINĂ, REGRETE ȘI UN VID IMENS CAUZAT DE MOARTEA UNUI COPIL

Un accident tragic declanșează un ciclu al violenței și răzbunării în romanul lui John Burnham Schwartz – *O singură clipă*. Doi bărbați urmăriți de trecut și familiile lor sunt cuprinși de emoțiile declanșate de o moarte cumplită și neașteptată. Ethan, un respectat profesor de literatură de la Colegiul Smithfield, este măcinat de obsesia răzbunării care amenință să-i distrugă familia. Dwight, care a fugit de la locul unui accident, dar care speră în același timp să fie descoperit, se luptă cu vina sa copleșitoare și răspunderea pe care o poartă fiului său. Pe măsură ce viețile acestor două personaje își urmează cursul, *O singură clipă* se îndreaptă spre un deznodământ surprinzător.

Această uluitoare poveste despre iubire și pierdere, furie și salvare este pe cât de palpitantă, pe atât de mișcătoare.

ISBN 978-606-609-150-3

editura rao

www.rao.ro
www.raobooks.com